

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Pedagogická

Diplomová práce

VIZUÁLNÍ A HODNOTOVÉ ASPEKTY ŽIVOTNÍHO STYLU HIP
HOP (POROVNÁNÍ NÁZORŮ DĚTÍ A MLÁDEŽE S RIZIKOVÝM
CHOVÁNÍM A BEZ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ)

Bc. Martina Voříšková

Učitelství výtvarné výchovy pro střední školy a základní umělecké školy

Doc. PaedDr. Jan Slavík CSc.

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni

.....

Touto cestou bych chtěla poděkovat především mému vedoucímu diplomové práce panu Doc. PaedDr. Janu Slavíkovi, CSc. za jeho ochotné a odborné vedení při zpracování mé diplomové práce. Velice si vážím cenných rad a času, který mně i mé práci věnoval.

Také děkuji panu Mgr. Jindřichu Lukavskému, Ph.D. za jeho laskavou pomoc v metodické části mé práce a za pomoc při hledání respondentů.

Dále bych chtěla poděkovat celému Dětskému diagnostickému ústavu v Plzni za umožnění mého docházení do zařízení. Jmenovitě děkuji panu řediteli Mgr. Viktorovi Vanžurovi, bez jehož svolení bych do diagnostického ústavu nemohla docházet, paní Mgr. Blance Zapletalíkové za vstřícné a odborné doprovázení po celou dobu a ochotnou spolupráci pro získávání poznatků pro moji diplomovou práci. Také všem ostatním odborným pracovníkům, kteří mi poskytli prostor a čas pro rozhovory a v neposlední řadě všem dětem, které ochotně spolupracovaly a poskytly mi zajímavé postřehy.

Také bych chtěla poděkovat 1. základní škole Plzeň, ve které jsem mohla žáky požádat o vyplnění dotazníku. Jmenovitě Mgr. Daně Jíchové a Mgr. Elišce Kupcové.

V Plzni

.....

Obsah

Anotace	8
1 ÚVOD	9
2 TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1 Hip hop.....	11
2.1.1 Historie černošské hudby, ze které vychází hip hop.....	11
2.1.1.1. První černošské rytmy v Americe.....	12
2.1.1.2. Minstrel show jako první příležitost k veřejnému setkání bělošské majority s hudbou černošské minority.....	14
2.1.1.3. Cesta k samostatnému označování černošské hudby	16
2.1.1.4. Utváření černošské hrdosti, která dodnes prostupuje životním stylem hip hopu.....	17
2.1.1.5. Komparace hodnot projevujících se v bělošské hudbě (na pozadí rock'n'rollu) a v černošské hudbě (na pozadí rhythm'n'blues).....	19
2.1.1.6. Prosazování černošské hudby	22
2.1.2. Hip hop.....	25
2.1.2.1. Přípravování půdy pro nový hudební žánr.....	26
2.1.2.2. Formování životního stylu hip hop.....	28
2.1.2.3. Začátek komercializace hip hopu.....	29
2.1.2.4. Tzv. Nová škola hip hopu, při níž došlo k maximální popularitě hip hopu.....	30
2.1.2.5. Příchod nové podoby hip hopu – gangsta rapu.....	31
2.1.2.6. Komparace videoklipů pro lepší pochopení obsahu v gangsta rapu ..	33
2.1.2.7. Současné pojetí hip hopu.....	34
2.1.3. Vizualní aspekty hip hopu.....	35
2.1.3.1. Graffiti.....	36
2.1.3.2. Hip hopová móda.....	38
2.1.3.2.1. Využití komerčního potenciálu hip hopu oděvními firmami.....	41
2.1.3.2.2. Současné trendy v hip hopové módě.....	42
2.1.4. Černé cool.....	44
2.2. Rizikové chování.....	46
3 VÝZKUMNÁ ČÁST	47
3.1. Východiska a cíle šetření.....	47
3.2. Metodika.....	48
3.2.1. Výzkumný vzorek.....	48
3.2.2. Sběr dat.....	52
3.2.3. Výzkumné otázky.....	54
3.2.4. Charakter dat.....	56
3.2.5. Postup vyhodnocení dat.....	56
3.3. Výsledky šetření – rozhovorů.....	59
3.3.1. Vztah k hip hopu a využití jeho potenciálu k identitě.....	59
3.3.1.1. Vztah k hip hopu a využití jeho potenciálu k identitě u rizikové mládeže.....	60

3.3.1.2. Vztah k hip hopu a využití jeho potenciálu k identitě u nerizikové mládeže.....	62
3.3.2. Cool osoba v podání respondentů.....	63
3.3.2.1. Cool osoba v podání rizikové mládeže.....	63
3.3.2.2. Cool osoba v podání nerizikové mládeže.....	65
3.3.3. Preference v odívání.....	65
3.3.3.1. Preference v odívání rizikové mládeže.....	66
3.3.3.2. Preference v odívání nerizikové mládeže.....	68
3.3.4. Názor respondentů na nízko nošené kalhoty, jeden z hlavních rysů hip hopové módy.....	69
3.3.4.1. Názor rizikové mládeže na nízko nošené kalhoty, jeden z hlavních rysů hip hopové módy.....	69
3.3.4.2. Názor nerizikové mládeže na nízko nošené kalhoty, jeden z hlavních rysů hip hopové módy.....	70
3.3.5. Graffiti jako jeden ze základních fenoménů hip hopu.....	71
3.3.5.1. Názor rizikové mládeže na graffiti jako jeden ze základních fenoménů hip hopu.....	71
3.3.5.2. Názor nerizikové mládeže na graffiti jako jeden ze základních fenoménů hip hopu.....	73
3.3.6. „Dozens“.....	74
3.3.6.1. Zkušenosti s „dozens“ u rizikové mládeže.....	75
3.3.6.2. Zkušenosti s „dozens“ u nerizikové mládeže.....	76
3.3.7. Materiální zaměření respondentů.....	76
3.3.7.1. Materiální zaměření respondentů s rizikovým chováním.....	77
3.3.7.2. Materiální zaměření respondentů bez rizikového chování.....	79
3.3.8. Filmy s hip hopovou tematikou.....	79
3.3.8.1. Obliba filmů s hip hopovou tematikou u rizikové mládeže.....	80
3.3.8.2. Obliba filmů s hip hopovou tematikou u nerizikové mládeže.....	81
3.4. Výsledky šetření – dotazníků	82
4 ZÁVĚR.....	104
5 CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ.....	111
6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	112
7 SEZNAM OBRÁZKŮ.....	121
8 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	122
9 PŘÍLOHY.....	123
Seznam příloh	123
Příloha A: Tabulka vyhodnocení krátkého dotazníku ze třídy na Nerudovce.....	124
Příloha B: Okruhy otázek pro rozhovor.....	125
Příloha C: Dotazník (pro žáky devátých tříd základní školy).....	127
Příloha D: Transkripce rozhovorů s rizikovou mládeží.....	129
Transkripce rozhovoru č. 1: respondentka A.....	129
Transkripce rozhovoru č. 2: respondentka B	134
Příloha E: Transkripce rozhovorů s nerizikovou mládeží.....	138
Transkripce rozhovoru č. 3.....	138

Anotace

Cílem této diplomové práce bylo prozkoumat názory a postoje dětí s rizikovým chováním v porovnání s dětmi bez rizikového chování k životnímu stylu hip hop, s důrazem na vizuální stránku a s možností výchovného zhodnocení svého výzkumu pro využití zejména ve výtvarné výchově nebo v jiných expresivních oborech vzdělávání. V teoretické části jsem se zaměřila na vymezení obsahu hip hopu a popsala jsem základní atributy, s nimiž jsem pak pracovala při výzkumu. Ve výzkumné části jsem charakterizovala metodiku a vyložila získaná data. V závěru jsem vyzdvihla některé důležité momenty z teoretické i výzkumné části a zamyslela jsem se nad využitím podobných výzkumů v edukačním procesu.

The goal of my diploma thesis was to study childrens' opinions and attitudes of hip hop lifestyle, with putting emphasis on visual and value aspects. These opinions were compared between children with risk-taking behavior and children without risk-taking behavior. The benefit is in educational process, especially in art education or the other expressive discipline of education. I focused on define the content of hip hop lifestyle and described the main elements which I worked with in theoretical part. In explorative part I characterized a methodology of study and interpreted discovered information. In the conclusion of my diploma thesis I emphasized an important facts from theoretical and explorative parts and I had a think about a sense of sort of this these similar study in educational process.

1 ÚVOD

Téma pro svoji diplomovou práci jsem vybírala v návaznosti na svoji bakalářskou práci *Jak vnímají vizuální kulturu děti a mládež s rizikovým chováním*. Informace, které jsem v ní získala, jsem chtěla prohloubit a navázat na ně.

V bakalářské práci jsem se pokusila nahlédnout do světa dětí a mládeže s problémovým chováním, přičemž v centru zkoumání byly vizuální aspekty jejich preferovaného životního stylu. Konkrétně jsem se zaměřila na témata jako je oblékání, graffiti, popis jejich pokoje, kino, ale také jsem se ptala na jejich zájmy a oblíbenou hudbu. Podnětem pro rozhovor se stala fotografie, se kterou nejdříve samy pracovaly: dokreslovaly a upravovaly ji tak, aby se obrázek pomocí jejich zásahů přibližoval jejich realitě, nebo vytvořily nový obrázek, když jim fotografie nevyhovovala. Vysvětlením těchto úprav začal rozhovor, načež jsem pokračovala otázkami, které jsem chtěla probrat.

V rozhovorech většina odpovědí na otázky směřovala k jednomu společnému nadřazenému pojmu, a to hip hop. Obliba životního stylu hip hop se promítala do oblékání a zájmů – často respondenti hovořili o tancování na hip hopovou hudbu či o tvorbě graffiti (většinou na papír, na zeď je realizoval pouze jeden respondent). O hip hopu se zmiňovali také v souvislosti s filmy, které viděli.

V závěru své bakalářské práce jsem podala několik návrhů, jak by se na výzkum dalo navázat. Jednou z možností bylo prozkoumat právě životní styl hip hop, a to z hlediska jeho preference mezi dětmi a mládeží s rizikovým chováním a bez rizikového chování. Zde bych ráda pokračovala s možností výchovného zhodnocení svého výzkumu pro využití zejména ve výtvarné výchově nebo v jiných expresivních oborech vzdělávání. Hip hop je reprezentantem určitého životního stylu, který by měly tyto obory zkoumat u mladých lidí, s nimiž pracují. Tento životní styl je zároveň cestou k přirozené motivaci aktivit, se kterými se ve škole nebo v zájmové činnosti pracuje.

Nakolik přejímají děti a mládež obsah hip hopu? Kterých vizuálních kvalit a významů si všímají? Jak se proti nim vymezují – přijímají je za své či je odmítají? Jsou nějaké rozdíly ve vnímání hip hopu mezi dětmi a mládeží s rizikovým chováním a dětmi a mládeží bez rizikového chování? Ve svém zkoumání budu vycházet z předpokladu, že nějaké rozdíly je možné vysledovat. Otázkou však zůstává, jaké rozdíly to jsou a rovněž jak jsou velké.

Cílem diplomové práce je prozkoumat názory a postoje dětí s rizikovým chováním v porovnání s dětmi bez rizikového chování k životnímu stylu hip hop, přičemž je kladen důraz na vizuální stránku. Předmětem jsou rozdílnosti i podobnosti v přístupu k životnímu stylu hip hop. V centru zájmu jsou různé, zejména vizuální, aspekty hip hopu, jakožto životního stylu preferovaného právě rizikovou mládeží.

Výzkum bude rozdělen na 2 části – teoretickou a výzkumnou část. V teoretické části vymezím obsah hip hopu. Nejprve pomocí stručné historie černošské hudby v USA vymezím situaci, ze které vznikl životní styl hip hop. Definuji, za jakých podmínek vznikl, na co reagoval a co bylo jeho původním cílem. Dále poukáži na způsob, jakým se začleňoval do majoritní americké společnosti a jak se dál utvářel. V textu se zaměřím na popis vizuálních projevů charakteristických pro hip hop, jako je způsob oblékání a úprav zevnějšku, graffiti či prezentace hip hopu v hudebních videoklipech.

Ve výzkumné části nejprve popíši metodologii výzkumu. Vymezím v ní výzkumný vzorek, způsob sběru dat, představím klíčové kategorie rozhovorů i dotazníku a charakterizuji data pro výzkumné šetření i způsob jejich vyhodnocení. Dále se věnuji výsledkům analýzy.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Hip hop

„Každá kultura zajišťuje legitimitu svého světa opakováním určitých vyprávění, někdy i anekdotických. Poznání, tj. konstrukce dané society se naučíme chápat tehdy, když pochopíme příběhy, teorie a koncepce světa, s kterými společenství pracuje.“

O. Kaščák, 2002, s. 398

Pravděpodobně se všichni shodneme na tom, že hip hop je hudební styl, který byl přijat také za význačnou součást svého životního stylu. V této práci budu na hip hop nahlížet jako na příležitost, jak uvažovat o utváření životního stylu dětí a mládeže skrze jeho vizuální podoby, které ho utvářejí, porozumět obecnějším principům a zároveň nacházet individuální podoby.¹

2.1.1 Historie černošské hudby, ze které vychází hip hop

Tuto kapitolu věnuji historii hip hopu. Než se k ní však dostanu, považuji za důležité se nejdříve podívat na historii hudby černošské minority v Americe celkově a poukázat na vizuální a ideové aspekty, z nichž hip hop vychází, navazuje na ně a je jimi utvářen. Dovolte mi začít největší násilnou migrací v dějinách lidstva.

¹ Uvedené teoretické poznatky o historii hip hopu, společenských událostech a jejich souvislostech k vizuálním aspektům čerpám z literatury. V kapitole HIP HOP čerpám převážně z knížky *Hudba ohně*, od Karla Veselého, 2012. Informace srovnávám s knihou *Can't Stop Won't Stop*, Jeff Chang, 2007 a dále z této knihy doplňuji. Další údaje doplňuji z jiných zdrojů, které uvádím v závorkách. Různá tvrzení o vizuálních podobách opírám o fotografie a videa pořízená z dané doby. Vždy uvádím zdroj, kde se dají shlédnout.

Kromě tradičního zvýraznění v textu (kurzíva a tučné) používám odsazení, kterým zdůrazňuji některé pasáže. Odsazení odstavce spolu s menším písmem značí doprovodný text, ve kterém uvádím informace navíc.

2.1.1.1. První černošské rytmy v Americe

Prameny životního stylu hip hopu v Americe nacházíme v jedné z nejtragičtějších událostí dějinách lidstva: Od začátku 16. století začali Evropané násilně převážet Afričany do Ameriky za prací. Jelikož se toto počínání anglické královně zpočátku nelíbilo, musel se najít argument pro ospravedlnění. A kam jinam pro potřebný důvod zajít než k náboženství. Africké woodoo se křesťanské Evropě zdálo být příliš divoké a necivilizované a dle mínění bylo jednou z příčin zaostalosti afrického národa. Bylo tedy třeba je obrátit na „správnou“ víru a dát Afričanům šanci najít „správný a plnohodnotný“ způsob života. Jít šířit víru do Afriky by mohlo být velice nebezpečné a nemuselo by se vyplatit, proto převoz Afričanů do Nového světa se jevil být nejlepším řešením. Jen tam se totiž Afričanům mohlo dostat řádného křtu. Tento argument se zdál být dostačující, a tak mohl obchod pokračovat až do poloviny 19. století. Díky plavbám došlo k propojení mezi Evropu, Afrikou a Amerikou a mezi tímto trojúhelníkem se mísily kulturní informace. Za celou dobu bylo převezeno asi 12 milionů Afričanů.^{2 3}

Po částečném zrušení otroctví Abrahamem Lincolnem⁴ v roce 1863 a celkovém v roce 1865 po občanské válce byli černoši propuštěni ze služby a ponecháni osudu. Ti se nejdříve ukrývali v lesích a snažili se uživit pomocí lesních plodů a žebráctvím, ale nakonec byli okolnostmi

2 Zajímavostí v historii otroctví zůstává, že obchodování s otroky bylo v Africe běžné již před první plavbou Evropa – Afrika – Amerika. Tam bylo otroctví využíváno jako jeden z trestů pro dlužníky, válečné zajatce a zloděje. Rozdíl oproti otroctví v Americe spočíval v tom, že toto postavení nebylo doživotní a po určité době byli propuštěni, či váleční zajatci mohli být vykoupeni. (srov. Volný, Z.; Bauer, J.; Šindlauer, Z., 2002, s. 160 a Jiroušková, J; Volný, Z.; Šindlauer, Z., 2006, s. 22) S černochoy jako otroky se v Americe setkáváme také dřív, před velkými obchody s otroky. Jednalo se však o španělské otroky a jejich postavení bylo „... *podobné statusu bílých nájemních sluhů – po odsloužení předepsané lhůty dostali svobodu a mohli si sami založit farmu. Logicky si proto mohli najímat bílé sluhy a v pozdější době, když už se otroctví (...) stalo běžnějším, dokonce i kupovat otroky. Je paradoxní skutečností, že jedním z prvních virginských otrokářů, o němž mluví záznamy, byl černochoch Anthony Johnson, vlastník jiného černochocha.*“ (Jiroušková, J.; Volný, Z., Šindlauer, Z. 2006, s. 23)

Kruté a násilnické otroctví, tak jak ho známe z filmů, začalo být později, když se počet černochochů radikálně zvýšil (v některých oblastech bylo černochochů dokonce více než bělochochů) a byla potřeba potlačit jejich sklon k neposlušnosti a vzpourám a zcela si je podmanit. Aby se propuštění otroci hromadně nevzbouřili proti bělochochům, zrušilo se propuštění otroků po uplynutí odpracované lhůty. Otroci tak byli ke svému majiteli připoutáni až do konce života, který ostatně vzhledem k mizerným podmínkám a krutým tělesným trestům byl krátký. S otroky se surověji zacházelo na Jihu než na Severu a tato rozdílná zkušenost je ve vizuálních a akustických projevech Afroameričanů patrná stále po zrušení otroctví. (Jiroušková, J; Volný, Z.; Šindlauer, Z. 2006, s. 23-24)

3 Veselý, K., 2012, s. 19

4 Více než o zrušení otroctví stál o navrácení černochochů zpátky do Afriky. Věřil, že trpí nejen černoši v roli otroků, ale i běloši, a to z přítomnosti černochochů. Kromě toho se domníval, že by propuštění otroci mohli dělat potíže a tomu bylo samozřejmě třeba se vyvarovat. (<https://dejinybilerasy.wordpress.com/category/kapitola-52-tri-petiny-cloveka-historie-otroctvi/> vyhledáno 25-10-2013)

2 TEORETICKÁ ČÁST

nucení hledat pomoc u okupačních posádek. Zrušení otroctví mělo dopad i na vzdělávání a výchovu černošských dětí. Dříve děti narozené otrokyni se učily práci u majitelů a většinou pak byly prodány dál.⁵ Po zrušení otroctví se na tuto otázku, kde a jak zajistit černošským dětem vzdělání, muselo najít řešení. Než se tato otázka začala řešit, uběhlo opět několik let. Zatím do žádné školy buď nechodily – negramotní rodiče ani sami neviděli důvod, proč by jejich děti měly dostat vzdělání, a nebo později byly posílány do škol zřízené samotnými černochoy. Chtěla-li nějaká rodina poslat dítě do školy pro bělošskou populaci, takové instituce je většinou přijmout nechtěly. Výjimečně se našla škola, kam dítě černošského původu přijali, avšak bílí Američané se proti tomu vzbouřili, rodiče odmítali své děti do takovéto školy posílat a dítě muselo být vyloučené. V některých případech musela být i škola zavřena.⁶

Propuštění otroci však ani po zrušení otroctví neměli žádná práva, mezi bílou rasou byl rozšířený rasismus. Rozdíly mezi rasami byly velké i v době, kdy Afroameričané měli podle Ústavy stejná práva jako bílí Američané. V roce 1913 vešel v platnost zákon o oddělení veřejných služeb. Segregace se týkala například škol, restaurací, parků, obchodů, bydlení a hromadné dopravy. Segregace týkající se bydlení byla zrušena o 55 let později, v roce 1968.⁷ Přestože do Ameriky byli nedobrovolně přivezeni, jejich společenské postavení bylo na nejnižším stupni žebříčku. Byli tam stále cizinci, naprosto vytržení ze své kultury a své přirozenosti. V novém prostředí si přirozeně vytvářeli novou kulturní identitu, a to v závislosti na bílé kultuře.⁸

Jediné, co si ze své domoviny přivezli, bylo jejich kulturní vědomí ve vizuálních a akustických podobách. Jednalo se o příběhy, popěvky, tance, mýty, náboženství a jiné. Hudba je v africké tradici velice důležitým aspektem, neboť se s ní lze setkat při všech příležitostech. Spolu s tanci, které obsahovaly různé akrobatické kousky a při některých Afričané nosili masky, a spolu s příběhy byla hudba v Africe vázána na víru v duchy, magii (převážně černou magii konanou kmenovým šamanem) a přírodu a jejich kulturní podoby tomu byly uzpůsobeny.

Častým pojivem mezi Afričany a jejich vírou byly různé sošky, o které se starali a uctívali. Jako jeden z příkladů tohoto vztahu mezi vizuálním artefaktem s vírou můžou sloužit sošky dvojčat, o které se ženy staraly. Dvojčatům přisuzovaly sílu ovlivňovat počasí, a tedy věřily, že jim bude počasí skrz

5 Jiroušková, J; Volný, Z.; Šindlauer, Z. , 2006, s. 93 a s. 117

6 Jiroušková, J; Volný, Z.; Šindlauer, Z. 2006, s. 94

7 <<http://www.newslab.cz/slavery/>> vyhledáno 28-10-2013

8 Veselý, K., 2012, s. 21

2 TEORETICKÁ ČÁST

dvojčata vždy nakloněno.⁹ V této potřebě, dávat moc fetiši a věřit její síle, můžeme nalézt prameny pro jejich úctu k různým předmětům, amuletům. Například když v Americe přijali křesťanství, smíchali ho se svými zvyky a svoji úctu k předmětům přenesli na křesťanské kříže či růžence.

Vzhledem k nešťastnému postavení černochoů v bělošské společnosti, byly pro jejich kulturní vědomí důležité různé mýty, a to jejich tradiční přivezené, i nově vytvořené v cizím prostředí. Tyto mýty byly významné pro svoje charakteristické funkce: Dokáží posilovat víru ve své hodnoty, uchovávat hrdost a nabízejí podporu v obtížných situacích.¹⁰ Tak se například v mýtu o vědci Yakubovi se vypráví o stvoření bílé rasy. Černá rasa byla podle vyprávění na světě odpradávná a žila na celé Zemi v harmonii. Mezi lidmi tam však byl i jeden vědec, který se pustil do experimentu s lidskými rasami a stvořil člověka bílé pleti. Jak už to tak bývá, jeho experiment se mu vymkl z rukou, bílí lidé se přemnožili, zaplavili a ovládli celý svět. Pak se začala psát historie bílé rasy, tak jak jí známe.¹¹

2.1.1.2. Minstrel show jako první příležitost k veřejnému setkání bělošské majority s hudbou černošské minority

Kultura Afroameričanů se ve většinové kultuře nečekaně prosadila v historii americké hudby. Vývoj americké populární hudby se skládá z pokusů jak přetvořit černou hudbu, aby mohla být nabídnuta bílému publiku nejdříve jen k pobavení a později na ní co nejvíce vydělat. Z prvního vědomého propojení obou kultur vznikly tzv. *minstrel show*, kdy běloši neuctivě poukázali na vizuální, akustické a gestické podoby černošské kultury: Začernovali si tváře a parodovali černošské písně, nazývané plantážnické melodie, a tance. Herci na jevišti nosili bizarní kostýmy skládající se z úzkých kalhot, nabíraných košil a křiklavých a nevkusných fraků a na rukách bílé rukavičky.¹² Někdy nosili masky, ale většinou měli obličej pomalovaný: Okolo úst a očí byla bílá, neobarvená pole. Obličej vypadaly podobně jako negativ dnešních klaunů. Černoši byli v těchto estrádách vždy ukazováni jako veselí a vždy připravení zpívat a tancovat pro pobavení svých pánů. Myšlenkou estrád bylo přesvědčit diváky, aby se o otroky nestrachovali, neboť oni jsou ve svém postavení a životě šťastní.¹³

9 Baďurová, M. et al., 2008, s. 6 a 16

10 Petrušek, M., 2012, s. 81

11 Veselý, K., 2012, s. 171 – 172

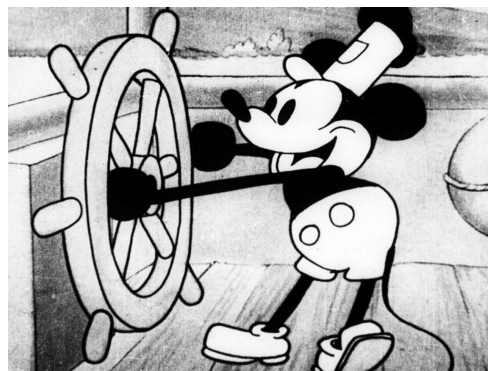
12 <<http://www.lifepaths360.com/index.php/minstrel-shows-and-their-effect-on-american-culture-3-18210/>> vyhledáno 6-11-2013

13 <http://www.fact-index.com/m/mi/minstrel_show.html> vyhledáno 6-11-2013

2 TEORETICKÁ ČÁST

Po občanské válce, tedy i po zrušení otroctví, se těmto estrádám začali věnovat i černošští herci. Zdroje, které jsem k tomuto tématu našla, se však ve výkladu jejich počínání trošku liší. Podle Tilgnera (1991, s. 15) si černoši toto posměvačné napodobování nenechali líbit a vraceli to bělochům tím, že se začernovali ještě víc a kopírovali chování bílých, kteří parodovali černé. Podle internetových stránek Blackface! si černoši tváře začernovali a v přehlídkách přebírali stejné scénky, které představovaly divákům černochoy jako karikatury, a utvrzovaly tak rasistické stereotypy.¹⁴ Podle stránek Center for History and New Media si černoši dávali na obličej bílý make-up a také přebrali stereotypní komické scénky od bělošských herců.¹⁵

Minstrel show byly v Americe velice populární a pronikly celou kulturou. Jedním příkladem je světově známá postavička Mickey Mouse (viz. Obrázek 1: Mickey Mouse¹⁶). Při vytváření její podoby se výtvarník inspiroval z vizuálních podob herců minstrel show, odkazuje na to černá hlava s bílým obličejem a bílé rukavičky. Kromě toho velmi často zpívá, tancuje a směje se, což odkazuje na chování, které bylo na estrádách označované jako typické pro černochoy.¹⁷

Obrázek 1: Mickey Mouse

Na internetové stránce Seba Damani je zmínka, že minstrel show jsou aktuální dodnes. Přestože se představení nekonají tak jako kdysi, různé prvky z představení se objevují v současné hip hopové kultuře a v černošských filmech.¹⁸ Další rešerši jsem zjistila, že tento názor je poměrně rozšířený a bylo na toto téma napsáno několik knih.¹⁹ V článcích či videích je zmíněno, že současný hip hop již má s původním hip hopem pramálo společného a spíše se přibližuje k minstrel show. To je způsobeno odkazováním na stereotypy okolo černošské

14 <<http://www.black-face.com/minstrel-shows.htm>> vyhledáno 6-11-2013

15 <<https://chnm.gmu.edu/courses/jackson/minstrel/minstrel.html>> vyhledáno 6-11-2013

16 Zdroj <<http://imagesci.com/old-mickey-mouse-924-hd-wallpapers.html>> vyhledáno 20-6-2014

17 Srov. <http://www.sebadamani.com/2/post/2013/01/january-06th-2013.html>

a <http://www.sfgate.com/books/article/The-Minstrel-Show-Never-Faded-Away-2980658.php> vyhledáno 6-11-2013

18 <<http://www.sebadamani.com/2/post/2013/01/january-06th-2013.html>> vyhledáno 6-11-2013

19 Například Taylor, Y a Austen, J *Darkest America: Black Minstrelsy from Slavery to Hip-Hop*, 2012 (<<http://www.amazon.com/Darkest-America-Minstrelsy-Slavery-Hip-Hop/dp/0393070980>> vyhledáno 13-1-2014) nebo Heaggans, R. *The 21st Century Hip-Hop Minstrel Show: Are We Continuing the Blackface Tradition?*, 2009 (<<http://www.amazon.com/21st-Century-Hip-Hop-Minstrel-Show/dp/1934269514>> vyhledáno 13-1-2014)

2 TEORETICKÁ ČÁST

kultury, využíváním melodií z minstrel show v hip hopu, zdůrazněním tělesnosti až na karikaturu černé hypersexuality a groteskností v jednání a ve vystupování, z čehož všeho těží zábavní průmysl.²⁰ Jednoduše čitelný odkaz na minstrel show je také například ve video klipu *True to the game* (1992)²¹ od rappera Ice Cube, a to ve formě obrázku postavičky. Po zobrazení tohoto obrázku následuje ve videoklipu hurónský smích všech přítomných.

Ačkoli minstrel show (viz. Obrázek 2: Minstel show²²) byla zábava velmi rasistická, dokázala, že hudba nepatří mezi aspekty, které by rozdělávaly bělochy a černochoy.²³

Obrázek 2: Minstel show

2.1.1.3. Cesta k samostatnému označování černošské hudby

Na přelomu 19. a 20. století hráli a zpívali černoši písně ve stylu *ragtime a jazz*. Oba tyto hudební žánry se běloši snažili napodobit a ve 20. letech 20. století přebrali jazz pro obchod. Hudba složená z evropských a afrických vlivů smíchaných v přístavištích New Orleans v podání Afroameričanů nebyla mezi bělošskou rasistickou populací přijata, a tak si ji bílí interpreti přizpůsobili tak, aby se líbila majoritní společnosti.²⁴

20 Srov. <<http://www.studymode.com/essays/Minstrel-Shows-And-Hip-Hop-The-Degradation-1136597.html>>, <http://blacksalvage.blogspot.cz/2006/08/hip-hop-new-minstrel-show_14.html> vyhledáno 13-1-2014 a Veselý, K., 2012, s. 49

21 Video je možné shlédnout na <https://www.youtube.com/watch?v=r_zSt-qQfn4> Obrázek odkazující na Minstel show je v čase 3.13 (vyhledáno 9-12-2013)

22 Zdroj: <<http://www.mirror.co.uk/tv/tv-news/black-white-minstrel-show-most-2077085>> vyhledáno 20-6-2014

23 Srov. Tilgner, W., 1991, s. 15 a Veselý, K., 2012, s. 23

24 Srov. Tilgner, W., 1991, s. 16 a Veselý, K., 2012, s. 23 – 24

2 TEORETICKÁ ČÁST

Dalším důvodem, proč se jazzu ujali běloši je fakt, že černoši měli stále oddělené instituce a místa, kam je nikdo nepustil, a mezi ně patřily i nahrávací společnosti. Se svojí hudbou nemohli ani veřejně vystupovat a celkově ji distribuovat. To se začínalo měnit ve 20. letech 20. století, v době paralelního vývoje jazzu a *bluesu*. Jazz byl dominantou Severu, kde lidé přijímali moderní způsob myšlení a podmínky pro černošské obyvatelstvo se lepšily rychleji než na Jihu. Hudba jazzu zněla optimisticky a vesele. Na Jihu oproti tomu dlouho lpěli na otrokářském systému a, i když otroctví bylo zrušeno, na černochoy hleděli se stejným odporem jako předtím. Tento postoj reflektovali černoši v bluesu, čímž se hudba stala smutnou, skoro depresivní. Pro bělošskou většinu to znamenalo jediné – pro jejich zábavu se lépe hodí jazz. Proto se jazz, v podání bělošských interpretů, dostal do nahrávacích společností dříve než blues. Blues se dostal na zvukové nosiče, až když o něj začala mít černošská komunita zájem a chtěla si jej koupit. Nahrávky tedy šly do prodeje, ale běloši si je stále nekupovali. Jelikož tedy nahrávky putovaly do domácností černochoů, našlo se pár odvážných producentů, kteří do svého studia pustili černošské muzikanty a dovolili jim jejich hudbu produkovat. Pro tyto účely byl pro černošskou hudbu vytvořen název *rasová hudba*.²⁵

2.1.1.4. Utváření černošské hrdosti, která dodnes prostupuje životním stylem

hip hopu

V první polovině 20. století se odehrály zvraty v americké společnosti, které vedly ke změnám v černošské hudbě a jejím postavení v bělošské většině. Nejdříve se jednalo o hromadné stěhování černochoů z vesnického Jihu do severních velkoměst, kam utíkali před rostoucím rasismem a kde hledali lepší práci. V moderním a pokrokovém Severu se seznámili s elektrifikovanými nástroji a začali je používat pro svoji hudbu. Díky možné úpravě hlasitosti nástroje se hudba stala hlučnější, a tak museli i zesílit hlas při zpívání, aby byli dobře slyšet.²⁶

Dalším důležitým momentem byla změna mezi černochoy, a to v jejich vnímání vlastní významné úlohy pro Ameriku. Ta nastala ve 40. letech, kdy se Afroameričané vrátili z linií druhé světové války. Poznali, že pro Ameriku jsou jako její obránci stejně důležití jako běloši. To posílilo jejich hrdost k zemi, kde bydleli, a hlavně vlastní sebevědomí, které se nyní

²⁵ Veselý, K., 2012, s. 29 – 30

²⁶ Veselý, K., 2012, s. 170

2 TEORETICKÁ ČÁST

označuje termínem *černé cool*²⁷. O to více si uvědomovali utlačování a omezování ze strany bílých Američanů. Protože neměli možnost veřejně vystoupit, a domáhat se tak vlastních práv, svoji nabytou sebejistotu začali odrážet v hudbě: Pomocí zpěvu a nástrojů, nyní už elektrických, vyjadřovali vlastní postoje. Hudba Afroameričanů se vyznačovala hlasitostí a odmítáním role baviče pro bílé publikum (viz. kapitola 2.1.1.2. Minstrel show jako první příležitost k veřejnému setkání bělošské majority s hudbou černošské minority). Přesto se tato nová forma hudby zalíbila také bílým posluchačům, a to zejména mladým, kteří v ní viděli rebelii. Když se kupní síla černošské hudby rozšířila o bělošské publikum a redakce hudebních časopisů si všimly, jak se hudba černochoů vyvíjí, vznikla potřeba přesnějšího pojmenování, protože souhrnné označení rasová hudba již nestačilo. Vznikl název *R&B – rhythm and blues*, který si o pár let později převzal a upravil bílý hudební byznys.²⁸

Rhythm and blues vycházelo z bluesu, který byl vytvořený ze spirituálů, ovšem zpívaných na ulici a ne v kostele. Texty rhythm and bluesových skladeb byly vulgární a přizpůsobené na témata o bezohledném okolí, rasismu, nespravedlivé policii, práci a lásce. Tyto skladby byly často nazývány *hříšnou muzikou*, a to nejen v bělošských rodinách, ale i černošských. Tento postoj tedy nevycházel z rasově podmíněných důvodů, ale z náboženských, kdy se text zdál být příliš obscénní.²⁹ Můžeme zde vidět propojení názorů dvou odlišných kultur: Nehledě na rasu mladí lidé v této hudbě a jejích textech nalézají zalíbení, kdežto jejich rodiče (bělošští i černošští) s míněním svých dětí nesouhlasí.

Dalším příkladem, kdy si majoritní společnost upravila hudbu minoritní společnosti k obrazu svému, je *rock'n'roll*, jenž vznikl v polovině 50. let z černošského rhythm and blues. Bílým mladým posluchačům se líbila rebelie, kterou v R&B slyšeli, a přístup černochoů k hudbě. Chtěli mít vlastní hudbu, která by odrážela jejich názory tak, jako rhythm and blues odrážel postoje Afroameričanů. Černošskou touhu po svobodě transformovaly dospívající děti do vlastní vzpoury proti rodičům a jejich pravidlům. Aby tyto svoje názory zdůraznily, využívaly k tomu vulgární texty ve skladbách a provokativní hluk elektrických kytar, pomocí kterého také dokázaly řádně provokovat všechny dospělé. Tato jejich snaha

27 Termínem *černé cool* se označuje hrdost černochoů na svoji odlišnost a nepodbízení se jiným rasám, převážně bílé. Více viz. kapitola 2.1.4. Černé cool.

28 Veselý, K., 2012, s. 29 – 32

29 Tilgner, W., 1991, s. 16 a 28

2 TEORETICKÁ ČÁST

se jim povedla, neboť rock'n'roll starší generace odmítala přijmout z důvodu, že rock snižuje inteligenci posluchačů a vychází z černošské hříšné muziky.³⁰

O současném pojetí černošské hrdosti, která je pro Afroameričany charakteristická, píše dále v kapitole 2.1.4 Černé cool.

2.1.1.5. Komparace hodnot projevujících se v bělošské hudbě (na pozadí rock'n'rollu) a v černošské hudbě (na pozadí rhythm'n'blues)

V následujícím textu bych ráda porovnála hodnoty bělošských a černošských interpretů, které se začaly objevovat, když Afroameričané vstoupili do hudebního průmyslu a začali svojí hudbou u bělošských společností vydělávat. Srovnáním hodnot těchto dvou (zpočátku podobných) žánrů lze vidět rozdíly mezi majoritní a minoritní kulturou. Zároveň tyto hodnoty černošské minority nevytizely a přetrvávaly v průběhu dalšího vývoje Afroamerické hudby. Zřetelně patrné jsou také v hudebním (i životním) stylu hip hop, který v 80. letech ovládl mainstreamovou hudbu.

Rozdílů zpočátku bylo jen málo, neboť rock'n'roll přímo navazoval na rhythm and blues. Také název „rock'n'roll“ bylo původně slovo vypůjčené z černošského slangu, ale i když „*znělo černošsky' (...) nemělo v sobě nic konkrétního, aby si ho posluchači museli nutně spojit s Afroameričany*“.³¹ Působení hudby samozřejmě neproudilo jedním směrem (rock'n'roll přejímal prvky z R'n'B), také někteří černošští muzikanti přizpůsobili svůj hudební styl rock'n'rollovému posluchači. Tato integrace moc dlouho nepokračovala, neboť se rock'n'roll vyvíjel a přizpůsoboval bělošským požadavkům, a vzdaloval se tak od původních kořenů, čímž potlačoval to „černé“ uvnitř bílé kultury.

V době, kdy se rock'n'roll utvářel, rhythm and blues byl již „zralým“ hudebním stylem a černoši skrz něj volali po vlastních právech ve společnosti. Pomáhali si k tomu hlasitou hudbou, která prokazovala vitalitu a hrdost na svou rasu vloženou do jednotlivých skladeb. Bílá společnost tato práva již dávno měla, nemusela se tedy jich domáhat, a tak měla čas si všimnout jiných nedostatků ve svém systému. Terčem kritiky se stala výrazná role matky ve

30 Srov. Tilgner, W., 1991, s. 34 a Veselý, K. 2012, s. 33, 42 – 45

31 Veselý, K., 2012, s. 41

2 TEORETICKÁ ČÁST

společnosti. Mladí bílí muži si mysleli, že jsou matkami svazováni. V porovnání s rostoucím sebevědomím černých mužů při jejich vystupování si bílí muži připadali slabími a málo mužními. Domnívali se, že právě mateřské pouto jim brání být pravými muži. Nástrojem pro vymanění se z těchto pout se stal životní styl vázající se k rock'n'rollu, který krásně vystihuje ono známé heslo „sex, drogy, alkohol“. Tento vzor přebral později punk ve Velké Británii.³²

Také v afroamerické tradici se setkáváme s matkou jako s terčem kritiky. Forma a účel jsou však odlišné. Jedná se o slovní přestřelky, což jsou tzv. dozens, při kterých se terčem útoků stávají rodinní příslušníci aktérů, hlavně matky, a které končí teprve ve chvíli, kdy někdo z účastníků neví další urážku. Typickým začátkem je „Tvoje máma ...“ (např. „*Tvoje máma je tak tlustá, že když vyskočí, zasekne se v ucpaném vzduchu.*“³³). Podle Urban Dictionary se jedná o hru, která může být neškodná a má zabránit fyzické potyčce či naopak může sloužit jako záminka pro fyzické násilí. V každém případě tento verbální souboj měří osobní sílu jedince, a to důvtip, sebekontrolu, verbální schopnosti, duševní hbitost a psychickou odolnost. V sociálním měřítku se spolupodílí na utváření sociální hierarchie – kdo vyhraje, získává respekt a uznání ostatních.³⁴

Další odlišnost se nachází v přístupu k vydělanému majetku. Zatímco rockeři kritizovali materialisticky založenou společnost a odmítali velký majetek, černoši, kteří si hudbou již dokázali něco vydělat, se naopak s majetkem chlubili. Věřili, že díky bohatství a přesunutí se z ghett do lepších čtvrtí města smažou rasové rozdíly a asimilují se do majoritní společnosti. Ovšem přestože docílili spolupráce s bělošským hudebním průmyslem a otevřely se jim dveře do dalších institucí s bílými majiteli, bylo to jen proto, že na úspěších Afroameričanů mohla bílá majorita slušně vydělávat. Svoji druhou stranu mince má i rock: Jejich odmítání materialismu společnosti vzalo za své, když na své hudbě začali vydělávat velké peníze.

Chlouba zlatem a luxusním majetkem je ve vizuálních aspektech hip hopové hudby stále jasně zřetelná, možná i více. Hip hopová interpreti se rádi nechávají zobrazovat v bohatém prostředí a s masivními zlatými doplňky. Je možné je také vidět v různých reklamách, kde „zaprodávají“ svoji tvář nějakému výrobku, doporučující jej svým fanouškům. Ostatně tento postoj přejali i rocková interpreti, a tak bylo například možno vidět v televizi reklamu na nápoj Coca Cola s Jonem Bon Jovim³⁵.

32 Veselý, K., 2012, s. 46 – 49

33 Veselý, K. 2012, s. 260

34 Srov. Veselý, K., 2012, s.260, srov. <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=dozens> a <http://grammar.about.com/od/d/g/Dozensterm.htm> vyhledáno 7-1-2014

35 Reklamní spot je možné vidět na odkaze <<http://www.youtube.com/watch?v=0NpMlkoMCp4>>

2 TEORETICKÁ ČÁST

Velký rozdíl nalezneme také v autorství a další práci se skladbami. Autorství je v rock'n'rollu důležité, neboť interpret tvrdě pracuje na každé písničce – od napsání přes nahrání a postprodukcii. Každá nahrávka je vnímaná jako ucelený a uzavřený umělecký artefakt, se kterým se nedá dál pracovat, aniž by bylo narušeno původní poselství skladby. Naopak autorství v černošské hudbě není nijak důležité a interpreti ani nebývají autory nahraných skladeb. Každá skladba je vnímána jako „*počátek pro následné variace a mutace*“³⁶, a proto autorství nepodléhá právní ochraně jako v případě rocku.³⁷ Tento přístup ke skladbám je umožněný také díky elektrifikaci hudebních nástrojů, která poskytuje více možností při práci se zvukem. Afroameričané se chopili příležitosti a za pomoci experimentu vytvořili v budoucnu plno dalších hudebních stylů.

Přestože takto dokážeme najít rozdíly mezi oběma hudbami, míšením dvou kultur – černošské a bělošské, nutně dochází k vzájemnému ovlivňování. Ačkoli bělošská část populace odmítala černošskou hudbu úplně přijmout a potřebovala si ji pro sebe přizpůsobit, již se ukazuje, že i minorita má na majoritu zřetelný vliv. To dokládá nejen výše zmiňovaný příklad vnímání vlastního těla, které zpočátku rock přijal z Afroamerické kultury, ale dalším příkladem je největší rock'n'rollová hvězda Elvis Presley. Než začal sám nahrávat, chodil v Memphisu často a rád po večerech do podniků v ghettech za hudbou a zábavou. Tam nasával kulturní podoby, akustické i vizuální, mladých lidí na kraji společnosti, převážně tedy černé pleti. Kromě hudby se u Afroamerické kultury také inspiroval vizáží. Bylo běžné, že se Afroameričani ve snaze přiblížit se bílé Americe pokoušeli rovnat svoje afro-vlasy pomocí pomády; výsledkem byly lesklé zvlněné prameny vlasů. Elvis se s tímto trendem mezi černochoy často setkával a natolik se mu zalíbil, že si svoje vlasy začal upravovat tak, aby se černochoům přiblížil. I jeho oblékání bylo výstřední a inspirované jeho oblíbeným jazzovým zpěvákem. S oblibou nosil barevné košile a kalhoty, stetsony a vysoké boty na podpatcích, přičemž se barvy navzájem tloukly.³⁸

2.1.1.6. Prosazování černošské hudby

Pojďme se ale ještě na časové přímce vrátit na začátek 60. let. V této době si černoši v rámci snahy o ekonomickou soběstačnost a obnovení hrdosti začali otevírat vlastní vydavatelství.

(vyhledáno 6-1-2014)

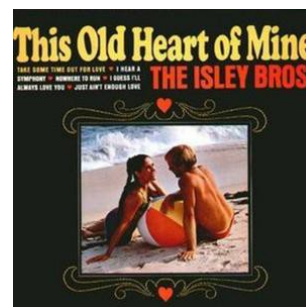
36 Veselý, K. 2012, s. 57

37 Veselý, K. 2012, tamtéž

38 Srov. Tilgner, W., 1991, s. 22 a 28 a Veselý, K., 2012, s. 40

2 TEORETICKÁ ČÁST

Přestože černoši už směli nahrávat a distribuovat vlastní nahrávky a jejich publikum se dokonce rozšířilo o bílé posluchače, byli stále bělošskou společností potlačováni. Rozlišováním žánrů jejich hudby si již začínali vydobývat vlastní místa a postavení, ale černoši chtěli jít dál. Cesta těch nejslavnějších Afroamerických umělců vedla přes proslulé vydavatelství Motown s černošským majitelem Berry Gordy.

Obrázek 3: *The Isley Brothers*

Jeho úspěch byl založený na jeho šikovnosti rozvíjet a prosadit talent mladých umělců tak, aby se hudba líbila i bělošskému publiku.³⁹ Kromě této dovednosti používal tah, kdy umisťoval na vybraná alba náměty, které bílá společnost důvěrně znala, a v některých případech se tak vyhnul fotografii interpretů. Například na albu *This Old Heart of Mine* od The Isley Brothers (viz. Obrázek 3: *The Isley Brothers*⁴⁰) můžeme najít bělošský milenecký pár na pláži.⁴¹ Děti bílých kontroverzních rodičů tento krok jistě uvítaly, neboť jim nepoučení a neznalí rodiče poslech těchto nahrávek nezakazovali.

Nebyl to jediný způsob, jak prosazoval mladé muzikanty. Příkladem je skupina Jackson 5, kterou oficiálně objevila hvězda Diana Ross, ačkoli tuto zásluhu měl ve skutečnosti jiný umělec. Pod záštitou Diany Ross vydali u vydavatelství Motown v roce 1969 první album *Diana Ross Presents the Jackson 5*. S tímto albem skupina Jackson 5 začala dobývat hudební žebříčky hitparád. Jejich úspěch byl založen na výborném zpěvu Michaela Jacksona a faktu, že byli první skupinou pro dospívající děti. Nikdy předtím totiž nebyli interpreti pro děti, které by si černošští dospívající mohli zidealizovat. Skupina se zároveň představovala v tom nejlepším světle – v chování byli zdvořilí a vyhýbali se skandálům zavánějící kriminalitou. Svým věkovým rozpětím (nejmladšímu Michaelovi bylo 11 let a nejstaršímu Jackie 18 let) tak oslovovali široké věkové publikum. Jejich hudba kromě toho zněla optimisticky a energeticky, kdežto hudba jiných rhythm and bluesových interpretů zněla temně a pochmurně, odrážejíce tak názory na společenskou situaci. Mladí afroameričtí teenageři na ně byli pyšní, milovali je a ztotožňovali se s nimi jako se svými vrstevníky. Velkým vzorem byl pro ně hlavně Michael, jenž byl skvělým pozorovatelem a dokázal napodobit různé taneční kreace, které viděl u jiných interpretů či u tanečnicků. Tak se naučil výborně tancovat, což pak úspěšně uplatňoval na pódiu.

³⁹ King, J., 2010, s. 24

⁴⁰ Zdroj: <<http://www.last.fm/music/The+Isley+Brothers/This+Old+Heart+of+Mine+%28Is+Weak+for+You%29>> vyhledáno 19-6-2014

⁴¹ Veselý, K., 2012, str. 34

2 TEORETICKÁ ČÁST

Tím se také stal učitelem pro mnoho svých fanoušků, kteří se dodnes snaží jeho pohyby napodobovat.⁴²

Skupina byla tedy velmi oblíbená, brzy si k sobě přivolala davy fanoušků a obdivování se změnilo až v mánii. Ta byla podporována předměty s logem skupiny (S5 v srdci a to celé v kruhu), které si fanoušci mohli koupit. Od září 1971 se v televizi každou sobotu ráno vysílala televizní show, na kterou se rád díval i Michael. O měsíc později se začal vydávat černošský časopis pro mládež *Right On!*, v němž každý měsíc bylo jedno číslo o Jackson 5, a to po dobu dvou let.⁴³

Není pochyb, že největší hvězdou byl Michael Jackson. Dle Kinga (2010) byl v době své největší slávy důležitou spojnicí mezi Afroamerickou minoritou a bělošskou majoritou. Ve své hudbě a image míchal několik stylů, a soustřeďoval tak u sebe aktuální vývojové tendence hudby. Díky tomu mohl oslovit široké publikum, ať už bělošské nebo černošské.

Ve své tvorbě Michael Jackson překonával dosud nastavené hranice a díky tomu výrazně ovlivnil podobu hudební kultury především jejích vizuálních aspektů. Podařilo se mu v hudbě spojit několik uměleckých tradic dohromady: hudbu, divadlo, tanec a další. To vedlo k rozvinutí kultu hudebních videoklipů, podobu koncertů, kostýmů...

Jedno z nejdůležitějších posunutí hranice spočívalo ve vysílání videoklipů. V začátcích americké televizní stanice MTV⁴⁴, která se specializuje na vysílání hudebních videoklipů, se směly vysílat pouze videa bílých interpretů. Tato bariéra byla v roce 1982 zbořena, když se do hlavního vysílacího času dostalo video k písni Billie Jean⁴⁵ od Michaela Jacksona. Video se stalo prvním vysílaným černošským klipem, a prolomilo tak rasovou bariéru v televizích, ale také i v rádiích.⁴⁶

Ačkoli ve svých skladbách nerapoval, ani hudbu nemixoval, vlna hip hopu ho také zasáhla a ovlivnila. Sám si ale vybral jen to, co se mu zalíbilo, to zapracoval do svého stylu a ještě danou podobu ovlivnil a rozvinul. Byl to především tanec, a to popping (Jeho oblíbeným krokem byl moonwalk: magický krok, při kterém jde tanečník dozadu, ale směr kroků se zdá, že směřuje dopředu. Moonwalk se stal díky Jacksonovi velmi oblíbeným tanečním krokem.) a locking a některé prvky z braddance. Po dobu své kariéry

42 King, J., 2010, s. 27, 30, 33 a 37 – 38

43 King, J., 2010, s. 33 a 37

44 Americká televize MTV (Music Television) začala vysílat v roce 1981. V začátcích se zaměřovala jako na cílovou skupinu na mladé dospělé a vysílala rock'n'rollové videoklipy. Později se zacítila převážně na dospívající a repertoár hudebních klipů rozšířila o elektronickou hudbu a pop. Hip hop začala hrát až na konci 90. let, ale zato byl nejčastěji přehrávaným hudebním žánrem. (Hráli například Puff Daddym, DMX, Jay-Z, Eminem a další.) Vedle hip hopu začal na MTV také vládnout R&B. (<<https://en.wikipedia.org/wiki/MTV>> vyhledáno 10-12-2013)

45 Video je možné zhlédnout na http://www.youtube.com/watch?v=Zi_XLOBDo_Y (vyhledáno 19. listopadu 2013)

46 King, J., 2010, s. 71 a 79, Chang, J., 2007, s. 245

2 TEORETICKÁ ČÁST

se tyto pohyby učil od uličních choreografů, načež je sám předváděl během vystoupení či ve videoklipech. Jeho perfektně zvládnutá technika se stala inspirací pro mnohé tanečníky.

Jak jsem se zmínila výše, v 60. letech vzniklo hudební vydavatelství Motown, kde nahrávali Afroameričtí umělci. Díky usilovné práci jeho majitele se label brzy stal jakousi továrnou, odkud pocházely všechny úspěšné hity nazpívané černošskými muzikanty. Jeho tajemstvím úspěchu byla dovednost, se kterou dokázal přizpůsobit nahrávanou hudbu podle vkusu bělošských teenagerů.

Snad ještě větší úspěch u bělošské společnosti měl James Brown, který své písně žádnému vkusu nepodřizoval a podával je v čisté syrové formě černošské hudby. Během druhé poloviny 60. let navíc rozvinul nový styl, který sám nazval funk, a byl to další důkaz o silicím sebevědomí Afroameričanů v Americe. Jedná se o „*dynamický a energetický zvuk využívající neobvyklou synkopaci afrických rytmů s důrazem na první dobu*“⁴⁷

Písně Jamese Browna zahrnovaly také extatické výkřiky, ohlasové techniky *call-and-response* (zvolání a odpověď) a opakování frází místo refrénu, které převzal z černošských gospelů zpívaných v kostele. Na tyto prvky později navázali v hip hopu DJové a rappeři v klubech, když chtěli „dostat návštěvníky do varu“.

Jeho hudba byla hip hopovými interprety hodně využívána a dál přetvářena. Sám s jedním z nejvýznamnějších DJů hip hopu, Afrikou Bambaataa, nahrál v roce 1984 společný singl.

Ve své době byl James Brown nejúspěšnější a nejbohatší černoch⁴⁸ a jako jeden z mála hvězd podporoval svoji menšinu, a to skrz různé projekty, které také financoval. Stal se černošským hrdinou, jenž se díky své práci a úsilí stal kulturní ikonou, a představoval tím dokonalé naplnění amerického snu.⁴⁹

Na začátku 70. let se v Americe objevil další hudební žánr, jehož éra ale neměla moc dlouhé trvání. Bylo to disco, které bylo naprosto odlišné od dosavadních hudebních žánrů, jen reagovalo na předcházející vývoj americké hudby a přímo na ni nenavazovalo. Disco nejvíce ovlivnil funk, latina a soul a primárně se jednalo o undergroundovou taneční hudbu (zatímco z rocku se stala hudba pro pasivní poslouchání, bez možnosti pohybových reakcí posluchačů). Tento nový hudební žánr byl nejvíce přitažlivý pro tři subkultury: gaye (homosexualita začala

47 Veselý, K., 2012, s. 37

48 V 60. letech, kdy byl na vrcholu, zaměstnával 85 lidí, vlastnil dvě rozhlasové stanice, nahrávací společnost a nemovitosti. (Veselý, K., 2012, s. 35)

49 Veselý, K., 2012, s. 35 – 38

2 TEORETICKÁ ČÁST

být v Americe na přelomu 60. a 70. let více akceptována ve společnosti a tito jedinci se začali pomalu na veřejnosti objevovat), Hispánce (předchozí generace Američanů upřednostňovaly sólové tance bez páru, což dostávalo tradiční latinské párové tanec do pozadí) a Afroameričany (Afroameričané přinesli do disca nový zvuk – opakující se motiv bez žádné melodické linie či příběhu v textu a se stálým tanečním úderem – beat. Výrazně tak ovlivnili zvuk disco hudby). Disco nebyla jen hudba, jež se poslouchala v klubech, jeho kultura pronikla také do způsobu odívání, filmů (např. Horečka sobotní noci, 1977).

Vlna disca dosáhla svého vrcholu na konci 70. let. V 80. letech náhle skončilo a nahradil ho hip hop.⁵⁰

2.1.2. Hip hop

Hip hop je životní styl ulice⁵¹, a tím se nemyslí jen venkovní prostory mezi budovami, ale také zapadlé kluby. Tam se totiž nový hudební žánr i životní styl formuloval a vyvíjel. Hip hop v spěbě zahrnuje graffiti, breakdance, DJing a Mcing; Smolík (2010) uvádí ještě pátý element, a to beatbox. Vznik hip hopu se časuje od poloviny 70. let 20. století a jeho začátek vývoje se prolíná s érou tanečního disca. Kromě disca ho výrazně ovlivnily technické inovace jamajského dubu⁵² a energie funku.⁵³

50 Srov. <http://www.classic70s.com/70s-disco.html>

a http://socialdance.stanford.edu/syllabi/disco_lifestyle.htm vyhledáno 3. listopadu 2013

51 Historii hip hopu, kterou uvádím ve své práci, je obecně bráná jako platná a je nejčastěji uváděná. Na internetových stránkách <www.sebadamani.com> jsem ale našla zveřejněný článek, ve kterém se píše, že pravé kořeny má hip hop na Harvardu. Podle článku je hip hop výsledkem studií, které se zaměřovaly na potenciální profit z černošské hudby, konkrétně ze soulu. (<http://www.sebadamani.com/2/post/2013/01/exposin-the-hood-myth-hip-hop-harvard-and-hoaxes.html> vyhledáno 7-12-2013)

52 Hudební styl *dub* vznikl na Jamajce v době slávy Boba Marleye. Vycházel z reggae, přičemž byly z hudby použity jen bicí a basa. Při nahrávání skladeb měla nejdůležitější roli technika. „*Na Jamajce se studio stává hudebním nástrojem, nahrávka už nemusí být jen věrnou reprodukcí živě hrající kapely, ale něčím specifickým, co vzniká ze studiových manipulací se zvuky.*“ (Veselý, K., 2012, s. 181) Jelikož byla Jamajka chudá a nemohla si dovolit koupit nejnovější technické vymoženosti, pomáhala si svojí vynalézavostí a kreativitou. Zvuky se tak upravovaly neobvyklým způsobem zapojením, drobnými mechanickými úpravami nebo vdechováním kouře do běžící pásky. Různé zvukové efekty umožňují tvůrcům nekonečné množství možností práce s nahrávkou a vytvoření tak různých jejích verzí. (Veselý, K., 2012, s. 180 – 183, 277) Typickým znakem dubu efekt zpoždění, delay. „*Na hudbu má zvláštní účinky – decentralizuje rytmus tak, že na pozadí dominantního pulsu se v pozadí odehrává ještě jedna alternativní rytmická sekvence, která vytváří v rámci skladby napětí.*“ (Veselý, K., 2012, s. 184)

53 Veselý, K., 2012, s. 69

2.1.2.1. Přípravování půdy pro nový hudební žánr

Jak jsem se již zmínila, hip hop se vyvíjel v klubech, které pořádaly noční večírky. Otcem hip hopu, jenž novou vlnu odstartoval, byl Clive Campbell, nazývaný DJ Kool Herc (Obrázek 4: DJ Kool Herc⁵⁴). Jelikož byl původem z Jamajky, kde jako dítě pozoroval přípravy na večírky kolem soundsystémů (viz poznámka pod čarou 52: dub), zkusil tyto párty v sedmdesátých letech představit i v jižním Bronxu⁵⁵, jedné části New Yorku. Jamajská hudba, dub a reggae, však místní moc nenadchla, proto musel hrát

Obrázek 4: DJ Kool Herc

hudbu, na kterou byli Američané, nebo spíše v této lokalitě Afroameričané, zvyklí – soul, latino a funk. Párty však vypadaly, jako kdyby jim něco chybělo, a to chtěl napravit skrz hudbu, která by návštěvníky „nakopla“. Mezi pouštěním jednotlivých skladeb si všiml, že lidé čekají vždy na určitou část skladby, a tím byl krátký breakbeat⁵⁶. Našel tedy takové písně, které mají tyto části skladby delší, a ještě je prodlužoval. Pak s nimi dál experimentoval a pustil dvě kopie stejné skladby najednou. Tuto techniku nazval „the Marry-Go-Round“ (= kolotoč). V tom našli lidé oblibu a večírky DJ Kool Herca se staly vyhledávanými. Zde se také začal utvářet tanec typický pro hip hopovou hudbu, který dnes známe pod názvem breakdance. Původně byli jmenováni jen tanečníci, a to b-boys, což je souhrnná zkratka pro označení těchto tanečníků break boys, bronx boys či beat boys.⁵⁷

Večírky pořádané DJ Kool Hercem a později také dalšími velikány hip hopu Grandmaster Flashem, Afrikou Bambaataa či jinými DJi, byly většinou nahrávány na kazety a nahrávky,

54 Zdroj: <<http://www.electrospectivemusic.com/dj-kool-herc-born-1955/>> vyhledáno 20-6-2014

55 V té době byl Bronx již velice chudý a zchátralý. Do tohoto stavu se dostalo necitelným urbanistickým zasažením, kdy se přes čtvrt postavila dálnice. Bohatší bělošské rodiny se přestěhovaly, s nimi zmizely obchody, služby a práce. Kdo tam zůstal, neměl řádnou práci a tedy ani peníze na udržování stavu svých nemovitostí. Čtvrť chátrala a v roce 1973 byla 80% nezaměstnanost a vládly zde gangy. (Veselý, K., 2012, s. 212)

56 Zvuková část úderu bicích, která se upravuje a dál se s ní pracuje pro další skladby. (srov. <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Breakbeat> a <http://blog.whosampled.com/2010/04/29/the-10-most-sampled-breakbeats-of-all-time/> vyhledáno 27-11-2013)

57 Srov. Veselý, K., 2012, s. 188 – 189, 197 a Chang, J., 2007, s. 79 – 81

2 TEORETICKÁ ČÁST

nazývány *party tapes*, dál ilegálně prodávány na ulici. Party tapes byly velice důležité v šíření hip hopu mezi lidmi mimo jižní Bronx. Kazety posluchači neposlouchali jen doma, ale často také v autech a přes přenosné kazetákové přehrávače. Tyto kazetáky se staly symbolem převahy hip hopu v newyorských ulicích, neboť každá skupinka takový kazeták měla, aby mohla hudbu poslouchat kdykoli a kdekoli. Tento fenomén skončil na začátku 80. let, kdy se začaly hip hopové nahrávky legálně prodávat v obchodech.⁵⁸

Mixování DJe Kool Herc nebylo ještě úplně dokonalé. Jeho největším nedostatkem byly němé mezery mezi pouštěním jednotlivých skladeb. Vyřešením tohoto problému se ujal další DJ – Grandmaster Flash. Začal prolínat breakbeaty a držet jednotnou linii rychlosti tak, aby hrál nepřerušeně. Pro tento účel si upravil svoji aparaturu, aby slyšel i desku, která právě nehraje z reproduktoru, a mohl tak lépe kontrolovat breakbeaty a dopředu věděl, kdy přesně by měl skladbu pustit. Tato technika později dostala název *sampling* či také *smyčkování*.

Při prvním představení nové techniky neměl Grandmaster Flash u posluchačů moc valný úspěch, návštěvníky klubu to nezaujalo. Aby získal lepší odezvu, potřeboval do hudby dodat nějaký element, který by lidi chytil a „dostal je do varu“. Touto složkou se stal hlasový doprovod, proto požádal kamarády o spolupráci: Dostali do ruky mikrofon a jejich úkolem bylo pomoci rapu s lidmi komunikovat a získat je pro hudbu. Vykřikovali například „Řekněte hou!“ nebo „Zvedněte ruce do vzduchu a mávejte, jako když o nic nejde!“ Vzbuzovat dav k životu víc a víc se jim také dařilo s upraveným rytmem poezie a jejím vložení do překvapivých melodií a harmonií.⁵⁹

Dalším významným prvkem, který se v hip hopu objevuje a odlišuje hip hop od všech ostatních hudebních žánrů, je *scratch*. S touto inovací přišel DJ Grand Wizard Theodore. Jednou „... *trénoval doma své kouzelnictví s dvěma kopiemi skladby Jam on the Groove od Ralphi McDonalda. Protože hrál pekelně nahlas, zabušila jeho matka na dveře, aby svůj aparát trochu ztišil. Theodore se lekl a rukou zavadil o desku točící se na deklu. Jehla zaznamenávající protichod desky vydala neuvěřitelný zvuk, který ho zaujal. ... Tento trik se stal hiphopovým ekvivalentem kytarového sóla.*“⁶⁰

58 Veselý, K., 2012, s. 69

59 Srov. Veselý, K., 2012, s. 189 – 190 a Chang, 2007, s. 113

60 Veselý, K., 2012, s. 190

2.1.2.2. Formování životního stylu hip hop

Životní styl, který se nově utvářel, byl položen na základech společné zábavy, která má lidi spojovat. Na definování hip hopové kultury na začátku 70. let 20. století měl značný podíl DJ Afrika Bambaataa. Ten v jedné soutěži vyhrál výlet do Afriky a Evropy, díky kterému se přesvědčil o kvalitách, schopnostech a dovednostech černochů, a také o tom, že nejsou jen pachatelé kriminality, do které často sklouzávali vlivem nízkých možností získání dobré práce. Cesta ho inspirovala k vytvoření něčeho dobrého a po návratu se tedy rozhodl svoji partu⁶¹ transformovat a soustředit ji okolo elementů, jež se následně staly základními pilíři hip hopové kultury. Těmito složkami byly DJing⁶², MCing⁶³, graffiti⁶⁴ a b-boying⁶⁵ (zahrnující breaking, up-rocking, popping a locking). Afrika Bambaataa pro svoji partu definoval ještě další element, a tím bylo vědění, které spojovalo všechny složky: „ ... je to prakticky zformulovaná pouliční věda, která obsahovala návod, jak přežít v betonové džungli moderního velkoměsta“. ⁶⁶ Jeho krédem, které se snažil předat také ostatním, byl mír, otevřená mysl, pravda (jejími složkami byla znalost, moudrost a pochopení), respekt k sobě samému i k ostatním a nestavět se do role agresora. Jelikož ve stejné době začínali být obyvatelé Bronxu unavení z pouličních bojů jednotlivých gangů⁶⁷, dokázal plno dalších part přesvědčit, aby se k němu přidaly. Jako jediný DJ v Bronxu mohl uspořádat párty a pozvat jednotlivé bandy, mezi sebou zneprátelené, aniž by došlo k výrazné kriminalitě (ne vždy se však dalo vše uhlídat a včas potyčkám zabránit). Svoje rozpory si zde většinou řešily pomocí skandování – rapování, což nazývaly „War Chant“. DJ Afrika Bambaataa dokázal svým působením vytvořit novou podobu pouličních part s jejich denní náplní. Chtěl ve svém bydlišti snížit vysokou kriminalitu, což se mu do jisté míry

61 Původně se jednalo o gang, stejný jako ostatní ve své době, ale po přetvoření jejím vůdcem Afrika Bambaataa se jednalo o organizaci a první hip hopovou instituci. Nově ji pojmenoval Universal Zulu Nation. Název je odvozen od filmu Zulu, který vypráví příběh o africkém kmenu a jeho boje za svobodu a vlastní zemi, proti britským kolonizátorům. (srov. Veselý, K., 2012, s. 198 a Chang, J., 2007, s. 90, 94)

62 Mixování hudby pomocí gramofonů.

63 MC je zkratka anglického označení Master of Ceremony. Master of Ceremony bylo původně jméno „pro ceremoniáře křesťanské mše a později pro jakéhokoliv mluvčího na veřejných akcích.“ (Veselý, K., 2012, s. 259) Ekvivalentem pro MC je rap.

64 Obrazy nebo nápisy (tagy) pomocí sprejů na veřejné budovy či dopravní prostředky.

65 B-boying je termín, který označuje tanečníky tancující na hip hopovou hudbu. Jedná se o souhrnné označení break boy, beat boy a bronx boy. Média tento pojem potlačila a místo toho pojmenovala tanec, a to termíny street dance a breakdance. (<http://www.mrwiggles.biz/misconceptions.html> vyhledáno 2-12-2013)

66 Veselý, K., 2012, s. 198

67 Jednotlivé gangy měly Bronx rozdělený na svá teritoria a vedly mezi sebou války. Jediným pravidlem, kterým se řídily, byl zákon hrubé síly. (Veselý, K., 2012, s. 197 – 198)

podářilo. Bylo by samozřejmě mylné se domnívat, že se z Bronxu najednou stalo mírumilovné místo; kriminalita byla stále aktuální, ale byla tu snaha něco s ní udělat.⁶⁸

2.1.2.3. Začátek komercializace hip hopu

Do konce 70. let 20. století nikdo, ani průkopníci, nevěřil komerčnímu potenciálu hip hopu, dokud se v rádiích neobjevila skladba *Rapper's Delight* od Sugarhill Gang. Na nahrávce se podíleli tři vyhazovači z klubů, které dala dohromady Sylvia Robinson z labelu⁶⁹ Sugar Hill Records. Vypuštění skladby do rádií bylo velkým překvapením i pro lidi z Bronxu, protože je nikdo neznal. Jen texty jim mohly být povědomé, neboť tvůrci této skladby použili to, co slyšeli v klubech od jiných DJů. Jejich zásluhou se však přenesla nová kultura přes hranice New Yorku a také ostatní DJové, mezi nimi samozřejmě Kool Herc, Grandmaster Flash a Afrika Bambaata, nahráli vlastní skladby.

Od nahrávky *Rapper's Delight* měl už hip hop k hudebnímu průmyslu blíž. Na začátku 80. let vznikl první hip hopový label Def Jam a v roce 1986 se hip hop stal součástí velkého hudebního průmyslu. Na popularizaci a šíření hip hopu se také podílely filmy s hip hopovou tematikou, které byly v té době natočeny: *Wildstyle*, *Style Wars*, *Flashdance*, *Breakin'*, *Beat Street* a další, kde prezentovaly čtyři elementy hip hopu (MCing, DJing, b-boying, graffiti).

Přestože si někteří lidé ještě na začátku 80. let mysleli, že hip hop je jen přechodná móda a brzy zanikne, postupně si vybudoval silné postavení v hudebním světě. Období od počátků hip hopu do poloviny osmdesátých let se dnes nazývá *Stará škola*. V této době se díky černošské vynalézavosti, experimentu v hudbě a osvíceneckým myšlenkám DJe Afrika Bambaataa zformulovala svébytná kultura, která byla postavená na vzájemnosti, soudržnosti a společné zábavě, a to třeba i skrz soutěže v jednotlivých disciplínách, jako je rap, tanec či tvorba graffiti.⁷⁰

Během 80. let se hip hop díky médiím (rádio, televize) dostával mezi širokou veřejnost a získával si nové příznivce z různých koutů USA, a to jak z řad posluchačů, tak také dalších interpretů. Mezi úspěšné či významné interprety, kteří hip hop dál významně posunuli, patřila

68 Srov. Veselý, K., 2012, s. 197-198 a Chang, J., 2007, s. XII, 90 – 102

69 Label = hudební vydavatelství (http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=label vyhledáno 28-11-2013)

70 Srov. Veselý, K., 2012, s. 200 a Chang, J., 2007, s. XIII

2 TEORETICKÁ ČÁST

skupina Run-D.M.C. či rapper LL Cool J. Skupina Run-D.M.C. byla první, jejíž rapová předě-
lávka písně Walk This Way od skupiny Aerosmith se vyšplhala do Top 5 hitparády Billboard.
Jejich hudba byla ještě silně ovlivněna rockem, funkem a discem. Skupina si vytvořila si osobitý
ráz své hudby, kterou pak ovlivnila další interprety, jako je Kanye, Jay-Z nebo Eminem.⁷¹

Prvním úspěšnou sólovou hvězdou byl rapper LLCool J. Byl rovněž prvním Afroameričanem,
jehož úspěch byl z části také založen na jeho charismatu a propracované image, díky kterému si
získal oblibu u žen-fanynek (LL Cool J je zkratka Ladies Love Cool James, což znamená Dámy
milují fantastického Jamese). Texty jeho písní se skládaly z přesvědčování posluchačů o jeho
výjimečnosti z poukazování na svou hrdost. Nově interpret zašel ještě dál a zdůrazňoval, že je
hrdý na svoji hrdost. Toto „mluvení o sobě“ se pak stalo základním tématem v rapu.⁷²

2.1.2.4. Tzv. Nová škola hip hopu, při níž došlo k maximální popularitě hip hopu

Od poloviny 80. let se etapa hip hopu nazývá Nová škola. Charakteristický je velký nárůst
počtu nových interpretů, převážně okolo labelu Def Jam. Def Jam je první hip hopové
hudební vydavatelství, které vzniklo v roce 1984 v New Yorku.

Jak jsem se zmínila výše, v roce 1982 prolomila skladba Billie Jean od Michaela Jacksona
na hudebním programu MTV rasovou bariéru. Jen o pár let později, a to v roce 1988, začala
tato stanice vysílat pořad *Yo! MTV Raps*, jenž byl zcela věnován rappovým skladbám. Během
jednoho měsíce se pořad stal nejsledovanější show. Na tomto poměrně rychlém posunu měly
podíl také filmy, které byly na začátku 80. let natočeny. Přestože filmy zobrazovaly prostředí
hip hopu „...jako post-apokalyptickou pustinu plnou drog a zločinu...“⁷³, samotná nová
subkultura byla představována jako zdroj mladé energie. Některé filmy se soustředily na
graffiti, například výše zmíněné snímky *Wildstyle* nebo *Style Wars* (oba 1983), nebo na
tanec – *Flashdance* (1984). Hrdinové příběhů byli zastoupeni z řad černochů, jejichž úloha
baviče měla již důstojnější podobu, než jak tomu bylo v dobách minstrel show, kdy jejich
role byly neuctivé a na úrovni potupnosti.⁷⁴

71 <<http://hiphopartist.com/hip-hop-history/>> vyhledáno 3-12-2013

72 Veselý, K., 2012, s. 71 – 73

73 Veselý, K., 2012, s. 73

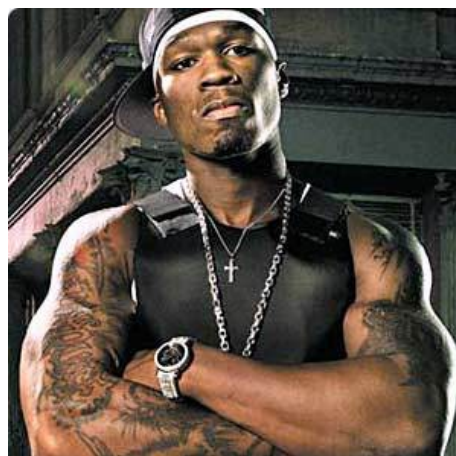
74 Veselý, K., 2012, s. 73 – 74 a Chang, J. 2007, s. 419

2 TEORETICKÁ ČÁST

V devadesátých letech dvacátého století už byl hip hop v sítích korporátních nahrávacích společností, jež však stále vlastnili bílí majitelé, a začal nabírat ráz, který dokázal lépe sloužit komerčním účelům. Primární obsah, který mu přiřadil DJ Afrika Bambaataa (hip hop je o společné zábavě a soudržnosti lidí), již nebyl jen tím hlavním a nejdůležitějším. Objevil se další aspekt, který dokázal spoluurčovat směr hip hopu, a tím byly peníze. Oproti rock'n'rollu, který opovrhoval materialismem a kde peníze neměly žádnou duchovní hodnotu, bylo bohatství pro Afroameričany symbolem vykoupení z chudoby a rovnosti s bělošským obyvatelstvem Ameriky. Proto interpreti neodmítali spolupráci s firmami a spolupodíleli se na reklamách, které firmy potřebovaly, a propůjčovaly produktům své jméno (například Nike, Adidas, Coca Cola, Honda a další). Tímto se však dostávali, snad nevědomky, do paradoxu – svojí hudbou a jménem vydělávali peníze nejen sobě, ale také bílé populaci.⁷⁵

2.1.2.5. Příchod nové podoby hip hopu – gangsta rapu

Na začátku 90. let se rappeři stylizovali do rolí zlých hochů (Obrázek 5: Gangsta rapper⁷⁶) a texty skladeb a svojí image (hudební videoklipy, gesta, módní doplňky a další) přizpůsobili drsnému stylu. Vytvořil se žánr, který spadá pod rap, a to *gangsta rap*. Rappeři v textech reflektují násilí životního stylu mladých lidí žijících ve středu města. Přestože se násilí v rapových skladbách objevovalo už dřív, neznělo tolik agresivně a nebylo tak silně adresováno proti společnosti, stále rasistické. Texty jsou v gangsta rapu nejčastěji zaměřeny na homofobii⁷⁷ (to se objevuje nejvíce u mužských interpretů a brání se proti tomu velkým důrazem na maskulinitu – obklopují se vším, co je typicky mužské: zbraně, auta, ... a ukazují svoji sílu v kontrastu štíhlých polonahých žen), nenávist k ženám (projevující se zobrazením ženy jako sexuálního objektu), promiskuitu (snad každý rapper je ve svém klipu

Obrázek 5: Gangsta rapper

⁷⁵ Veselý, K., 2012, s. 76 – 77

⁷⁶ Zdroj: <<http://rapgenius.com/Nas-carry-on-tradition-lyrics#note-328246>> vyhledáno 20-6-2014

⁷⁷ „Strach či odpor vůči stejnopohlavně eroticky zaměřeným osobám nebo z myšlenky o vlastním homosexuálním erotickém zaměření.“ (http://slovník-cizích-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=homofobie vyhledáno 7-12-2013)

2 TEORETICKÁ ČÁST

obklopen několika spoře oděnými ženami, které ho obdivují), nedostatek morálky, rasismus (ve svých skladbách reflektují potyčky s policií či několikadenní nepokoje ve městech) a materialismus (interpreti řídí drahá rychlá auta, nosí zlaté masivní šperky, obytná sídla jsou honosná, všeho je dostatek, ...).⁷⁸

Gangsta rap obklopovalo fyzické násilí a kriminalita. Rappeři svými texty reagovali na různé nepokoje ve městech, nezaměstnanost a rasismus a oslavovali zhýralý promiskuitní život. Na představování tohoto životního stylu ve skladbách reagovala různá hnutí, která tento žánr chtěla omezit. Jedním z opatření se stala nálepka „Parental Advisory: Explicit lyrics“ (Varování rodičům: nevhodné texty), která se umísťovala na alba a varovala před nevhodným obsahem. Prvním takto označeným albem bylo „Straight Outta Compton“ skupiny N.W.A z roku 1988. Avšak i přes různá opatření se gangsta rap stal velkým fenoménem a nejlukrativnějším hip hopovým podžánrem.⁷⁹

Punc autenticity navíc získal gangsta rap v roce 1996, když byl při pouliční přestřelce zabit jeden z nejtalentovanějších rapperů své generace Tupac Shakur. Pomsta vraždy padla na dalšího talentovaného rappera Notorious B.I.G., se kterým si Tupac (někdy také psán jako 2Pac) již dlouho vyměňoval slovní přestřelky. Rebelie představovaná ve skladbách se tak zdála být ještě skutečnější než doposud byla.⁸⁰

„Tajné setkání, které změnilo rapovou hudbu a zničilo generace“⁸¹

Na internetových stránkách www.sebademani.com (vyhledáno 7-12-2013) je zveřejněný článek o tajném setkání zástupců velkých hudebních společností, konaném na začátku 90. let 20. století v Los Angeles. Těmito zástupci byli pracovníci s rozhodovací pravomocí, jejichž úkolem na společných jednání bylo diskutovat nad budoucností hudby, kterou jejich hudební společnosti budou distribuovat. Hlavním tématem tohoto setkání byl rap. Průběh schůze byl však trochu jiný než obvykle: O směru rapu již bylo rozhodnuto, bylo tedy jen potřeba s ním obeznámit účastníky setkání. Rap se měl stát nástrojem pro podporování kriminálního jednání.

V USA jsou privátní věznice, které od vlády získávají finanční prostředky. Výše částky je závislá na počtu vězňů ve věznici. Tím, že jsou věznice v soukromém vlastnictvím, dá se na nich koupit podíl. Společnosti, pro které zmiňovaní zástupci pracovali, tyto podíly koupily a investovaly do nich velké

78 Srov. <http://www.rapbasement.com/features/get-to-know/gangsta-rap.html>
a <http://rap.about.com/od/genresstyles/p/GangstaRap.htm> vyhledáno 7-12-2013

79 Veselý, K., 2012, s. 372-373

80 Veselý, K., 2012, s. 75

81 <<http://www.sebadamani.com/2/category/popular%20culture/1.html>> vyhledáno 7-12-2013
Text v této podkapitole je čerpán z uvedeného zdroje.

2 TEORETICKÁ ČÁST

obnosy peněz. Bylo tedy i v jejich zájmu, aby byly budovy plné. K tomuto zajištění měl sloužit marketing hudebních společností: Tak jako oděvní a jiné firmy začaly využívat v marketingu strategii černého cool a přisuzovat svým výrobkům postoj – „je to cool“, který je prodával (viz. kapitola 2.1.3. Černé cool), měl i hudební průmysl v rapu tuto strategii využít k podpoře kriminálního jednání.

Tento článek je podpořen odkazem na video, kde se mluví o projektech, které měly kontrolovat a řídit směr Afroameričanů a městské mládeže pomocí hudby. Další informace, které by článek a video potvrzovaly, jsem nenašla. Proto nemohu určit, zda je to pravdivá informace či konspirační teorie k vývoji rapu v 90. letech.

2.1.2.6. Komparace videoklipů pro lepší pochopení obsahu v gangsta rapu

V následujících následujících odstavcích bych ráda porovnávala některé hudební videoklipy a poukázala na vizuální podoby hodnot, které jsem zmínila výše. Domnívám se, že právě toto srovnání nejlépe poslouží k demonstrování vývoje charakteristiky hip hopu.

Pro výběr interpretů, které bych ráda v příštích odstavcích porovnávala, jsem porovnávala několik internetových stránek⁸² a uváděné interprety v knize Hudba ohně (Veselý, K., 2012). Podle nejčastěji se opakujících hudebníků jsem určila takové interprety, kteří patří v historii hip hopu mezi nejvýraznější. Skladby těchto interpretů budu mezi sebou srovnávat.

Porovnáme-li některé videoklipy, vidíme společné jádro: zobrazují vzdor proti rasistické společnosti, nenávisť mezi černými a bílými, i mezi černými navzájem. V klipech jsou promítnuta témata, která se reflektují v textech – homofobii, nenávisť k ženám, promiskuitu, nedostatek morálky, rasismus a materialismus. Podle zhlédnutých videí (např. N.W.A. – Straight Outta Compton, 1988⁸³; Ice Cube – AmeriKKKaa's most wanted, 1990⁸⁴; Dr. Dre Ft. Snoop Dogg – Nuthin' But A „G“ Thang, 1992⁸⁵; Snoop Dogg – Doggystyle, 1993⁸⁶; Mobb Deep Featuring 50 Cent – The Infamous, 1995⁸⁷) soudím, že v počátcích gangsta rapu, byly nejčastějším námětem krádeže, přepadení či zásah policie a okolo druhé poloviny 90. let se k

82 <<http://www.ranker.com/list/gangsta-rap-bands-and-musicians/reference>, <<http://rapgenius.com/discussions/3853-Top-10-gangster-rappers>>, <<http://hiphop365.com/the-50-greatest-rappers-of-all-time/>> <<http://www.thetoptens.com/best-gangsta-rappers/>> vyhledáno 7-1-2014

83 Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=TMZi25Pq3T8>> (vyhledáno 9-12-2013)

84 Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=lx-7OKBGcbY>> (vyhledáno 9-12-2013)

85 Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=9qZCtPTh85Y>> (vyhledáno 9-12-2013)

86 Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=bL3hxhobpkE>> (vyhledáno 9-12-2013)

87 Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=ZtX71ADQ2uQ>> (vyhledáno 9-12-2013)

2 TEORETICKÁ ČÁST

tomu přidávají reakce na nepokoje ve městech, užívání drog a návštěvy večírků s (polo)nahými ženami. Také prostředí, ve kterém se interpreti ve videoklipech nacházejí, se postupem času změnilo: Nejdříve to jsou špinavé ulice (Ice Cube – AmeriKKKa's most wanted, 1990), později se stěhují do bohatších čtvrtí (jako například ve videoklipu Dr. Dre Ft. Snoop Dogg – Nuthin' But A „G“ Thang, 1992) a nakonec je můžeme vidět v luxusních vilách (Tupac – California Love, 1995⁸⁸).

Během sledování některých videí, jsem si všimla, že určité záběry jsou ve dvou či více snímcích. Bylo to u těchto videoklipů: N.W.A – Straight Outta Compton (1988), N.W.A – Fuck tha Police (1988)⁸⁹, Ice Cube – AmeriKKKa's Most Wanted (1990) a Ice Cube – True To the Game (1992)⁹⁰. Jedná se o záběry zatčení gangu policisty, přepadení a pohledy na gang procházející městem. Důvod této „náhody“ může být prostý: Všechny tři klipy byly natočeny stejnou společností a v rámci úspor se použily již předešlé hotové záběry. Tento jev také potvrzuje již výše zmíněné tvrzení o autorství v černošské hudbě – Afroameričané si nelámají hlavu nad autorskými právy. Jsou to prostě jen skladby (videa), se kterými se dá dál pracovat. A jediný, kdo skladbu vlastní, jsou nahrávací společnosti.

2.1.2.7. Současné pojetí hip hopu

V kapitole 2.1.1.2. Minstrel show jako první přijetí černošské hudby americkou bělošskou minoritou jsem se krátce zmínila, že současné pojetí hip hopu je zcela odlišné tomu původnímu. U počátků hip hopu stál DJ Afrika Bambaataa, který kladl důraz na reflektování lokálních problémů v hip hopu a vytváření tak různých podob žánru. Tímto způsobem chtěl dosáhnout reprezentace konkrétních individualit a ve skladbách odrážet jejich spojitost ke svému místu bydliště. V devadesátých letech se v textech začalo zdůrazňovat násilí a kriminální jednání se stalo hlavním tématem. Na přelomu tisíciletí se začaly vytvářet různé modifikace hip hopu a na začátku nového tisíciletí hip hop upadal, neboť se objevily jiné žánry, komerčně málo využitě. Jak klesal prodej hip hopových nahrávek, klesala i smysluplnost textů.⁹¹

88 Video je možné zhlédnout na <http://www.youtube.com/watch?v=BKtMiCD_oqk> (vyhledáno 9-12-2013)

89 Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=Z7-TTWgiYL4>> (vyhledáno 5-1-2014)

90 Video je možné zhlédnout na <https://www.youtube.com/watch?v=r_zSt-qQfn4> (vyhledáno 9-12-2013)

91 Veselý, K., 2012, s. 94, 412 – 414

2 TEORETICKÁ ČÁST

Ačkoli má už hip hop největší slávu za sebou a jeho obsah je zcela ovlivňován komerčními potřebami, je stále tento hudební žánr aktuální a mezi posluchači oblíbený. Charakteristická vlastnost hip hopu je jeho flexibilita, díky které se dokázal přizpůsobit různým nástrahám, kreativně využívat nové prostředky a transformovat je do nových podob. Proto dokázal přežít, přizpůsobovat se požadavkům hudebního průmyslu. Mladí posluchači, kteří původní hip hop nezažili a ani se o původní obsah hlouběji nezajímají, si ani nemusí všimnout souvislostí, které současný hip hop utvářejí. Jeden z předních interpretů gangsta rapu v 90. letech, Snoop Dogg, problém současného hip hopu, či spíše současného gangsta rapu, okomentoval v pořadu „In The Morning“ rádia Sway: *„Současný gangsta rap není reálný. Tam, odkud pocházím, jsi musel toho udělat hodně, aby sis vytvořil jméno a zviditelnil svoje nahrávky, i když byly negativní. Ale musel jsi pro to vynaložit úsilí. Dneska jedinou věc, kterou musíš udělat, je vytvořit nahrávku. Ta nahrávka je tvoje práce.“ ... „Když jsme byli ve hře, ostatní udělali všechny možné výzkumy, aby viděli: Je opravdu z toho gangu? Je to opravdu skutečné? Udělal opravdu tohle? A když tu byla jedna známka toho, že to je falšovaný nebo jsi podvodník, byl jsi pryč ze hry.“⁹²*

Současná hip hopová hudba se hodně prolíná s R'n'B. Oproti rapu se skladby vyznačují zpívanými texty, nikoli vyprávěnými. Mezi současné populární interprety patří například Drake, Pharrell Williams a Kanye West.⁹³

2.1.3. Vizuální aspekty hip hopu

Výše jmenované čtyři elementy (DJing, MCing, graffiti a breakdance) jsou stále označovány jako základní struktura hip hopové kultury. Avšak tvrzení, že jsou jediné a k pochopení hip hopu postačují, by bylo zkratkovité, neboť stejně jako všechny jiné subkultury, i hip hopová se vyvíjela a stávala se komplexnější. Nyní sem spadá také například oblékání, gesta, beat boxing, turntablismus⁹⁴, popping, locking a další. V dalších částech své práce se budu věnovat takovým aspektům, které mají vizuální podobu a jsou pro mojí práci důležité.

92 Citace přeloženy ze stránky <<http://lyfstylmusic.com/top-tens-contemporary-gangsta-rappers/>> vyhledáno 13-1-2014

93 <<http://www.billboard.com/charts/r-b-hip-hop-songs>> (vyhledáno 14-1-2014)

94 Turntablismus je termín, který se používá k označení disciplín spojených s pokročilou DJskou technikou. Patří sem beat juggling a scratching. (Veselý, K., 2012, s. 190 – 191)

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1.3.1. Graffiti

Termínem graffiti se označuje forma vizuální komunikace vytvořená za pomoci spreje. Nejčastěji se jedná o obrazy nebo o písmo umístěné na veřejných místech. Místo graffiti se můžeme také setkat s označením subway art, spraycan art či aerosol art. Podle Smolíka (2010) se však těmito názvy označují taková díla, která byla vytvořena mimo hip hopovou subkulturu (např. punk či fotbaloví chuligáni). Výše zmíněný autor využívá ve své publikaci zavedený termín „hip hop graffiti“, který jednoznačně odkazuje na graffiti (Obrázek 6: Graffiti⁹⁵) vytvořené v rámci životního stylu hip hop. Tvůrci mají označení writeři.⁹⁶

Obrázek 6: Graffiti

První graffiti nakreslené sprejem byly vytvořeny v polovině 60. let ve Philadelphii černošským teenagerem s přezdívkou Cornbread, který po metru psal „Cynthia“, čímž chtěl upozornit ostatní na krásu tohoto jména. Jednalo se o nápisy psané jednoduchou stopou spreje, nazývané tagy. O pár let později, na konci 60. let, se do New Yorku přestěhoval Cornbreadův chráněnc (Top Cat) a graffiti rozšířil do dalšího města. V New Yorku se graffiti v 70. letech staly součástí hip hopové kultury.⁹⁷

Graffiti se v New Yorku objevily v době, kdy si mladí černoši oblíbili novou hudbu a začali na ni tancovat. Někteří hip hopeři si tato barevná díla oblíbili a sami je začali

95 Zdroj: <<https://www.flickr.com/photos/iwanamadrid/4542530476/in/pool-geronimostilton>> vyhledáno 31-3-2014

96 Srov. Smolík, J., 2010, s. 196, <<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/240670/graffiti>>
a <<http://www.graffiti.org/faq/stowers.html>> vyhledáno 13-1-2014

97 Chang, J., 2007, s. 74

2 TEORETICKÁ ČÁST

tvořit. Díky tomu se vývoj těchto fenoménů prolínal a spojil. Tanečníci b-boy a writeři v jedněch osobách tvořili společně, sdíleli stejné metody a dohromady vymýšleli nové prvky a různá vylepšení.⁹⁸

Psala se především jména, či spíše přezdívky, a to z touhy umístit na veřejném místě svůj otisk, aby ho každý viděl. Kromě přezdívek psali také slogany (např. „I'm here“ či „Fuck all y'all“), pomluvu či politický názor. Úloha graffitů byla komunikační: Nápis podával zprávu, že toto místo někdo navštívil a buď se tam prostě jen podepsal, a nebo, což bylo v rámci gangů, si místo značil jako své teritorium (členové gangů psali slogany, jméno gangu či informace o pořádaných večírcích či o soubojích v tanci či mixování hudby). Na základě tohoto rozdělení pak gang požadoval respekt od ostatních gangů a jejich členů. Graffiti se psaly na městské zdi, mosty, památníky, zastávky a vozy veřejné dopravy a další.⁹⁹

O rozšíření graffitů do dalších měst se zasloužil především New York Times, který v létě 1971 zveřejnil článek o novém fenoménu graffiti a rozhovor s mladým writerem¹⁰⁰, jehož přezdívka TAKI 183 (Obrázek 7: Taki 183¹⁰¹) se ve formě graffiti objevovala po celém New Yorku. Díky tomuto článku obliba graffitů vzrostla a dokonce vznikl první spolek – United Graffiti Artists.¹⁰²

Obrázek 7: Taki 183

Graffiti se postupem času vyvíjely a reagovaly na potřeby writerů. Na začátku 70. let se objevilo plno nových tvůrců, každý se chtěl zviditelnit a vytvořit si jméno mezi místními i slávu. Nejdříve šlo o množství podpisů, tedy důležité bylo navštívit co nejvíce míst po městě a vytvořit tam svůj otisk pomocí spreje. Když ale všichni tvořili stejným způsobem a psali svá jména technikou nazývanou tagging, bylo těžké se odlišovat od ostatních. Tento problém vyřešil tvůrce s přezdívkou SUPER KOOL 223, který původní trysku u spreje nahradil za novou a širší. Tím se stala širší i stopa, a mohl tak pokrýt větší plochu. Writeři tedy začali ukazovat ostat-

98 <<http://voices.yahoo.com/the-connection-between-graffiti-hip-hop-music-3712056.html>> vyhledáno 10-4-2014

99 Srov. Chang, J., 2007, s. 73, <<http://www.graffiti.org/faq/stowers.html>>,

<http://www.graffiti.org/faq/graffiti_edu_christen.html> vyhledáno 13-1-2014

100 Označením writer se nazývají tvůrci graffitů. Jelikož se nejdřív začaly psát nápisy a teprve pak tvořit různé obrazy, ujal se tento termín. (<http://www.graffiti.org/faq/graffiti_questions.html> vyhledáno 10-12-2013)

101 Zdroj: <<http://besidecolors.com/taki-183/>> vyhledáno 20-6-2014

102 Srov. Chang, J., 2007, s. 118, <http://www.graffiti.org/faq/ten_years_of_art_crimes.html> vyhledáno 13-1-2014

2 TEORETICKÁ ČÁST

ním svoji kvalitu pomocí velikosti: Aby jeden writer ukázal tomu druhému, že je lepší, napsal vedle jednoho nápisu nápis větší. Nápis se tak začaly zvětšovat a stávaly se tučnějšími. Pro tento způsob psaní inspirovala writery také reklama – billboardy a písmo v obchodních domech. Díky tomu získali větší volnost v rozvíjení vlastního stylu a v odlišování se.¹⁰³

Graffiti byly od počátku vnímány buď jako projev vandalismu (a writeři mohou být za svá díla trestně stíháni) nebo jako umění. Uměním ho neoznačovali jen samotní sprejeři, ale také někteří umělci nebo majitelé výstavních galerií. Díky tomu se mohla v roce 1975 uspořádat první výstava graffitů, která se konala v New Yorku, a po ní následovaly výstavy v Londýně, Paříži a Miláně. Graffiti a jejich autoři neušli pozornosti ani filmovému průmyslu, který natočil několik filmů s touto tematikou, například *Style Wars* nebo *Basquiat*.¹⁰⁴

V současnosti se po světě zřizují legální plochy, kde jsou graffiti povolené a nikdo za jejich tvorbu nemůže být trestně stíhán. Tím však graffiti z nepovolených ploch nevymizely a nadále jsou vnímány také jako vandalismus.

2.1.3.2. Hip hopová móda

Trendy v módě obecně se často mění a stejně je tomu tak i u hip hopu. Styl oblékání nejdříve určovali DJové, kteří zpočátku vycházeli ze stylu disco. Brzy se ale začal utvářet styl, který je pro hip hop typický: volné kalhoty (převážně tepláky) a barevná trička. Volba tohoto oblečení souvisela s tancováním – b-boying, dnes známý jako breakdance, kdy tanečníci potřebovali být oblečení pohodlně a prakticky, aby mohli provádět jednotlivé pohyby.¹⁰⁵

Na vývoj hip hopové módy měla svůj značný podíl skupina Run-D.M.C. a rapper LL Cool J v 80. letech, kteří nosili sportovní či černé kožené bundy a kalhoty, černé pánské klobouky (např. značky Kangol), sluneční brýle (převážně značky Gazelles), masivní řetězy a boty značky Adidas. (Boty Adidas spolu s botami značky Nike patří stále mezi hop hopy k nejčastěji nošeným.) Hip hopoví fanoušci tento způsob oblékání rychle přejali ve snaze podobat se svým hrdinům.

103Srov. Smolík, J., 2010, s. 197 a <http://www.graffiti.org/faq/graffiti_questions.html> vyhledáno 13-1-2014

104<<http://entertainment.howstuffworks.com/hip-hop2.htm>> <<http://moca.org/pc/viewArtTerm.php?id=15>> vyhledáno 16-03-2014

105Srov. <<http://entertainment.howstuffworks.com/hip-hop7.htm>> a <<http://www.articlesbase.com/clothing-articles/the-history-of-hip-hop-clothing-1363587.html>> vyhledáno 13-1-2014

2 TEORETICKÁ ČÁST

Kromě řetězů si hopeři začali také libovat ve velkých prstenech a oblíbili si široké pásky s kovovými přezkami. Typickým prvkem se začaly stávat i baseballové čepice, kdy kšilt však umísťovali dozadu. Tento model oblékání přijaly i ženy, lišily se převážně ve výběru šperků: Zatímco pro muže byly typické velké řetězy (někdy i s logem některé automobilky, např. Volkswagen či Mercedes, jež byly často ukradeny z kapoty auta), pro ženy zas velké zlaté náušnice.¹⁰⁶

Účesy, které byly typické v počátcích hip hopu, vycházely z charakteristického vlnění vlasů Afroameričanů. Oblíbené byly tzv. Jheri kudrlinky, které se upravovaly pomocí pomády¹⁰⁷. Dalším oblíbeným účesem byl tzv. hi top fade (Obrázek 8: Hi top fade¹⁰⁸). Tento účes zpopularizovali rappeři Schooly D a Doug E.¹⁰⁹

Obrázek 8: Hi top fade

V 90. letech převládal hudebnímu průmyslu gangsta rap a jeho příchod ovlivnil také oblékání. Tento hudební podžánr definoval i pravidla oblékání, kdy hlavním kritériem byla autentičnost a podpoření zlého vzezření gangsterů. Oblíbený zůstal volný oděv, který se nyní ještě zvětšil, a to volbou větší velikosti než má člověk mít. Obecně platilo čím větší, tím lepší. Avšak trička nesměla být širší než delší. Typickým znakem se staly kalhoty, které byly nošeny velmi nízko, až z nich vykukovalo spodní prádlo. Údajně tento způsob nošení pochází z věznic, kde pásky nebyly z bezpečnostních důvodů povoleny.¹¹⁰

106Srov. <<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>>, <<http://www.liketotally80s.com/80s-hip-hop-fashion.html>>, <<http://www.articlesbase.com/clothing-articles/the-history-of-hip-hop-clothing-1363587.html>>, <<http://trendsupplier.blogspot.cz/>>, <<http://fashionsx.org/90s-hip-hop-fashion.html>> a <<http://entertainment.howstuffworks.com/hip-hop7.htm>> vyhledáno 13-1-2014

107Pomádu vymyslel v 70. letech 20. století Robert William Redding. Příznivci tohoto účesu byli mimo jiné Michael Jackson a rapper Ice Cube. (srov. <<http://blackamericaweb.com/2013/02/06/little-known-black-history-fact-the-jheri-curl/>> a <<http://fashionbombdaily.com/2010/02/02/black-history-beauty-trend-the-jheri-curl/>> vyhledáno 8-2-2014)

108Zdroj: <<http://fashionbombdaily.com/2010/02/15/black-fashion-history-trend-the-high-top-fade-2/>> vyhledáno 14-6-2014

109Srov. <<http://fashionsx.org/90s-hip-hop-fashion.html>> a <<http://green-label.com/sound/a-look-at-the-hairstyles-music/s/hi-top-fade-90s-hip-hop/>> vyhledáno 6-2-2014

110Srov. <<http://fashionsx.org/90s-hip-hop-fashion.html>>, <<http://green-label.com/sound/the-20-best-hip-hop-fashions-from-the-90s/s/20-oversized-everything/>>, <<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>>, <<http://skeptics.stackexchange.com/questions/7885/was-wearing-trousers-very-low-sagging-invented-in-prison-to-show-sexual-availa>> a <<http://www.buzzfeed.com/tanyachen/important-90s-hip-hop-fashion-trends-you-might-have-forgo>> vyhledáno 6-2-2014

2 TEORETICKÁ ČÁST

Gangsta rap přinesl oblibu nošení šátků – bandana šátky či tzv. do-rag¹¹¹. Bandana šátek je nejčastěji ovázán okolo hlavy (viz. obrázek č. 9: Tupac¹¹²) či kolem krku a volba jeho barvy souvisí s konkrétním gangem. Například tmavě modré šátky patří gangu Crips v Los Angeles a červené gangu Bloods. Do-rag je nošen uvázan okolo hlavy buď pod čepicí, nebo bez čepice. Čepice se nazývají snapback a velmi se podobají baseballovým kšiltovkám. Vršek však netvoří čistý tvar půlkruhu, ale je trochu přimáčknutý a kšilt je placatý. Široký výběr nabízí v současnosti například značka New Era¹¹³. S hip hopem je spojil interpret Tupac, který si je sám oblíbil. Jelikož byl Tupac jedním z předních interpretů, brzy ho jeho fanoušci následovali.¹¹⁴

Výše zmíněný rapper Tupac také jako jeden z prvních mužů začal nosit nosní piercing, který byl až do té doby doménou převážně žen, a zasloužil se tak o akceptovatelnost jeho nošení i u mužů (Obrázek 9: Gangsta rapper Tupac¹¹⁵). Nejtypičtějším šperkem mužů však stále zůstávají dlouhé řetězy s přívěsky, většinou velkými. Kromě zlatých řetězů si nyní oblíbili platinové (případně stříbrné) s diamanty, označované jako bling bling (blink = zablikat).¹¹⁶

Obrázek 9: Gangsta rapper Tupac

V módě gangsta rapu se začaly také objevovat regionální rozdíly v oblékání. V New Yorku bylo oblíbené teplákové oblečení s botami Timberland a v oblasti západního pobřeží preferovali volné flanelové košile a botasky značky Converse.¹¹⁷

111 Do-rag jsou šátky určené na ovázání vlasů na hlavě. Šátky se uvazovaly, aby při práci vlasy nelítaly kolem hlavy a nepadaly do očí a nepřekážely tak. Do-rag nosí také motocyklisté, aby jim při jízdě nevlály vlasy. Afro-američani je začali využívat na noc, kdy si pomocí tohoto šátku chránili vlasy a během spaní si nezničili zvlnění vlasů. Zároveň, když na vlasy používali různé pomády či oleje, šátek zabránil ušpinění polštáře. V hip hopu se do-rag nosí také jako módní doplněk a k ochraně vlasů pod čepicí. (srov. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=do-rag>>, <http://www.ehow.com/info_8279165_do-rags-used.html> vyhledáno 14-1-2014)

112 Zdroj: <<http://www.ireport.cz/smrt-si-rika-rock-n-roll/14808-smrt-si-rika-rocknroll-tupac-shakur-38.html>> vyhledáno 19-4-2014

113 <www.neweracap.com> vyhledáno 14-1-2014

114 Srov. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Bandana>>, <<http://prostehiphop.blog.cz/0609/gangy-satky>>, <<http://green-label.com/sound/the-20-best-hip-hop-fashions-from-the-90s/s/snapback-caps/>> vyhledáno 6-2-2014

115 Zdroj: <<http://www.ireport.cz/smrt-si-rika-rock-n-roll/14808-smrt-si-rika-rocknroll-tupac-shakur-38.html>> vyhledáno 14-6-2014

116 Srov. , <<http://green-label.com/sound/the-20-best-hip-hop-fashions-from-the-90s/s/nose-rings/>>, <<http://okiwrongwaycrew.wordpress.com/2013/03/16/hip-hop-fashion/>> vyhledáno 6-2-2014

117 <<http://fashionsx.org/90s-hip-hop-fashion.html>> vyhledáno 6-2-2014

2 TEORETICKÁ ČÁST

Ženská móda i v počátcích gangsta rapu přejímala prvky z mužského modelu oblékání. Oblíbené zůstávaly volné kalhoty, sluneční brýle a těžké pracovní boty. Během 90. let se však móda změnila a mužský styl byl vystřídán ženským stylem, jenž podtrhuje ženskou smyslnost a sexualitu. Některé ženy zůstaly u volného stylu oblékání, ale to doplnily výrazným make-upem, aby zvýraznily ženský vzhled. Jiné ženy si oblíbily úzké a bokové kalhoty či legíny, krátká trička nebo přiléhavá tílka, boty na vysokých podpatcích a výrazný make-up.¹¹⁸

Ke konci 90. let začali hip hopeři preferovat tradiční účesy Afroameričanů, jako jsou drobné copánky, afro či velice krátký (milimetrový) sestřih.¹¹⁹

2.1.3.2.1. Využití komerčního potenciálu hip hopu oděvními firmami

Jak jsem uvedla výše, během 80. let vzrostla popularita hip hopu. Jakmile se tento hudební žánr prokázal být atraktivním, nabalily se na něj různé firmy, aby mohly využít jeho komerční potenciál. Výrazně se to projevilo i v oděvním průmyslu.

Prvními interprety, kteří cíleně spolupracovali s nějakou oděvní firmou, byli rappeři Run DMC. K uzavření smlouvy o spolupráci se pojí příběh: Tato skupina nahrála píseň o oblíbených botaskách Adidas („My Adidas“, 1986) a během koncertu v Madison Square Garden v New Yorku vyzvali své fanoušky, aby zvedli do výšky své botasky (Obrázek 10: Koncert Run DMC¹²⁰). Na koncertu byli také zaměstnanci firmy Adidas a o události informovali majitele podniku.

Obrázek 10: Koncert Run DMC

Firma kontaktovala skupinu a společně vytvořili řadu botasek s logem rapperů. Oblíbenost firmy Adidas, která byla do té doby nízká, rychle stoupla a předběhla jiné populární značky. V současnosti řada Run DMC Adidas nabízí kromě obuvi také oděvy.¹²¹

118 Srov. <<http://www.creamjewelrybest.com/blog/hip-hop-fashion-history/>>, <<http://www.rise-of-womanhood.org/hip-hop-fashion.html>>, <<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>> vyhledáno 9-2-2014

119 <<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>> vyhledáno 9-2-2014

120 Zdroj: <<http://www.highsnobiety.com/2013/07/31/run-dmc-adidas-originals/>> vyhledáno 14-6-2014

121 Srov. <http://www.sneakerfreaker.com/articles/three-brothers-with-three-stripes-run-dmc-and-adidas/>,

2 TEORETICKÁ ČÁST

Spolupráce mezi rappery a oděvními firmami začala být velice populární. Kromě firmy Adidas zahrnuly i další společnosti hip hopovou módu do své nabídky, jako například Tommy Hilfinger, Ralph Lauren, Calvin Klein, Converse, G-unit, Lacoste, Reebok, Nike a další. Odívání a „správná“ volba značky se stala důležitou součástí každého hip hopera. Nebyla to tedy náhoda, když se v písních objevil název nějaké obchodní značky.¹²²

Kolem roku 2000 začali hip hopoví umělci spolu s oděvními firmami vytvářet vlastní série oblečení, a to buď pod vlastním jménem (např. interpret Outkast vytvořil znaku Outkast Clothing) či si vytvořili nový název (např. umělec Jay-Z vytvořil značku Rocawear a umělec 50 Cent značku G-Unit Clothing).¹²³

2.1.3.2.2. Současné trendy v hip hopové módě

V současnosti se hip hopová móda odklání od původních stylů hip hopu (z 80. a 90. let) a inspiruje se u způsobu odívání subkultury hipster¹²⁴. Tato podoba oblékání v hip hopu se nazývá preppy hip hop či zkráceně prep-hop nebo se také můžeme setkat s označením swag, které je používanější.¹²⁵

Pro lepší představu porovnáám prep-hop v následujících odstavcích se stylem odívání gangsta rapu, který je pro hip hop příznačný. Z popisu módy gangsta rapu, který jsem uvedla výše, je patrné, že se jedná o vyhraněný a výrazný styl. Představme si tedy takového typického gangsta rappera a začneme od nohou: Na nohách nosí botasky, nejčastěji Adidas a volné

<<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/512741/Run-DMC>> a <<http://www.adidas-group.com/en/group/history/>> vyhledáno 26-2-2014
122<<http://entertainment.howstuffworks.com/hip-hop7.htm>> a <<http://urbanspirit.wordpress.com/2012/09/22/the-history-of-streetfashion-by-christina/>> vyhledáno 14-1-2014
123<<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>> vyhledáno 24-2-2014
124Hipsteři tvoří vlastní subkulturu mladých lidí ve věku okolo 20 let až do 30 let. Ideologicky odmítají konzumní společnost, vyznávají alternativní způsob života a přiklání se k nezávislé hudbě. Vyznavači tohoto životního stylu jsou vysokoškoláci (či již vystudovaní vysokoškoláci), nejčastěji se věnují umění, matematice či vědě. Typické je pro ně zdůrazňování svého vkusu, který je pro hipstery stejný: upnuté kalhoty, stará saka, flanelové košile, dioptrické brýle s černými obroučky nebo barevné brýle s mřížkou. V současnosti je tento jejich styl oblékání světově oblíben a přejímán dalšími subkulturami. (srov. <<http://socialniteorie.cz/rekni-mi-ze-jsem-hipster-jeste-jednou/>>, <<http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>> a <<http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>> vyhledáno 28-2-2014)
125Srov. <<http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=prep-hop>>, <<http://www.fuse.tv/galleries/2013/05/hip-hop-fashion-evolution-photo-gallery#21>>, <<http://www.yesstyle.com/blog/2010-11-19/nikkis-inbox-when-hip-hop-meets-prep/>> a <<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>> vyhledáno 28-2-2014

2 TEORETICKÁ ČÁST

kalhoty, které jsou charakteristickým znakem. Mohou to být buď džíny či tepláky a jsou velké na šířku i na délku. Kvůli větší velikosti se nosí velmi nízko a ven koukají trenky. Ty jsou buď zakryté velkým a volným tričkem či jsou viditelné, neboť jedinec místo volného trička zvolí obepnuté tílko. Na hlavě má bandana šátek a přes něj čepici s plochým kšiltem, tzv. be-kovka. Svoje oblíbené značky vybírá ze oděvních firem jako Adidas, Nike, Puma, Reebok, Karl Kani, Tommy Hilfinger, Calvin Klein, Ecko, G-Unit, Hoodboyz, Rocawear a další. Typické šperky gangsta rappera jsou mohutné zlaté řetězy, někdy s velkými přívěsky, jako např. znak pro dolar, loga automobilek či různé nápisy. (Obrázek 11: Gangsta rap¹²⁶)

Obrázek 11: Gangsta rap

Nyní se podíváme na současného hip hopera. Jak jsem se zmínila výše, jejich móda je ovlivněna subkulturou hipster, pro které je typické úzké (ale nikoli obepnuté) oblečení. Oblíbené zůstávají botasky, ať už kotníkové či nízké, nejčastěji Adidas či Nike. Kalhoty jsou stále nošeny nízko, ovšem již nejsou ve větší velikosti, nýbrž úzké. Dívčí kalhoty bývají úzké a tzv. bokovky. Oblíbeným materiálem zůstávají džíny. Také trička přestává současný hip hoper nosit široká, ale spíše úzká, obepnuté sportovní tílko je nošeno i nadále. Dívky si libují také v tílkách a různých topech, např. crop topy¹²⁷. Kromě sportovních mikin přibýly také sportovní vesty a tenké svetry. Na hlavě se nosí čepice s placatým kšiltem, ovšem již bez bandana šátku. Stále zůstává důležitá

¹²⁶Zdroj: <<http://www.goodwp.com/music/23923-gangsta-rap-wu-tang-clan-hiphop.html>> vyhledáno 30-3-2014
¹²⁷ Crop top je volné či obepnuté tílko, které je krátké.

2 TEORETICKÁ ČÁST

volba správné značky, těmi jsou nadále například Adidas, Puma, Nike, Lacoste, Tommy Hilfinger a jiné. Oblíbenými se staly také oděvy pro skejt'áky, jako např. značka Vans nebo DC. Typickými šperky jsou dlouhé stříbrné řetízky, někdy se stříbrnými a třpytivými přívěsky. Dívky si opět libují ve velkých náušnicích, jako jsou např. kruhy.¹²⁸ (Oviz. obrázek: Swag¹²⁹)

Obrázek 12: Swag

2.1.4. Černé cool

Pojmem černé cool se označují hodnoty, které jsou pro Afroameričany příznačné a mohou se jimi odlišovat od ostatních ras. Tyto hodnoty se utvářely během důležitých historických a společenských událostí a v závislosti na nich, jako je například otroctví, rasismus, boj za práva a jednotlivá vítězství na cestě za svobodou. Černoši na tom stavěli a stále staví svoji image a vystupování.

Svoji hrdost, odrážející se v pojmu černé cool, budovali na odlišnosti od majoritní společnosti. Přestože měli důvod svoji odlišnost nenávidět, a to kvůli dramatické historii otroctví, kdy tmavá barva kůže byla synonymem pro otroka, netoužili po vymazání tělesnosti. Během druhé světové

¹²⁸<http://www.yesstyle.com/blog/2010-11-19/nikkis-inbox-when-hip-hop-meets-prep/>,

<http://www.fuse.tv/galleries/2013/05/hip-hop-fashion-evolution-photo-gallery#25>,

<http://www.creamjewelrybest.com/blog/hip-hop-fashion-history/>

¹²⁹Zdroj: <http://www.queens.cz/slovník/swag> vyhledáno 30-3-2014

2 TEORETICKÁ ČÁST

války viděli, že černoši nejsou jediní, koho běloši nenávidí, terčem nenávisti byl kdokoliv s odlišnou barvou pleti. Toto zjištění změnilo jejich pohled na bílou společnost a pochopili, že tou nedokonalostí je nenávisť bělochů k odlišnosti a ne černá pleť Afroameričanů. Po návratu z války se tedy již nechtěli podbízet bělochům a hrát roli baviče. Jelikož vlastní kůži člověk nemůže sundat a vyměnit za jinou, bylo lepší v ní najít zdroj vlastního sebevědomí.¹³⁰

Veselý, K. cituje ve své knize *Hudba ohně* (2012) R. F. Thompsona: „*Být cool je správný způsob, jak sám sebe prezentovat jako lidskou bytost. Žijeme velkoryse i decentně, pod tlakem neztrácíme nikdy šarm, náš vzhled a činy se dmou virtuální královskou mocí.*“¹³¹

Černé cool se mezi americkou bílou společností dostalo pomocí postupného prostoupení černošské kultury do bělošské. Slovo cool se ujalo hlavně mezi teenagery, černošskými i bělošskými, a určovalo směr jejich myšlení. Oděvní firmy, které tento trend zaznamenaly a včas se podle něj zařadily, vydělaly spoustu peněz, protože právě u nich mladí lidé nakupovali. „*Z coolness se stal nástroj prodejní strategie využívající nových konzumních návyků mládeže. Pro cool marketing je příznačné, že neprodává výrobek samotný, ale postoj.*“¹³² Nejrychleji dokázaly zareagovat firmy Adidas, Nike a Tommy Hilfiger, jejichž úspěšným krokem bylo prodávání postoje cool, který daný výrobek představoval. O chvíli později už hip hop prodával obuv, alkohol (Absolut vodka), videohry, automobily (Honda) a další.¹³³

V 90. letech 20. století, tedy v době, kdy černoši už měli za sebou několik vyhraných bitev ve stírání rozdílů práv mezi černošskou a bělošskou společností, se ikonami tohoto trendu cool stali černošští hip hopoví interpreti. Nyní si to mohli dovolit, neboť to byla bílá majorita, která fascinovaně hleděla na hodnoty obsažené v černém cool a chtěla se jim přiblížit. Tato snaha o přiblížení se projevovala (a stále projevuje) stejným oblékáním, přijímáním hodnot a chováním zobrazovaném ve videoklipech, snahou o co nejlepší napodobení tanečních kroků či obdivování a tvorbou graffiti.

Také Barack Obama svoji prezidentskou volební kampaň zčásti opřel o hip hop a cool. Díky získání významných rapperů na svoji stranu a využití tradičních afroamerických kulturních prvků se mu podařilo „... *spojit svou politickou kampaň s dlouhým zástupem*

130Veselý, K., 2012, s. 31, 49

131Veselý, K., 2012, s. 351

132Veselý, K., 2012, s. 389

133Srov. Veselý, K., 2012, s. 389 – 390 a Chang, J., 2007, s. 419

2 TEORETICKÁ ČÁST

Afroameričanů budujících v posledních šedesáti letech v americké populární kultuře obraz nebojácných hrdinů, kteří jdou proti proudu většinové společnosti a zároveň si zachovávají osobitý šarm hrdost. ¹³⁴, čímž oslovil obrovské množství voličů navíc. ¹³⁵

2.2. Rizikové chování

Na webových stránkách Kliniky adiktologie jsem našla definici rizikového chování, podle Miovský et al., 2010:

„Pod pojmem rizikové chování rozumíme takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Tento pojem nahrazuje dříve používaný termín sociálně patologické jevy. Termín sociálně patologické jevy je jednak stigmatizující, normativně laděný a klade příliš velký důraz na skupinovou/společenskou normu. Vzorce rizikového chování považujeme za soubor fenoménů, jejichž existenci a důsledky je možné podrobit vědeckému zkoumání a které lze ovlivňovat preventivními a léčebnými intervencemi.

V současné školní prevenci rozlišujeme devět oblastí rizikového chování: záškoláctví, šikana a extrémní projevy agrese, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, rasismus, xenofobie, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, prevence v adiktologii, spektrum poruch příjmu potravin, okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN ¹³⁶

134 Veselý, K., 2012, s. 347

135 Veselý, K., 2012, s. 391

136 <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>> vyhledáno 15-4-2014

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Ve výzkumné části diplomové práci se budu věnovat šetření, které jsem prováděla. Nejprve objasním, z čeho jsem při práci vycházela a co je mým cílem. V metodice nejdříve popíši postup sběru dat a pak způsob vyhodnocení sebraných dat. Nejobsáhlejší kapitolou ve výzkumné části budou výsledky šetření. V této kapitole se budu věnovat výkladu zkoumaných otázek, přičemž některé spojím, abych tím poukázala, kde je hip hop přijímán jako celek, kde se naopak atributy hip hopu vyčleňují a kde se začleňují do majoritní společnosti.

3.1. Východiska a cíle šetření

Vstupní otázky pro tuto diplomovou práci vycházejí z výzkumu, který jsem realizovala při bakalářské práci v roce 2012. Ve výzkumu jsem zjišťovala, jak přistupují děti a mládež s rizikovým chováním k vybraným aspektům vizuální složky kultury. Jejich pojetí se odvíjelo od preferovaného životního stylu, kterým byl u většiny respondentů právě hip hop. To mě vedlo k zamyšlení, zda by bylo možné označit hip hop za typického reprezentanta životního stylu rizikové mládeže a jestliže ano, jak na něj pak vůbec nahlíží. Také jsem přemýšlela, zda je hip hop tolik oblíben mezi dětmi bez rizikového chování, a napadla mě otázka, jestli by se mohly najít nějaké rozdíly v přístupu k hip hopu mezi dětmi s rizikovým chováním a dětmi bez rizikového chování. Proto jsem se rozhodla jít touto cestou a na bakalářskou práci navázat diplomovou prací s tématem hip hop.

Do výzkumu jsem vstupovala s otázkami týkajícími se vizuálních a hodnotových aspektů hip hopu. Tyto otázky mě pak doprovázely celým zkoumáním. Nakolik přejímají děti a mládež obsah hip hopu? Ke kterým vizuálním kvalitám a významům se hlásí? Které pojetí hip hopu je jim bližší – původní ze 70. let, gangsta rap nebo současný hip hop? Objevují se nějaké hodnoty u rizikové mládeže, kterými se vymykají oproti nerizikové mládeži?

Cílem mé diplomové práce je prozkoumat názory a postoje dětí k životnímu stylu hip hop. Přitom budu porovnávat názory a postoje dětí s rizikovým chováním s názory a postoji dětí bez rizikového chování k životnímu stylu hip hop. V práci se zaměřuji na vizuální stránku hip hopu a doplňuji ji hodnotovými aspekty, vůči kterým se děti vymezují.

3.2. Metodika

V této kapitole popíši metodiku výzkumného šetření. Nejprve definuji výzkumný vzorek pro výzkumné šetření. Popíši, kde jsem získala respondenty pro rozhovory a pro vyplnění dotazníku. Vždy uvádím charakteristiku respondentů z hlediska rizikovosti chování. Na konci této kapitoly jsou umístěny statistické údaje o respondentech. V další kapitole se budu věnovat sběru dat, kde též uvádím zajištění etiky rozhovorů. Dále popisuji výběr a charakteristiku podnětu pro rozhovor a dotazník. Nakonec v kapitole Sběr dat charakterizuji nástroje, které jsem použila při získání dat. V následující kapitole Výzkumné otázky představím klíčové kategorie, na které se v rozhovorech i dotazníku ptám. Objasním způsob jejich volby a vysvětlím důvod výběru. Kapitola Charakter dat stručně popisuje, jaká data jsem pro analýzu použila. V poslední kapitole vysvětluji, jakým způsobem jsem data vyhodnocovala.

3.2.1. Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek je soubor dětí ve věku od 13 let do 17 let. Tento vzorek byl pro účely výzkumu rozdělen do dvou odlišných skupin: děti s rizikovým chováním a děti bez rizikového chování (charakteristika skupin viz dále). Za děti s rizikovým chováním jsem považovala ty, které navštěvují speciálně výchovné zařízení zaměřené na výchovnou činnost s dětmi takto diagnostikovanými. Toto formální dělení bylo použito k základnímu rozlišení a jiné jsem nepoužívala. Předpokládala jsem ale, že i v běžné škole se vyskytují děti s prvky rizikového chování.

Respondenty pro získání dat výzkumného šetření jsem vybírala účelovým intenzivním vzorkováním – výběrem, ve kterém se intenzivně projevují sledované znaky¹³⁷, a hledala jsem je ve školských zařízeních. Pro výběr vzorku dětí s rizikovým chováním jsem

¹³⁷Hendl, J., 2005, s. 154

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

kontaktovala Dětský diagnostický ústav Plzeň, kde mi vyšli ochotně vstříc. Domluvila jsem si dopolední návštěvy ve škole, kde jsem pomáhala při výuce. V průběhu vyučování jsem mohla také postupně realizovat rozhovory. Děti, které jsem zde požádala o rozhovor, byly velmi ochotné. Někteří jedinci dokonce sami projevíli o rozhovor zájem.

Respondenti získaní pro rozhovory, které v diplomové práci označuji s rizikovým chováním, jsou takové děti, které byly umístěné do ústavního zařízení (konkrétně do Dětského diagnostického ústavu) kvůli sociálním a výchovným problémům. Z projevů rizikového chování jsem se setkala s agresivitou, fyzickým napadením, vandalstvím, konzumací návykových látek, gamblerstvím, útekami z domova a jině.

Děti a mládež bez rizikového chování jsem vybírala ze tříd běžných škol: první ročník SOŠ obchodu, užitého umění a designu, Plzeň a devátý 1. základní školy. Výběr respondentů ze žáků na základní škole a střední škole jsem si vytipovala pomocí dotazníku, s jehož pomocí jsem se snažila vybrat respondenty se zájmem o hip hop. V rámci dotazníku jsem nejdříve využila videoklip (více o něm v kapitole 3.2.2. Sběr dat), který jsem promítla na zeď, a poté žáci střední školy Nerudovka vyplnili krátký dotazník, ve kterém jsem se ptala, zda-li poznali podle ukázky hudební žánr a byli by ochotní na toto téma poskytnout rozhovor. Pro výzkumné šetření v běžných školách bylo důležité rozlišit děti s výskytem prvků rizikového chování od dětí bez výskytu prvků rizikového chování. Pro tento účel jsem zařadila mezi otázky jednu, která měla pomoci tyto děti určit. Ptala jsem se v ní, zda dotazovaný měl někdy problémy s policií. Tuto otázku jsem zvolila z faktu, že se děti a mládež dostávají do ústavního zařízení také kvůli častým zásahům policie. Jestliže na otázku dotazování respondenti odpověděli kladně, ptala jsem se dál, zda se to stalo během dvou let víc jak třikrát. Toto rozmezí jsem zvolila jako nejvyšší možnou hranici. Počítala jsem s možnou tolerancí, kdy se člověk může dostat do sporu s policií, ale nikoli pravidelně či vážně. Počítala jsem s tím, že bych se na to případně mohla při rozhovoru doptat.

Respondenti získaní pro rozhovor, které v diplomové práci označuji jako ne-rizikové, jsou takové děti, u kterých se rizikové chování neobjevuje vůbec či míra jeho výskytu není tak závažná, aby byla potřeba sekundární či terciální prevence¹³⁸.

138, „Podstatou *primární prevence* je předcházení vzniku rizikového chování u osob, u kterých se ještě rizikového chování nevyskytlo. Např. předcházení užití návykových látek u osob, které dosud nejsou s drogou v kontaktu. U *sekundární prevence* se jedná o předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání rizikového chování u osob, které jsou rizikových chováním ohroženi. Např. předcházení vzniku a rozvoji závislosti u osob, které již drogu užívají. Cílem *terciální prevence* je předcházení zdravotním nebo

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Žáci devátých tříd vyplnili jiný dotazník, který jsem primárně určila jako doplnění kvalitativního šetření. Jednalo se o rozšíření dotazníku, který vyplnili žáci Nerudovky, jeho podrobnější obsah popisují v kapitole 3.2.4. Charakter dat. Na konci tohoto dotazníku jsem přidala otázku, zda by na toto téma navíc poskytli rozhovor.

V tomto dotazníku jsem zjišťovala výskyt rizikového chování pomocí přímých i nepřímých otázek. Přímo se na to ptám v otázce „*Porušil/a jsi někdy vědomě hranici zákona?*“. Tak jako v krátkém dotazníku pro žáky z Nerudovky, i nyní jsem stanovila hranici v následující otázce: „*Jestliže ano, bylo to během jednoho roku víc jak 3x?*“ Tyto otázky nahrazují otázky vztahující se k problémům s policií. Je to proto, že hranici zákona mohou porušit, aniž by o tom byla informovaná policie. Tento dotaz opírám o předpoklad, že žáci v devátých ročnících si již uvědomují, kde tyto hranice jsou. Nepřímo se na rizikovost v chování ptám v otázce „*Stalo se Ti někdy, že když Tě chtěl někdo naštvat nebo vyprovokovat, tak urážel někoho z Tvé rodiny?*“ (z nabízených odpovědí by na to odkazovaly možnosti „*dal/a jsem mu přes ústa*“ a „*popral/a jsem se s ním*“) a v otázce „*Máš partu, se kterou se pravidelně scházíš?*“ – „*Jestliže ano, co spolu děláte?*“ (z nabízených odpovědí na to odkazují odpovědi „*kouříme*“, „*pijeme alkohol*“, „*blbneme s autem*“, „*navštěvujeme diskotéky*“).

Respondenti, kteří vyplnili dotazník, jsem podle zodpovězených otázek rozdělila na děti a mládež s prvky rizikového chování a děti a mládež bez prvků rizikového chování. Děti a mládež s prvky rizikového chování jsou takové, které odpověděly, že vědomě porušily hranici zákona, a to víc jak 3x během roku. Dále jsem tam zařadila i děti, které odpověděly, že sice 3x během roku neporušily vědomě hranici zákona, přesto jí někdy porušily a zároveň v jiných otázkách zaškrtnuly odpovědi, které se k rizikovému chování vztahují.

Děti a mládež bez prvků rizikového chování jsou takové, které třeba hranici zákona vědomě porušily, ale nebylo to víc jak 3x během jednoho roku a zároveň nezaškrtnuly žádnou odpověď vztahující se k rizikovému chování

sociálním potíží v důsledku rizikového chování. Např. předcházení vážnému nebo trvalému zdravotnímu nebo sociálnímu poškození v souvislosti s užíváním drog.“
(<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3071/Co-je-prevence>> vyhledáno 15-4-2014)

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Jelikož jsem se nesetkala s žádnými problémy při kontaktování žáků v DDÚ, nepočítala jsem s problémy ani nyní. Ukázalo se však, že respondenti bez rizikového chování nebyli tolik ochotní k poskytnutí rozhovoru a byl-li někdo, pak se už neozval a nebo to zrušil.

Podíváme-li se v příloze na tabulku II. v příloze A, která zachycuje statistické vyhodnocení odpovědí žáků 1. ročníku Nerudovky, jasně z ní vyplývá, že rozhovor přislíbilo 13 žáků. Z tohoto počtu se ozvaly tři žákyně a rozhovor se mi podařilo uskutečnit s jednou.

Podobné to bylo se žáky na 1. ZŠ. Z deseti přislíbených rozhovorů jsem mohla udělat čtyři, ale kvůli komplikacím, které rozhovory oddalovaly, jsem neudělala žádný. Využila jsem tedy všechny dotazníky vyplněné žáky 9. tříd k vyhodnocení.

Většinu svých respondentů z řad nerizikové mládeže jsem získala na základě doporučení.

V následujícím textu uvádím statistické údaje o respondentech. V tabulce č. 1 uvádím respondenty, kteří poskytli rozhovor, a druhá tabulka se týká respondentů získaných pro dotazník. Obě tabulky jsou ještě rozděleny na *Děti a mládež s rizikovým chováním* a *Děti a mládež bez rizikového chování*. Tyto tabulky zde uvádím pro přehlednost, kolik respondentů se podařilo pro šetření získat a jaké je jejich věkové zastoupení.

Tabulka č. 1: Respondenti z rozhovorů

Děti a mládež s rizikovým chováním	Děti a mládež bez rizikového chování
Počet respondentů: 10	Počet respondentů: 4
Věkový průměr: 14,7	Věkový průměr: 15,25
Medián: 14 a 15	Medián: 15, 17
Modus: 14	Modus: 17

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Tabulka č. 2: Respondenti vyplněných dotazníků

Děti a mládež se zjištěnými prvky rizikového chování	Děti a mládež bez zjištěných prvků rizikového chování
Počet respondentů: 11	Počet respondentů: 17
Věkový průměr: 15	Věkový průměr: 14.8
Medián: 15	Medián: 15
Modus: 15	Modus: 15

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

3.2.2. Sběr dat

Na začátku každého rozhovoru jsem svým respondentům vysvětlila důvod dotazování a vysvětlila, k čemu rozhovor bude sloužit. Současně jsem se jich zeptala, zda si mohou rozhovor nahrávat, přičemž jsem je ubezpečila, že nahrávku nebudu dál šířit, ani nikde uvádět jejich osobní údaje. Jelikož se jednalo o nezletilé respondenty, informovala jsem o rozhovoru rodiče, zákonné zástupce či jiné osoby zodpovědné za dítě.

Jako podnět pro rozhovor a dotazník se určil hudební videoklip. Jedná se o specifický podnět, který spojuje zvuk a pohyblivý obraz a skrze něho ukazuje atributy hip hopu. Ten určil směr rozhovoru a podnítil respondenty k výpovědím. Abych respondentům ukázala skutečný hip hopový videoklip, vybírala jsem z amerických interpretů. Při volbě nebyla ani tak důležitá píseň sama o sobě (předpokládala jsem, že anglickému textu děti rozumět nebudou), jako spíše námět videoklipu. Jelikož jsem počítala s tím, že video budu pouštět i dětem, které hip hop neposlouchají a nemusí ani znát obsahy hip hopu, nechtěla jsem je vystrašit vyhraněným gangsta rapem. Věřila jsem, že ty, které gangsta rap mají rády, se k němu v rozhovorech samy přiznají. Bylo však důležité, aby z videoklipu bylo jasně patrné, že je v něm prezentován životní styl hip hop, jenž je veřejností nejvíce spojovaný právě se zmíněným gangsta rapem. Proto jsem se vyhýbala současným skladbám, protože ty se prolínají s R'n'B a celkový ráz je odlišný. Zároveň bylo třeba, aby námět zpracovával téma přístupné většině žáků a vyvolalo v nich nějaké emoce. Z těchto důvodů byl vybrán videoklip ke skladbě Bow Wow (That's My Name) od interpretů Lil' Bow Wow a Snoop Dogg (2000)¹³⁹.

¹³⁹Video je možné zhlédnout na <<http://www.youtube.com/watch?v=PDDuCBYtAk0>> vyhledáno 03-03-2014)

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Skladba *Bow Wow (That's My Name)* vyšla na albu *Beware of Dog* v roce 2001. Jedná se o desku, pomocí které se interpret Lil' Bow Wow uvedl do veřejného povědomí. Píseň *Bow Wow (That's My Name)* je nahrána s interpretem Snoop Dogg¹⁴⁰, který přijal Lil' Bow Wow jako svého chráněnce a pomohl mu se zviditelnit.¹⁴¹ Touto skladbou navazuje Lil' Bow Wow na tradici „mluvení o sobě“ a ukázání, že je nejlepší v říkání o sobě, že je nejlepší.¹⁴² „*Like B.I.G. and Pac*“¹⁴³, *I'm hard to forget. What makes it even worse, I'm just getting' started.*“¹⁴⁴ ¹⁴⁵ Jedná se tedy o videoklip, ve kterém se obsahově prolíná tzv. Stará škola hip hopu a gangsta rap.

Ve videoklipu je možné spatřit plno vizuálních atributů charakterizujících hip hop. Na první pohled může zaujmout volné oblečení, v některých případech až velké velikosti, a dlouhé řetízky s třpytivými přívěsky okolo krku. Výrazné jsou také pohyby charakteristické pro b-boying. Na začátku videoklipu může upoutat divákovu pozornost práce s obrazem, kdy se určitý pohyb opakuje či jeho plynulost je trhavá. To vizuálně podporuje text, ve kterém je pro hip hop typické opakování slova či jeho rozfázování, a zdůrazňuje jeho význam. Ve videu vidíme také drahá auta a obdiv interpreta spolužačkami ze školy.

Na videoklip jsem navázala buď kvalitativně pojatým rozhovorem, nebo dotazníkem. Vždy jsem začala motivačními otázkami vztahujícími se ke vztahu respondenta k hip hopu. Hlavní výzkumnou metodou byl rozhovor. Využila jsem problémově zaměřený rozhovor¹⁴⁶, pro který jsem si připravila seznam otázek, které mě zajímaly, a při interview jsem se ho mohla držet. Tento návod mi umožnil se přizpůsobit respondentovi a podle potřeby měnit pořadí otázek.

Rozhovor jsem doplnila dotazníkem. Ten jsem předložila dalším respondentům a zjišťovala jsem v něm četnost výskytu zkoumaných jevů, přičemž jsem v dotazníku vycházela z nastudovaných teoretických poznatků a výpovědí respondentů při rozhovoru. Dotazník měl dvě části: (1) Reakce na videoklip puštěný na začátku a otázky týkající se vztahu k hip hopu a (2) hodnocení obrázků. V první části jsem volila otázky polouzavřené, doplněné o uzavřené otázky, v rámci kterých jsem jednou využila škálování. Ve druhé části měli respondenti hodnotit promítané obrázky na škále s pěti body.¹⁴⁷

140Jeden z předních představitelů gangsta rapu.

141<<http://top40.about.com/od/artistsac/p/bowwow.htm>> vyhledáno 11-4-2014

142Veselý, K., 2012, s. 73

143V textu odkazuje na jedny z dvou předních gangsta rapperů: Notorious B.I.G. a Tupac.

144„Jako B.I.G. a Pac, jsem nezapomenutelný. Co je ještě horší, teprve začínám.“ (vlastní překlad)

145<<http://rapgenius.com/Bow-wow-bow-wow-thats-my-name-lyrics>> vyhledáno 14-4-2014

146Hendl, J., 2005, s. 175

147Seznam typů otázek s příklady:

<http://www.kge.zcu.cz/pesonal/PERSON/svoboda/vyuka/typy_otazek.htm> vyhledáno 14-4-2014

3.2.3. Výzkumné otázky

Aby se mohly definovat otázky pro rozhovory, bylo třeba nejdříve nastudovat teoretický rámec životního stylu hip hop (popsáno v teoretické části). Na základě těchto znalostí a poznatků z mé bakalářské práce se stanovily otázky. Předloha otázek pro rozhovor byla použita stejná pro obě dvě skupiny – děti a mládež s rizikovým chováním a děti a mládež bez rizikového chování. Na základě otázek pro interview a odpovědí od respondentů jsem sestavila dotazník, ve kterém sleduji základní aspekty vztahu dotazovaných k životnímu stylu hip hop.

Jak jsem uvedla výše, před samotným dotazováním jsem respondentům pustila videoklip písně Bow Wow (That's My Name) od interpretů Lil' Bow Wow a Snoop Dogg. Po skončení jsem se ptala, zda skladbu znají, zda ví, o jaký žánr se jedná a jestli se jim hip hop líbí a poslouchají ho. Tím jsem vymezila téma rozhovoru a zjistila, jak dál v dotazování pokračovat. Předem vypracované otázky jsem měla rozděleny do tří kategorií podle vymezení respondenta vůči hip hopu; tj. rozděleny na respondenty, kteří:

- hip hop poslouchají a mají ho rádi
- hip hop občas poslouchají, ale není to jejich oblíbený hudební žánr
- hip hop neposlouchají

Respondenty jsem do těchto kategorií rozřadila podle prvních položených otázek, ve kterých jsem zjišťovala jejich znalost hip hopu a jejich vztah k němu. Byla jsem připravená i na variantu, kdyby se u někoho ukázalo, že hip hop vlastně neposlouchá. Přesto jsem ale počítala, že se vůči němu bude nějak vymezovat, ať už třeba negativně, a bude schopný mi k němu něco říci. Proto jsem některé otázky nechala stejné a jiné jsem jen trochu upravila. Otázky jsem rozdělila do okruhů podle atributů hip hopu, které byly pro všechny kategorie stejné: A) oblékání a šperky, B) vlastnictví a bohatství, C) cool, D) koníčky, E) graffiti, F) originalita a kopírování, G) tancování, H), filmy s hip hopovou tematikou, I) „dozens“.

Okruhy byly vybírány v návaznosti na životní styl hip hop. Jedná se o kategorie, které se s hip hopem pojí, ať už oficiálně (graffiti a tancování – b-boying) nebo jsem je sama definovala na základě nastudované literatury (oblékání a šperky, vlastnictví a bohatství, cool, originalita a kopírování a „dozens“). Navíc jsem připojila filmy s hip hopovou tematikou, které životní styl hip hop reflektují, a koníčky.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

- A) V otázkách orientovaných na odívání a preferenci šperků bylo sledováno, v jakém typu oděvů, v závislosti na jimi preferovaném životním stylu, si respondenti libují a zároveň nakolik je v tom zastoupený právě hip hop. Zvláštní pozornost jsem věnovala fenoménu nízko nošených kalhot: Zda se jim to líbí, nosí to tak a když ano, proč to nosí.
- B) Otázky týkající se vlastnictví a bohatství obecně zjišťovaly materiální zaměření respondentů. Materialismus je jeden z charakteristických aspektů pro hip hop, hlavně pak pro gangsta rap (viz. kapitola 2.1.2.5. Původ nové podoby hip hopu – gangsta rapu). Zajímalo mě, zda respondenti-hip hopeři budou také inklinovat k materialismu či nikoli a jaký mají na něj vlastně názor.
- C) Dále jsem se ptala, zda používají slovo cool či nějaké jiné, a v jakém případě. Označení cool totiž pochází z afroamerické kultury a bývá jím nazývána osoba, která má zdravé sebevědomí, dokáže se pod tlakem ovládat a je velkorysá a decentní zároveň (viz. kapitola 2.1.4 Černé cool). Zajímalo mě tedy, jaké pojetí tohoto slova mají dotazovaní a při jaké příležitosti ho používají.
- D) Do okruhů otázek bylo zařazeno i téma koníčků, aby se mohlo zaznamenat, zda některý z fenoménů hip hopu sami považují za svůj koníček. Zároveň jsem si chtěla udělat představu, co každého respondenta baví a čemu se sám se zalíbením věnuje.
- E) Fenomén graffiti je úzce spjat se životním stylem hip hop (viz. kapitola 2.1.3.1. Graffiti). V otázkách na toto téma jsem chtěla zjistit, jak k tomuto jevu respondenti přistupují a zda jsou v jeho tvorbě také aktivní.
- F) Otázky zaměřené na originalitu a kopírování obecně zjišťovaly, jaké mají respondenti pojetí těchto pojmů. V afroamerické kultuře je kopírování součástí tvořivého procesu a dochází k němu vědomě. S kopírovaným prvkem se dál pracuje. Zajímalo mě tedy, jak k tomu přistupují dotazovaní a jaké s tím mají zkušenosti.
- G) Tancování je další fenomén spojený s hip hopen. Spíše než původní název b-boying je dnes používán název breakdance. Breakdance je však spíš typ hip hopového tance. Respondentů jsem se tedy nejdříve ptala obecně, zda tancují a co. Tak jako

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

u graffiti, i u tancování jsem těmito otázkami zjišťovala, nakolik přejímají životní styl hip hop a celkově ho skutečně prožívají.

- H) Do otázek jsem zařadila i téma filmů s hip hopovou tematikou. Chtěla jsem tím zjistit, zda jsou tyto filmy u respondentů oblíbené a nakolik se jim líbí hip hop ve formě, v jaké se k nim dostává prostřednictvím filmu.
- I) Poslední okruh otázek se týkal zkušenosti s verbálními souboji, které jsou v hip hopové kultuře zkouškou osobní síly jedince. Zajímalo mě, zda se respondenti setkali s urážlivými výroky na adresu svých rodičů s cílem vyprovokování jedince. Sledovala jsem, jak na to reagovali.

3.2.4. Charakter dat

Pro rozhovor jsem použila seznam otázek, které jsem uvedla v kapitole 3.2.3. Výzkumné otázky, a podle nich jsem se při dotazování řídila. Každá audio nahrávka rozhovoru byla přepsaná a doslovné transkripce byly použity pro analýzu zkoumaných jevů.

Další data, která jsem získala, byla z dotazníků. Tyto informace jsem využila pro doplnění kvalitativního šetření. V dotazníku jsem se ptala na otázky týkající se vztahu respondentů k životnímu stylu hip hop, jejich názory na něj a vlastní zkušenosti. Otázky byly formulovány na základě předlohy, kterou jsem měla pro rozhovory; některé otázky byly upraveny podle směru rozhovorů (např. neptala jsem se přímo, zda používají slovo cool, nýbrž z nabízejících slov měli vybrat a popsat, v jaké situaci ho řeknou) a výběr odpovědí byl definován na základě nastudovaných teoretických poznatků a odpovědí, získaných při rozhovorech. Do dotazníku jsem zařadila také obrázky, které měli respondenti ohodnotit na škále. Obrázky doplňovaly otázky. Na konci dotazníku jsem umístila otázku, ve které jsem zjišťovala, zda by mi dotazování poskytli rozhovor.

3.2.5. Postup vyhodnocení dat

Získaná data ve formě nahraných rozhovorů jsem nejdříve musela převést do písemné podoby. Pro jednodušší orientaci v rozhovoru jsem v něm vyznačila pasáže, ve kterých si

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

s respondentem povídáme o prvcích vizuální kultury (oblékání, graffiti, filmech a další) na základě připravených okruhů pro dotazování. Při další analýze, kdy jsem v textu hledala a označovala výroky podle artefietického konceptu, jsem si všimla vztahů mezi klíčovými kategoriemi. Tento fakt mě vedl k rozhodnutí nedržet se při výkladu pouze předem stanovených klíčových kategorií, ale využít také metodu otevřeného kódování.

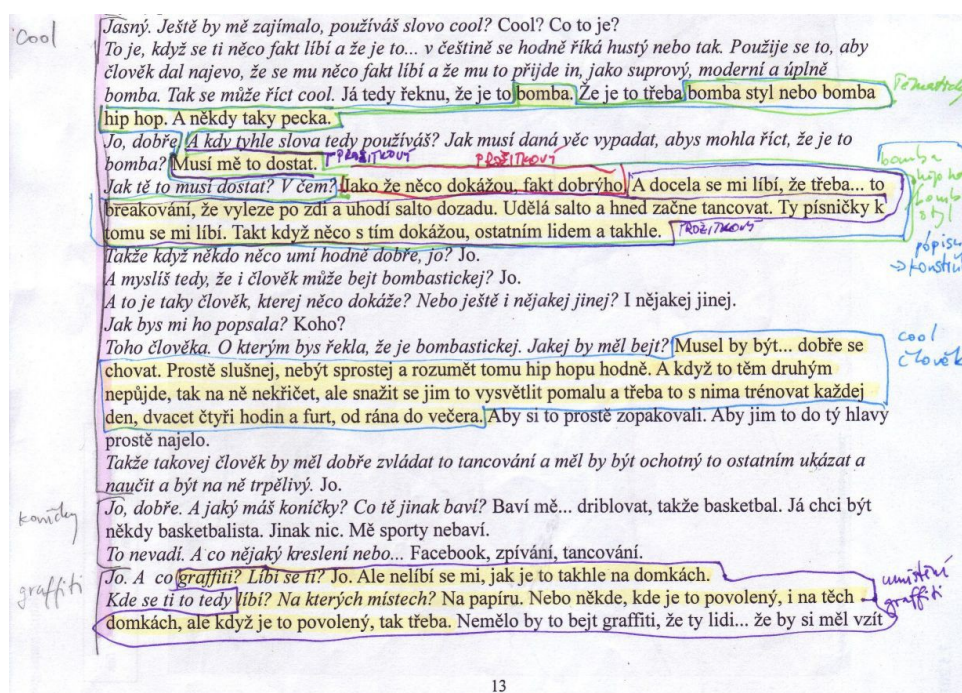
Při třídění dat podle artefietického konceptu jsem informace kategorizovala do čtyř úrovní: konstruktivní, tematická, empatická a prožitková. Do konstruktivní úrovně jsem řadila všechny momenty, kdy respondenti popisovali, jak vypadají jednotlivé aspekty. Tematickou úroveň jsem připsala takovým výpovědím, které se vztahovaly k obsahům životního stylu hip hop. Empatickou úrovní jsem označovala vše, co odkazovalo na hodnoty respondenta vztahující k hip hopu. Do prožitkové úrovně jsem zařadila výroky vztahující se k vlastním zkušenostem s hip hopem.

Do vyhodnocování dat se také promítlo chování respondentů při rozhovoru. Zatímco někteří respondenti přistupovali k rozhovoru lhostejně, bez jakýchkoli emocí a se strohými odpověďmi, jiní jedinci o tématu hovořili nadšeně, nad otázkou přemýšleli a byli velmi sdílní. Tento způsob odpovídání do jisté míry ovlivnil odpovědi respondentů i moje dotazování – jedinci hovořící se zaujetím byli schopni k tématu říci více, což jsem vnímala jako signál pro mě moci využít prohlubující sondáž. To vedlo k rozdílnému zdůrazňování jednotlivých okruhů u respondentů z mé strany. Na vyhodnocování pak tato skutečnost měla dopad takový, že některé informace se porovnávaly hůře, neboť někdo k danému okruhu řekl více a někdo méně.

Rozvržení okruhů, které jsem definovala na začátku rozhovorů, jsem při analýze zcela nezachovala. Při analýze se totiž ukazovalo, že některé předem stanovené klíčové kategorie se ve výpovědích propojují. To mě vedlo k rozhodnutí využít otevřené kódování, které mi pomohlo najít tyto vztahy, a některé atributy hip hopu podle zjištěných vztahů spojit a vysvětlit dohromady. (viz. Obrázek 13: Postup při vyhodnocování rozhovorů¹⁴⁸)

148 Zdroj: Vlastní, 2014

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

13

Obrázek 13: Postup při vyhodnocování rozhovorů

Pro analýzu dat z rozhovorů s rizikovou mládeží jsem záměrně vybrala dva rozdílné typy respondentek, které chápu jako ilustraci dvou rozdílných přístupů k hip hopu – pozitivního a negativního. Jejich výpovědi o určených klíčových kategoriích stavím proti sobě a porovnávám je. Vůči nim formuluji shody a rozdíly ve tvrzeních od ostatních respondentů. Ostatní respondenty jsem rozdělila na dvě skupiny:

1. skupina, která vědomě preferuje životní styl hip hop a tíhne k němu,
2. skupina, která buď preferuje jiný životní styl, nebo je nevyhraněná (ale můžou se u nich objevit nějaké přejaté prvky z hip hopu).

Rozhovory s nerizikovou mládeží jsem také rozdělila do dvou skupin – 1. tíhnoucí k životnímu stylu hip hop a 2. netíhnoucí k životnímu stylu hip hop. Jelikož jsem měla nižší počet respondentů, vynechala jsem ilustraci dvou rozdílných přístupů k hip hopu v podobě dvou respondentek a rovnou jsem srovnávala obě skupiny.

3.3. Výsledky šetření – rozhovorů

V následujícím textu porovnávám mezi sebou odpovědi respondentů. Kapitoly vycházejí z okruhů, o kterých jsem s dotazovanými hovořila. Každá tato kapitola je rozdělena na dvě části:

1) Nejdřív se věnuji výpovědím dětí s rizikovým chováním. Vybrala jsem dvě respondentky, které měly na hip hop zcela odlišný názor, a jejich výpovědi stavím proti sobě, abych v nich našla rozdílné i totožné přístupy k hip hopu. Pro zachování anonymity a k odlišení obou respondentek je budu podle potřeby rozlišovat jako „respondentku A“ a „respondentku B“. Respondentka A má životní styl hip hop ráda a přijímá ho za svůj, kdežto respondentka B ho naopak odmítá. Po srovnání názorů obou respondentek sleduji výpovědi ostatních respondentů a uvádím interpretace jejich výroků ve vztahu k vyloženému textu.

2) V následující části se věnuji výpovědím dětí bez rizikového chování. Zde srovnávám dva odlišné přístupy k hip hopu. Jelikož byly pro rozhovor získány pouze čtyři respondentky, porovnávám tyto dva přístupy přímo na obou skupinách bez ilustrace na dvou konkrétních respondentkách, přičemž každá skupina má dva zástupce. První dvě respondentky mají hip hop rády a přejímají jeho životní styl. Druhé dvě respondentky sice hip hop také poslouchají, ale není to jejich oblíbený hudební žánr a jeho životní styl nepřijímají.

3.3.1. Vztah k hip hopu a využití jeho potenciálu k identitě

V této kapitole čerpám z odpovědí na okruhy otázek zjišťující zalíbení hip hopu, D) koníčky respondentů, G) oblibu tancování a H) filmy s hip hopovou tematikou.

Na začátku rozhovorů jsem se ptala na jejich vztah k hip hopu. Vyzvídala jsem, zda ho poslouchají a líbí se jim, o čem si myslí, že hip hop je a jestli tam je něco, co se jim líbí/nelíbí. Zajímalo mě také, zda přijímají nějaký aspekt z hip hopu jako svůj koníček, kterému se věnují. Získala jsem tak základní přehled o rozsahu jejich preference hip hopu, na což jsem pak mohla dál v rozhovoru navázat a ptát se na detaily jejich prožívání hip hopu.

3.3.1.1. Vztah k hip hopu a využití jeho potenciálu k identitě u rizikové mládeže

Vnímání hip hopu obou porovnávaných respondentek je odlišné, což vede také k rozdílnému prožívání dalších aspektů hip hopu. Respondentka A, které se hip hopová hudba moc líbí a ráda na ni také tancuje, se na hip hop dívá právě skrze tancování. Líbí se jí propojenost hudby a jejího rytmu s kroky a pohyby tance. Vidí hip hop jako zdroj zábavy a rozvíjení vlastních dovedností při učení se dalším krokům a pohybům. Ví, že některé kroky a pohyby jsou velmi obtížné se naučit, proto dokáže ocenit snahu, kterou lidé do toho vkládají. Hip hop je podle respondentky příležitost, která může nabídnout pozitivní zkušenost s dalšími lidmi, příjemné prostředí a pocit sounáležitosti. Při tancování ve skupině musí lidé spolupracovat a dohodnout se na hudbě, choreografii a dalších věcí. Když se dohodnou, můžou někde vystupovat a předvést se dalším lidem v příznivém světle. „... naučí se něco nového a pak, když oni se to naučí, tak že to předvedou ostatním lidem, ty z toho budou mít radost. Nebo pak když se to naučí ty děcka, tak že to pak budou učit jiný děti.“ (rozh. č. 3) Tyto pozitivní zkušenosti, které respondentka získává v rámci životního stylu hip hop, jí pomáhají při utváření si vlastní identity. To sama pak podporuje přijímáním dalších vizuálních atributů hip hopu, jako je například oblékání.

Oproti tomu respondentka B na hip hop nahlíží pravděpodobně skrz zkušenosti, které má s konkrétními hip hopery. „... jim to leze moc do mozku, těm lidem, co to poslouchaj. ... No protože oni pak už začínaj blbnout jakoby i s tím stylem, toho oblékání. Prostě když má někdo něco jiného na sobě, tak úplně 'Jé, ty jsi děsnej!' Prostě nezajímá je, co nosí ostatní.“ (rozh. č. 4) Domnívá se, že hip hoperům jejich styl nedovoluje, aby se kamarádili s lidmi preferujícími jiný životní styl či respektovali jejich odlišnost. Tento postoj se jí nelíbí a nechce se s ním identifikovat. Z tohoto důvodu odmítá vše, co k hip hopu patří, kromě hip hopového tance spojeného s jiným tancem. Samotný b-boying ráda nemá a nelíbí se jí, ale jeho spojení s jiným tancem, například baletem (toto spojení viděla ve filmu), se jí naopak zamlouvalo. Dle jejího názoru „už to bylo něco jiného“ a „v tom tanci bylo něco navíc“ (taktéž).

Ostatní respondenti poslouchající hip hopovou hudbu mají na hip hop podobný náhled jako respondentka A. Hip hop nejčastěji definovali jako dobrou hudbu na tanec (rozh. č. 8, 9, 10) a někteří jako životní styl (roz. č. 3, 8).

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Ti, kteří tancují, oceňují možnost naučit se něco nového, příležitost setkání s ostatními lidmi a spolupráci s nimi. Zkušenost s tancováním, odlišnou od ostatních respondentů, má jeden chlapec, který se se svojí partou účastnil battlů proti jiným partám-nepřátelům. Na začátku těchto akcí většinou panovala na místě nervozita, z níž se vyvíjela agresivita. Na konci těchto akcí se účastníci s druhou partou poprali. „*Někdo si začal a pak... všichni si bránili svojí partu. To se servali všichni.*“ (rozh. č. 8) Dle mého respondenta se to stávalo občas. Tento jev se v hip hopu běžně objevuje. Také různé gangy v New Yorku využívaly tanec (nebo také rapování či graffiti) pro vyřízení svých účtů a dávaly si tzv. battel či je využívaly jako rozechřívací kolo před rvačkou.

Ne všichni respondenti hlásající se k životnímu stylu hip hop na tuto hudbu tancují. To dokládá jeden můj respondent v rozhovoru č. 10, který vědomě přejímá vizuální aspekty tohoto stylu (např. oblékání). Ačkoli také vnímá hip hopovou hudbu jako pěknou na tancování, s hip hopen se neidentifikuje právě skrz tanec, ale spíše z textů skladeb, a to hlavně českých a slovenských interpretů (např. Řezník¹⁴⁹, Rytmus a Cypress Hill). Sám přiznává, že poslouchané texty jsou velmi provokativní. Dle jeho mínění by sdělované názory ve skladbách lidé v jiné formě nemuseli přijmout a také interpret „... *by z toho měl větší problémy, než když to zarapuje*“. (rozh. č. 10)

Respondenti, kteří se k životnímu stylu hip hop nehlásí, na něj nahlízejí ve většině případů neutrálně. Neutrálně zde myslím, že ho nepřijímají za svůj, ale ani k němu nepřistupují stejně odmítavě jako respondentka B. Je to z důvodu, že buď sami nemají vyhraněný styl a z různých stylů přejímají vybrané aspekty, či přejali jiný (např. punk).

Se zcela odlišným přístupem k hip hopu jsem se setkala u respondenta č. 7, jenž sice hip hop poslouchá a do určité míry přejímá hip hopovou módu, ale nepřijal tento životní styl zcela za svůj. Tento respondent vnímá hip hop spíše jako prostředek k lepšímu začleňování se do skupiny. Dříve poslouchal metal, který ho však po čase ničím novým nepřekvapoval, avšak nyní ho více zaujal rap, s nímž se setkával u svých kamarádů. Aby si s nimi měl o čem povídat a zapadl mezi ně, přejal i hip hopový styl oblékání.

149Kontroverzní interpret se do povědomí společnosti dostal díky vyřazení z ankety Český slavík, viz.

Článek <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/raper-reznik-uzral-pro-policii-jsem-padouch-ale-jen-v-masce_290768.html#U2ON8KIbblc> vyhledáno 1-5-2014. Pro přiblížení kontroverzního interpreta viz. oficiální internetové stránky interpreta <<http://reznik.znk.cz/>>.

3.3.1.2. Vztah k hip hopu a využití jeho potenciálu k identitě u nerizikové mládeže

Také pro mladé lidi bez rizikového chování je tancování na hip hopovou hudbu velmi atraktivní. Tento tanec se dnes řadí mezi street dance a v různých tanečních studiích je přístupný pro širokou veřejnost.

Respondentky, které k životnímu stylu hip hop tíhnou, se k přijetí jeho životnímu stylu dostaly přes tancování. Obě dotazované kladly v hip hopu největší důraz na tanec a v rámci hip hopu se vnímaly jako tanečnice. Na tancování oceňují jeho možnosti: možnost pohybu, jeho propojenost s hudbou, naučení se něčemu novému i přizpůsobení tance svým požadavkům a vložení do něj vlastního vyjádření.

Hip hop je podle dotazovaných tanec a životní styl, ke kterému patří určitý způsob oblékání. Respondentka č. 11 k tomu ještě dodává: „... je to část kultury, část příběhu. A není to jenom o vzhledu, je to i o tom, co se stalo, i ty graffiti, co všechno vyjadřují. ... má to hloubku“. O hip hop se celkově zajímají, proto o něm mají široké povědomí. Díky svým znalostem pak přistupují k hip hopu s respektem, a to jak k jeho částem, které obdivují, tak i k tomu, co se jim nelíbí. Jsou totiž toho názoru, že vše má svůj důvod, a proto se to v hip hopu objevuje. Zároveň jednotlivé atributy hip hopu i jejich drobné části vnímají jako celek vztahující se k příběhu, který je v rámci hip hopu tvořen a vyprávěn. Tento příběh je tvořen zkušenostmi hip hoperů z jejich běžného života, jejich touhou „...ukázat sám sebe a i upozornit na určitý věci a události“. (rozh. č. 11) Hip hop umožňuje lidem toto sdílet i využívat to jako komunikaci mezi sebou.

Ačkoli respondentky, které nepřijímají hip hop jako svůj životní styl, se s ním neztotožňují, mají zkušenost s hip hopen skrz tancování na hip hopovou hudbu. Obě respondentky věnují tancování většinu svého času. Netancují však pouze hip hop, ale i jiné tance řadící se mezi street dance (jejich nejoblíbenějším je dancehall). Kromě tancování se věnují také cvičení, která jsou poměrně nová a v současnosti velmi populární (zumba, piloxing, bokwa, ...). Při rozhovoru se ukazovalo, že svůj názor na hip hop si vytvářejí právě skrz tanec, který rády prolínají i s jinými styly, a ze skladeb i jejich videoklipů. Z textů skladeb usuzují, že interpreti zpracovávají témata vlastních zážitků a zkušeností, které sami prožili. Více kladou důraz na tyto skladby než například na filmy, které viděly a vždy skončily šťastně. „*Já si právě myslím, že všechny ty filmy, co jsou o hip hopu, skončí všechny dobře. A myslím si, že život tutěch hip*

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

hopovej... není třeba takhle celej, že by nemusel skončit takhle vesele. ... protože v těch písničkách zpívaj, co prožili. ...když si pustím Rytmuse, tak to hned slyším.“ (rozh. č. 13 a 14)

Na rozdíl od respondentek, které k životnímu stylu hip hop tíhnout, si od hip hopu a jeho obsahu udržují určitý odstup a dívají se na něj spíše jako diváci. Respondentky přijímající hip hop jako svůj životní styl se do něj snaží každá určitou měrou proniknout a pochopit různé souvislosti.

3.3.2. Cool osoba v podání respondentů

Další shody a rozdíly ve vnímání hip hopu bych ráda demonstrovala na popisu osoby, kterou by respondenti pojmenovali nějakým výrazem označujícím pozitivní charakteristiku jedince. V hip hopu by tato osoba byla nazvána jako cool. Tuto osobu rekonstruuji na základě charakteristiky osoby, kterou mi poskytli, a podle popisu oblékání, které v průběhu rozhovoru uvedli jako adekvátní. Domnívám se, že všichni respondenti vycházeli z představy ideálu a jejich vzoru.

Cool osobu jsem konstruovala na základě odpovědí na otázky týkající se A) odívání a šperky a C) cool. Zaměřila jsem se na výpovědi vztahující se k ideálům.

3.3.2.1. Cool osoba v podání rizikové mládeže

Respondentka A místo označení cool používá raději výraz *bomba*. „Bombastičnost“ člověka pak vztahuje k hip hopu. Takový jedinec zná hip hop velmi dobře a obléká se podle hip hopové módy, která zahrnuje volné oděvy, mikinu se správnou značkou (podle respondentky Puma, Adidas nebo Nike), kotníkové boty, okolo krku řetěz a na hlavě čepici s plochým kšiletem, tzv. snapback čili, jak mí respondenti uváděli, bekovku či bejska. Bombastický člověk nemluví vulgárně, dokáže slušně vystupovat i jednat s ostatními. K druhým lidem přistupuje s trpělivostí a problémy řeší s chladnou hlavou. Svoji koncepcí bombastické osoby se respondentka nevědomky přibližuje k původnímu pojetí cool, které bylo spojováno mj. s osobami s vynikajícím sebeovládáním.

Respondentka B, která by spíše použila označení prima ve vztahu k nějakému člověku, tuto osobu popisuje jinak. Je to jedinec, který se k hip hopu nehlásí a z oblečení raději nosí kalhoty

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

tzv. trubky s pěkným tričkem, které může být volnější, ale ne tolik jako je typické pro hip hop. Prima osoba nedělá problémy, neužívá žádné návykové látky a má smysl pro humor.

Z respondentů přijímající hip hop za svůj životní styl, používá slovo cool pouze jeden. Toto označení však používá jen, když chce vyjádřit, že se mu nějaká věc líbí, pak řekne: „*Hm, to je cool.*“. V případě osoby však raději použije jiné označení, jako například „bomba člověk“ nebo „borec“. Takový jedinec je přátelský a není falešný. „*Za toho člověka bych strčil i ruku do ohně.*“ (všechny výroky v odstavci rozh. č. 10)

Ani ostatní respondenti slovo cool nepoužívají. Jedinci, kteří hip hop neposlouchají vůbec či jen občas, místo něj volí raději české výrazy jako *hustý*, *bomba* nebo *pecka*. Člověk, který by v tomto případě byl označený jako *hustý*, *bombastický* nebo *peckový*, musí být něčím výjimečný, něčím vynikat od ostatních, je přátelský a má společné zájmy s dotyčným respondentem. Někteří, a to převážně hip hopoví fanoušci, používají také slovo swag, které je mezi dětmi populární. Swag podle jedné mé respondentky znamená „... *dobrej styl, prostě ten, co se líbí skoro všem.*“ Tento pojem spojují se současným hip hopen, kdy takový člověk nosí sportovní kotníkové boty, nízko oblečené kalhoty, které mají rovný střih a jsou úzké (ale ne obepnuté), mikiny, sportovní vesty a na hlavě čepici (snapback či sportovní). Podle Urban Dictionary slovo pochází ze skotského slangu, jehož význam byl způsob vlastní prezentace a označení zevnějšku druhé osoby jako cool.¹⁵⁰ Dle internetové stránky Queens, zaměřující se na prodej street a hip hopové módy, swag „... *v dnešní terminologii označuje něčí styl, zejména pak styl oblékání a celkové vizáže. Toto slovo a jeho tvary (swagger, swaggy, atd.) se objevovalo v rapových a reggae textech již od počátku 90tých let minulého století a vždy mělo podobný význam. V roce 2010 zažilo renesanci a začalo se ve velkém objevovat nejen v textech soudobých rapperů, ale také mezi umělci a módními návrháři.*“¹⁵¹

150<<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=swag>> vyhledáno 29-3-2014

151<<http://www.queens.cz/slovník/swag>> vyhledáno 39-3-2014

3.3.2.2. Cool osoba v podání nerizikové mládeže

Obě respondentky preferující životní styl hip hop občas výraz cool používají. A to buď v případě, kdy se jim něco líbí a zaujme je to, či je to moderní. Místo slova cool by také použily český ekvivalent *hustý*. Výraz *hustý* však současně může mít opačný význam a může být použit ve špatném slova smyslu. „*Třeba co se děje na Ukrajině, tak to je hustý tedy.*“ (rozh. č. 11).

Člověka by pak označily jako cool v několika případech. Cool osoba může být takový jedinec, který dokáže velmi dobře tancovat, protože samy znají námahu a úsilí, které člověk musí vynaložit, aby se stal dobrým tanečníkem a našel si v tanci svůj osobitý styl, který ho dokáže odlišit od ostatních tanečníků. Takovýto jedinec by se dal označit také slovem *hustý*. Toto slovo je také možné použít v negativním smyslu, a to v případě, kdy nějaká osoba sice dokáže velmi dobře tancovat, avšak zároveň se vůči ostatním lidem chová namyšleně a nadřazeně.

Cool osoba se podle mých respondentek obléká podle aktuálních trendů. Zároveň zná souvislosti mezi oblékáním a stylem, podle kterého se obléká. Nepřijímá tedy slepě něco jenom proto, že se domnívá, že bude vypadat jako „borec“ a že to tak nosí ostatní.

Respondentky, které k životnímu stylu hip hop netíhnou, slovo cool nepoužívají. Uvedly však, že dříve toto označení používaly stejně jako jejich vrstevníci, a to z důvodu nového vysílání Prima Cool v televizi. Místo toho používají spíše české slovo *hustý*, které zůstává nejvíce rozšířené. Stejně jako všichni ostatní respondenti i tyto dotazované uvedly, že toto označení použijí, když se jim něco velmi líbí. O člověku to řeknou v případě, když je hezky oblečený a respondentkám se to líbí, či se věnuje nějaké činnosti, která je pro respondentky přitažlivá a jedinec ji velmi dobře ovládá.

3.3.3. Preference v odívání

V této kapitole čerpám z okruhu otázek týkající se A) odívání a preferenci šperků. Změřila jsem se na osobní preference v oblékání.

V rozhovorech jsem se každého ptala na jeho volbu v oblékání, zajímalo mě, v čem se cítí pohodlně, co se jim líbí, zda je nějaký důvod pro zvolený výběr a jaké mají oblíbené značky oblečení. Dále jsem se ptala na styl oblékání, který je typický pro hip hop: Co říkají na oblékání hip hoperů, zda se jim to líbí či nikoli.

3.3.3.1. Preference v odívání rizikové mládeže

S respondentkou A jsem si hovořila o tom, jak by se měl vypadat a jak by se měl oblékat správný hip hoper. Dle jejího názoru by měl mít styl. Ten se vyznačuje výběrem vhodného oblečení a vhodných doplňků. Správný hip hoper by měl tedy mít „... řetěz, hip hoperský věci, jako mikiny... mikina hip-hoperská, se značkou. Kalhoty hip hoperský, hip-hoperský boty, to znamená takový vyšší. Bud' Niky, většinou, a bekovky, to znamená, že prostě s tím narovnaným kšiltem a takový vyšší. To je prostě styl. To patří k tomu hip hopu.“

Jak se k tomuto modelu přibližují ostatní respondenti? Sama respondentka, která poskytla tento popis, se tomuto popisu velmi přibližuje. Nejradši má volné oblečení značky Puma, a to převážně teplákové soupravy. Důvod volby opět vztahovala k tancování, neboť se v tom může pohodlně pohybovat. Kromě značky Puma má také ráda Nike a Adidas. K tomu se jí líbí hip hoperská čepice s placatým kšiltem. Ačkoli žádné hoperské šperky nemá, moc se jí líbí a ráda by si nějaký koupila, a to hlavně dlouhý řetízek. Líbí se jí na tom, „... že je to správný řetízek. Správněj řetěz a hoperskej.“

Oproti tomu respondentka B hip hoperský styl oblékání nemá ráda. Domnívá se také, že tento styl ani nedovoluje hip hoperům přátelství s lidmi s jiným životním stylem či respekt vůči různosti stylů. Sama však uvedla, že má nejraději volnější oblečení, protože je to pohodlné. Jelikož s touto argumentací pro volného oblečení jsem se velice často setkávala u dětí preferující hip hoperský styl oblékání, vede mě to k zamyšlení, zda a nakolik přejímá, třeba i nevědomky, vizuální styl hip hopu. Uvažování je také podpořeno její volbou oblečení, kterou jsem na ní měla možnost vidět: Díky tomu jsem se před rozhovorem domnívala, že hip hop poslouchá a má ráda. Svoji úvahu však nemám o co dál opřít, neboť sama uvádí, že se jí tento styl nelíbí. Zároveň dle jejích slov nemá žádnou oblíbenou značku oblečení, která by mohla pomoci při určování vlivů na její styl oblékání. Také délka řetízku s velkým přívěškem by mohla odkazovat na propojenost s hip hopem. Jejím nejoblíbenějším šperkem je velký čtyřlístek (ukazovala cca. 6 cm) na delším řetízku, kdy přívěšek je v úrovni prsou. Avšak z náušnic má nejraději pecky. Velkým náušnicím se naopak vyhýbá, neboť se bojí rizika natrhnutí ucha.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Výše uvedenému popisu oblékání správného hip hopera se všichni respondenti tíhnoucí k životnímu stylu hip hop úplně nepřibližují. Nabídnutý model definovala respondentka podle svého konceptu, ale hip hopová móda má ve skutečnosti širší záběr, ze kterého si jedinci mohou vybírat. To, co si vyberou, je ovlivněno různými faktory: Nejčastěji pohlaví, zda provádí nějakou činnost, při které se potřebují volně pohybovat (těmito činnostmi jsou tanec a rvačky), a jak se chtějí prezentovat. Teprve podle toho zvolí, zda si koupí volné oblečení nebo obepnuté, jakou značku a zda něčemu dají ve svých preferencích větší váhu (například respondent v rozhovoru č. 8 má oblíbené čepice s plochým kšiletem, v době rozhovoru jich měl údajně 42 kusů). Obecně tedy můžu tvrdit, že tito respondenti se podle hip hopové módy oblékají. Nejčastěji uváděli současný trend, který se také pojí s pojmem swag (viz. kapitola 3.3.2. Cool osoba v podání rizikové mládeže). Neoblíbenějšími jmenovanými značkami byly Adidas, Puma a Nike.

Na šperky nekladli tito respondenti velký důraz. Děvčata preferovala drobné šperky s řetízky maximálně po prsa a celkově spíše decentní než výrazné. U chlapců jsem se setkala s rozdílnými výpovědmi: Chlapec preferující současný trend v oblékání má rád pecku v uchu a prstýnky, kdežto chlapec přibližující se svým oblékáním gangsta rapu (široké kalhoty, trička a mikiny, případně obepnuté tílko, ve kterém vyniknou svaly) má oblíbený velký a silný řetěz z chirurgické oceli a na něm velký kříž.

Respondenti s obecně nevyhraněným preferovaným stylem se spíše přikláněli k současným trendům odívání. Svým způsobem oblékání chtějí mezi majoritní společnost zapadnout a nijak zvlášť nevyčnívat. Mezi oblíbené značky jmenovali například Vans, Cropp Town či FOX. Při výběru jsou pro ně důležité aktuální trendy a pohodlnost oděvu. Volba šperků u chlapců byla ovlivněna jejich nevyhraněností stylu, proto jmenovali různé doplňky, jako například po prsa dlouhý řetěz z chirurgické oceli, bavlněné náramky, tunel či roztahovák do ucha, pecky a jednoduché prstýnky.

Výjimku mezi respondenty, kteří se k životnímu stylu hip hop nepřiklánějí, představoval jeden chlapec, jenž se hlásí k životnímu stylu punk. Sám uvádí, že jeho způsob oblékání je výrazně odlišný od majoritní společnosti a mnoho lidí může pohoršovat. Jeho nejoblíbenějším oblečením je kožená bunda s ostny. Ostny jsou ostatně jeho preferovaným doplňkem, nosí je také na pásku a na náramcích.

3.3.3.2. Preference v odívání nerizikové mládeže

Po vzoru respondentů s rizikovým chováním nejdříve popíši typického hip hopera. Jelikož tentokrát nikdo neposkytl kompletní popis, konstruuji ho na základě všech výpovědí, které mám k dispozici. Typický hip hoper nosí volné oblečení, ve kterém se může dobře pohybovat. „*Třeba když maj ty džíny, tak se v tom hůř dá pohybovat při tancování*“ (rozh. č. 12). Jeho typicky nošenou značkou je například Hoodboyz. Dále nosí zlaté řetězy a copánky jako účes. Své oblečení hopeři volí takové, aby tím dali najevo, jaký životní styl preferují, ale zároveň každý zdůrazňuje něco jiného, co je odlišuje od ostatních hoperů a umožňuje být originální. Správný hoper navíc ví, proč nosí to, co nosí. Zná souvislosti módy a dokáže je vysvětlit v rámci celého hip hopu.

S tímto modelem hip hopera se nikdo z mých respondentů zcela neztotožňoval. Respondentky preferující životní styl hip hop však do určité míry jeho způsob oblékání přejímají a s ním i některé z popisovaných charakteristik. Když tancují, volí hoperské oblečení – volné tepláky, tričko a kotníkové boty. Mimo tanec se na způsob oblékání ale neshodly. Respondentka č. 12 uvedla, že má nejrady volné oblečení, protože se v něm cítí pohodlně. Nejoblíbenějšími značkami jsou Cropp Town a Roxy. Ze šperků má nejrady decentní bižuterii. Respondentka č. 11 naopak uvedla, že hopersky se obléká jen občas. Zato přejímá od popsaného modelu správného hip hopera způsob uvažování nad oblékáním: Ačkoli nakupuje v běžných obchodech s oblečením (oblíbené značky má Gate a Tally Weijl), nechce splývat s davem a snaží se o originalitu, například barevností či zajímavými náušnicemi. Svým způsobem oblékání chce také dát najevo, že tancuje a že je na to hrdá.

Respondentky, které nepřijímají hip hop jako svůj životní styl, se s popisovaným modelem neztotožňují. Zároveň se mezi sebou úplně neshodují ve svých způsobech oblékání. Respondentka 14 má nejrady obepnuté oblečení – kalhoty i trička. Mezi její oblíbené značky patří H&M, Pimkie a Tommy Hilfinger. Své oblečení volí převážně tak, aby vypadala elegantně a zároveň ležerně. Oproti tomu hlavním kritériem respondentky 13 je pohodlnost, proto má raději volné a sportovní oblečení. Sama uvádí, že její způsob oblékání odpovídá současné hip hopové módě, jenž by se dal označit výše zmíněným pojmem swag. Jejími oblíbenými značkami jsou Pimkie, H&M, Nike a pro boty Adidas. Ani jedna respondentka neklade důraz na šperky. Buď je úplně vynechají, nebo je vybírají

podle nálady či podle svého oděvu. Nejvýraznějším šperkem, o kterém se zmínily, byl cca. Jeden centimetr tlustý zlatý řetěz nošený u krku.

3.3.4. Názor respondentů na nízko nošené kalhoty, jeden z hlavních rysů hip hopové módy

V této kapitole se zaměřuji na názory k specifickému znaku hip hopového odívání, který jsem probrala v rámci otázky A) odívání a šperky.

Zvláštní pozornost v dotazování na odívání jsem věnovala otázce viditelného spodního prádla v důsledku nízko nošených kalhot. Tento jev pochází z módy gangsta rapu z 90. let 20. století (viz. kapitola 2.1.2.2. Vývoj hip hopové módy). Jelikož je nízke nošení kalhot mezi muži stále oblíbené, zajímalo mě, jaký mají na to děti vlastně názor a zda se jim to líbí.

3.3.4.1. Názor rizikové mládeže na nízko nošené kalhoty, jeden z hlavních rysů hip hopové módy

V rozhovoru při popisování, jak by měl vypadat správný hip hoper, se respondentka A vyjádřila také k věci viditelného spodního prádla z kalhot u chlapců. Podle respondentky by neměl správný hip hoper v rámci dobrého stylu vystavovat na obdiv spodní prádlo. *„Prostě správní hip hopeři by měli mít volnější věci, jako fakt volný hoperský a ty trenky by měli mít zastrkaný v tom, protože když to maj... když maj ty hoperský věci, prostě třeba ty kalhoty, když maj dole a maj to ještě úzký a jdou jim z toho vidět ty trenkle, tak je to takový divný. ... To není podle mě potom žádná správná hoper.“*

V této otázce jsem nezaznamenala žádné rozdíly mezi respondenty hlásající se k hip hopovému životnímu stylu a respondenty, kteří se k tomuto stylu nehlásí. Různé názory spíše nalézám mezi dívkami a chlapci.

Zajímavým faktem shledávám, že na nízko nošené kalhoty u mužů byl pozitivní ohlas převážně právě mezi chlapci, zatímco děvčatům se to nelíbí. Většina chlapců to tak také sama nosí. Jedná se však o současný způsob, kdy kalhoty nejsou spuštěny tak nízko, jako tomu bylo

v gangsta rapu (nízko na bocích, v extrémní podobě některým raperům začínaly kalhoty pod pávní), přestože to tímto způsobem někteří chlapci také dřív nosili. V současnosti mají muži kalhoty umístěny na bocích a „vykukuje“ z nich pouze pruh trenek, než celá jejich polovina.

Tři děvčata ze čtyř na to pohlížela s odporem, nechápala důvod, proč to tak nosí. „*Já nevím, co ze sebe zkouší dělat.*“ Čtvrtá dívka uvedla, že někdy jí to nevadí, jindy ano. Nelíbí se jí to, když se někdo „*snaží bejt swag, ale někdy na to nemaj. ... Že jsou třeba fakt oškliví a myslí si, že jsou těžce swag, že jsou prostě nádherní, ale ne*“. Naopak se jí to líbí, když dotyčný „*to umí udělat a má dobrej swag styl*“.

U respondentů jsem si všimla, že ať už se jim spuštěné kalhoty líbí či nikoli, nikdo nepřemýšlel nad důvodem, proč se to tak nosí, zda je nějaký důvod, který tomuto zvyku předcházela. Stačil jim fakt, že to patří ke stylu hip hopu, a tak to přijali také za svůj styl. Když jsem chtěla vědět, zda je ještě nějaký jiný důvod, proč se to tak nosí, vždy mi zopakovali, že to patří ke stylu.

3.3.4.2. Názor nerizikové mládeže na nízko nošené kalhoty, jeden z hlavních rysů hip hopové módy

Respondentky ze skupiny neriziková mládež se u této otázky zcela neshodly. Zajímavé přitom je, že s negativním přístupem jsem se setkala spíše u respondentek, které k životnímu stylu hip hop tíhnou, a s pozitivním ohlasem u dotazovaných netíhnuoucích k hip hopu jako životnímu stylu.

Respondentkám přijímajícím hip hop jako svůj životní styl se jev nelíbí, neboť samy nechápou jeho důvod. Ačkoli respondentka č. 12 uvedla, že zná jeden možný způsob jeho vzniku („*...asi to bylo znamení ve vězení. Když chtěli mít dva vězni mezi sebou styk, tak že si takhle dali znamení, aby na to ty vězni nepřišli.*“), pravý smysl tohoto fenoménu nechápala. Dotazované č. 11 více vadí tento jev u někoho, kdo nezná souvislosti a přitom „*si připadaj hrozně drsný*“.

Respondentky, které k životnímu stylu hip hop neinklinují, tento jev tak úplně neodsuzují. Když to jedinci nosí v rámci stylu, který tomu odpovídá, a nepřehání to, líbí se jim to. Domnívají se, že to dotyčnému může také slušet. Naopak v případě, kdy to není podpořené vhodným stylem a kalhoty má stažené až moc dolů, to nevnímají nijak pozitivně.

3.3.5. Graffiti jako jeden ze základních fenoménů hip hopu

V této kapitole čerpám převážně z odpovědí na okruh otázek E) graffiti a porovnávám je s výpověďmi o jejich D) koníčkách.

Součástí hip hopu je fenomén graffiti (viz. kapitola 2.1.2.1. Graffiti). Graffiti se vyvíjely paralelně s hip hopen a sloužila ke komunikaci. Jak jsem zmínila výše, v kapitole 2.1.2.1. Graffiti, jejich tvůrci tím dávali najevo svojí přítomnost, svůj názor či tak zveřejňovali nějaký slogan. Graffiti se nejvíce rozšiřovaly v chudých čtvrtí, kde se zrovna poslouchala hip hopová hudba a obliba obou fenoménů se propojila do jednoho životního stylu.

3.3.5.1. Názor rizikové mládeže na graffiti jako jeden ze základních fenoménů hip hopu

Ve své bakalářské práci jsem se často setkávala s názory respondentů s rizikovým chováním, že graffiti jsou pěkné a v některých případech město vylepšují. Zároveň také tvrdili, že jsou místa, kam graffiti nepatří. „*Obecně se jim graffiti líbí, ale ne všechny a všude. Nejvíce oceňovaná byla ta tvorba, která je propracovaná. Nezáleželo ani na to, zda se jednalo o obrázek či písmo. Místo, kde jim graffiti nejvíce líbí, je skatepark. Naopak malůvky na domech se většině respondentům moc nelíbily. 'Podle toho, jak to vypadá, no. Některý to spíš kazí, třeba ten barák nebo něco. ... Když je to třeba nákej pěkněj barák. Nově vymalovanej nebo tak.'“¹⁵²*

V diplomové práci jsem na tuto otázku chtěla navázat. Jelikož jsem se při výzkumu pro bakalářskou práci setkala jen s jedním respondentem, kdo aktivně tvoří graffiti, zaměřila jsem se nyní více na vztah ke graffiti. Zajímalo mě, zda se jim graffiti líbí a proč, jaká jsou místa, kde graffiti můžou být a kde ne, aj. Otázky týkající se tvorby jsem ale nevynechala a každého respondenta jsem se optala, zda graffiti také tvoří.

Obě respondentky se shodly na tom, že by graffiti neměly být na místech, kde to není povolené. Ani jedna graffiti netvoří, zkoušely to pouze na papír. Respondentka A je občas stále na papír kreslí, ale mezi své koníčky to neřadí. Nejraději má písmo, a to pro jeho formu: Je tlusté a dvakrát obtáhnuté. Kreslit je na papír ji baví, ale vyzkoušet si je na zeď ji neláká. Nelíbí se jí „... když prostě někdo ničí cizí majetek. Oni si na to vydělaj, daj si s tím

¹⁵²Vofříšková, M. 2012, s. 49

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

práci, aby ten dům mohli mít, měli kde bydlet, teplo a nad hlavou střechu. A on někdo drzej jde a... spíš to jsou ti patnácti, šestnácti nebo sedmnáctiletý, prostě ti můjho věku a jdou a ničí cizí majetek. Ale říkám si, dopříc, až oni vyrostou, jestli oni budou mít na ten majetek. Ted' bydlí u rodičů, ted' se jim to říká. Ale prostě mě to štve. Mně se to nelíbí, já s tím nesouhlasím. To by se prostě nemělo stávat, tohlencto.“

Respondentce B nejvíce vadí, že graffiti jsou všude. Jelikož si jich v současné době více všímá, zdá se jí, že jich je v jejím okolí velký počet. Zároveň podotýká, že autoři graffitů či tagů je aplikují proto, aby se nenudili a aby ostatní obyvatelé města pobouřili. O graffitech se domnívá, že jsou moc barevné, víc by se jí líbily méně pestré. Na papíře jí graffiti nevadí; občas se jí něco líbí, a to většinou písmo, protože je odlišné od běžného písma. Když se jí líbí nějaké dílo vytvořené na zdi, je většinou umístěno na legální ploše a nehýří barvami.

Respondentům tíhnoucím k životnímu stylu hip hop se graffiti velmi líbí. Stejně jako respondentce A se jim na graffiti nejvíce líbí písmo a jeho forma. Oceňují jeho barevnost, jinakost vůči běžným písmům a volnost při jeho tvorbě – písmo si mohou sami upravovat podle jejich libosti. Vytvořit si nějaké dílo si vyzkoušeli na papír všichni. Děvčata je kreslí na papír stále, je to jejich koníček, ale na zeď to ani jedna nezkusila a neláká je to. Chlapci si je vyzkoušeli i na zeď, ale jako svůj koníček to nevnímají. Graffiti tvoří jen v případě, když se nudí, a dále se k němu nevrací.

Tito respondenti se shodli, že graffiti jsou pěkné a díky nim jsou určitá místa hezčí. Neshodli se však na četnosti výskytu graffitů ve městě. Zatímco chlapce to nechávalo lhostejné a umístění graffitů do města jim nevadilo, děvčata se domnívala, že tam graffiti nepatří: „... *strašně to narušuje to město*“ (rozh. č. 5). Naopak když jsou graffiti za městem, může být prostředí, dle jejich názoru, hezčí.

Respondentům, kteří k životnímu stylu netíhnou, se graffiti také líbí, ale v jejich přístupu se najdou větší rozdíly než u respondentů tíhnoucích k hip hopu. Oproti respondentům hlásajícím se k hip hopu se jim nejvíce líbí kombinace obrázku a písma, jen jeden respondent uvedl, že má raději písmo. Víc než formu a způsob provedení oceňují nápad díla. „... *někdo tam napíše něco a vystínuje to a ještě třeba před to udělá obrázek... dejme tomu nějaký člověk, jakoby to někdo*

zrovna dělal. Takže obrázek, co tvořil ten graffit má to takovej příběh. Že to dělá nějak chlápek.“ (rozh. č. 1) Všichni respondenti si na papír zkusili něco nakreslit, ale nikdo u toho nevydržel. Mezi respondenty byl jeden, který má graffiti jako svého koníčka a tvoří je na zdi. Sprejuje na legální i nelegální plochy. Většinou tvoří se svojí partou, na legální plochy občas chodí také sám.

Respondenti, kteří se k životnímu stylu hip hop nehlásí, se shodli s dívkami preferujícími životní styl hip hop v názoru, že by graffiti neměly být všude po městě. Uvádí však místa, kde jim nevadí, například tunely, kraje města či na legálních plochách.

3.3.5.2. Názor nerizikové mládeže na graffiti jako jeden ze základních fenoménů hip hopu

Předchozí kapitola ukazuje, že graffiti jsou mezi mládeží s rizikovým chováním oblíbené. Ačkoli se respondenti neshodli na tom, zda by měla být ve městě, jsou místa, kam podle nich patří. Jaké jsou názory na tento jev, který si řada lidí ani s hip hopem spojit nemusí, mezi mými respondenty bez rizikového chování?

Také všechny dotazované bez rizikového chování uvedly, že se jim graffiti líbí. Jako u respondentů s rizikovým chováním, ani nyní jsem nezaznamenala žádné výrazné rozdíly. Respondentky, které tíhnou k životnímu stylu hip hop, vnímají graffiti jako součást hip hopu a je pro ně jakýmsi znakem, že v daném prostředí žijí jedinci, kteří se také hlásí k životnímu stylu hip hop. Graffiti by však neumísťovaly na všechny dostupné plochy, *„ale kdyby to tak bylo, tak aby to nebyly jenom čáry, ale aby to třeba bylo hezký a tak. Když už.“* (rozh. č. 12) V každém případě se jim to líbí nejvíc tam, kde to je povolené, a na místě častého scházení hip hoperů.

Obě je zkoušely kreslit na papír, ale dle jejich názoru se jim to nevedlo. Respondentka č. 11 však uvedla, že se vzdát nechce a ráda by se je naučila, neboť je to součástí jejího zvoleného životního stylu, v rámci něhož by ráda toho pojala co nejvíce. Nejraději mají kombinaci písma s obrázkem: *„Je to oboje dohromady a když se člověku nelíbí jenom písmo a nebo jenom ta kresba, tak když se to zkombinuje, tak to je úplně něco jiného. Připadá mi to takový víc šmrncovní. Že i ten umělec poukáže na to, že to umí.“* (rozh. č. 11) Na graffitech se jim líbí jejich barevnost, využití optických efektů, jako například vystupování obrazu či jejich částí do prostoru, i možnost sdělit touto formou nějakou zprávu či příběh.

Respondentky, které nepreferují hip hop jako svůj životní styl, vnímají graffiti jako umění. Ovšem jen tam, kde to nevadí a nikomu to neničí majetek. Graffiti dokáží podle dotazovaných místo oživit a udělat ho atraktivnějším. „*Třeba u nás namalovali zed', ze dne na den tam udělali graffiti. A je to fakt hrozně hezký. A najednou je to tam úplně takový veselý.*“ (rozh. č. 13) S graffiti si také spojují skateparky, neboť se domnívají, že to k sobě patří.

Také tyto respondentky zkoušely graffiti nakreslit na papír. Ani jedna u toho však nezůstala, protože se domnívají, že se jim nedařily. Proto obdivují jedince, kteří je umí, a dokáží ocenit jejich tvorbu. Domnívají se, že je tvoří pro vlastní potěšení a zároveň touto formou chtějí sdělit nějaký pocit.

3.3.6. „Dozens“

V této kapitole čerpám převážně z odpovědí k otázkám týkající se I) zkušeností s verbálními přestřelkami o rodinných příslušnících a doplňuji o výpovědi z okruhu otázek C) cool.

V hip hopové kultuře je možné se setkat se situací, při níž si dva rivalové či dvě skupiny lidí dávají slovní přestřelky urážejíce přitom soupeřícího. Nejčastěji se terčem těchto přestřelek, jež bývají rýmované a „vtipné“, stávají matky. Verbální souboj končí ve chvíli, kdy jeden ze soupeřících neví, jak reagovat. Jejich podstatou je změřit osobní sílu jedince: jeho důvtip, sebekontrolu, verbální schopnosti, duševní hbitost a psychickou odolnost (viz. kapitola 2.1.1.5. Komparace hodnot projevujících se v bělošské hudbě /na pozadí rock'n'rollu/ a v černošské hudbě /na pozadí rhytm'n'blues/).

U slovních přestřelek vidím spojitost s pojetím *černého cool*. Přestože tyto souboje mohou vést k potyčce, smyslem samotných verbálních soubojů je ustát psychický nápor a neukázat přitom žádné emoce. Tento požadavek se objevuje také ve vymezení původního pojetí černého cool: „*schopnost chovat se nonšalantně v pravý okamžik a nedávat najevo žádné emoce v situacích vzrušení*“¹⁵³. Cool osoba by tedy v těchto přestřelkách měla zachovat chladnou hlavu a nenechat se vyvést z míry. Pro tuto spojitost mi přišlo zajímavé se na zkušenosti respondentů se slovními přestřelkami, respektive na jejich reakce na

153Citace R. F. Thompsona in Veselý, K., 2012, s. 348

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

urážlivé výroky, podívat z hlediska původního pojetí cool a jak se mu přibližují či vzdalují, a popřípadě to srovnat s jejich pojetí cool osoby.

Ačkoli jsem nepředpokládala, že by se v českém prostředí tyto souboje ve velké míře (či vůbec) objevovaly, chtěla jsem vědět, zda se s nějakou podobnou formou provokování respondenti setkali. Respondentů jsem se ptala na jejich zkušenost s urážením někoho z rodiny za účelem vyprovokování a na jejich reakce na tyto situace.

3.3.6.1. Zkušenosti s „dozens“ u rizikové mládeže

Obě respondentky, A i B, uvedly, že se s touto formou provokace setkaly. Respondentka A na ně dokáže reagovat s klidem, když se jedná o rodiče (z důvodů špatných vztahů). Když se však jedná o její sourozence, vadí jí to a brání je: nejčastěji dotyčnému vyčíní. Domnívám se, že její reakce do jisté míry koresponduje s jejím pojetím cool osoby, sama by ji označila jako „bombastického člověka“, kdy jedinec se dokáže v určitých momentech ovládnout.

Respondentce B naopak urážení jejích rodičů vadí a v této situaci reaguje fyzickým napadením. Na urážku se nedívá s nadhledem, ale vnímá ji jako osobní napadení. Možná proto nedokáže reagovat lhostejně a nedat najevo svoje emoce, nýbrž je rovnou vyprovokována k fyzickým sporům.

Podle odpovědí respondentů mohu usoudit, že tradice těchto slovních přestřelek u nás není běžná. Ačkoli se s urážením rodinných příslušníků většina respondentů setkala, ke slovním přestřelkám ve většině případů nedošlo. Reakce u respondentů hlásajících se k životnímu stylu hip hop byly často velice podobné s reakcemi respondentů, kteří se k životnímu stylu hip hop nehlásají. Tím byly různé formy a síla agrese, kterou situace vyvolala: vyhubování, facka či rvačka. Jen jeden respondent (preferující jiný životní styl než hip hop) uvedl, že svůj vztek ovládl a fyzickému napadení se vyhnul.

Setkala jsem se pouze s jednou respondentkou preferující životní styl hip hop, jež má zkušenosti se slovními přestřelkami. Podle jejích výpovědí reaguje na urážlivé výroky adresované vůči svým rodičům stejně a provokatérům oplácí stejnou měrou. Tyto verbální

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

souboje u respondentky trvají několik minut a poté se s aktéry baví dál. Jako u jediné dotazované vedou slovní potyčky k zabránění agrese.

3.3.6.2. Zkušenosti s „dozens“ u nerizikové mládeže

S touto formou pokusu o vyprovokování se setkali také někteří respondenti bez rizikového chování. Jejich reakce však byly klidnější než v případech rizikové mládeže: ignorace, popřípadě hádka. Obecně uváděli, že podobné situace nastávaly spíše v jejich mladším věku, a tudíž si mnoho nepamatují.

Jedna z respondentek preferující životní styl hip hop si při této otázce vzpomněla na obsah používaných veršů při soubojích („*Tvoje máma je tlustá, že se nevejde do dveří.*“ rozh. č. 11) , ale pojmenovala je jako americké vtipy a neznala jejich využití pro verbální přestřelky, ve kterých se měří osobní síla jedince.

Zkušenosti s urážlivými výroky na adresu rodičů popisuje respondentka, která netíhne k životnímu stylu hip hop, v rozhovoru č. 13. Nejednalo se však o samostatnou provokaci, nýbrž tím navázali během hádky na původní téma sporu. „*Nejdřív to bylo takový mezi námi, potom jsme se hádali kvůli něčemu a potom jsme se začali navázat do těch rodin ostatních a stupňovalo se to.*“ Podle popsaného postupu při rozepřích usuzuji, že tyto hádky se svým pojetím podobají verbálním přestřelkám typickým pro hip hop, tzv. dozens. Cílem zde však není spor začít, případně na něj navázat fyzickým soubojem, ale získat v hádce vítěze a zakončit jej.

3.3.7. Materiální zaměření respondentů

V této kapitole se věnuji výpovědím k otázkám týkající se B) vlastnictví a bohatství a dívám se na výpovědi respondentů také z hlediska pojetí F) originality a kopírování.

Při studování teoretického rámce hip hopu jsem narazila na jeden aspekt, jenž je hlavně spojován s gangsta rapem, a tím je materialismus. Odkazy na vlastnictví a bohatství se objevují v mnoha skladbách a velmi dobře jsou vidět i v jejich videoklipech. Napadlo mě zařadit otázky i na toto zaměření a obecně se respondentů zeptat, co pro ně znamená něco vlastnit a co by si slibovali od bohatství. Zajímalo mě, zda také respondenti poslouchající

hip hopovou hudbu výrazně touží po materiálním zajištění a přilepšení si s penězi. Zajímavou otázkou jsem při rozhovorech shledávala, zda by vůbec chtěli zbohatnout. Jejich výpovědi srovnávám s jejich názory na hip hop.

Otázku týkající se materialismu bych ráda spojila s originalitou. U otázek týkajících se kopírování a originalnosti vztahovali respondenti své odpovědi spontánně buď k oděvním značkám (např. boty Adidas musí být originální a koupené v prodejnách bez rizika padělků), nebo k sobě (respondentům se nelíbí, když se někdo chová, obléká podle nich), přičemž tomu přiřazovali různou váhu. V rozhovorech jsem si všimla, že jejich reakce a výběr výpovědi o originalitě často koresponduje s reakcemi na vlastnictví a bohatství. Tyto odpovědi tedy srovnávám dohromady.

3.3.7.1. Materiální zaměření respondentů s rizikovým chováním

U svých respondentů jsem žádnou zvýšenou touhu po majetku v souvislosti s posloucháním hip hopu nezaznamenala. Pro respondentku A je v hip hopu důležitý prožitek, který zažívá. V rámci ztotožnění se s jejím preferovaným životním stylem je však pro ni důležitá správná volba oblečení a správné značky. Při nakupování je však realistická a vybírá také podle ceny. Kdyby měla přístup k penězům, splnila by si svůj sen: Založila by kapelu a za peníze by nakoupila potřebnou aparaturu a najala lidi. Kapelu by neměla primárně pro vydělání si peněz, nýbrž pro zábavu a potěšení.

Respondentka B se také více orientuje na vztahy k lidem, k rodině a svým přátelům. U konkrétních věcí jsou pro ni důležitější hodnoty s nimi spojené. „*Muselo by to být prostě jakoby z lásky daný. Bych musela jakoby vědět, že si mě tím člověk nekupuje.*“ (rozh. č. 4). Za rychle získané peníze (např. z výhry) by koupila praktické věci, které potřebuje. Nenechala by si je ani všechny pro sebe, ale rozdělila by se s rodinou.

V rámci hip hopu jsem u respondentů preferující životní styl hip hop nezaznamenala zvýšenou touhu po majetku. Podle výpovědí se snaží ke svým věcem chovat zodpovědně – hlídat si je a starat se o ně. Převážná většina respondentů při představě výhry v loterii

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

neprojevovale nadšení. Obecně děvčata se k možnosti být bohatá stavěla neutrálně, jen jedna uvedla, že by tuto možnost uvítala. Domnívám se, že to však není z důvodu slepé touhy po penězích, nýbrž z finanční tísně její rodiny. Peníze by si totiž nenechala pro sebe, ale dala by je rodičům. Zároveň uvádí, že se jí na hip hopu nelíbí právě zaměření na materialismus. Nelíbí se jí, když „... *tam jsou ty peníze a takhle. ... je to přehnaný*“ (rozh. č. 9)

Pouze jeden rozhovor poukazuje na materiální zaměření respondenta hlásajícího se k životnímu stylu hip hop. Sám uvedl, že vlastnit pro něj znamená hodně. Domnívá se, že by si při zbohatnutí polepšil: „...*takhle bych nebyl v takový splašce, jako jsem teď, mezi těma lidma. Jiný město, jiný lidi, jiná společnost. ... Bavil bych se s jinýma lidma, který by byli ve stejný společnosti, třeba jako já, byli by bohatí. Tak bych se s nima určitě bavil jinak než s tady těma. Třeba u whisky, prostě drahýho alkoholu. Nebo u šampáňa. Nebo já nevím, někde na opery, bych chodil. No, na operu bych asi nešel nikdy. Ale jo, vyzkoušel bych operu, ale radši bych chodil někam na koncerty.*“ (rozh. č. 10) Domnívám se, že na materiální zaměření odkazuje také jeho pojetí originality. To vysvětlil na příkladě bot: Když si koupí boty, požaduje, aby byly s originální značkou a ne padělané z levné prodejny.

Respondenti, kteří se nehlásí k životnímu stylu hip hop, se ve výpovědích o zbohatnutí také neshodovali. Polovina se k této možnosti stavěla spíše negativně. „*Já bych v tom nechtěl žít. ... Já si myslím, že to není nejlepší bejt milionář. Že ten život potom není takovej. Mám všechno, co chci, nepotřebuju. Drahý věci zahazuju, koupím si něco novýho. Každý měsíc jinej mobil.*“ (rozh. č. 1) „*Třeba většina lidí, když má peníze, tak si z nich stanou strašný sobci. Jako proto bych mít strašně peněz nechtěl. Je to pěkný mít peníze, ale... potom... když máte strašně peněz, tak máte plno kamarádů, ale jakmile peníze dojdou, tak už to kamarádi nejsou.*“ (rozh. č. 7)

Druhá polovina se k tomu stavěla spíše pozitivně, a to buď z hlediska praktického, kdy peníze potřebuje každý člověk, či z hlediska štěstí, které by mu přinesly. Rozdíl nacházíme i v pojetí originality. Zatímco pro první polovinu respondentů nehlásajících se k životnímu stylu hip hop znamená originalita něco kreativního či nového ve smyslu „nikdo to ještě nemá“, druhá polovina na originalitu nahlíží jako na zachování pravosti vzhledem k původní podobě.

3.3.7.2. Materiální zaměření respondentů bez rizikového chování

Míra materialistického zaměření je mezi jednotlivými respondentkami mírně odlišná a žádné velké rozdíly jako u respondentů s rizikovým chováním jsem nezaznamenala. Všechny respondentky uvedly, že ke svým věcem by měl člověk přistupovat obezřetně, hlídat si je a starat se o ně.

Respondentky, které k životnímu stylu hip hop inklinují, se zamýšlely nad možnými důsledky, které by způsobil náhlý jednorázový přístup k penězům. Domnívají se, že v něčem by tato změna byla dobrá a v něčem by naopak člověku uškodila. Dobré by to bylo v tom, že by se lidé nemuseli zadlužovat či by mohli své dluhy splatit. Uškodit by to člověku mohlo v tom, že by zpychl, k ostatním lidem by se choval arogantně, a tím by mohl ztratit dobré přátele. Také by nemusel mít reálný přehled o tom, co nakupuje, a nakonec by mohl všechny peníze utratit za zbytečné věci. Z hlediska těchto rizik respondentka v rozhovoru č. 11 uvedla, že přilepšit si zbohatnutím může jenom takový člověk, který je moudrý a má dobře a pevně nastavené hodnoty. Obě respondentky uvedly, že jsou se situacemi svých rodin spokojené a o získání velkého majetku nijak nestojí.

Respondentky netíhnoucí k životnímu stylu hip hop mají na zbohatnutí podobný názor jako respondentky preferující životní styl hip hop: „*Mohlo by to tomu člověku strašně moc stoupnout do hlavy a mohlo by ho to potom i změnit.*“ (rozh. č. 13) Obě by se snažily vyvarovat rychlému prohýření získaného majetku; spíše by jej uschovaly pro budoucí potřebu. Respondentka č. 13 by také nějaké peníze věnovala potřebným lidem (např. nemocným dětem).

3.3.8. Filmy s hip hopovou tematikou

V této kapitole čerpám z odpovědí na otázky týkající se H) filmů s hip hopovou tematikou.

Do České republiky se hip hopová kultura z USA dostala přes různá média, primárně skladby a jejich videoklipy, ale také přes filmy. Filmy však pracují s touto tematikou podle své potřeby: Vědomě se zaměřují na konkrétní aspekty, jiné potlačují, příběh zasazují do určitého prostředí a podávají tak obrázek o této kultuře. Mezi první hip hopové filmy se řadí snímky *Wildstyle* a *Style Wars* (oba 1983), ve kterých jsou „... ulice New Yorku ... zobrazovány jako

*post-apokalyptická pustina plná drog a zločinu.*¹⁵⁴ Zároveň představovaly hip hop jako zdroj mladé energie, což je zachováno také v současných filmech (Let's dance, Honey, Gympl,...). Obecně jsem zjišťovala, zda děti tyto filmy vyhledávají a zda se jim líbí zobrazený obsah vztahující se k hip hopu.

3.3.8.1. Obliba filmů s hip hopovou tematikou u rizikové mládeže

Všichni dotazovaní respondenti nějaký film s hip hopovou tematikou viděli. Respondentka A uvedla snímek *Breakdance*, ve kterém se jí líbila zobrazovaná atmosféra mezi hip hopy a tancování. Ocenila také zobrazovanou charakteristiku černochoů: „... *nehádaj se tam, ... breakujou a vymejší dobrý věc. A učí to ostatní, ne jako tady v Česku*“ (rozh. č. 3)

Respondentka B, která životní styl hip hop odmítá, viděla film *Nežádej svůj poslední tanec* (2001). Na tomto filmu se jí líbil hlavně romantický námět filmu. Zobrazované prvky hip hopu jí nevadily, a to díky jeho zkombinování s baletem. Hip hop tak dostal pro respondentku přijatelnější formu.

Respondenti tíhnoucí k životnímu stylu hip hop uváděli filmy *Let's dance* (2006), *Streetdance* (2012), *Breakout* (2007), *8 míle* (2002) a další. Děvčata nejvíce oceňovala tanec (přičemž obě se tanci věnují). Chlapci neoceňovali nic konkrétního, od filmů si udržují větší distanci než děvčata.

Respondenti, kteří k životnímu stylu hip hop netíhnou, viděli také různé filmy s hip hopovou tematikou, jako například *Streetdance* (2012), *Gympl* (2007), *Kdo hulí, ten umí* (2001), *Zkurvenej pátek* (2000) a jiné. Více než samotného stylu si však všímali příběhu, který je zasazen do hip hopového prostředí.

154Veselý, K., 2012, s. 73

3.3.8.2. Obliba filmů s hip hopovou tematikou u nerizikové mládeže

Odpovědi na otázky týkající se filmů s hip hopovou tematikou mě u dětí bez rizikového chování docela překvapily.

Respondentky, které tíhnou k životnímu stylu hip hop, uvedly, že žádný celý film s hip hopovou tematikou neviděly. Pouze respondentka č. 12 v rozhovoru sdělila, že viděla ukázkou z filmu *Streetdance* (2012): „*Ono to vlastně bylo... ty hip hopeři nebo streeteři a balet, tak oni to dali dohromady a udělali z toho hezký videoklip. To se mi líbilo, že spojili ten balet a hip hop.*“ Toto spojení dvou tanců se jí líbilo, a balet tak pro ní získal zajímavější ráz. Zde mě zaujala jistá podobnost s respondentkou B ze skupiny rizikové mládeže. Jak jsem uvedla výše, ta nemá ráda tanec na hip hopovou hudbu, ale po jeho spojení s baletem se jí líbil. Ačkoli respondentce č. 12 balet nijak nevádí, jeho fanynkou není, ale v podobě jeho spojení s hip hopem se jí líbí více.

Naopak respondentky, které hip hop nepreferují jako svůj životní styl, několik filmů s hip hopovou tematikou viděly. Jako příklad uvedly *Honey* (2003), *Let's dance* (2006), *Let's dance 2* (2008) či *Streetdance* (2012). Jelikož mají tancování obecně velmi rády, vyhledávají i filmy s taneční tematikou. Na tyto snímky se tedy nedívaly kvůli hip hopu, ale kvůli tancování. Domnívají se však, že si tyto filmy jsou velmi podobné, zvláště když se natočí několik pokračování prvního úspěšného. „*...ono to ale bejvá takhle vždycky, že ten první díl je nejlepší a pak je to vždycky už takový... A třeba by mě zajímalo, že kdyby udělali nějaký film, kterej by nedopadl dobře. Že všechny tyto filmy dopadnou dobře, jakoby stejně.*“ (rozh. č. 14) Respondentka č. 14 se dále domnívá, že tyto příběhy nabízí naivní pohled na život hip hoperů, neboť podle textů písní českých či slovenských raperů soudí, že realita je jiná. „*Protože v těch písničkách zpívaj co prožili. A to není nic... je tam smutek vlastně. Já anglicky samozřejmě nerozumím, ale když si pustím Rytmuse, tak to hned slyším.*“ (tamtéž)

3.4. Výsledky šetření – dotazníků

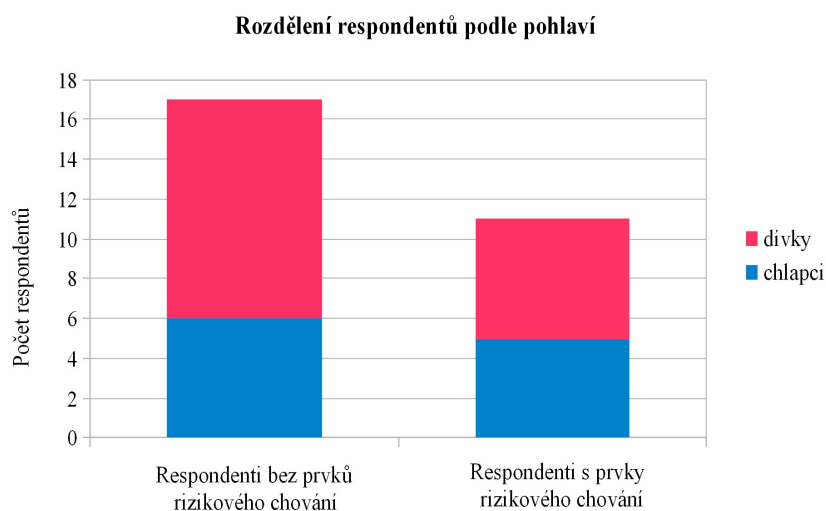
V této kapitole se budu věnovat vyhodnocení dotazníků, který jsem dala žákům devátých tříd základní školy. Dotazník slouží k doplnění výzkumného šetření pomocí rozhovorů. Sleduji v něm některé otázky, které jsem sledovala v rozhovorech a odpovědi jsou sestaveny podle nastudovaného teoretického rámce a údajů, které jsem získala od respondentů z rozhovorů.

Podle zjištěných četnosti prvků rizikového chování jsem respondenty rozdělila na děti a mládež bez prvků rizikového chování a děti a mládež s prvky rizikového chování. Způsob rozdělení jsem popsala v kapitole 3.2.1. Výzkumný vzorek.

Na některé otázky v dotazníku šlo zaškrtnout víc odpovědí. Do vyhodnocení jednotlivých otázek se to promítlo tak, že celek odpovědí převyšuje počet respondentů. Na některé otázky někteří respondenti naopak neodpověděli. Tento údaj vždy uvádím u konkrétní otázky.

Odpovědi, které šly statisticky zaznamenat, jsem dala do tabulek. U polootevřených otázek a otázek, kde byla také varianta *jiné* s možností dopsání, doprovázím tabulky textem.

Graf č. 1: Základní rozložení respondentů v dotaznících

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Nyní bych ráda přešla k výsledkům šetření z dotazníků. Vždy uvádím znění otázky a pod ní vyhodnocuji odpovědi. Ve vyhodnocení uvádím absolutní i relativní četnost jednotlivých odpovědí v rozložení na skupinu bez prvků rizikového chování a skupinu s prvky rizikového chování.

První část dotazníku

1. Poznal/a jsi ukázkou?

Tabulka č. 3: Výsledky odpovědí na otázku č. 1

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	1	5,9%	4	36,4%
Ne	15	88,2%	7	63,6%
Neodpověděli	1	5,9%	0	0,0%
Celkem odpovědí	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podle tabulky vyplývá, že většina respondentů danou ukázkou neznali. Nejvíce respondentů, kteří ukázkou poznali, bylo mezi respondenty s prvky rizikového chování, a to čtyři z jedenácti.

2. Víš, co je to za hudební žánr?

Tabulka č. 4: Výsledky odpovědí na otázku č. 2

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	17	100,0%	11	100,0%
Ne	0	0,0%	0	0,0%
Celkem odpovědí	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Dle odpovědí všichni respondenti poznali hudební žánr a měli by ho umět pojmenovat.

2a. Jestliže ano, napiš sem, prosím, název toho žánru.

Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti, a to buď odpovědí *hip hop* nebo odpovědí *rap*. Někteří respondenti uvedli obě odpovědi. Jelikož v následující otázce

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

prozrazuji, že se jedná o hip hop, domnívám se, že ti respondenti, kteří nejdříve napsali rap pak dopsali také hip hop. Jelikož je to pouze moje domněnka, jejich odpovědi jsem počítala jako obě platné.

3. Je to hip hop. Posloucháš tuto hudbu?

Tabulka č. 5: Výsledky odpovědí na otázku č. 3

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	1	5,9%	1	9,1%
Občas	10	58,8%	9	81,8%
Ne	6	35,3%	1	9,1%
Celkem odpovědí	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podle tabulky je patrné, že hip hop více poslouchají respondenti s prvky rizikového chování: ano odpovědělo 5,9% respondentů bez prvků rizikového chování a 9,1% respondentů s prvky rizikového chování. Občas hip hop poslouchá 81,8% respondentů s prvky rizikového chování a přibližně polovina respondentů bez prvků rizikového chování.

3a. Jestliže ne, co rád/a posloucháš?

Respondenti bez prvků rizikového chování, kteří v předchozí otázce odpověděli, že hip hop vůbec neposlouchají, mají raději rock, metal, goth rock, pop, R'n'B, disco (dotazníky č. 1, 2, 11,12 a 16), „všechno jiné než hip hop a rap“ (dotazník č. 13) a „jednoduché písničky veselých i smutných melodií, vážné klavírní skladby“. (dotazník č. 14).

Respondent s prvky rizikového chování, který v předchozí otázce odpověděl, že hip hop vůbec neposlouchá, v dotazníku č. 22 uvedl, že dává přednost popu, rocku, muzikálové hudbě a operetám. Respondent v dotazníku č. 25, který uvedl, že hip hop poslouchá občas, dále poznamenal, že ho poslouchá jen v rádiích a sám má raději melodičtější písničky.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

4. Co podle Tebe hip hop je?

Tabulka č. 6: Výsledky odpovědí na otázku č. 4

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
hudba	6	17,6%	2	8,3%
vyprávění	7	20,6%	2	8,3%
rýmovaná myšlenka	9	26,5%	6	25,0%
životní styl	5	14,7%	8	33,3%
dobrá hudba na tancová	4	11,8%	2	8,3%
zábava	2	5,9%	2	8,3%
setkání lidí	1	2,9%	0	0,0%
jiné	0	0,0%	2	8,3%
Celkem odpovědí	34	100,0%	24	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podle respondentů bez prvků rizikového chování se dá hip hop charakterizovat rýmovanou myšlenkou či vyprávěním. Naopak respondenti s prvky rizikového chování nejčastěji uvedli, že se jedná o životní styl (8 respondentů z 11).

Na tuto otázku zaškrtili dva respondenti navíc odpověď *jiné* a dopsali vlastní názor. Jejich mínění je velice podobné, domnívají se, že hip hop je také o „vyjádření některých pocitů a myšlenek“ (dotazník č. 19) „...nebo názorů“. (dotazník č. 24)

5. O čem podle Tebe hip hop je? Je to o...

Tabulka č. 7: Výsledky odpovědí na otázku č. 5

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Drogách	6	12,8%	2	6,7%
Ulici	12	25,5%	5	16,7%
Machrování	10	21,3%	5	16,7%
Chloubě s bohatstvím	3	6,4%	0	0,0%
Maskulinitě	8	17,0%	3	10,0%
Kriminalitě	3	6,4%	8	26,7%
Vzpouře proti společnosti	5	10,6%	6	20,0%
Jiné	0	0,0%	1	3,3%
Celkem odpovědí	47	100,0%	30	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Respondenti bez prvků rizikového chování se v této otázce nejvíce shodují, že hip hop je o *ulici* a o *machrování*. Respondenti s prvky rizikového chování se naopak nejvíce domnívají, že hip hop je o *kriminalitě* a *vzpouře proti společnosti*.

V této otázce vybral respondent s prvky rizikového chování v dotazníku č. 27 navíc odpověď jiné. Podle jeho přesvědčení je hip hop také o „*životním stylu zpěváka a jeho pohledu na svět*“.

6. Co se Ti na hip hopu LÍBÍ?

Tabulka č. 8: Výsledky odpovědí na otázku č. 6

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
spojuje lidi	3	15,0%	2	13,3%
je to zábava	1	5,0%	0	0,0%
tancování	4	20,0%	4	26,7%
skladba se říká	2	10,0%	2	13,3%
text se rýmuje	4	20,0%	0	0,0%
odlišení se	0	0,0%	3	20,0%
nic	5	25,0%	2	13,3%
jiné	0	0,0%	2	13,3%
neodpověděli	1	5,0%	0	0,0%
Celkem odpovědí	20	100,0%	15	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podle tabulky vidíme, že nejčastější odpovědí u dětí bez prvků rizikového chování byla zvolené *nic* a hned na to *tancování* a *text se rýmuje*. Libost tancování mají společně s respondenty s prvky rizikového chování. Respondent se zjištěnými prvky rizikového chování v dotazníku č. 27 odpověděl ve variantě odpovědi *jiné*, že se mu také líbí „*rytmus*“ skladeb a respondent v dotazníku č. 25 doplnil názor, že „*může mít i zajímavý poselství*“.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

7. Co se Ti na hip hopu NELÍBÍ?

Tabulka č. 9: Výsledky odpovědí na otázku č. 7

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Intolerance k ostatním lidem	9	36,0%	4	21,1%
Rasismus	5	20,0%	4	21,1%
Zobrazování žen jako hraček mužů	4	16,0%	6	31,6%
Zdůrazňování maskulinity	2	8,0%	3	15,8%
Nic	1	4,0%	1	5,3%
Jiné	4	16,0%	0	0,0%
Neodpověděli	0	0,0%	1	5,3%
Celkem odpovědí	25	100,0%	19	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Na hip hopu se respondentům bez prvků rizikového chování nejvíce nelíbí, že se v hip hopu objevuje *intolerance k ostatním lidem*. Naopak respondentům s prvky rizikového chování se nejvíce nelíbí *zobrazování žen jako hraček mužů*.

Čtyři respondenti bez zjištěných prvků chování uvedli vlastní odpovědi. Přičemž 3 uvedli, že jim nesedí daná hudba (dotazníky č. 2, 13 a 14), neboť je to „*hudba bez melodie*“ (dotazník č. 14) Čtvrtý respondent v dotazníku č. 16 nevěděl, jak svojí nelibost popsat.

8. Líbí se Ti graffiti?

Tabulka č. 10: Výsledky odpovědí na otázku č. 8

Odpověď	Medián	Průměr	Směrodatná odchylka	Střední chyba odhadu
Respondenti bez prvků r. ch.	4	3,4	0,939	0,228
Respondenti s prvky r. ch.	3	2,9	1,044	0,315

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

V této otázce jsem zjišťovala, jak jsou mezi respondenty oblíbené graffiti. Respondenti měli vybrat na pěti škálové stupnici odpovídající hodnotu, přičemž 1 znamenalo *moc se mi líbí*, 3 *nechává mě v klidu* a 5 *vůbec se mi nelíbí*. Obecně lze říci, že respondenti se

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

zjištěnými prvky rizikového chování vnímají graffiti pozitivněji než respondenti bez prvků rizikového chování. Měřeno mediánem lze charakterizovat soubor respondentů bez prvků rizikového chování hodnotou 4 a soubor respondentů s prvky rizikového chování hodnotou 3. Rozdíl mezi skupinami se snižuje při použití průměru. Pro mládež bez prvků rizikového chování byl naměřen průměr 3,4 a u mládeže s prvky rizikového chování průměr 2,9.

Uvedené statistiky relativně dobře popisují oba sledované soubory respondentů, neboť se výběrové směrodatné odchylky těchto souborů pohybují kolem jedné (viz. tabulka). Zároveň lze předpokládat poměrně dobrou důvěryhodnost uvedených měř. centrální tendence vzhledem k relativně nízkým hodnotám výběrových směrodatných chyb odhadu průměru¹⁵⁵.

9. Tvoříš graffiti?

Tabulka č. 11: Výsledky odpovědí na otázku č. 9

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
ANO: všude, kde se dá	0	0,0%	1	9,1%
ANO: jen legály	0	0,0%	0	0,0%
ANO: jen na papír	2	11,8%	0	0,0%
NE: ale zkusil/a jsem to	1	5,9%	1	9,1%
NE: vůbec	14	82,4%	9	81,8%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podíváme-li se na procentuální zastoupení odpovědi *NE: vůbec*, zjistíme, že se v tomto bodě obě skupiny respondentů neliší. Rozdíly nacházíme v odpovědi *ANO: všude, kde se dá*, kdy 9,1% (což se rovná jednomu respondentu) zvolilo tuto odpověď, a v odpovědi *ANO: jen na papír*, kterou uvedlo 11,8% respondentů (což jsou dva respondenti).

¹⁵⁵ Uvedené míry centrální tendence popisují sledované soubory, avšak zároveň se snaží postihnout i celkovou populaci. Výběrová směrodatná chyba odhadu průměru podává informaci o důvěryhodnosti spočtených veličin – při nízké úrovni směrodatné chyby odhadu je vypočtená střední hodnota obecně spolehlivým odhadem skutečné střední hodnoty i v širší populaci a opačně.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

10. Které graffiti se Ti líbí nejvíce?

Tabulka č. 12: Výsledky odpovědí na otázku č. 10

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
obrázek	2	10,0%	5	31,3%
písmo	2	10,0%	4	25,0%
kombinace	10	50,0%	3	18,8%
tagy	1	5,0%	3	18,8%
žádné	4	20,0%	1	6,3%
neodpověděli	1	5,0%	0	0,0%
celkem	20	100,0%	16	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

V této otázce šlo vybrat více odpovědí. Mezi respondenty bez nalezených prvků rizikového chování jsou nejvíce oblíbené graffiti – kombinace obrázku a písma. Odpovědi respondentů s prvky rizikového chování jsou více rozložené mezi obrázkem, písmem, kombinací a tagy. Neoblíbenější se však jeví graffiti – obrázky.

11. Kde Ti graffiti NEVADÍ?

Tabulka č. 13: Výsledky odpovědí na otázku č. 11

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Kdekoli ve městě	1	4,5%	0	0,0%
Za městem	3	13,6%	2	11,1%
Opuštěná místa	12	54,5%	5	27,8%
Na legálech	5	22,7%	5	27,8%
V parcích	0	0,0%	2	11,1%
Nikde	1	4,5%	3	16,7%
Jinde	0	0,0%	1	5,6%
Celkem odpovědí	22	100,0%	18	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podle tabulky lze vidět, že nejvíce odpovědí bylo zaznamenáno u možnosti *opuštěná místa*, ta byla vybraná dvanácti respondenty z 17. Respondenti s prvky rizikového chování

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

nejvíce uváděli odpověď *opuštěná místa spolu s legálními plochami*. Respondent z této skupiny v dotazníku č. 22 také uvedl jiné místo, než bylo nabízeno v odpovědích, a to na „popraskaných, starých, holých zdech“.

12. Kde Ti graffiti VADÍ?

Tabulka č. 14: Výsledky odpovědí na otázku č. 12

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Kdekoli ve městě	9	22,5%	4	23,5%
Za městem	0	0,0%	0	0,0%
Na veřejných místech	6	15,0%	2	11,8%
Na památkách	14	35,0%	7	41,2%
V parcích	9	22,5%	3	17,6%
Všude	2	5,0%	0	0,0%
Jinde	0	0,0%	0	0,0%
Neodpověděli	0	0,0%	1	5,9%
Celkem odpovědí	40	100,0%	17	100,0%

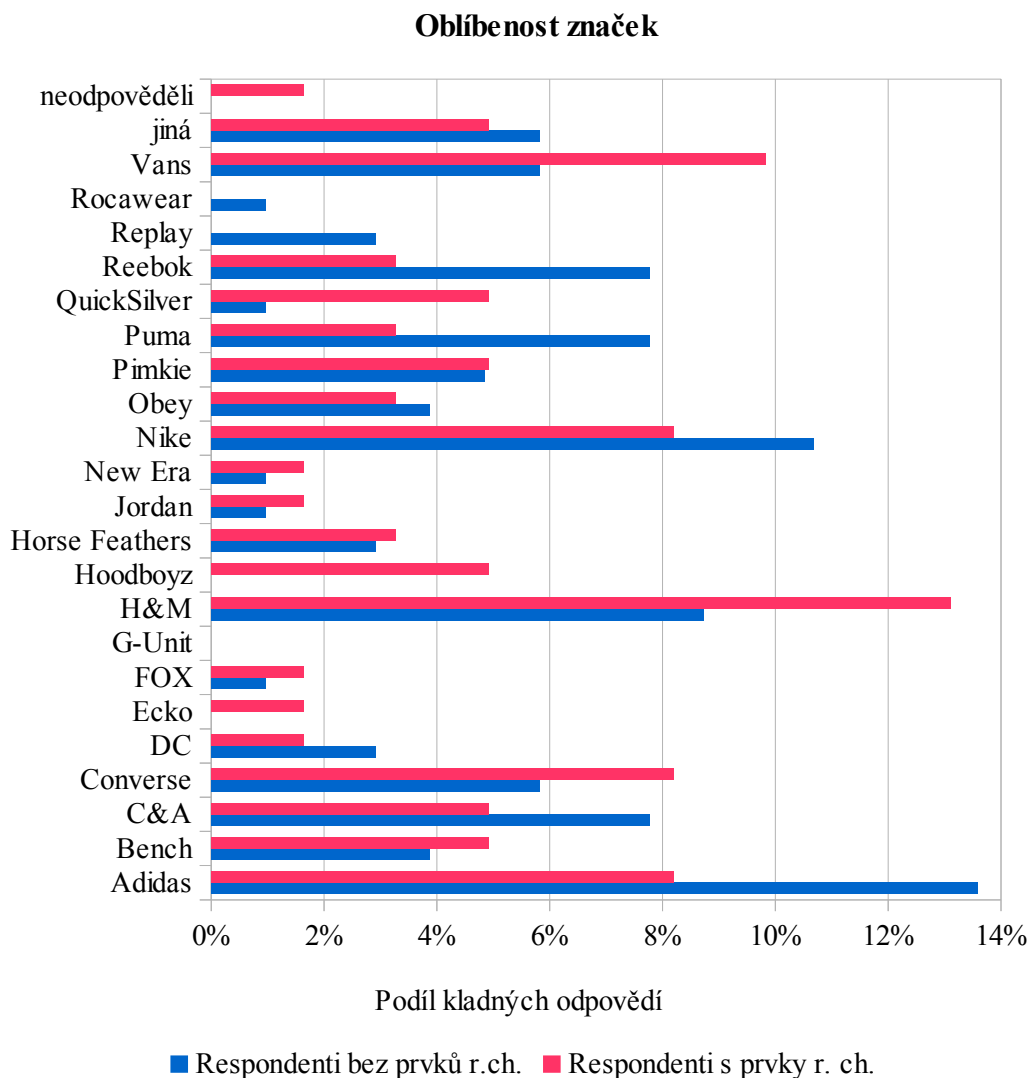
Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Nejvíce odpovědí na tuto otázku je zaznamenáno u možnosti *na památkách*. Tuto variantu vybralo 14 respondentů bez prvků rizikového chování ze 17 a také 7 respondentů s prvky rizikového chování z 11. Respondentům bez prvků rizikového chování to dále vadí *kdekoli ve městě*, *v parcích* a také *na veřejných místech*. Dva respondenti ze 17 uvedli, že jim to vadí *všude*. Respondentům graffiti vadí dále *kdekoli ve městě* (v odpovědích je zaznamenané velice podobné procentuální zastoupení jako u respondentů bez prvků rizikového chování) a dále *v parcích* a též *na veřejných místech*.

Ani jeden respondent nezaškrtl variantu *za městem*, ačkoli v předchozí otázce pouze 3 ze 17 respondentů bez rizikového chování a pouze 2 z 11 respondentů s prvky rizikového chování uvedli, že tam jim to nevadí.

13. Jaká je Tvoje oblíbená značka oblečení, obuvi a doplňků?

Graf č. 2: Grafické znázornění oblíbenosti značek

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Nejoblíbenějšími značkami u respondentů bez prvků rizikového chování jsou Adidas a Nike. Dále to jsou například H&M, C&A, Puma a Reebok. Mezi jiné oblíbené značky pak respondenti psali New Yorker (dotazníky č. 19 a 20), Terranova a Tally Weijl (dotazníky 22 a 23), Supra (dotazník č. 6) a „někdy Roxy“. (dotazník č. 13)

Nejvíce mě u respondentů bez prvků rizikového chování překvapila zakroužkovaná odpověď Rocawear, neboť v případě této značky se jedná o hip hopovou značku rappera

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Jay-Z a tuto odpověď zaškrtn respondent, který v dotazníku uvedl, že hip hop neposlouchá a na hip hopu se mu líbí pouze trochu tancování breakdance.

U respondentů s prvky rizikového chování se nejvíce odpovědi sešlo u obchodního řetězce H&M. Dále uváděli, že mají rádi například Vans, Adidas, Converse a Nike. Tři respondenti z jedenácti uvedli, že mají také rádi značku Hoodboyz, ta nabízí hip hoperské oděvi, obuv a doplňky. Tito tři jedinci v dotazníku dále uvedli, že hip hop občas poslouchají a také, že na hip hopovou hudbu tancují. (dotazníky 19, 23 a 24)

14. Co je pro Tebe důležité při výběru oblečení?

Tabulka č. 15: Výsledky odpovědí na otázku č. 14

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Pohodlnost	16	36,4%	5	20,8%
Současné trendy	5	11,4%	3	12,5%
Správná značka	2	4,5%	4	16,7%
Aby Ti to slušelo	13	29,5%	9	37,5%
Cena	7	15,9%	1	4,2%
Jiné	1	2,3%	2	8,3%
Celkem odpovědí	44	100,0%	24	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Nejdůležitějším kritériem při výběru oblečení je pro respondenty bez zjištěných prvků rizikového chování *pohodlnost*. Tuto odpověď vybralo 16 respondentů ze 17. Hned za tímto kritériem je požadavek, aby jim to *slušelo*. Respondent v dotazníku č. 6 navíc uvedl, že je pro něj při výběru také důležité se trochu odlišit.

Výše zmíněný požadavek *slušivosti* je nejdůležitější pro respondenty s prvky rizikového chování. Tuto odpověď zaškrtnulo 9 respondentů z 11. Teprve za ním je pohodlnost. Dva respondenti přidali další individuální kritéria. Pro respondenta v dotazníku č. 18 je důležitá „šírokost“ oděvů a pro respondenta v dotazníku č. 27 je podstatné, aby měl takové oblečení, které se nosí a nelišil se tak od ostatních.

15. Používáš některé z následujících slov?

Tabulka č. 16: Výsledky odpovědí na otázku č. 15

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Hustý	12	35,3%	6	19,4%
Pecka	3	8,8%	3	9,7%
Bomba	3	8,8%	6	19,4%
Swag	6	17,6%	7	22,6%
Cool	4	11,8%	4	12,9%
Jiné	4	11,8%	5	16,1%
Žádné	2	5,9%	0	0,0%
Celkem odpovědí	34	100,0%	31	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

V této otázce jsem kromě vybrání používaného slova požadovala také dopsání, kdy dané slovo používají. U respondentů bez zjištěných prvků rizikového chování je nejvíce používaným výrazem *hustý*. Nejvíce toto slovu užívají, když „*je něco vážně super*“ (dotazník č. 7) a když je něco překvapí. (dotazníky č. 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15 a 17) Respondent v dotazníku č. 16 uvedl, že toto označení užívá v ironii. Dále tabulka ukazuje, že 6 respondentů používá slovo *swag*. Význam užívání tohoto označení je však různý. Tři respondenti uvedli, že to říkají v negativním smyslu (dotazníky 4, 12 a 15), respondent v dotazníku č. 6 to používá z legrace, respondent v dotazníku č. 1 pro označení určitého stylu a respondent v dotazníku č. 7 ho používá, „*když je něco nepřírozeně výjimečný*“.

Mezi jiná označení respondenti uváděli *dobrý*, a to v případě, když se něco podaří (dotazník č. 13), výraz *wow*, když ho někdo překvapí (dotazník č. 3) nebo *mazec* (dotazník č. 4). Další dva respondenti uvedli jako jiná používaná slova různé vulgarismy. Ani jedno by se nedalo označit jako synonyma nabízeným výrazům, proto se jim nebudu dál věnovat. (dotazníky č. 8 a 12)

V návaznosti na teoretický rámec hip hopu mě nejvíce zajímal výraz *cool*. Ten vybrali pouze 4 respondenti bez prvků rizikového chování ze 17. Jejich užití je spíše odlišné. Respondent v dotazníku č. 3 toto slovo říká, „*když se někdo pochlubí s něčím hodně dobrým*“ a respondent v dotazníku č. 1, když se mu líbí nějaký styl. Respondent

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

v dotazníku č. 16 uvedl spojitost s televizním kanálem Prima Cool. Jiný respondent uvedl, že ho využívá, když si dopisuje s kamarády ze zahraničí (dotazník č. 14).

Respondenti s prvky rizikového chování nejvíce používají označení *swag* a *hustý*. Výraz *swag* nejvíce používají v negativním smyslu a někteří při hodnocení vzhledu, a to svého či někoho jiného. (dotazníky č. 19, 22, 23, 24, 25, 27 a 28) Naopak slovo *hustý* je mezi respondenty více využíváno v kladném smyslu, například když se něco líbí. (dotazníky č. 19, 23, 24, 26 a 27) Pouze respondent v dotazníku č. 21 uvedl, že výraz *hustý* používá v negativním smyslu.

Pět respondentů z jedenácti uvedli jiná používaná slova. Jelikož se opět jedná o podobné vulgarismy jako u respondentů bez prvků rizikového chování, nebudu se jim dále zabývat a raději přejdu k výrazu *cool*.

Také respondenti se zjištěnými prvky rizikového chování mají pro výraz *cool* různá užití. Respondent v dotazníku č. 23 ho používá v souvislosti s televizním kanálem Prima cool. Jiné využití popsal respondent v dotazníku č. 25, *cool* si říká sobě pro zvýšení sebevědomí a při kladném hodnocení druhého. Respondent v dotazníku č. 26 uvedl, že tak kladně hodnotí oblečení a respondent v dotazníku č. 28 toto slovo užívá, „*když je něco zábavného*“.

16. Líbí se Ti tancování na hip hopovou hudbu (breakdance, popping, locking, krump, ...)?

Tabulka č. 17: Výsledky odpovědí na otázku č. 16

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	11	64,7%	10	90,9%
Ne	6	35,3%	1	9,1%
Celkem odpovědí	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Tancování na hip hopovou hudbu se spíše líbí respondentům s prvky rizikového chování. Kladnou odpověď na tuto otázku uvedlo 10 odpovídajících z 11, což odpovídá 90,9%.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Ačkoli se podle tabulky respondentům bez prvků rizikového chování tancování líbí méně, je jich stále více (64,7% odpovědí uvádějící libost) než těm, kterým se tancování nelíbí.

V návaznosti na tuto otázku jsem se ptala dál po důvodech, co se respondentům na tancování líbí či nelíbí.

16a. Jestliže ANO, co se Ti na tom líbí?

Respondenti bez prvků rizikového chování, kterým se tancování na hip hopovou hudbu líbí, uváděli různé důvody. Nejčastěji se shodovali v názoru, že je obtížné se naučit pohyby spojené s tímto tancováním a obdivují ty, kteří to dokáží. (dotazníky č. 3, 5, 8 a 9) Další argument uvedl respondent v dotazníku č. 15, že mu líbí „týmová spolupráce, je to o tom navzájem se podporovat a zlepšovat se“.

Respondentům s prvky rizikového chování se na tancování nejčastěji líbí umění pohybovat se do rytmu hudby. (dotazníky č. 19, 24, 26 a 27) Respondent v dotazníku č. 27 dále uvádí, že to „dává určitou svobodu“. Dále se dotazovaní v názorech více či méně lišili. Tak například respondentovi v dotazníku č. 22 se na tomto tanci dále líbí vášeň, uvolněnost a že se tančí celým tělem a respondent v dotazníku č. 20 naopak vyzdvihuje výjimečnost, neboť „ne každý to zvládne“.

16b. Jestliže NE, co se Ti na tom nelíbí?

Mezi důvody proč se respondentům bez prvků rizikového chování tancování na hip hopovou hudbu nelíbí, patří celkové negativní hodnocení životního stylu hip hop. Samotný tanec hodnotili například jako „divné trhavé pohyby“ (dotazník č. 13) či jako drsný tanec. (dotazník č. 11)

Z respondentů s prvky rizikového chování pouze jeden uvedl, že tancování na hip hopovou hudbu se mu nelíbí. Dle jeho názoru „je to divné“. (dotazník č. 25)

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

17. Tančuješ na hip hopovou hudbu (breakdance, popping, locking, krump,...)?

Tabulka č. 18: Výsledky odpovědí na otázku č. 17

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	0	0,0%	4	36,4%
Ne	16	94,1%	5	45,5%
Neodpověděli	1	5,9%	2	18,2%
Celkem odpovědí	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Většina respondentů na tuto otázku odpověděla, že na hip hopovou hudbu netancují. Mezi respondenty bez prvků rizikového chování není nikdo, kdo to v současnosti tančuje. Naopak čtyři respondenti s prvky rizikového chování z jedenácti uvedli, že v současnosti tančují.

17a. Jestliže ano, jak jsi k tomu přišel/přišla?

Na předchozí otázku sice nikdo z respondentů bez prvků rizikového chování neodpověděl, že v současnosti tančuje, ale jeden dotazovaný doplnil, že se tancování v minulosti věnoval a zase se k tomu vrátí. (dotazník č. 12)

Dva respondenti s prvky rizikového chování, kteří odpověděli, že na hip hopovou hudbu tančují, k tancování přišli přes kamarády, kteří jim to ukázali. (dotazník č. 23 a 24) Dotazovaný v dotazníku č. 26 uvedl, že to tančuje díky partě, se kterou se schází. Jediný respondent v dotazníku č.19 uvedl, že si sama našla taneční skupinu, protože to sám chtěl tancovat.

Dva respondenti v dotazníku č. 18 a 28 sice uvedli, že nyní na hip hopovou hudbu netancují, ale doplnili, že se tomu po nějaký čas věnovali. Také respondent v dotazníku č. 27 uvedl, že nyní netančí, ale rád by začal.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

18. Viděl/a jsi nějaký film s hip hopovou tematikou?

Tabulka č. 19: Výsledky odpovědí na otázku č. 18

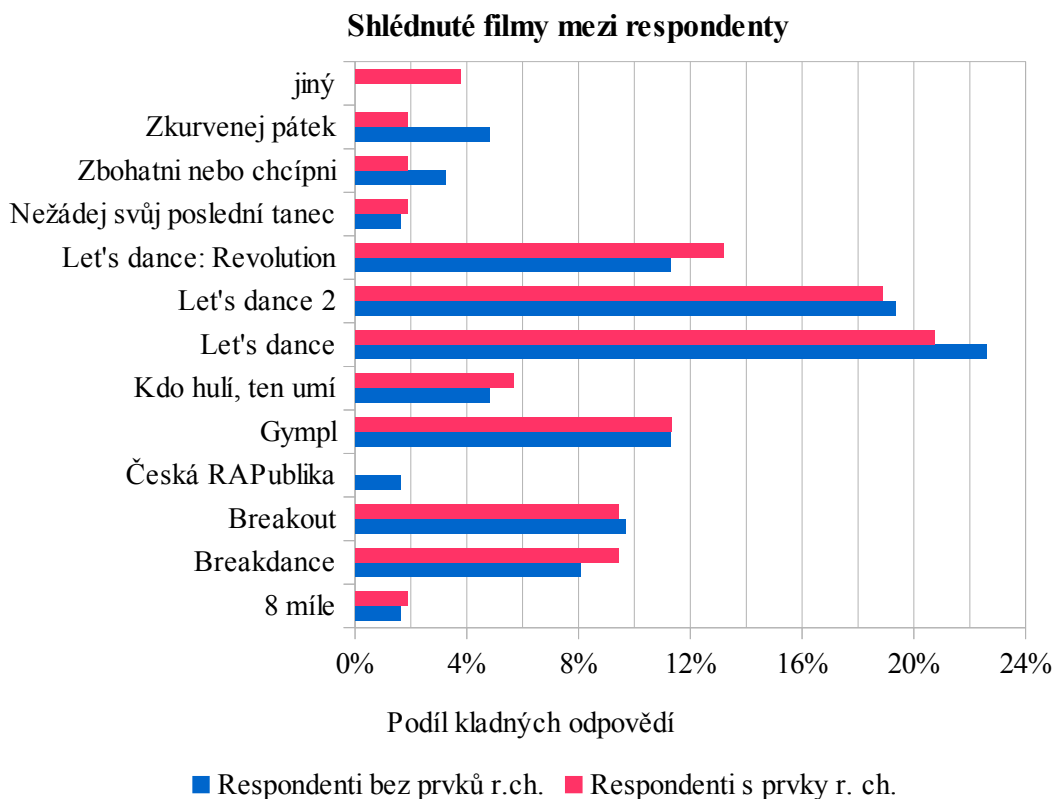
Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	15	88,2%	11	100,0%
Ne	2	11,8%	0	0,0%
Celkem odpovědí	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Na základě zachycených odpovědí v tabulce je patrné, že většina respondentů viděla nějaký film s hip hopovou tematikou. Pouze dva respondenti uvedli, že žádný snímek s touto tematikou neviděli, a to ze dotazování bez zjištěných prvků rizikového chování.

18a. Jestliže ano, jaký?

Graf č. 3: Grafické znázornění zhlédnutých filmů

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Nejvíce zhlédnutým filmem je podle grafu Let's dance a hned za ním jeho další díl Let's dance 2. Dva respondenti s prvky rizikového chování uvedli další snímky, kterým přisoudili hip hopovou tematiku. Tím jsou filmy Honey 2 (dotazník č. 27), Requiem za sen a Třináctka. (dotazník č. 19)

19. Bavíte se s kamarády o svých rodinách?

Tabulka č. 20: Výsledky odpovědí na otázku č. 19

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	12	70,6%	9	81,8%
Ne	4	23,5%	1	9,1%
Neodpověděli	1	5,9%	1	9,1%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Touto otázkou jsem uvozovala následující otázku.

Podle tabulky je patrné, že s kamarády se o svých rodinách baví většina mých respondentů.

20. Stalo se Ti někdy, že když Tě chtěl někdo naštvat nebo vyprovokovat, tak urážel někoho z Tvé rodiny?

Tabulka č. 21: Výsledky odpovědí na otázku č. 20

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	10	58,8%	7	63,6%
Ne	7	41,2%	4	36,4%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Situaci, kdy se někdo snažil vyprovokovat či ublížit respondenty, zažila většina dotazovaných.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

20a. Jestliže ano, co jsi udělal/a?

Tabulka č. 22: Výsledky odpovědí na otázku č. 20a

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Nic, nebavila jsem se s ním	6	35,3%	1	7,7%
Vrátil/a mu to a byl pokoj	3	17,6%	2	15,4%
Vrátil/a mu to a takhle jsme se přetahovali	0	0,0%	2	15,4%
Dal/a přes ústa	1	5,9%	3	23,1%
Popral/a jsem se s ním	0	0,0%	1	7,7%
Otázka se jich netýkala	7	41,2%	4	30,8%
Celkem odpovědí	17	100,0%	13	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Tato otázka navazuje na předchozí a zjišťuje se v ní reakce na výše popsanou situaci. Z tabulky je patrné, že většina respondentů bez prvků rizikového chování reaguje na tuto situaci ignorací. Naopak respondenti s prvky rizikového chování tuto variantu volí méně a spíše reagují agresí, ať už verbální či fyzickou.

V této otázce jeden respondent s prvky rizikového chování zaškrtnl více odpovědí, proto vychází celkem odpovědí více než 11.

21. Udělal/a jsi to někdy ty?

Tabulka č. 23: Výsledky odpovědí na otázku č. 21

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	0	0,0%	1	9,1%
Ne	17	100,0%	10	90,9%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Podle tabulky je patrné, že se o provokaci prostřednictvím urážky člena rodiny pokusil pouze jeden dotazovaný, a to ze skupiny respondentů s rizikovým chováním.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

22. Porušil/a jsi někdy vědomě hranici zákona?

Tabulka č. 24: Výsledky odpovědí na otázku č. 22

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	4	23,5%	9	81,8%
Ne	12	70,6%	1	9,1%
Neodpověděli	1	5,9%	1	9,1%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Zákon vědomě porušilo 23,5% dotazovaných bez prvků rizikového chování a 81,8% respondentů s prvky rizikového chování. Jak jsem vysvětlila výše, počítala jsem, že i jedinci, u kterých se rizikové chování neprojevuje, mohou někdy zákon překročit. Rozdělení respondentů na jedince bez prvků rizikového chování a na jedince s prvky rizikového chování jsem neurčovala jen na základě této otázky.

22a. Jestliže ano, bylo to během jednoho roku víc jak 3x?

Tabulka č. 25: Výsledky odpovědí na otázku č. 22a

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	0	0,0%	7	63,6%
Ne	5	29,4%	3	27,3%
Otázka se jich netýkala	12	70,6%	1	9,1%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Zde je již patrné, že míra porušení zákona u jedinců bez rizikového chování nepřekročila určenou hranici. Zároveň, i když tato hranice nebyla u některých jedinců překročena, umístila jsem je do skupiny s prvky rizikového chování, neboť v jiných otázkách odpovídali ve prospěch rizikovosti v chování.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

23. Máš partu, se kterou se pravidelně scházíš?

Tabulka č. 26: Výsledky odpovědí na otázku č. 23

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Ano	10	58,8%	11	100,0%
Ne	7	41,2%	0	0,0%
Celkem	17	100,0%	11	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Z tabulky vyplývá, že většina respondentů bez prvků rizikového chování má nějakou partu lidí, se kterou se pravidelně schází. Kdežto respondenti, u kterých se objevují prvky rizikového chování, mají všichni vlastní partu.

23a. Jestliže ano, co spolu děláte?

Tabulka č. 27: Výsledky odpovědí na otázku č. 23a

Odpověď	Respondenti bez prvků r.ch.		Respondenti s prvky r. ch.	
	počet	%	počet	%
Povídáme si	8	21,6%	10	16,1%
Chodíme ven	8	21,6%	11	17,7%
Hrajeme hry	1	2,7%	3	4,8%
Sportujeme	4	10,8%	3	4,8%
Tancujeme	3	8,1%	5	8,1%
Zpíváme spolu	2	5,4%	7	11,3%
Kouříme	0	0,0%	8	12,9%
Pijeme alkohol	0	0,0%	8	12,9%
Blbneme s autem	0	0,0%	0	0,0%
Navštěvujeme diskotéky	1	2,7%	4	6,5%
Jiné	3	8,1%	3	4,8%
Otázka se jich netýkala	7	18,9%	0	0,0%
Celkem odpovědí	37	100,0%	62	100,0%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

V této tabulce je možné vidět náplň činností respondentů v rámci jejich part přátel. Obě skupiny nejčastěji odpovídaly, že s partou chodí ven a povídají si.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Tři respondenti bez prvků rizikového chování ze 17 uvedli další činnosti, které s partou dělají a nebyly v nabídce. Těmi jsou aktivity, jako například nakupování (dotazník č. 12), jízda na koni, zájem o závodní auta (dotazník č. 1) či společné učení (dotazník č. 11).

Z 11 dotazovaných s prvky rizikového chování vypsal 3 respondenti další aktivity, které se svojí partou dělají a mezi nabízenými odpověďmi nebyly. Dotazovaní dále uvedli chození na procházky (dotazník č. 24) a scházení se u vodnice, u piva či jídla (dotazník č. 19).

Druhá část dotazníku: Obrazová část

V další části dotazníku jsem respondentům promítla 15 obrázků, které měli ohodnotit na škále od jedné do pěti. Tyto obrázky ilustrovaly aspekty životního stylu hip hop; jejich pomocí jsem sledovala míru zájmu těchto aspektů mezi respondenty. Obrázky byly vybírány na základě poznatků z výše popsaného teoretického rámce a směru odpovědí respondentů v rozhovorech.

Pro popsání jednotlivých souborů respondentů byl zvolen medián, jenž určuje prostřední hodnotu libosti u jednotlivých ilustrací každé skupiny respondentů. Výsledky jsou graficky zaznamenány v obrázku 14, ze kterého je hned patrna orientace jednotlivých skupin respondentů, tj. kladnější hodnocení předložených obrázků ze strany respondentů s prvky rizikového chování.

Na obrázku 14 je jasně vidět, že respondenti s prvky rizikového chování obecně hodnotili jednotlivé obrázky buď stejně jako respondenti bez prvků rizikového chování nebo kladněji.

Obrázky, které žáci hodnotili, jsou přiloženy v příloze na CD: Příloha C_1 - Obrazová část dotazníku.

Vyplněné dotazníky jsou přiloženy v příloze na CD: Příloha C_2 – Vyplněné dotazníky.

3 VÝZKUMNÁ ČÁST

Obrázek 14: Hodnocení předložených obrázků

Hodnocení jednotlivých obrázků

1	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
2	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
3	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
4	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
5	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
6	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
7	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
8	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
9	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
10	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
11	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
12	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
13	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
14	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí
15	1 líbi	2 spíše se mi líbí	3 neřeším to	4 spíše se mi nelíbí	5 nelíbí

■ Respondenti bez prvků r. ch.

■ Respondenti s prvky r. ch.

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

4 ZÁVĚR

„Lidská společnost je utvářena příběhy, jakými si nehmotnými, více či méně uznávanými skripty, a ty se projevují v přístupu k životu, ve vztahu lidí vůči práci nebo k zábavě, ale i v institucích či ideologiích. (...) A my žijeme uvnitř těchto příběhů.“

N. Bourriaud, 2004, str. 39

Jedním z příběhů je také životní styl hip hop. Jedinci, kteří ho přijmou, v něm spatřují něco, co je osloví a je pro ně aktuální, a to jim dovolí do konkrétního příběhu vstoupit. Typickým rysem těchto příběhů je možnost nahlížet skrz něj na svůj život. Takto jsem nahlížena ve svém zkoumání na životní styl hip hop – jako na zrcadlo, které umožňuje lidem podívat se na své prožívání a vnímání okolního světa.

Subkultuře hip hopu jsem se věnovala v souvislosti se subkulturou rizikové mládeže v porovnání s nerizikovou mládeží. Touto prací navazuji na svoji bakalářskou práci, ve které jsem zkoumala vizuální preference rizikové mládeže a ve které se ukázalo, že hip hop je jejich preferovaným životním stylem či jsou jím do určité míry ovlivněni.

V rámci diplomové práce jsem nejprve nastudovala teoretický rámec životního stylu hip hop, abych si o něm pak mohla povídat s vybranými respondenty a hledat v jejich odpovědích souvislosti mezi jejich zkušenostmi a životním stylem hip hop. Začala jsem historií černošské hudby v USA a hudebními formami, které hip hopu předcházely, avšak hip hop na ně navázal a byl jimi ovlivněn. V návaznosti na to jsem poukázala na postavení Afroameričanů v Severní Americe a sledovala, jak se toto jejich postavení měnilo: od otroků, přes svobodné občany s omezenými právy, až po zvolení Baracka Obamy jako prvního černošského prezidenta v historii USA.

Hip hop byl prvním hudebním žánrem, který byl bělošskou společností přijat od afroamerické minority ve své podobě a nebyl přetvořen do podoby pro bělošskou majoritu přijatelnější, jako tomu bylo například u rock'n'rollu, jenž vychází z afroamerického rhythm and blues. Naopak se hip hopoví interpreti stali pro bělošské posluchače vzory, neboť obdivovali jejich

hrdost a sebevědomí. Pro tento postoj Afroameričanů s jejich hodnotami se začal používat termín cool, který se ujal celosvětově. Tento trend také zaznamenaly reklamní agentury, které termín cool využily pro prodejní strategii. Přenesly význam cool z lidí na věci (tyto věci přenášely postoj cool zpátky na lidi) a pomocí něho začaly určovat, co je cool – tedy trendy.

Původní filosofie hip hopu se točila okolo společné zábavy lidí a způsobu, jak přežít v chudých čtvrtích jinak moderního velkoměsta. Významný DJ Afrika Bambaataa, který stál u zrodu životního stylu hip hop, definoval základní složky hip hopu, čímž byly a v současnosti stále jsou DJing, MCing, graffiti a b-boying¹⁵⁶ (zahrnující breaking, up-rocking, popping a locking). Postupně se z hip hopu stal životní styl, který se dokáže přizpůsobit aktuálním požadavkům a přežít v různých formách. Také velké nahrávací společnosti i reklamní průmysl si uvědomily, že se v hip hopu skrývá zlatý důl pro komerční využití. Přesvědčit rappery pro komerční spolupráci nebylo nijak obtížné, neboť vidina bohatství byla pro afroamerické interprety symbolem vymanění se z chudoby a neboť věřili, že je to osvobodí z rasistické společnosti. Díky tomu je hip hop spojen se značkami, jako jsou Adidas, Nike, Puma, Pepsi, Red Bull a jiné. Vznikly také oděvní značky předních rapperů, jako například Rocawear od interpreta Jay-Z.

Dále jsem popsala vizuální prvky související s životním stylem hip hop a na základě jeho utváření jsem poukázala na spojitost mezi jednotlivými prvky s hodnotami obsaženými v hip hopu. Zaměřila jsem se hlavně na graffiti, jako na jednu z hlavních složek hip hopu a na charakteristické oblékání a doplňky.

Termín graffiti se v současnosti „*používá pro označení jakéhokoli užití spreje (nebo jinak aplikované barvy) ve veřejném prostoru*“¹⁵⁷. Nejsou tedy vnímány jen jako díla v rámci hip hopu. Jejich tvorba je rozšířená i mezi jiné subkultury, jako například mezi punkery, či jsou brány jako umělecká díla hodná uznání. Graffiti jsou také velmi oblíbené u skateboardingu a snowboardingu. Podle Smolíka (2010) jsou často oba tyto sporty s hip hopem propojeny. Přestože toto propojení nemusí být vždy pravidlem, graffiti lze v místech provozování těchto sportů vidět, např. v skateparcích.

156 Viz. kapitoly 2.1.1.9. Formování životního stylu hip hop a 2.1.3.1. Graffiti.

157 Smolík, J., 2010, s. 192

4 ZÁVĚR

Hip hopová móda prošla vývojem, a to v závislosti na obsahu rappových skladeb a také napojení oděvního průmyslu na novou subkulturu. Nejvýraznější móda je okolo gangsta rapu, který se vyznačuje násilnými a vulgárními texty. Typickými jsou pro něj botasky, volné a nízko nošené kalhoty a mikiny často ve větší velikosti, než by člověk měl mít, a na hlavě bandana šátek v kombinaci s čepicí s plochým kšilem, či samotný šátek, anebo samotná čepice. V současnosti je vedle gangsta rapu populární hip hop propojený s R'n'B. Móda je v tomto případě trochu odlišná a inspiruje se u subkultury hipster. Zůstávají oblíbené botasky, kalhoty jsou již úzké, avšak stále nošeny nízko, sportovní mikiny či vesty a na hlavě čepice s plochým kšilem, většinou bez bandana šátku. Mezi populární značky se řadí sportovní oděvní firmy Adidas, Nike a Puma, Vans, ale také ryzí hip hopové oděvní firmy jako Hoodboyz, G-Unit, Rocawear a jiné.

V poslední kapitole teoretické části jsem stručně vymezila definici rizikového chování. *„Pod pojmem rizikové chování rozumíme takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost“¹⁵⁸*

Nastudováním teoretického rámce životního stylu hip hop jsem poznala vnitřní složitost a zpracovanost obsahu subkultury hip hop. Objevila jsem v něm různé aspekty, mezi nimiž jsou také ty, které lze v současnosti vidět v bělošské společnosti. Lidé běžně používají různá označení, gesta či přejímají způsob oblékání, aniž by tušili, že vychází právě z hip hopu a z černošské kultury, a aniž by znali jejich původní užití i souvislosti, neboť byly kulturou a časem transformovány do nové podoby. Uvědomila jsem si komplikovanost procesu, při kterém se spojují dvě odlišné kultury. V tomto procesu navzájem přejímají různé aspekty a buď si je každá kultura upraví podle své potřeby, či dohromady hledají společný průnik, vhodný pro obě kultury.

Je pozoruhodné, jakým způsobem se dokázala afroamerická minorita prosadit v bělošské společnosti. Dovolila bych si tvrdit, že také hip hop v tom měl svoji zásluhu. Hudba, ačkoli si to běžně nemusíme uvědomit, má na společnost velký vliv. Hudba je využívána ve filmech, reklamách, obchodních domech, aby se lépe nakupovalo, čekárnách a jinde. Žánr hudby je vybírán podle účelu využití a cílové skupiny. Také každý jedinec si vybírá

158 <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>> vyhledáno 15-4-2014

4 ZÁVĚR

takovou hudbu, která jemu vyhovuje a je pro něj aktuální v obsahu i adekvátní pro ztotožnění. Zároveň ke každému hudebnímu žánru se pojí do určité míry životní styl, který jedinci více či méně přijímají nebo odmítají. Většinou platí, jakou hudbu člověk poslouchá, daný životní styl více či méně přijímá. Hip hop dokázal oslovit široké publikum, a to nejen z řad Afroameričanů, ale také bělošské posluchače. Vytvořilo se tak společné pole zájmů pro obě rasy, které dokázalo propojit dvě různé kultury.

Po teoretické části mé diplomové práce následuje část výzkumná. Tak jako v úvodu, i v ní jsem si pokládala otázky, které mě pak provázely výzkumem. Nakolik přejímají děti a mládež obsah hip hopu? Ke kterým vizuálním kvalitám a významům se hlásí? Nejprve jsem se věnovala metodice výzkumu. Objevují se nějaké hodnoty u rizikové mládeže, kterými se vymykají oproti nerizikové mládeži? Výzkumným vzorkem pro moji práci byly děti a mládež s rizikovým chováním a děti a mládež bez rizikového chování. Data k výzkumu jsem získala pomocí kvalitativně pojatého rozhovoru a dotazníku. Jako podnět pro dotazování jsem vybrala hudební videoklip reprezentující životní styl hip hop. Výzkumné otázky jsem stanovila na základě výše nastudovaného teoretického rámce a sledovala jsem, jakým způsobem respondenti s jednotlivými sledovanými atributy hip hopu nakládají. Získaná data jsem třídila podle předem stanovených okruhů a dále podle atrefiletického konceptu do čtyř úrovní (konstruktivní, tematická, empatická a prožitková). Při analýze dat jsem si všimla, že se některé předem stanovené klíčové kategorie ve výpovědích propojují, což mě vedlo k rozhodnutí využít otevřené kódování a následně spojené kategorie vysvětlit podle zjištěných vztahů společně. Každé toto pole námětu bylo vyloženo z pohledu rizikové mládeže a z pohledu nerizikové mládeže.

Ve výkladu mě nejprve zajímal vztah respondentů k hip hopu a využití jeho potenciálu pro vlastní identitu dotazovaných. Ukázalo se, že nejčastějším přijímaným aspektem je tancování na hip hopovou hudbu, ať už breakdance, popping, locking a jiné. Mezi respondenty s rizikovým chováním a bez rizikového chování spatřuji ve vnímání hip hopu rozdíl. Zatímco jedinci s rizikovým chováním přemýšlejí nad obsahem hip hopu jen na základě toho, co vidí (v médiích či u osob, které uznávají jako „hoperý“), a podle toho se rozhodují, zda daný aspekt přijmou či nikoli, respondenti bez rizikového chování se v tomto procesu přemýšlení a rozho-

dování o daný obsah zajímají hlouběji a chtějí znát souvislosti. Dalo by se říci, že bezproblémoví jedinci se zamýšlejí nad hip hopem šířeji než dotazování s rizikovým chováním.

Bělošská společnost přejala pomocí hip hopu různé aspekty afroamerické kultury. Mezi ně patří také výraz *cool*, jehož význam se však transformoval do jiné podoby. V rozhovorech jsem sledovala, zda toto označení používají, a při jaké příležitosti, či využívají raději jiné. Není překvapením, že všichni respondenti, nehledě na přijímání či odmítání životního stylu hip hop, raději užívají jiná česká označení a přisuzují jim obecně využívané významy, jako například vyjádření kladného hodnocení. V tomto se neliší ani respondenti s rizikovým chováním a bez rizikového chování.

Velmi charakteristickým atributem hip hopu je jeho typická móda. Ve svém výzkumu jsem zjišťovala její oblíbenost ve výzkumném vzorku. Ukázalo se, že respondenti s rizikovým chováním mají k tomuto stylu oblékání blíže než respondenti bez rizikového chování, kteří ve většině případů volí raději aktuální trendy. Nejčastěji jsou z hip hopové módy přijímané volné a sportovní oděvy značek Adidas, Nike a Puma nebo naopak současné trendy hip hopu, které jsou naopak úzké.

V rámci oblékání jsem se respondentů také ptala na jejich názor na nízko nošené kalhoty, jež jsou výrazným atributem hip hopu. Zajímavým zjištěním shledávám, že rozdíly u rizikové mládeže se objevují mezi dívkami a chlapci, nikoli mezi respondenty přijímajícími a odmítajícími životní styl hip hop. Chlapci hodnotili tento jev obecně pozitivně, kdežto dívky negativně. Většina chlapců to tak sama nosí či nosila. Naopak některé respondentky bez rizikového chování uvedly, že se jim to na někom občas líbí.

Ve svém výzkumu jsem se také ptala na graffiti. Graffiti, ačkoli jsou úzce spojeny s hip hopem, jsou rozšířené i mezi jinými subkulturami, proto jsem se při výzkumu setkala s respondenty, kteří se k životnímu stylu hip hop sice nehlásí, ale graffiti tvoří. Rozdíl, který jsem zaznamenala, byl v přístupu ke graffiti. Respondenti s rizikovým chováním přijímající životní styl hip hop mají graffiti rádi, ovšem ne všude; chlapcům je umístění graffiti lhostejné, kdežto děvatům nikoli. Nejméně se jim líbí ve městě. Respondentům s rizikovým chováním, kteří životní styl hip hop nepřijímají, se graffiti také líbí, ale jen ty propracované. Také respondentům bez rizikového chování se graffiti líbí, ale jen tam, kde to nikomu není

4 ZÁVĚR

majetek. Respondenti bez rizikového chování, kteří životní styl hip hop přijímají, navíc vnímají graffiti jako ukazatel dalších přítomných hip hoperů.

Dále jsem se ve výkladu věnovala zkušenostem se slovními přestřelkami a materialismu respondentů. Zde se žádné výrazné rozdíly neprojevíly, odlišoval se od všech vždy jen jeden respondent, vždy se jednalo o jedince s rizikovým chováním, jenž životní styl hip hop přijímá.

Nakonec jsem se zaměřila na oblibu filmů s hip hopovou tematikou. Všichni respondenti, kromě respondentů bez rizikového chování přijímající životní styl hip hop, nějaký takový snímek viděli. Nejčastěji na nich kladně hodnotili tancování. Respondenti bez rizikového chování, kteří se k životnímu stylu hip hop nehlásí, se navíc zamýšlely, proč všechny tyto filmy končí šťastně. Občas si nějakou hip hopovou skladbu poslechnou a podle textu usuzují, že život hip hoperů je spíše smutný.

Výzkumem jsem poukázala na míru, kterou jsou děti schopny výše zmíněnou komplexitu kultury hip hopu uchopit. Spíše se prokázalo, že respondenti, kteří hip hop poslouchají a objevuje se u nich rizikové chování, jsou více v roli posluchače a pozorovatele a hip hop sami prožívají tak, jak ho sami pochopí pozorováním. Naopak respondenti bez rizikového chování, kteří hip hop poslouchají, si dohledávají různé informace a na jejich základě uvažují o hip hopu a svém postavení v něm dál.

Z výpovědí respondentů vyplynulo, že vnímání a rozumění hip hopu je u mých dotazovaných odlišné. Rozdíly jsem zaznamenala napříč mezi dětmi s rizikovým chováním i bez rizikového chování. Většina se však shoduje v tom, že je to zdroj zábavy. Dále někteří jedinci jmenovali například příležitost sebeuplatnění v tanci, sdílení zájmů a možnost někam patřit.

V rozhovorech jsem zaznamenala, že přijímání aspektů z hip hopové kultury je nejvíce patrné v image a zálibě v tancování. Přestože má hip hopová móda své charakteristické rysy, není striktní a jedinci si v jejím rámci mohou vytvořit vlastní osobitý styl, ve kterém přijmou to oblečení a doplňky, jež každému individuálně vyhovuje. Často jsem se ve výpovědích také setkala s argumenty, že je hip hopové oblečení pohodlné a dá se v něm lépe pohybovat. Volnost pohybu nejvíce oceňovali ti respondenti, kteří také uvedli, že tancují. Tanec umožňuje jedincům se setkat s přáteli i s ostatními tanečníky, a trávit tak společně čas. Kromě tohoto aspektu také kladně hodnotili příležitost se naučit něčemu novému a možnost vyjádřit se pohybem.

4 ZÁVĚR

Při hledání respondentů pro rozhovory jsem se setkala se zajímavým jevem. Bylo jednodušší získat děti a mládež pro rozhovor z řad rizikové mládeže či mládeže se zjištěnými prvky rizikového chování.

Jak jsem naznačila v úvodu, obory pracující s mladými lidmi by měly zkoumat preferované životní styly této mládeže. Podle tzv. autopeietických systémů¹⁵⁹ si každý člověk ve svém vědomí jedinečně vytváří vlastní realitu. Přitom záleží na tom, s jakými podněty se v životě setká a jak na ně sám individuálně reaguje. Mladý člověk v období puberty se tomuto konstruování reality intenzivně věnuje a snaží se tím vymezit vůči okolnímu světu, a to například s pomocí přihlášení se k nějaké subkultuře. Obory, zejména expresivní, by měly být schopny obsáhnout tyto vlivy, aby s nimi mohly ve výchovně-vzdělávacích činnostech pracovat. Vycházet přitom ze žákovských prekonceptů je zároveň přirozený motivační faktor k aktivizaci.

Ve své práci jsem se snažila poukázat na jeden konkrétní životní styl a nabídnout jeho obsah k zamyšlení nad kulturou a nad silou, která dokázala propojit dvě kultury. V rozhovorech s respondenty jsem refleктоvala, jak toto propojení sami vnímají a reagují na něj. Přitom bylo patrné, že se většina respondentů obsahu hip hopu dopodrobna nevěnuje. Jeho vyložení v teoretické části jsem však dokázala, že se v něm nachází plno momentů, které lze využít v edukačním procesu pro poznávání a nad kterými je možné se společně se žáky zamyslet.

Velkým tématem je například prosazování menšiny do většinové společnosti. Toto téma je aktuální také pro české prostředí. Neboť to, co se podařilo v USA Afroameričanům, se u nás nedaří Romům. Afroameričané, kteří byli do USA přivezeni nedobrovolně, začali skrze svoji kulturu ovlivňovat kulturní okolí natolik, že se vnutili jako součást životního stylu celé americké kultuře a skrze ní potom také globální. Otázkou zůstává, proč se toto také Romům nedaří.

V rámci životního stylu hip hop je však také třeba připustit, že se v něm nacházejí rizikové faktory, které mohou nepříznivě ovlivnit vývoj mladého člověka. Mezi tyto faktory patří například propagování rasismu, promiskuity a jiné. Tyto jevy je potřeba s mladými lidmi reflektovat a vysvětlovat, aby s nimi dokázali zdravě zacházet a nepřijali rizikové chování.

159Kaščák, O. Je pedagogika připravená na změny perspektiv? In pedagogika, 2002, s. 391 a dále

5 CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

Resume in English language

The goal of my diploma thesis was to study childrens' opinions and attitudes of hip hop lifestyle, with putting emphasis on visual and value aspects. These opinions were compared between children with risk-taking behavior and children without risk-taking behavior.

Hip hop is a lifestyle, which includes many aspects. The main elements are MCing (rapping), DJing, b-boying and graffiti. The other elements, for example fashion and jewellery, gesture, beatboxing, dozens and more are also counted. The roots are found in African-American music (like funk, soul music and dub). Hip hop arose during 1970s at block parties in New York City, particularly in the Bronx. The father of hip hop music and its lifestyle is considered DJ Kool Herc. Since 1970s hip hop and its lifestyle has developed and transformed according to demands of culture and politics situation; because of it contemporary hip hop is different from Old school hip hop or Gansta rap.

The most favourite aspect among children is b-boying. Dancing on hip hop music offer a good experiences with other people and self-expression through moves. Because of dancing they prefer also hip hop fashion, which is usually characterized by baggy clothes. The ones who doesn't dance prefer contemporary fashion, so called swag. Children also like graffiti, everybody have tried write something on the paper, but not everybody have written on the wall.

There are some differences in opinion between children with risk-taking behavior and children without risk-taking behavior. The biggest difference I have found is in the way how they think about content of hip hop. Children with risk-taking behavior accept many aspects without knowing its sense in hip hop lifestyle. By contrast children without risk-taking behavior are more interested in the meaning of these aspects.

Subcultures should study disciplines working with young people to transform study contents into attractive and understandable form for children.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- 1) VESELÝ, K. *Hudba ohně: Radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. 2. vyd. Praha: Bigg Boss, 2010. 440 s. ISBN 978-80-903973-5-4.
- 2) BOURRIAUD, N. *Postprodukce*. 1. vyd. Praha: Tranzit, 2004. 106 s. ISBN 80-903452-0-4
- 3) CHANG, J. *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*. [London]: Ebury Publishing, 2007. 546 s. ISBN 9780091912215
- 4) HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
- 5) BAĐUROVÁ, M. ... et al. *Oživlí duchové: Tradiční africká kultura pro malé i velké*. VYDÁNÍ NEBYLO NAPSANÉ. Brno: Moravské zemské muzeum, 2008. 73 s. ISBN 978-80-7028-332-5.
- 6) VOLNÝ, Z.; BAUER, J.; ŠINDLAUER, Z. *Toulky minulostí světa 4*. 1. vyd. Praha: Via Facti, 2002. 222 s. ISBN 80-238-8970-2
- 7) JIROUŠKOVÁ, J; VOLNÝ, Z.; ŠINDLAUER, Z. *Toulky minulostí světa 8*. 1. vyd. Praha: Via Facti, 2006. 223 s. ISBN 80-239-6716-9
- 8) KAČŠÁK, O. Je pedagogika připravená na změny perspektiv? Rekontextualizace pohledů na výchovně-vzdělávací proces pod vlivem radikálního individuálního konstruktivismu a postmoderního sociálního konstruktivismu. *Pedagogika*, 52(4), 388–414. 2002.
- 9) TILGNER, W. *Elvis Presley*. 1. vyd. Praha: Práce, 1991. 289 s. ISBN 80-208-0161-8.
- 10) KING, J. *Legenda Michael Jackson*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2010. 175 s. ISBN 978-80-251-2709-4.
- 11) HARD, D. *Street kids*. 1. vyd. Praha: HARD Art Production, 2012. 65 s. ISBN 978-80-260-3064-5.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 12) SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže, uvedení do problematiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.
- 13) PETRUSEK, M. *Společnost a kultura: Sociologické úvahy a eseje*. 1. vyd. Praha: Vize 97, 2012. 189 s. ISBN 978-80-9049-565-4.
- 14) WALKER, Ian: *Výzkumné metody a statistika*. Grada Publishing, 2013. 224 s. ISBN 978-80-247-3920-5.
- 15) VOŘÍŠKOVÁ, M. *Jak vnímají vizuální kulturu děti a mládež s rizikovým chováním*. Plzeň, 2012. 67 s, Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity na katedře výtvarné kultury. Vedoucí bakalářské práce Doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc.

Internetové zdroje:

- 16) *Pochod Titánů* [online]. © 2010. Dostupné z <<https://dejinybilerasy.wordpress.com/category/kapitola-52-tri-petiny-cloveka-historie-otroctvi/>>.
- 17) *NewsLab s.r.o.* [online]. Dostupné z <<http://www.newslab.cz/slavery/>>.
- 18) *LifePaths 360°* [online]. © 2008. Dostupné z <<http://www.lifepaths360.com/index.php/minstrel-shows-and-their-effect-on-american-culture-3-18210/>>.
- 19) *Fact-index.com* [online]. Dostupné z <http://www.fact-index.com/m/mi/minstrel_show.html>.
- 20) PADGETT, K. *Blackface!* [online]. Dostupné z <<http://www.black-face.com/minstrel-shows.htm>>.
- 21) ROSENZWEIG, R. *Center for History and New Media* [online]. © 1996 – 2014. Dostupné z <<https://chnm.gmu.edu/courses/jackson/minstrel/minstrel.html>>.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 22) DAMANI, S. *Seba Damani* [online]. © 2014. Dostupné z <<http://www.sebadamani.com/blog/january-06th-2013>>
- 23) Hearst Communications, Inc. *SFGate* [online] © 1996. Dostupné z <<http://www.sfgate.com/books/article/The-Minstrel-Show-Never-Faded-Away-2980658.php>>
- 24) *Amazone.com* [online] © 1996 – 2014. Dostupné z <<http://www.amazon.com/Darkest-America-Minstrelsy-Slavery-Hip-Hop/dp/0393070980>>
- 25) *Amazone.com* [online] © 1996 – 2014. Dostupné z <<http://www.amazon.com/21st-Century-Hip-Hop-Minstrel-Show/dp/1934269514>>.
- 26) *StudyMode* [online] © 2012. Dostupné z. <<http://www.studymode.com/essays/Minstrel-Shows-And-Hip-Hop-The-Degradation-1136597.html>>.
- 27) *Black Salvage* [online] © 2006. Dostupné z <http://blacksalvage.blogspot.cz/2006/08/hip-hop-new-minstrel-show_14.html>.
- 28) *Urban Dictionary* [online] © 2004. Dostupné z <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=dozens>>.
- 29) *Urban Dictionary* [online] © 2004. Dostupné z <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Breakbeat>>.
- 30) *Urban Dictionary* [online] © 2004. Dostupné z <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=doo%20rag>>.
- 31) *Urban Dictionary* [online] © 2004. Dostupné z <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=Bandana>>
- 32) *Urban Dictionary* [online] © 2004. Dostupné z <<http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=hipster>>

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 33) *Urban Dictionary* [online] © 2004. Dostupné z <<http://cs.urbandictionary.com/define.php?term=prep-hop>>
- 34) *About Education* [online] © 2004. Dostupné z <<http://grammar.about.com/od/d/g/Dozensterm.htm>>.
- 35) *Wikipedia* [online] © 2014. Dostupné z <<https://en.wikipedia.org/wiki/MTV>>.
- 36) *Classic70s* [online] © 2012. Dostupné z <<http://www.classic70s.com/70s-disco.html>>.
- 37) POWERS, R. *Social dance at Stanford* [online] Dostupné z <http://socialdance.stanford.edu/syllabi/disco_lifestyle.htm>.
- 38) *Electrospective music* [online] Dostupné z <<http://www.electrospectivemusic.com/dj-kool-herc-born-1955/>>.
- 39) *Who sampled blog* [online] © 2010. Dostupné z <<http://blog.whosampled.com/2010/04/29/the-10-most-sampled-breakbeats-of-all-time/>>.
- 40) *Official Mr. Wiggles Website* [online] © 2011. Dostupné z <<http://www.mrwiggles.biz/knowledge/misconceptions-of-hip-hop.html>>.
- 41) KUČERA, R. & daughter *ABZ.cz: slovník cizích slov* [online] © 2005 – 2014. Dostupné z <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=label>.
- 42) *Hip Hop Artist* [online] © 2013. Dostupné z <<http://hiphopartist.com/hip-hop-history/>>
- 43) *Rap Basement* [online] © 2006. Dostupné z <<http://www.rapbasement.com/features/get-to-know/gangsta-rap.html>>.
- 44) *About.com* [online] © 2014. Dostupné z <<http://rap.about.com/od/genresstyles/p/GangstaRap.htm>>.
- 45) *About.com* [online] © 2014. Dostupné z <<http://top40.about.com/od/artistsac/p/bowwow.htm>>.
- 46) *Ranker* [online] © 2014. Dostupné z <<http://www.ranker.com/list/gangsta-rap-bands-and-musicians/reference>>.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 47) Genius Media Group Inc. *Rap Genius* [online] © 2014. Dostupné z <<http://rapgenius.com/discussions/3853-Top-10-gangster-rappers>>.
- 48) Genius Media Group Inc. *Rap Genius* [online] © 2014. Dostupné z <<http://rapgenius.com/Bow-wow-bow-wow-thats-my-name-lyrics>>.
- 49) *Hip hop 365* [online] Dostupné z <<http://hiphop365.com/the-50-greatest-rappers-of-all-time/>><http://www.thetoptens.com/best-gangsta-rappers>>.
- 50) *Lyfstyl* [online] © 2014. Dostupné z <<http://lyfstylmusic.com/top-tens-contemporary-gangsta-rappers/>>.
- 51) *Billboard* [online] © 2014. Dostupné z <<http://www.billboard.com/charts/r-b-hip-hop-songs>>.
- 52) *Encyclopedia Britannica* [online] © 2013. Dostupné z <<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/240670/graffiti>>.
- 53) *Encyclopedia Britannica* [online] © 2013. Dostupné z <<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/512741/Run-DMC>>.
- 54) *Graffiti.org* [online] © 2013 Dostupné z <<http://www.graffiti.org/faq/stowers.html>>.
- 55) *Graffiti.org* [online] © 2013 Dostupné z <http://www.graffiti.org/faq/graffiti_edu_christen.html>.
- 56) *Graffiti.org* [online] © 2013 Dostupné z <http://www.graffiti.org/faq/graffiti_questions.html>.
- 57) *Graffiti.org* [online] © 2013 Dostupné z <http://www.graffiti.org/faq/ten_years_of_art_crimes.html>.
- 58) *Yahoo! Voices* [online] © 2009. Dostupné z <<http://voices.yahoo.com/the-connection-between-graffiti-hip-hop-music-3712056.html>>.
- 59) *How stuff works* [online] © 1998 – 2014. Dostupné z <<http://entertainment.howstuffworks.com/hip-hop.htm>>.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 60) *MOCA: The museum of contemporary art, Los Angeles* [online] © 2010. Dostupné z <<http://moca.org/pc/viewArtTerm.php?id=15>>.
- 61) *Articlesbase* [online] © 2009. Dostupné z <<http://www.articlesbase.com/clothing-articles/the-history-of-hip-hop-clothing-1363587.html>>.
- 62) *Stylist Camilo* [online] © 2011. Dostupné z <<http://stylistcamilo.blogspot.cz/2011/03/hip-hop.html>>.
- 63) *Like Totally 80s* [online] © 2014. Dostupné z <<http://www.liketotally80s.com/80s-hip-hop-fashion.html>>.
- 64) *Fashion source book* [online] © 2010. Dostupné z <<http://trendsupplier.blogspot.cz/>>.
- 65) *Fashionx* [online] © 2013. Dostupné z <<http://fashionsx.org/90s-hip-hop-fashion.html>>.
- 66) *The Fashion Bomb* [online] © 2010. Dostupné z <<http://fashionbombdaily.com/2010/02/02/black-history-beauty-trend-the-jheri-curl/>>.
- 67) *Black music month* [online] © 2013. Dostupné z <<http://blackamericaweb.com/2013/02/06/little-known-black-history-fact-the-jheri-curl/>>.
- 68) *Green Label* [online] © 2014. Dostupné z <<http://green-label.com/sound/a-look-at-the-hairstyles-music/s/hi-top-fade-90s-hip-hop/>>.
- 69) *Green Label* [online] © 2013. Dostupné z <<http://green-label.com/sound/the-20-best-hip-hop-fashions-from-the-90s/s/the-20-best-hip-hop-fashions-from-the-90s/>>.
- 70) *BuzzFeed style* [online] © 2013. Dostupné z <<http://www.buzzfeed.com/tanyachen/important-90s-hip-hop-fashion-trends-you-might-have-forgo>>.
- 71) *eHow* [online] © 1999 – 2014. Dostupné z <http://www.ehow.com/info_8279165_do-rags-used.html>.
- 72) *New Era Cap* [online] © 2013. Dostupné z <www.neweracap.com>.
- 73) *Prostě hip hop* [online] Dostupné z <<http://prostehiphop.blog.cz/0609/gangy-satky>>.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 74) *Hip hop* [online] © 2013. Dostupné z <<http://okiwrongwaycrew.wordpress.com/2013/03/16/hip-hop-fashion/>>.
- 75) *Creamjewelrybest.com* [online] © 2014. Dostupné z <<http://www.creamjewelrybest.com/blog/hip-hop-fashion-history/>>.
- 76) *rise-of-womanhoo.org* [online] Dostupné z <<http://www.rise-of-womanhood.org/hip-hop-fashion.html>>.
- 77) *Sneaker Freaker* [online] © 2013. Dostupné z <<http://www.sneakerfreaker.com/articles/three-brothers-with-three-stripes-run-dmc-and-adidas/>>.
- 78) *Adidas Group* [online] © 2014. Dostupné z <<http://www.adidas-group.com/en/group/history/>>.
- 79) *Urban Spiritz* [online] Dostupné z <<http://urbanspiritz.wordpress.com/2012/09/22/the-history-of-streetfashion-by-christina/>>.
- 80) *Sociální teorie* [online] © 2013. Dostupné z <<http://socialniteorie.cz/rekni-mi-ze-jsem-hipster-jeste-jednou/>>.
- 81) *Hipster.cz* [online] Dostupné z <<http://hipster.cz/kdo-je-to-hipster/>>.
- 82) *fuse: where music lives* [online] © 2013. Dostupné z <<http://www.fuse.tv/galleries/2013/05/hip-hop-fashion-evolution-photo-gallery#21>>
- 83) *The Yesstylist* [online] © 2010. Dostupné z <<http://www.yesstyle.com/blog/2010-11-19/nikkis-inbox-when-hip-hop-meets-prep/>>.
- 84) *Klinika adiktologie* [online] © 2011. Poslední revize 23.6.2014. Dostupné z <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>>.
- 85) *Katedra geografie, ZČU* [online] Dostupné z <http://www.kge.zcu.cz/pesonal/PERSON/svoboda/vyuka/typy_otazek.htm>.
- 86) *YouTube* [online] © 2014. Dostupné z <youtube.com>

Obrazová část:

- 87) *Really good wallpapers!* [online] © 2012. Dostupné z <<http://www.goodwp.com/music/23923-gangsta-rap-wu-tang-clan-hiphop.html>>.
- 88) *C-news.ru* [online] Dostupné z <<http://live.cnews.ru/games/index.php?act=Attach&type=post&id=1309>>.
- 89) *SOSO Active* [online] © 2013. Dostupné z <<http://www.sosoactive.com/8-artists-that-need-to-brought-back-via-hologram/>>.
- 90) *Wallpaper Abyss* [online] © 2014. Dostupné z <<http://wall.alphacoders.com/big.php?i=473966>>.
- 91) *Fresh Fitteds* [online] © 2014. Dostupné z <<http://freshfitteds.com/new-era-new-era-mlb-ny-yankees-59fifty-cap-blackwhite-free-uk-delivery-2013-09-2495.html>>.
- 92) *Def sound* [online] © 2013. Dostupné z <<http://defsounds.com/hip-hop-news/adidas-to-release-limited-edition-run-dmc-superstar-80s-shoes/>>.
- 93) *Favimages.net* [online] © 2013. Dostupné z <<http://favimages.net/image/51042/>>.
- 94) *Audio castle* [online] © 2014. Dostupné z <<http://www.audiocastle.net/tracks/view/4656-Cassie-Ft-Trina-Lola-Monroe-All-Gold-All-Girls>>.
- 95) *Queens* [online] Dostupné z <<http://www.queens.cz/slovník/swag>>.
- 96) *FashAddix* [online] © 2014. Dostupné z <<http://fashaddix.com/tag/big-gold-earrings/>>.
- 97) *Etsy* [online] © 2014. Dostupné z <<https://www.etsy.com/listing/72270182/promotion-mens-silver-stud-earrings>>.
- 98) *Toronto ist* [online] © 2014. Dostupné z <http://torontoist.com/2012/07/scene-b-boy-competition-at-harbourfront/20120702-bboy-battle-harbourfront-0112-photo_by_corbin_smith/>.
- 99) *flickr* [online] © 2010. Dostupné z <<https://www.flickr.com/photos/iwanamadrid/4542530476/in/pool-geronimostilton>>.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 100) *Graffiti.org: Art Crimes* [online] Dostupné z
<http://graffiti.org/czech/jjj_59.jpg>
- 101) *Understanding the urban visual landscape* [online] Dostupné z
<<http://streetartscene.wordpress.com/2011/03/02/the-history-of-getting-up-and-going-viral-from-taki-183-to-bne/>>
- 102) *Highsnobiety* [online] © 2013. Dostupné z
<<http://www.highsnobiety.com/2013/07/31/run-dmc-adidas-originals/>>.
- 103) *Imagesci* [online] © 2013. Dostupné z <<http://imagesci.com/old-mickey-mouse-924-hd-wallpapers.html>>.
- 104) *iReport.cz* [online] © 2012. Dostupné z <<http://www.ireport.cz/smrt-si-rika-rock-n-roll/14808-smrt-si-rika-rocknroll-tupac-shakur-38.html>>.
- 105) *last.fm* [online] © 2014. Dostupné z
<<http://www.last.fm/music/The+Isley+Brothers/This+Old+Heart+of+Mine+%28Is+Weak+for+You%29>>.
- 106) Genius Media Group Inc. *Rap Genius* [online] © 2014. Dostupné z
<<http://rapgenius.com/Nas-carry-on-tradition-lyrics#note-328246>>
- 107) *Beside Colors* [online] © 2011. Dostupné z <<http://besidecolors.com/taki-183/>>
- 108) *Mirror* [online] © 2013 Dostupné z <<http://www.mirror.co.uk/tv/tv-news/black-white-minstrel-show-most-2077085>>.
- 109) *The Fashion Bomb* [online] © 2010. Dostupné z
<<http://fashionbombdaily.com/2010/02/15/black-fashion-history-trend-the-high-top-fade-2/>>
- 110) *Skeptics* [online] © 2012. Dostupné z
<<http://skeptics.stackexchange.com/questions/7885/was-wearing-trousers-very-low-sagging-invented-in-prison-to-show-sexual-availa>>.

7 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Mickey Mouse.....	14
Obrázek 2: Minstrel show.....	15
Obrázek 3: The Isley Brothers.....	21
Obrázek 4: DJ Kool Herc.....	25
Obrázek 5: Gangsta rapper.....	30
Obrázek 6: Graffiti.....	35
Obrázek 7: Taki 183.....	36
Obrázek 8: Hi top fade.....	38
Obrázek 9: Gangsta rapper Tupac.....	39
Obrázek 10: Koncert Run DMC.....	40
Obrázek 11: Gangsta rap.....	42
Obrázek 12: Swag.....	43
Obrázek 13: Postup při vyhodnocování rozhovorů.....	57
Obrázek 14: Hodnocení předložených obrázků.....	102

8 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1: Respondenti z rozhovorů.....	50
Tabulka č. 2: Respondenti vyplněných dotazníků.....	51
Graf č. 1.....	81
Tabulka č. 3: Výsledky odpovědí na otázku č. 1.....	82
Tabulka č. 4: Výsledky odpovědí na otázku č. 2.....	82
Tabulka č. 5: Výsledky odpovědí na otázku č. 3.....	83
Tabulka č. 6: Výsledky odpovědí na otázku č. 4.....	84
Tabulka č. 7: Výsledky odpovědí na otázku č. 5.....	84
Tabulka č. 8: Výsledky odpovědí na otázku č. 6.....	85
Tabulka č. 9: Výsledky odpovědí na otázku č. 7.....	86
Tabulka č. 10: Výsledky odpovědí na otázku č. 8.....	86
Tabulka č. 11: Výsledky odpovědí na otázku č. 9.....	87
Tabulka č. 12: Výsledky odpovědí na otázku č. 10.....	88
Tabulka č. 13: Výsledky odpovědí na otázku č. 11.....	88
Tabulka č. 14: Výsledky odpovědí na otázku č. 12.....	89
Graf č. 2.....	90
Tabulka č. 15: Výsledky odpovědí na otázku č. 14.....	91
Tabulka č. 16: Výsledky odpovědí na otázku č. 15.....	92
Tabulka č. 17: Výsledky odpovědí na otázku č. 16.....	93
Tabulka č. 18: Výsledky odpovědí na otázku č. 17.....	95
Tabulka č. 19: Výsledky odpovědí na otázku č. 18.....	96
Graf č. 3.....	96
Tabulka č. 20: Výsledky odpovědí na otázku č. 19.....	97
Tabulka č. 21: Výsledky odpovědí na otázku č. 20.....	97
Tabulka č. 22: Výsledky odpovědí na otázku č. 20a.....	98
Tabulka č. 23: Výsledky odpovědí na otázku č. 21.....	98
Tabulka č. 24: Výsledky odpovědí na otázku č. 22.....	99
Tabulka č. 25: Výsledky odpovědí na otázku č. 22a.....	99
Tabulka č. 26: Výsledky odpovědí na otázku č. 23.....	100
Tabulka č. 27: Výsledky odpovědí na otázku č. 23a.....	100

9 PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha A: Tabulka vyhodnocení krátkého dotazníku ze třídy na Nerudovce.....	123
Příloha B: Okruhy otázek pro rozhovor.....	124
Příloha C: Dotazník (pro žáky devátých tříd základní školy).....	126
Příloha D: Transkripce rozhovorů s rizikovou mládeží.....	128
Transkripce rozhovoru č. 1.....	128
Transkripce rozhovoru č. 2.....	133
Transkripce rozhovoru č. 3: respondentka A.....	136
Transkripce rozhovoru č. 4: respondentka B	142
Transkripce rozhovoru č. 5.....	146
Transkripce rozhovoru č. 6.....	150
Transkripce rozhovoru č. 7.....	154
Transkripce rozhovoru č. 8.....	159
Transkripce rozhovoru č. 10.....	167
Příloha E: Transkripce rozhovorů s nerizikovou mládeží.....	175
Transkripce rozhovoru č. 11.....	175
Transkripce rozhovoru č. 12.....	183
Transkripce rozhovoru č. 13 a 14.....	188

Příloha A: Tabulka vyhodnocení krátkého dotazníku ze třídy na Nerudovce

Tabulka č. I: Údaje o respondentech

<i>Pohlaví</i> <i>Počet respondentů</i>	Dívky		Chlapci	
	29		1	
<i>Věk</i> <i>Počet respondentů</i>	15	16	17	18
	9	18	2	1

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Tabulka č. II: Výsledky dotazníků

Otázka	ANO		NE	Odpověď na otevřenou otázku	
<i>1. Poznal/a jsi ukázkou?</i>	2		28	---	
<i>2. Víš co je to za hudební žánr?</i>	27		3	---	
<i>2a. Jestliže ano, napiš sem, prosím, název tohoto žánru*:</i>	---			HIP HOP	RAP
				25	8
<i>3. Posloucháš tuto hudbu? **</i>	ANO	OBČAS	NE	---	
	5	8	16		
<i>4. Ráda bych si s Tebou o tom popovídala. Poskytl/a bys mi rozhovor?</i>	13		17	---	
<i>5. Měl/a jsi někdy problémy s policií? **</i>	4		25	---	
<i>5a. Jestliže ano, bylo to během dvou let víc jak 3x?</i>	1		3	---	

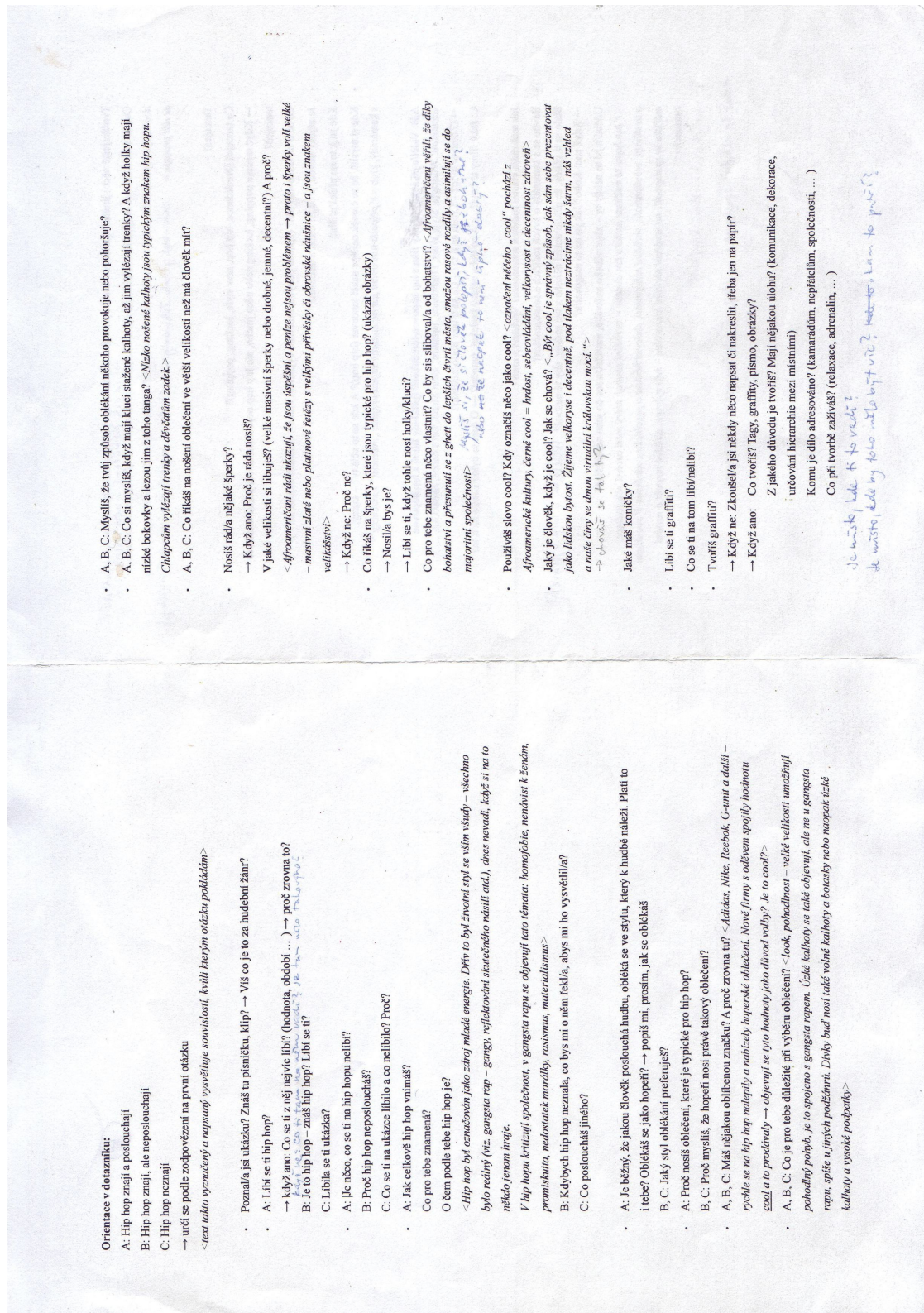
Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

* Někteří respondenti uvedli oba názvy – hip hop i rap

** Někteří respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Příloha B: Okruhy otázek pro rozhovor

První strana s připsanými poznámkami pro dotazování

Příloha C: Dotazník (pro žáky devátých tříd základní školy)

První strana

Prosím, své odpovědi buď vyplíš nebo zakroužkuj

Jsi dívka chlapec věk:.....

1. Poznal/a jsi ukázkou? ANO NE

2. Víš, co je to za hudební žánr? ANO NE
2a. Jestliže ano, napiš sem, prosím, název toho žánru:

3. Je to hip hop. Posloucháš tuto hudbu? ANO OBCAS NE
3a. Jestliže ne, co rád/a posloucháš?

4. Co podle Tebe hip hop je?
hudba vyprávění rymovaná myšlenka životní styl dobrá hudba na tancování zábava setkání lidí
jiné:

5. O čem podle Tebe hip hop je? Je to o ...
drogách uliči machování chloubě s bohatstvím maskulinitě kriminalitě vzpouře proti společnosti
jiné:

6. Co se ti na hip hopu LÍBÍ?
spoluje lidi je to zábava tancování skládá se nezpívá, ale říká text se rymuje
umožňuje Ti se odlišit od ostatních nic
jiné:

7. Co se ti na hip hopu NELÍBÍ?
intolerance k ostatním lidem rasismus zobrazování žen jako hraček mužů zdůrazňování maskulinity nic
jiné:

8. Líbí se Ti graffiti? (vyznač, prosím, na škále od 1 do 5)
1 2 3 4 5
moc se mi líbí nechává mě v klidu vůbec se mi nelíbí

9. Tvoříš graffiti?
ANO: všude kde se dá ANO: jen legály ANO: jen na papír NE: ale zkusil/a jsem to NE: vůbec
zadné

10. Které graffiti se Ti líbí nejvíc?
obrázek pismo kombinace tagy žádné

11. Kde Ti graffiti NEVADÍ?
kdekoliv ve městě za městem na opuštěných místech na legálech v parcích nikde
jiné:

12. Kde Ti graffiti VADÍ?
kdekoliv ve městě za městem na veřejných místech na památkách v parcích všude
jiné:

13. Jaká je Tvoje oblíbená značka oblečení, obuví a doplňků?
Adidas Bench C&A Converse DC Ecko FOX G-Unit H&M Hoodboyz Horse Feathers
Jordan New Era Nike Obey Pimkie Puma QuickSilver Reebok Replay Rocawear Vans
jiné:

14. Co je pro Tebe důležité při výběru oblečení?
pohodlnost současné trendy správná značka aby Ti to slouželo cena
jiné:

15. Používáš některé z následujících slov? (Vybrané slovo zakroužkuj a napiš, prosím, kdy toto konkrétní slovo používáš, např. když Tě zaujme nějaká věc; když Ti někdo něco dá a je to dane z lásky; když se Ti líbí nějaký styl; když někdo umí něco výjimečného /např. jezdit na jednokolce/.)
hustý.....
pecka.....
bomba.....
swag.....
cool.....
jiné: používáš ho.....
zadné

23a. *Jestliže ano, co spolu děláte?*
 povidáme si chodíme ven hrajeme hry sportujeme tancujeme zpíváme spolu kouříme
 pijeme alkohol bibneme s autem navštěvujeme diskotéky
 jiné:

16. Líbí se Ti tancování na hip hopovou hudbu (breakdance, popping, locking, krump...)? ANO NE

16a. *Jestliže ANO, co se Ti na tom líbí?*

16b. *Jestliže NE, co se Ti na tom nelíbí?*

17. Tancuješ na hip hopovou hudbu (breakdance, popping, locking, krump...)? ANO NE

17a. *Jestliže ano, jak jsi k tomu přišel/přišla?*
 někdo mi to ukázal (sourozenec, rodič, kamarád/ka, ...) libilo se mi to ve filmu moje parta to tancuje
 jiné:

18. Viděl/a jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? ANO NE

18a. *Jestliže ano, jaký?*
 8 mile Breakout Česká RAPublika Gympl Kdo huli, ten umí Let's dance
 Let's dance 2 Let's dance: Revolution Nezádeje svůj poslední tanec Zbohatní nebo chciptni
 Zkurvenej pátek
 jiný:

19. Bavíte se s kamarády o svých rodinách? ANO NE

20. Stalo se Ti někdy, že když Tě chtěl někdo naštvat nebo vyprovokovat, tak urážel někoho z Tvé rodiny?
 ANO NE

20a. *Jestliže ano, co jsi udělal/a?*
 nic, nebavil/a jsem se s ním vrátil/a mu to a byl pokoj vrátil/a mu to a takhle jsme se přetahovali
 dal/a přes ústa popal/a jsem se s ním

21. Udělal/a jsi to někdy ty? (abys někoho naštvál/vyprovokoval, urazil jsi někoho z jeho rodiny) ANO NE

22. Porušil/a jsi někdy vědomé hranici zákona? ANO NE

22a. *Jestliže ano, bylo to během jednoho roku víc, jak 3x?* ANO NE

23. Máš partu, se kterou se pravidelně scházíš? ANO NE

Na zeď promítnu nějaké obrázky. Označím, prosím, každý obrázek jako moc se Ti líbí.

1	1	1	2	3	4	5
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
2	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
3	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
4	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
5	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
6	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
7	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
8	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
9	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
10	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
11	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
12	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
13	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
14	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0
15	1	2	3	4	5	0
libí	spíš se mi líbí	neřím to	spíš se mi nelíbí	nelíbí		0

Rada bych si s Tebou o hip hopu popovídala. Poskytl/a bys mi rozhovor? ANO NE
Jestliže ano, napiš mi, prosím, jméno:

Děkuji za vyplnění dotazníku :)

Příloha D: Transkripce rozhovorů s rizikovou mládeží

Transkripce rozhovoru č. 1

Při pouštění ukázky: Snoop Dogg.

Znáš ho? No znám toho umělce. Nebo rapera.

Po ukázce:

Znáš tuhle písničku? Ne.

Poznal jsi o co tam jde? No, jako docela.

Co jsi tam tedy viděl? No jako... Já nevím jak to vysvětlit. Prostě snil jakože ve škole, že jo, prostě a pak se probudil, uprostřed hodiny. Zvednul telefon prostě a někomu zavolaal, pak šel ven, nasednul do auta a takový.

Znáš toho interpreta? Jakože toho Snoop Dogga?

No. Jo.

Víš tedy co je to za žánr? No rap.

Líbí se ti to? Ne.

Proč se ti to nelíbí? Já nevím, mě to nepřijde jako hudba.

Aha. A nějaký jiný, hip hopový písničky, ty se ti taky nelíbí? No, málo, ale jinak to neposlouchám.

A co posloucháš? Já poslouchám spíš elektronickou hudbu, jako je třeba drum'n'bass a takový.

Jo, tohle. No ty jsi říkal předtím, že máš divnej vkus. No, tak jako jo. Tak třeba i raggea a takový, jako.

Hm. Ty jsi říkal, že ten rap a hip hop nepřijde jako hudba. Co ti to tedy jako přijde? Já nevím, spíš takový vyprávění, prostě. Tak většinou v tom jsou nějaké drogy a tohleto prostě.

No, drogy a co ještě? Ještě něco? No tak, různý jakože věci. Ohledně drog, prostě, ulice a takový. Většinou, tedy co já znám.

Dobře, takže hip hop je podle tebe o ulicích, o drogách. No.

Dobře. Mě by zajímalo, většinou je, že jakou hudbu člověk poslouchá, podle toho se oblíká. Můžeš mi prosím popsat, jak se oblíkáš ty? V čem se dobře cítíš, co máš rád. No jakože... Takový to... nevím. Občas si vezmu takový uplý věci, jako třeba uplý kalhoty a tak. Nebo si někdy vezmu pak volný věci, v tom se taky cítím dobře. Na tomhle mi úplně tak nějak nezáleží. Jako jo, hodně lidí se podle toho oblíká.

A podle čeho si tedy ty vybíráš co na sebe? No podle toho kam jdu. Třeba když jdeme na kolo, tak si vezmu uplý věci, protože to je takový... Nezamotá se to do kalhot. A zase když jdu někam ven, jakože sednout, do party, tak si vezmu tepláky, no problem.

Jo, dobře. A co je pro tebe důležitý při tom oblíkání? Abys, já nevím, zapůsobil nebo aby to bylo praktický. No jako nechci bejt nějak moc viditelný, ale zase nechci vypadat jako debil, když to tak řeknu. (smějeme se)

A máš nějakou oblíbenou značku? Značku Vans.

Jo, hlavně tu nebo ještě nějakou jinou? Hlavně tu.

Dobře. Ještě by mě zajímalo, u toho hip hopu je běžný, že ty lidi mají volný kalhoty a volný oblečení. Co si o tom myslíš? No, já nevím. Tak dřív jsem to taky nosil, kalhoty trochu stažený, že jo, ale... nevím, mě to nevádí, jak se oblíkají.

Hm. A co si tedy myslíš, že lidi mají ty kalhoty stažený? No když už to mají až po kolena, to už je něco hrozného, že jo. Ale když je to jenom trochu.

Ono to je, že kluci to mají stažený a lezou jim z toho trenky a holkám tanga nebo rovnou zadek. No. Co na to říkáš tedy? No, u holek je to hrozný tedy, ale tak u kluků to není zas až tak špatný. Když to tak řeknu. (směje se)

Jo, v pohodě. A myslíš si, že to jak se oblíkáš, někoho pohoršuje nebo to někomu vadí, někoho to provokuje? Já si nemyslím, že se oblíkám provokativně.

Dobře. A co třeba nějaký doplňky nebo šperky? Náramky, maximálně. A tunel jsem měl.

A jak silnej? Dvacet dva milimetrů.

To už je docela dost velký, ne? No. (směje se)

To je právě spojený s tím reggae, co? Hm. Hodně.

Jak jsi k tomu přišel? Nevím, prostě... Většina lidí... Viděl jsem to, že jo, na internetu a taky jsem to viděl na nákych... lidech, prostě. A ti to měli. Tak jsem nejdřív měl pět milimetrů, pak se to zvyšovalo.

A co na to rodiče? Nebo okolí? No tak, máma mi říkala, jako že... ať si to neroztahuju, aby to bylo hodně velký. Aby to bylo takový nenápadný, aby to prostě nebylo hodně viditelný.

No a když jsi měl těch dvacet dva milimetrů, tak... No tohle už bylo drobet viditelný, ale už jsem si řekl dost, už to bylo takový... Blbě se s tím spí. (směje se)

Jo? Bolí to? Nebolí, ale je to tam nepříjemný, když na tom ležím.

Takže jsi říkal ty tunely a náramky. A chceš tedy, aby to bylo nenápadný nebo se ti i líbí nějaký větší? No moc ne. Spíš takový přiměřený.

A ty náramky máš radši spíš ty pletený z bavlnky, jak teď máš? Jo, ty bavlněný. Ty jsou příjemnější než náky plastový nebo kovový.

A máš jich tedy víc, jo? Jo.

Co se ti na tom líbí? Nevím, je to takový hezký.

A když se tedy zeptám na ten hip hop – co ty šperky, co jsou pro hip hop typický, jak se ti líbí?

Jakože ty řetězy velký a to, jo?

No. Nevím, tak přijde mi to takový... nevím no. Když je to velkej zlatěj dolar, tak to musí bejt hustý.

V jakým slova smyslu to myslíš, hustý? Já nevím. Je to takový... Je to už hodně nápadný, bych řek.

Mno, jako tady, jakože v Český republice, si myslím, že moc nevidí. Spíš v tý Americe.

A ty by sis to někdy vzal na sebe? No, já si myslím, že ne. Je to takový moc nápadný.

Jo, takže radši něco nenápadnýho. Hm.

Ty jsi říkal, že je to hustý. Mě by ještě zajímalo, používáš taky slovo cool? Cool, to ani ne.

Místo toho tedy spíš používáš jiný slova? Místo cool bych spíš řekl, třeba hustý. To je taková klasika.

Kdy tohle slovo používáš? Co pro tebe znamená? Jak musí něco vypadat, abys mohl říct, že je to hustý? Nevím, tak jako když je to zajímavý.

Jak zajímavý? Když tě to zaujme? No.

Když je to nápadný? No, když je to prostě vidět a je to dobrý, řeknu, že je to hustý.

A co myslíš, může bejt člověk taky hustej? Tak jako ti hip hopeři můžou taky bejt hustý.

A někdo jinej? Taky.

Jakej ten člověk je? Nevím, tak buď může bejt třeba namachrovanej, že jo, že je prostě hustej.

A nebo to může bejt frajer tím způsobem, že jako něco dokáže. Něco.

Jo, víš třeba nějak příklad? Nevím, že třeba umí jezdit na jednokolce. Třeba.

Takže umí něco líp než ostatní? No, jasně, něco výjimečného.

A kdybys zkusil vymyslet vlastnosti, charakteristiku takovýho člověka, kterej by byl hustej.

Co myslíš, jakej by byl? No tak u těch, jako že jsou jsou hustý (ten první případ), že si o sobě myslí, že jsou namyšlení, že maj třeba drahý věci, zlatý prstýnky, všechno ze zlata a takovýhle věci. No, to bych řekl, že to je ta jedna část. No a ty druhý, že třeba nemusí mít úplně všechno, ale že jim stačí jedna věc, aby prostě... byli třeba šťastný. Stejně si s tím potom taky zamachrujou.

Jako, že se na to soustředí a v tom se zlepšujou? Jo, přesně. Že to není deset věcí, ale jedna věc.

A kdybys je porovnal mezi sebou? Toho namachrovanýho, namyšlenýho a toho... Já bych se přidal k tomu druhýmu.

Jo. A ten bude podle tebe jakej? Jako charakteristika. No tak ten bude spíš takovej přátelskej, ukazuje, co ostatní třeba neumí a může je to naučit takový věci.

Dobře. A co pro tebe znamená něco vlastnit? Něco vlastnit? Hm. No, jako že... Mam to. (směje se) Já nevím.

No a co by sis sliboval od toho, kdyby ti někdo sliboval nějaký bohatství? Co bys od toho očekával? No já si myslím, že bych se možná změnil, určitě. Ale nevím, v jakým smyslu, tedy.

Jako myslím si, že by se toho změnilo hodně. Že z takový normální rodiny by se staly milionáři, že

jo. No tak určitě by to bylo něco jinýho.

Myslíš v jakým smyslu? No. Tak jako prostě... z bytu, tak třeba velké barák, že jo. Prostě, dvě auta. Nevím, dá se říct, prostě. Hrozně, třeba, drahý věci. nevím. Já bych v tom nechtěl žít.

Ne? Ani ne.

Myslíš, že si člověk takhle může k něčemu pomoci nebo že naopak to není tak úplně dobrý? Já si myslím, že to není nejlepší být milionář. Že ten život není potom takovej. Mam všechno, co chci, nepotřebuju. Drahý věci zahazuju, koupím si něco novýho. Každý měsíc jiný mobil. To já nevím. *Takže myslíš, že ty lidi to pak hodně střídaj, neváží si toho.* No já si myslím, že ňák tak, no. *Jakože si toho moc neváží.* Jako jo, já si to koupím dvakrát. A tak.

Jo, dobře. Jaký máš koníčky? Koníčky? No, já mixuju hudbu, jakože tu elektronickou, to mě hodně baví. A pak žongluju a takovýhle. A ještě poi a takový.

A ještě co? Poi. To je taky.. to jsou jakože řetězy a na tom jsou takový koule, jakoby že pěsti a s tím se točí. Většinou je to zapálené. Fire-poi.

Jak to vypadá? Řetěz a... Takový jako že poutko, tam se daj dva prsty, to se chytne, řetízek, asi takhle dlouhej (cca. 50 cm), cca, možná míň, možná víc a takovýhle koule.

Aha. A jak že se to píše? Poi. P O I. To se podívejte.

No, to se podívám. Je to zajímavý.

Jo? A to děláš jak dlouho? Taky tak ňák rok.

A to žonglování? Taky ňák tak. Mě to chytlo od toho žonglování, tak jsem zjistil, že jsou takovýhle věci. Tak mi to hned všechno chytlo.

Aha. A máš nějaký sourozence? Mam bratra.

Staršího nebo mladšího? Hm, devatenáct.

A tobě je? Mě je čtrnáct. O pět let. Skoro všichni, se sestřenicí a tak. To je hustý.

To je fikaný. (smějeme se)

A s kým tak nějak nejlíp vycházíš? No asi s mamkou a s bratrem.

Hm. Když jsi s kamarády, bavíš se o rodičích nebo o sourozencích? To ani ne.

A stalo se ti někdy, že někdo urážel někoho z tvý rodiny? Hm, já si myslím, že ne.

A stalo se ti někdy, že ty jsi někoho urazil, buď schválně nebo omylem? No jako... z rodiny možná někoho. Já nevím, já takovej nejsem, že bych někoho urážel, protože vím, jaký to může být. Mě to přijde divný, prostě. Já bych toho člověka potom litoval, takže úplně...

Ještě by mě zajímalo, jak řešíš konflikty? No, většinou... No, většinou je to hádkou, ale dá se to vyřešit i normálně. Ale většinou je to tou hádkou. Jak menší, jakože fakt malou hádkou a nebo velkou, prostě, že na sebe fakt řvem.

Dobře. No a ty tedy mixuješ tu hudbu, že jo? Hm.

Ty máš na to něco, special mix nebo to děláš na počítači? Mix mam, no.

Jak jsi k tomu přišel? No to jsem se kdysi... My jsme se jakoby že... Máma se rozvedla a přestěhovali jsme se do města, z vesnice. No a já jsem dřív jezdil na tábory a tam jsem poznal jednoho kluka a taky že dělal hudbu a takovýhle věci. A když jsme se odstěhovali, tak jsem prodával kolo a ten kluk, co si ho ode mě kupoval, tak s sebou prostě měl, náhoda, toho kluka, co mixuje. No tak jsem mu dal to kolo, on mi dal ty peníze a že ať se u něho někdy stavím, u toho, co dělá tu hudbu, že pokecáme a to. No a tím to všechno začalo. Že mě naučil základy, jak to mam srovnávat a takovýhle věci. A pak už se to rozjelo a třeba rok na to jsem si koupil mix a tak už to všechno jelo.

A ty nahrávky třeba někde pouštíš nebo máš je někde jenom pro sebe? No, ňáký mam nahraný, ale jakože... Ty, co sedí, jako v tý místnosti, tak to slyší.

A jak se to lidem líbí? Líbí. Jo, ono to není tak těžký, ten drum'n'bass, protože to je prostě jedna tónina a... každé si to sice mixuje jinak, ale pořád tam je ten samej rytmus. Jako je tu u diska a takovýhle věci... tak se na to prostě snadno naváže a je to. Se to poslouchá dobře. No jako taky to někdy občas nejde, ale...

No, tak občas se najdou u všeho problémy. No, někdy jo, někdy ne.

A jakže dlouho tohle děláš? To už dělám dva... dva, tři roky. To už dělám dýl.

Myslíš si, že se tomu budeš věnovat i v budoucnu? No já si myslím, že jo.

Chytlo tě to, jo. Jo. To bych si nekupoval ten mix a takovýhle věci.

To bylo asi drahý, co? No, docela jo. Šetřil jsem na něj dlouho.

A co graffiti? Líbí se ti? Líbí se mi.

Tvoříš? Zkoušíš to? Jako občas něco načmáru, ale...

Na papír? No, na papír.

Zkoušel jsi někdy něco na zed'? Nezkoušel. Jakože u nás na zahradě, tam jsem si jenom tak maloval.

Myslíš, že by tě to lákalo si to zkusit? Asi tak... asi by mě to bavilo, ale nevím.

No, oni existují ty povolený zdi, legály. No, tady v Plzni jsou taky.

Jo? A kde? Znáte Olympii? Určitě jo, tak tam je to... tam je parkoviště, tak tam vzadu je ta stěna a tam jsou povolený. Tam jsou pěkný.

Myslíš Olympii, to nákupní centrum? Hm.

Aha. No já jsem tam ani dlouho nebyla. Tam vzadu, jak tam ta budova celá, jak je to kino, vstup a celý parkoviště a tady je ta stěna a nad tím je cestě. Tak na tý stěně. Je to tam takový nenápadný, ale je to až vzadu.

A je velká nebo malá? Docela velký. Je to jakoby že... docela velká zed' a je dlouhá hlavně, takže jsou vedle sebe naskládány.

Aha, to bych se tam mohla jet někdy podívat. Líbí se ti ty věci, co tam jsou? Jo, tam jsou fakt jako slušný. No to asi dělali nějaký, který se tomu věnujou dlouho.

A co se ti víc líbí, když je to písmo nebo obrázek? No jako... písmo i s obrázkem. Jakože...

Kombinace. Hm. Protože někdo tam napíše něco a vystínuje to a ještě třeba před to udělá obrázek jak to prostě... dejme tomu nějaký člověk, jako by to někdo zrovna dělal. Takže obrázek, co vytvořil ten graffit.

Jo, že to má nějakou myšlenku. Že to má takovej příběh. Že to dělá nějaký chlápek.

Takže se ti víc líbí třeba tohle, než kdyby tam bylo jenom jedno slovo? No, jasný. Jakože jsou tady taky po zdech všude nějaký hnusný kraviny. Jako se tam jenom fuckují. No ale... tydlety se mi líbí.

A tadyty kraviny, jak jsi říkal, to se ti tedy nelíbí? Ne, to je prostě... to ani nevypadá. To je prostě jenom jako... nevím. Asi jenom fakt načmáraný. Co nejrychleji, aby mě nikdo neviděl 'Mám to tam!' (směje se)

Vadí ti to třeba? Ani ne. Jako když je to u města, tak mi to tak nevadí. Ale vadí mi to, když je to ve městě. Jako když... Jako kdyby někdo něco namaloval na náměstí na... no prostě na náměstí na... je to zámek nebo? (směje se) Ne, není!

Kostel. Kostel. (smějeme se) Já jsem magor.

V pohodě. No kdyby na něj něco namalovali, tak by mi to vadilo, třeba.

A proč na kraji města ti to nevadí a ve městě jo? Nevím. Protože je to takový oddálený, prostě. Jak je tady to nádraží, tak jako když se cestuje na Horažďovice, tak tam jsou všude, ty graffiti. To je úplně všude. A tam mi to nevadí. Tam se vždycky rád kouknu, protože tam je občas něco pěkného.

Kde myslíš cestou na nádraží? U toho hlavního nádraží? No, u toho hlavního nádraží, ale že se jako jede už pryč.

Jo. Po cestě, je to vidět jenom z toho vlaku.

Jo, tam. To se taky vždycky dívám.

A náhodou, všimnul sis, oni tady po Plzni jsou takový jakoby kravičky... Jo jo jo. To jsem si všiml. Já jsem vám to chtěl říct.

No, tak klidně povídej. No já si toho všímám hrozně, totiž. Ty jsou fakt úplně po celý Plzni. Ty jsou pod mostama, taky když.. když se jede tím vlakem, tak je to úplně na střeše tam namalovaný.

Jakože tam musel lézt, aby to tam namaloval. Ale všude jsou tady.

Co na to říkáš? Já nevím. To mi nevadí. Já jsem vždycky 'Wuaa, tady byl taky!' (smějeme se)

Protože to je fakt...

A co říkáš na ten nápad? Udělat stejný zvířátko, stejně nakreslený, akorát jiný barvy a velikosti,

všude možné po městě? No jako, to mi přijde docela vtipný, prostě. Mě to vůbec nevadí. Jako... je to kreativní, protože... je to jedno to a samý a prostě všude. Je to slavný, řekl bych, protože o tom ví každé Plzeňák.

Asi jo. Ono právě tohle je jenom v Plzni, třeba v nákyých jiných městech můžou mít něco jinýho, ale někde třeba nemaj nic. Takže tohle je opravdu to plzeňský. No, to docela jo.

A co si myslíš, komu je adresováno tohle graffiti? Pro koho to je nebo z jakýho důvodu to oni dělaj? Já si myslím, že pro sebe. A nebo že se s tím potom můžou vychlubit. Jako že, ty který to dělaj, to načmárou, tak třeba přijdou do tý party a 'Tak támhleto jsem namaloval.'

Jo, pochlubit. No jasně. A ty, co to dělaj na těch povolených zdích, tak si myslím, že to maj pro lidi. Aby se podívali, jak to umí hezky.

Mě se jednou stalo, to bylo v Rakousku, jsem tam byla na koleji, jako jsem tam bydlela někde, a před tou budovou bylo hřiště a tam byl legál. Tam něco někdo namaloval. Potom jednou, když jsem vařila, tak jsem koukala z okna, tam na tu zeď a tam koukám, že jsou policajti. Si to fotili, já jsem nevěděla, jestli to tedy určitě je legál, a oni si to fotili. Tak jsme s kamarádkou na to koukaly a říkaly jsme, jestli to bude nákej průser a dělaj si záznamy. Tak jsme je chvíli pozorovaly a za nákou dobu ten jeden dal foťák tomu druhýmu, stoupl si k tomu graffiti a 'Vyfoť mě'. To bylo docela vtipný. (smějeme se)

Ještě by mě zajímalo, jestli tancuješ? No, ani ne. Ale jako jo.

Počkej, jak to myslíš, ani ne, ale jako jo? No, tancuju, ale nemam to jako koníček.

A když tancuješ, tak jenom tak pro zábavu? No. Případově.

Případově, jako když je příležitost? No, prostě když se někde hraje, tak se tancuje.

Na párty. No jasně. Ještě by mě zajímalo, viděl jsi někdy film s hip hopovou tematikou? Jo.

Jakej? Pamatuješ si to? No... třeba... Je to sice sprostý, ale Zkurvenej pátek, to je taky hodně hip hop.

O čem to je? Tak to si přesně nevybavuju, ale je to prostě čtvrť, kde se jede hip hop a takový.

Jo, jak se ti to líbilo? Jo, jako je to srandovní film, ale já jsem si jako nevíšal těch stylů.

Co se ti na tom filmu líbilo? Nevím, prostě ten příběh. Je to srandovní film.

A jaký filmy tě tedy baví? No, spíš náky ty dobrodružný.

Máš nákej oblíbenej třeba? Oblíbenej? Dřív jsem měl oblíbenou Saharu, ale jako... Já jich viděl tolik, tak moc, že prostě nemůžu mít nákej oblíbenej.

Jo. A o čem byla ta Sahara? To je o tom, že jsou výpravníci prostě, který si půjčí loď, jakoby od šéfa a jedou hledat loď, nákou starou a náky věci. Jsou tam problémy, neproblémy.

Takže dobrodružnej film. Jo.

Ještě by mě zajímala jedna otázka, to bude pravděpodobně jedna z posledních, co pro tebe znamená originalita? Originalita? Když je to něco třeba kreativního nebo novýho.

A myslíš si, že je to důležitý nebo ti vadí, když to někdo kopíruje? No jako když to někdo kopíruje, to by bylo... to mě docela vadí. Když to někdo přesně kopíruje, ale když to jenom napodobuje, tak mi to tolik nevadí, jo. Originalita je prostě originalita.

A co myslíš ti, že ti vadí, když to někdo přesně kopíruje? Je to prostě... vzal někomu nápad, třeba. Je to prostě úplně něco...

No, tak to mě teď napadá, ty jsi říkal, že mixuješ, tak tam taky používáš už náky hotový písničky nebo jak to děláš? No jakože oni jsou dva způsoby. Jedno je produkce a druhý je mixování. A ta produkce to je jako, že se ta hudba přímo vytváří. Jakože podle... hlavy. A to mixování, to je potom z hudby, co je. Ale jako že... kámoš občas, to je ten, co dělá produkci, tak taky vždycky udělá něco. *Jo a ty děláš tedy to mixování.* Hm.

A používáš taky to, co dělá ten kámoš nebo? Hm. No jako používám... hodně jakože... to co se mi líbí, prostě už od někoho, ale i ta jeho se dá použít.

Jo. No, ale jako že pokaždý je to originální, není to jako něco...

Jo, jasný. Jako že pracuješ s tím, kdo už něco udělal a přetvoříš to v něco dalšího. Jo.

Jasně. No, tak jo, to bude všechno. Děkuju.

Transkripce rozhovoru č. 2

Znáš tu písničku? Neznám.

Znáš toho interpreta? Jo, toho jo (Snoop Dogg)

Viš co je to za hudební žánr? Rap.

Jo, viš pod co spadá rap? Obecně? ... Hip hop.

Líbí se ti hip hop? No, tak jako poslouchám taky. Ale moc ho nemusím.

Co tedy posloucháš? No, všechno možný. Všechno se mi líbí.

To znamená? Například? Techno, hip hop, normálně klasiku – jako pop a ... všechno.

A když se zaměříme na ten hip hop – líbí se ti nebo se ti nelíbí? No tak... Líbí, no.

A líbí se ti celkově nebo jenom nějaká písnička? Spíš nějaká písnička.

Je něco, co se ti na tom hip hopu nelíbí? Ne.

A jak celkově hip hop vnímáš? Co si o tom myslíš, když se řekne hip hop, co se ti vybaví. ... No, ty jo... Tak tos mě zaskočila.

Přítomný učitel: První co tě napadne: příroda, fabrika, moře... Já nevím, to jsou kraviny, teďka. Ale první slovo, který tě napadne. Není třeba uvažovat dlouho....

Respondent: Co mě napadne... jako... Já vůbec nevím.

Přítomný učitel: Mě třeba napadne ulice...

Respondent: Ulice, gangy.

Upozorňuju, že tě z ničeho nezkouším. Jenom mě zajímá tvůj názor. A co víš, co ti to říká, co se ti líbí, nelíbí. Kdybys něco nevěděl, tak opravdu nevádí. Ale u tohodle tě třeba něco napadne, jenom to nepojmenuješ. A kdybys se na něco zeptala, že bys nechtěl odpovídat, tak nemusíš, jo.

Je běžný, že jakou člověk poslouchá hudbu, tak se podle toho obléká. Mě by zajímalo, jak se oblékáš ty. Můžeš mi to popsat? No tak... (směje se)

V čem se cítíš pohodlně, co máš rád.? Když mam volnější oblečení. Já to jako nosim málokdy, takhle. Počkej, jak to myslíš málokdy? Jako ty hoperský věci a tak. To nosim málokdy, jinak klasicky, prostě. No ty jsi říkal jako první věc, že nosíš, je volný oblečení. To nemusí nutně znamenat to hoperský oblečení. No tak občas si něco vezmu, ale já prostě nemam rád ty, třeba upnutý kalhoty. To je moc takově... prostě... nevím. Cítím se v tom moc těsně.

Jo, takže kalhoty trochu volnější. A co trika? Taky volnější nebo ...? (Kývá hlavou)

Dobře. A proč si myslíš, že hopeři, jak nosí právě takhle to volný oblečení, proč to nosí. Proč zrovna volný? Protože to jakoby patří k tomu stylu.

Hm. A myslíš, že to má nějaký důvod? Já bych řek', že jo, ale nevím jakej.

Nevadí. Co je pro tebe důležitý, když si to oblečení vybíráš? No podle toho, jaký se mi líbí.

Jo, aby se ti to líbilo. Ještě něco? No taky někdy podle toho, jaká je to značka.

Máš nějakou oblíbenou? FOX. No a Monster.

To mi teď nic neříká. To je jaká značka? To je takový to emko. Znáte eneržáky?

Jo. Tak to je spíš takovej skate, ne? Jestli si to teď ještě nepletu. No, ani ne.

Jaký maj tedy to oblečení? No jinak taky ten Quicksilver. Horsefeathers.

Jo a to je tedy podobný, jako tohle? Jo, to je podobný, akorát jiná značka.

Takže když si to oblečení vybíráš, tak podle toho, jaká je to značka a aby se ti to líbilo. Ještě něco tam řešíš? Eem.

Ne. Dobře. A myslíš si, že to jak se oblékáš, že to třeba někoho provokuje, pohoršuje nebo se to někomu prostě vyloženě nelíbí, že ti řekne, co to máš na sobě nebo tak? To ne. Akorát prostě... to jsou takový ty blbci, který prostě mě pomlouvaj furt a to... Jako jinak vůbec, jinak vůbec. Ale... ty který mě nenávidí, těm to třeba vadí.

Tak těm to vadí. No... Oni mě prostě uráží v jednom kuse.

Kdo? Ve škole nebo...? No. Ne tady, jinde ve škole.

Aha. A ty se tedy oblékáš nějak výrazně nebo...? Ne.

A co si myslíš – právě u toho hip hopu – že chlapi mívaj úplně kalhoty stažený dolů a lezou jim

trenky? A ženský je tam maj dole a lezou jim tanga nebo rovnou zadek. Co si o tom myslíš? No tak já taky nosím stáhnutý kalhoty, takže... Ne sice furt, ale přiměřeně.

Takže ty říkáš, že je to ok, jo? Jo.

Jasně. A jak se ti to líbí u holek? Tak u holek jsem to ještě nikdy neviděl, takže nevím. Nemůžu posoudit.

Aha. OK. A co nějaký doplňky, šperky – náušnice, řetízky, náramky? ... a co s tím?

Co na to říkáš, jestli se ti to líbí, jestli to nosíš. No, nosím. Řetízky, náramky...

A jak velký? No tak klasicej řetízek. Normální. Ne prostě ten, že tam je nákej ten... náká blbost. Náramek taky. Takovej železnej.

Jo a ten řetízek máš prostě krátkej, u krku nebo delší? Delší. Nějak tak (po prsa).

Aha. A bez ničeho, jo? Bez ničeho.

A silnej průměr nebo tenkej? Nájak takhle (ukazuje cca. cent'ák)

Jo. A proč to nosíš? Mě se to líbí.

A říkáš s tím něco? Chceš s tím na něco poukázat? Eem. Já se nepotřebuju někomu předvádět.

Jo, jasně. A co říkáš na šperky a tadyty věci, který jsou typický pro hip hop? Takže jako dlouhý řetězy, silný. S nákýma přívěskama. Některý se mi třeba líbí. Taky jsem uvažoval, že bych si je třeba sehnal nebo takhle.

Jo, co třeba? Třeba dlouhej řetízek a na něm třeba dolar. To je pěkný. ... A nebo trávu. (směje se)

Velkou nebo malou? No... Já jsem měl na takovým gumovým, krátkej. Ale ono se mi to přetrhlo.

A tohle bylo krátký? Ne, normálně dlouhý (k výstřihu krasického trika). Já nemam rád u krku.

Co pro tebe znamená něco vlastnit, něco mít? No...

Nebo co by sis sliboval od bohatství? Kdybys vyhrál několik milionů, třeba? No určitě bych byl hodně šťastnej. A nevím... pořídil bych si nějaký ty věci, který by se mi do toho života hodily. Za ty peníze.

Jako například? Barák, auto a nějaký oblečení ještě.

Jasně. A ten barák by sis třeba kupoval kde? V nákej klidnej části.

Ve městě nebo někde na venkově? Na venkově, spíš.

A co by sis od toho sliboval? Koupil by sis barák na venkově, někde v klidný části. Co by to pro tebe znamenalo? Nebo z jakýho důvodu bys volil tohle místo? No protože za prvý tam je, na venkově, větší klid než ve městech. Lepší ovzduší. Snadná přístupnost do přírody, takže třeba na vycházky.

Jo. Rád chodíš ven? Do přírody? No já jezdím na kole.

Na kole. No tak povídej, co tě baví, jaký máš koničky? Baví mě hrát na počítači, úplně nejvíc jezdit na kole, kreslit (auta). No a to je všechno. Jo a poslouchat hudbu taky.

A co kreslíš, co tvoříš? Jako jenom ty auta nebo ještě něco? Ty auta, no. Ještě občas jako tři děčko.

Tak jednou jsem kreslil, jako z blbosti jsem prostě kreslil nádraží. Pravitko, tužku a jel jsem. A jednou jsem ve škole dostal za úkol nakreslit krajinu, ani táta mi to nevěřil, že jsem to kreslil já.

Fakt? To se ti to tak povedlo, jo? To bylo před... To bylo ještě když jsem chodil... To je asi dva tři roky zpátky.

Aha, tak to je dobrý. To je hezký. To si táta zarámoval, ne? Nebo jste to museli nechat ve škole? Ne, já myslím, že to mam doma někde schovaný, určitě. Ale nevím kde.

A třeba tvoříš graffiti? Nebo zkoušel jsi to? No... graffiti, jako. Líbí se mi to, zase... nekreslím to nějak.

Ani na papír to nezkoušíš? Jako nákou chvíli jsem si to kreslil furt, ty graffiti, ale prostě odradilo mě to.

Proč? No přestalo mě to bavit.

A co se ti na tom líbilo? Nebo líbí? Třeba ten styl a jaký to mělo barvy.

Takže se ti líbí, když je to barevný, hezký? No, taky. Ale musí to nějak vypadat. Ne jako prostě jenom náký ty klikiháky.

Takže se ti víc líbí, když je to nějaký velký dílo, než když to jsou náký ty malý tagy? No, musí to nájak vypadat.

Jo. A co se ti líbí víc? Když je to obraz nebo písmo? No obraz, i písmo. Takže i obojí. Ale říkám,

musí to nějak vypadat. Prostě jinak se mi to jako to...

Jasně. A používáš slovo cool? Cool. Málokdy.

Málokdy? A používáš místo toho nějaký jiný slovo? Pecka.

A kdy označíš něco jako pecka? Když je něco fakt dobrýho. Řeknu 'Tak to je pecka.'

Jo. A jak to musí být dobrý, abys řekl, že je to fakt pecka? No tak v podstatě kdykoli.

Jaký kvality by to mělo mít? No taky. Stačí maličkost. Řeknu 'To je pecka.'

A čím tě to třeba zaujme? Jak to vypadá třeba.

A myslíš, že bys to mohl říct i o člověku? To bych řekl, že je peckovej.

Dobře. A jak se takovej člověk chová? No... Musí... jako... hodnej, ani ne tolik sprostej, jako jsem já, ale ne už tolik. To jsem se tady odnaučil. Třeba kdyby měli nějaký společný zájmy.

Společný zájmy jako s tebou? No.

A jak se obecně chová? Nenapadá tě? Normálně, by se choval.

Jo, a co znamená pro tebe normální? No tak to nevím jak vysvětlit. To je takový... protože já... na to se mě ptalo hodně lidí, ale já jsem nevěděl, jak na to odpovídat.

OK, tak to necháme. A co pro tebe znamená originalita? Když je to pravý a není to falšovaný.

Dobře. Je pro tebe důležitý, aby něco bylo originální nebo ti nevadí kopírování něčeho? A pak to použít pro něco dalšího? Když to ani nepoznám, že je to zkopírovaný, tak mi to je jedno.

A když to třeba poznáš, že někdo něco vzal a přetvořil to, nějak to upravil pro něco dalšího? To ti vadí nebo ne? No, já to ani moc neřeším. A prostě nejradši mam, když je to originální.

Jedinečný, třeba? Nebo jak bys to řekl jiným slovem? Výjimečný.

Tak jo. A ještě by mě zajímalo, jak vycházíš s rodiči, se sourozenci? Jo, dobře.

Jak je máš rád? Hodně.

Povídáš si s kamarády o rodičích či sourozencích? Ani ne, skoro vůbec.

A stalo se ti třeba někdy, že někdo urážel někoho z tvý rodiny, jenom pro to, aby tě naštvál? Jo, párkrát se to stalo.

Jak jsi na to reagoval? Chtěl jsem mu dát přes čumák.

Chtěl nebo dal? Chtěl. Já už totiž nejsem jako dřív, protože já jsem se dřív furt hrozně rval.

A vždycky to dopadlo špatně, musel jsem se zkrotit.

Aha. A udělal jsi to někdy ty, že abys někoho naštvál, tak jsi řekl něco o jeho rodičích? Nebo něco o sourozencovi? Tak já zásadně o kamarádovo rodičích a tak prostě nemluvim. Ale taky se asi stalo, že jsem ho nějakýho urazil, ale nebylo to schválně.

Ty jsi teď mluvil o kamarádech. A kdybychom mluvili o někom, kdo není tvůj kamarádem, udělal bys to třeba? No tak s těma se ani vůbec nebavím.

Tak jo. Ještě by mě zajímalo – tancuješ? Ne.

Vůbec? Ne, já neumím tancovat, ani.

Aha. Ani se ti tancování nelíbí? Tak některý tance, druhy tanců se mi líbí, ale teď nemůžu říct jaký, protože ani nevím název. Protože ani netancuju.

Nevadí. Viděl jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Hm. Jo.

Jakej? No tak různý. Tak třeba Street dance. Viděla jste to?

Já teď nevím, jestli to je ten, kterej jsem viděla. O čem to bylo? Je to... jako... odehrává se to v Anglii, prostě. Je tam nějaká skupina, která prostě tančí ten hip hop, na ulicích a tak, prostě v klubech. Dávaj si tam jako ty... battly, jako proti sobě. A ten jeden člen jde do toho jinýho teamu, jako do toho nejlepšího, jako v tej Anglii. Oni se prostě snaží vyhrát tu kvalifikaci, aby se dostali na mistrovství světa. Jestli jste to viděla...

Hm, tak teď nevím. Viděla jsem nějaký filmy, ale to bylo spíš v Americe, než v Anglii. A tohle nevím. Je to pěkný film.

Jo? Tak to se podívám. A ještě nějaký jsi viděl? No... ale teď nevím, jak se jmenuje. To byl moc dlouhý název.

Jo, tak to nevadí. A jak jsi tam říkal o tom tancování, v tom filmu, to se ti tam líbilo nebo ne? Jo. Chtěl bys to zkusit nebo taky radši ne? To jsem zkoušel, něco jsem i uměl, ale vypadlo mi to už

takhle. Už to neumím, teďko.

A co se ti líbilo na tom tancování? Ty triky.

A oni tam tancovali breakdance nebo taky popping, locking? Taky, všechno. Jako víc druhů dohromady. Breakdance a tak. Prostě míchali to tam.

Aha. Ještě by mě zajímalo, co se týče toho kola. Ty jsi říkal, že rád jezdíš na kole. Jezdíš jakoby ten terén nebo freestyle nebo...? Obojí.

A jak jsi k tomu přišel? No, na terénu, horským, to jezdím normálně, jako. A na freestyle, tak k tomu mě přived kámoš.

To tedy děláš jak dlouho? No nákejch... No vlastně od té doby, co jsme se přestěhovali. Takže rok a něco.

Jo, a to tě tedy baví. Jo.

Tak jo, budeme končit. Děkuji za rozhovor.

Transkripce rozhovoru č. 3: respondentka A

Během ukázky:

To znám, tuto.

Takže ty tadytu písničku znáš? I tadyto.

I ten klip? Jo. ... I ten film.

Co je to za film? Hm. ... Teď si nemůžu vzpomenout, ale je to. A oni tancují na to taky.

Na tuhle písničku? To je takovej taneční, ten film.

Aha. A nevzpomeň si na ten název? Budu přemejšlet. Ale asi to je... To je taková černoška. Ale je to z filmu.

Tadyty záběry, co se objevují v tom klipu, jsou i v tom filmu? No, jenom něco. ... Tadyto zrovna ne, ale jenom něco.

Jo. Tenhle kluk tam taky hraje? Jo.

Aha, tak to bych potom mohla najít na internetu.

Po skončení ukázky:

Tak jo. Ty jsi říkala, že to tedy znáš, tuhle písničku. A co bys mi k ní mohla říct? Co je to za hudební žánr, co jsi tam viděla? Jako co si o tom myslím? O tom filmu? Jako co tam dělali?

Ne ne, co jsi viděla. Stačí říct, co to je. Viděla jsem v tom, že oni tam... jakože se učili. A pak že tomu... že ta paní učitelka... že prostě, tam seděla a ten kluk zlobil a že pak tam vzal telefon a volal, což by vůbec nemělo být. No a pak že tam vlastně jel autem a on tam něco dělal, asi, v tom autě, v tom cizím. To ho vzal ten pán a pak ho vyhodil. No a pak tancovali a tak.

Jo. No a co je to za hudební žánr? Taková hip hopperská písnička. To znám takový písničky, to mam ráda.

Jo? Posloucháš hip hop? Hm.

Líbí se ti? Hm.

A líbí se ti taky něco jinýho nebo posloucháš hlavně hip hop? Jo, i jiný.

Co se ti na tom hip hopu nejvíc líbí? Líbí se mi na nich... jako... jakou maj' snahu. Prostě oni, budu mluvit všeobecně, jako. Ale prostě třeba je trenér a ona, prostě ten trenér, dbá na to, aby to ty děti, nebo lidi, naučil a až půjdou někam vystupovat, tak aby neudělali ostudu nebo to... nebo to neudělali špatně. A fakt... se mi líbí na tom hip hopu, na těch dětech nebo na těch dospělých, spíš na dětech, se mi líbí, že je to baví. A že je to baví a snaží se, to se mi líbí.

Jo, co si myslíš, že je na tom baví? Jako co ty děcka baví na tom hip hopu? Že se vytancují, že se naučí něco novýho a pak když oni se to naučí, tak že to předvedou ostatním lidem, ty z toho budou mít radost. Nebo pak když se to naučí ty děcka, tak že to pak budou učit jiný děti a zase to...

A můžou být trenéři jiných dětech. Prostě který to budou učit zase jiný děti.

Jo, dobře. A ty tancuješ tedy? Jenom... no, jako... my jsme teď byli na vystoupení, tak jsem tancovala s ostatními. Jako líbí se mi to, ale pak už když je to třeba za den, fakt... třeba hodinu a některý se tam třeba hádaj a to, tak to už mě nebaví.

Tak teď myslíš ten samotnej trénink, jo? No.

A samotný tancování? Když by bylo jenom na tobě, tancovala by sis třeba? Nebo si doma tancuješ?

Jo. Na tom hip hopu se mi líbí ta muzika. Že většinou ti, co umí fakt ten hip hop, tak k tomu mají fakt dobrý písničky. A třeba já umím i ty písničky mixovat. ... Takže třeba, když byste mi třeba dala pět, šest písniček, tak já vám je zmixnu a máte z toho dobrou, prostě... dobrý písničky.

Jo? No tak to já se na tebe kdyžtak obrátím. Klidně.

Tak jo. Co ty z toho hip hopu tancuješ? Breakdance nebo popping... Breakdance. Nejradši mám breakdance. Třeba... víte co jsem tam dělala? Stojku na jedný ruce a zvedla jsem ruku. Freedance, že jsem se prostě točila na nohou. Jako na zadek... a takhle jsem šla na nohy. Salto, jako že jsem udělala jakoby př... jakoby hvězdu, ale udělala jsem z toho přemet.

Jo, takže hlavně ten beakdance, jo? Jo.

Co se ti konkrétně na tom tancování líbí? Líbí se mi na tom... ta snaha.

Tvoji snahu nebo...? Všech. Líbí se mi na tom ta nálada.

A když vezmeme jenom tancování a ty? Tancování a já... jako já a tancování.

Jo. Co se ti na tom líbí? Že se naučím nové kroky. Že se naučím něco nového do života a budu mít z toho radost. A třeba ten breakdance mě strašně baví a... prostě těším se na to, že třeba když já to budu umět, tak že budu umět něco nového. Protože člověk v životě poznává spoustu nových věcí, tak to se mi líbí. Že já poznám něco nového do života a třeba to pak můžu učit další děti. Mě baví strašně pomáhat ostatním. Když vidím, že třeba druhým to tancování nejde a vidím, že támhle na něj někdo křičí, že mu to nejde, tak řeknu 'Nekřič na něj. On za to nemůže. Jako to, že mu třeba nejde... třeba udělat rybička s rukama, rybičku s rukama, pardon, tak nemusíte na něj hned nadávat nebo tak.

Jak se dělá rybička s rukama? Já to moc neumím... Takhle.

Jo, takhle nějak. A nebo jsme se chytli, takhle jsme byli v řadách, děti. A jeden měl jednu a všichni jsme jeli takhle.

Takovou vlnu jste dělali, jo? Jo.

Hm. A ty jsi říkala, že se ti při tom tancování líbí ta nálada. Jo.

Takže když tancujete s několika lidma, tak se ti líbí... Líbí se mi prostě, že se tam nehádáme. Někteří.

Když tam prostě fakt není nikdo, kdo se neuráží a fakt se tancuje podle toho trenéra nebo podle té trenérky, tak... a je k tomu fakt dobrá nálada, že ihned se rozhodne, jaká bude písnička a hned co se bude tancovat. A líbí se mi prostě to, že se u toho vytancuju. To, že prostě... místo toho, abychom třeba šli ven, třeba... na cigáro, tak místo toho bych se radši vzala a šla radši tancovat. To je pořád lepší než prostě kouřit venku a to. Pořád lepší něco takového dělat, než prostě.

Jo, jasný. A jak jsi k tomu tancování přišla? Od kamarádky.

Ona je starší? Jo.

Ona to umí dobře? Jo.

To se ti líbilo, jako ona tancuje nebo ona ti rovnou řekla 'Pojd', já ti něco ukážu.'? Mě se líbilo, že ona řekla 'Kdo chce, tak pojd'te tancovat.' Tak jsme se prostě všichni sebrali a šli jsme tancovat.

A kde si myslíš, že se člověk nejlíp naučí tancovat ten hip hop? Na jakým místě? Když bude chodit na nákej fakt dobrej kroužek. Fakt k dobrému hip-hoperovi, který fakt, ale fakt tomu rozumí a učí to. A ne to, že si támhle někdo hraje, že prostě umí hip hop. Jako třeba hraje... No, umí prostě... Třeba jedna paní. Učí děti hip hop, ale spousta dětí odchází z toho hip hopu, protože ono se to rozpadá. Ona je to učí, ale... není na ty děti moc taková, v pohodě... jako je, ale moc ne. My jsme taky hned odešli. Okamžitě, protože tam vznikl problém.

Nebyla tam dobrá nálada, atmosféra? Jo. Prostě to... Že se tam furt vyměňovali trenéři – trenérky syn, trenérka a nákej chlap. Ale to přece to... chce to mít jenom jednoho hip-hopera, kterej tomu rozumí a kterej to bude trénovat furt, každé den. Prostě a pak si to dostanem do hlavy a budem to

prostě umět. Že se budou měnit lidi, tři čtyři, tak to ty děti strašně ne... jako... jak se to říká... Zmate? Zmate. Že on je učí něco jinýho, ona je učí něco jinýho a on zase něco jinýho.

Aha, dobře. A tancuješ ten hip hop i mimo kroužek? Jenom pro sebe, doma? Jo, jako já nechodím do kroužku.

Jo, zkoušíš to s ostatními kamarády? Jo.

A jak vnímáš celkově ten hip hop? Ted' nemyslím, co se ti na něm líbí, ale co si o něm myslíš a jak to vnímáš. Jak to vnímám?

Jo, co si o tom myslíš? myslím si o tom, že... je to dobrý. Dobrý jako... dobrej tanec. V tom, že prostě... ted'ko hip hop je prostě styl. Takže to začal být styl, protože ted' je většinou spousta věcí stylových. A jak to začal být styl, tak spousta dětí, lidí, to prostě začal tancovat. Líbí se mi na tom, že to je prostě ta atmosféra. Musí se to naučit... a budu spokojená. Hudba se mi k tomu líbí, to oblečení, ty bekovky bílý, třeba i řetězy. Třeba teplákovky modrý, červený, černý, Adidas, Pumy nebo takhle.

Jasně. No ty jsi tedy zmínila to oblékání. Ale ty bekovky, ty přece do hip hopu... nebo je hopeři taky nosí? Jo.

Oni maj hlavně ty placatý kšiltovky, ne? No no, to je bekovka.

Bekovka je jiná. Ta vypadá trošku jinak. Já nevím, jestli tu mam obrázek... Jo, vypadá. To je prostě... vypadá... je takový vyšší, ta bekovka a má narovnanej kšilt.

No, bekovka přilhá na hlavu, kšilt je malý a ta čepice jakoby přesahuje i na ten kšilt. ... Počkej, já tady mam fotku. Ta čepice je i na tom kšiltu, vidíš to? Ale to není bekovka.

To právě je bekovka. To je stará anglická čepice. Nosili to původně jenom chlapi, ted' to můžou nosit i ženský a někdy je ten kšilt líp vidět, někdy je víc schovanej pod tou látkou. Někdy je úzká, mě se třeba víc líbí, když je kulatá. ... A když ti ukážu tuhle čepici, tak to je to, co jsi myslela, ne? Jo. Ale tak to je novej... já nevím, oni tomu všichni říkaj bekovky.

Aha, tak možná se tomu taky tak říká. Ale prej na ten hip hop, to je takovej, že si daj ten šátek a na to bekovku. Tadytu vyšší čepici.

Proč si tam dávaj ten šátek? Víš to? Protože... Patří to taky k tomu hip hopu. K tomu oblíkání. Je to styl.

A má to nákej význam? Důvod?

Hm. Já nevím.

A nosíš to ty? Nenosím. To nosí hlavně chlapi, hip hopeři.

Jo. No a když bys mi popsala, jak se oblíkáš ty? Co ty ráda nosíš? Já nosím buď Pumy. Prostě nosím buď nosím teplákovku Pumu, černou, nejlépe černou nebo bílou a tu bekovku bílou. Nebo černou.

Jo, tu bekovku myslíš tu hip-hopáckou, jo? Jo. Ta je ted' moderní. Mě se líbí ty bekovky, že to není jako tamto nebo ta kšiltovka. To nemá jako na utahování. Že ta bekovka, jak je takhle velká a takhle ten kšilt nemá... má to... nemá ho prostě z látky. Je tam nákej... má tam nákej karton a to má... ten kšilt je normálně narovnanej a ta bekovka je jako vyšší. Že si to dá na hlavu a je to vyšší. Ale zezadu, taky to má to utahování, ale má to takhle pod tou hranou tý bekovky. Jak je hrana, tak je to otočený a je to tam sešitý. A to se utahuje.

Jo, takže to není tedy vidět. Ne. A třeba jsou na tom ty znaky, třeba to esko nebo třeba je tam Eminem, napsaný a takhle.

Ty tyhle čepice tedy nosíš? Jo.

Jo jo. A proč nosíš hlavně ty černý nebo bílý? Se mi líbí barva. Je to takový stylovější.

Aha. Pro ten hip hop je takový typický, že se nosí větší oblečení, že je to volnější. To ty máš taky ráda nebo radši uplejší? Co máš radši ty? Když je to volnější.

Proč to? Protože se v tom líp tancuje.

Aha, líp se v tom můžeš pohybovat. Jo.

Co je pro tebe důležitý, když si vybíráš oblečení? Když jdeš nakupovat, tak podle čeho se řídíš?

Podle velikosti, hlavně a podle ceny. To je hlavní. A pak jako jestli to je můj styl, jestli se mi to líbí.

Ale nejhlavnější je to podle velikosti a kolik to stojí.

Jo a co myslíš tím podle velikosti? Jako jak jsem velká. Jako jestli to bude pasovat na mě a nebo třeba na někoho jinýho. A podle peněz. Třeba to stojí pět set a když mam třeba jenom čtyři sta, tak si nekoupím za těch pět set, ale za čtyři sta.

Máš oblíbenou náskou značku? Pumu, Adidas, Nike. Ale nejvíc Pumu.

Proč zrovna Pumu? Se mi líbí ta značka. Jako jak je takováta kočka, tak to se mi líbí.

Tobě se líbí to logo, jo? Jo.

A myslíš si, že to, jak se oblíkáš, že to někoho třeba provokuje? Nebo pohoršuje? Kdyby na mě pískoval, že... nebo pískoval. Kdyby prostě měl nějaký připomínky, že si chodím jak frajerka, tak a tak, tak bych mu řekla 'Za prvý, je to moje věc. Za druhý, každej máme nějaký styl. A za třetí, jestli chceš vypadat jako já, jestli chceš mít takový věci, tak si našetři, vydělej si a můžeš to mít taky.' Všechno jde, když se chce. A řekla bych mu, ať si myslí co chce. Já vím svý, on ví svý a že je mi to úplně jedno, co si myslí. Víte co nemam ráda?

To nevím. Přímo nesnáším, když třeba někdo řekne, že někoho nesnáší a dá mu to najevo. Protože mi je líto toho druhýho člověka, který mu to dal najevo.

Jo, jasný. No a co si myslíš o tom, když maj kluci stažený kalhoty? Když ti hopeři maj velký věci, oblečení, tak maj ty kalhoty stažený úplně někde dole. A vylejzaj jim z toho trenky. Co si o tom myslíš? ...

Jestli se ti to líbí, nelíbí. Nelíbí. myslím si, že je to takový trochu divný. Že podle mě, podle mě by hip-hopeři měli mít styl. Jedna věc.

Co tím myslíš, že by měli mít styl? Že by neměli nosit moc upnutý věci, protože na chlapách je to fakt strašně divný. To vypadá jak na... s prominutím gayové. Prostě správný hip-hopeři by měli mít volnější věci, jako fakt volný hoperský a ty trenky by měli mít zastrkaný v tom, protože když to maj... když maj ty hoperský věci, prostě třeba ty kalhoty, když maj dole a maj to ještě úzký a jdou jim z toho vidět ty trence, tak je to takový divný. Co si pak o tom ty lidi musí myslet? To není podle mě potom žádný správný hoper.

Hm, takže se ti to nelíbí. Nelíbí.

Takže podle tebe by měl mít správný hoper volný kalhoty, ale ne kdovíkdě dole, spíš normálně nahore, aby mu ty trenky tolik nevyhlížely. Jo. A nebo vůbec, aby je v tom měl zalezlý, schovaný. Nikoho to prostě nezajímá. Ty lidi zajímá prostě ten tanec. Ale ty lidi se musí prostě koukat na to i jak je oblečený. Ale ty lidi nezajímá, jak vypadaj, ale zajímá je, jak tancujou a co chtěj dokázat. Ale musí se koukat i na ty věci, jak vypadaj.

A co nějaký ty doplňky a šperky? Máš to ráda? Mam. Jak nosí ti černoši ty velký řetězy, takový velký náušnice.

Jo, nosíš to taky? Ne. Ale chci.

A proč to tedy nenosíš? Že to nemáš? Že to nemam.

Takže si to chceš koupit? Chci.

A chceš tedy nějaký ty dlouhý řetězy, silný nebo... Jo.

Přesně, jak vidíš v klipu silný a dlouhý řetězy? Jo.

Proč? Co se ti na tom líbí? Mě se líbí na tom... že je to správný řetízek. Správný řetěz a hoperskej. Že je to podle mě fakt hodně hoperský. Takový ty úzký řetízky, no taky... mě se prostě líbí řetězy. Ale... řetízky i řetězy. Ale to je prostě správný, to patří k tomu. To je prostě styl. Řetěz, hip hoperský věci, jako mikiny... mikina hip-hoperská, se značkou. Kalhoty hip hoperský, hip-hoperský boty, to znamená takový vyšší. Buď Niky, většinou a bekovky, to znamená, že prostě s tím narovnaným kšiltem a takový vyšší. To je prostě styl. To patří k tomu hip hopu.

Jasný. No a proč si myslíš u těch řetězů, že maj ty větší? Myslíš si, že je nějaký důvod, proč ti černoši začali nosit ty velký řetězy? Protože... většinou ti černoši... jsem to vysledovala tak, že oni většinou... oni většinou to maj k tomu hip hopu. Oni většinou... strašně zpívaj, maj spousta kapel a tancujou hodně hip hop. A oni to prostě asi vzali tak, že prostě takhle to patří, že by to k tomu hip hopu mělo být. A ještě ty písničky, jak k tomu dělaj. Jako... myslím si, že to udělali dobře.

Jo. A zkusíme. Kdybys vzala toho prvního hip hopera, když se začínal ten hip hop, tak byli nějakí první týpci, co se tak začali oblíkat a vzali si ty řetězy. Proč si myslíš, že si vybrali zrovna takový řetězy? Ti první hopeři. Když se začal vytvářet ten styl, tak proč šáhli po tomhle? Ze začátku to měli, si myslím, že to měli asi z machrování. Aby si řekli, že oni na to maj. Oni jo, ale že my ne. Nebo jako že oni na to maj, ale ostatní že ne. Že oni maj na ty řetězy...

Ted' to myslíš jako že oni na to maj peníze nebo že maj na to odvalu to takhle nosit? Že oni maj na to peníze a maj, že aby se s tím mohli chlubit a vytahovat a že ostatní to nemaj. Ale ted'... jak už začaly ty písničky a spousta černochů začalo to... tak už prostě... mi to už takhle přišlo v pohodě, přišlo mi to k srdci. Jako líbí se mi ten styl a líbí se mi všechno.

Jo, dobře. No a co pro tebe znamená něco vlastnit? Kdybys měla být bohatá, vyhrát třeba nějaký miliony, co by sis od toho bohatství slibovala? Jako k hip hopu?

Ne, celkově. Kdybys třeba vyhrála ve sportce jeden, dva miliony, co by sis od toho slibovala? Já vám to řeknu takhle. Já si chci založit vlastní kapelu. Jo? Že bych zpívala a k tomu hrála na elektrický nástroje. To je moje životní přání, který bych si chtěla splnit. Koupila bych si troje klávesy, elektrický. K tomu mikrofony, bubny, jedny. No a co k tomu ještě... Oni většinou maj jenom ty elektrický klávesy a bubny. A ještě takový ty... Ne kytary, ale...

Bassu? Ne. Vy myslíte takovou tu velkou basu?

Ne, myslím bass kytaru. To vypadá jako kytara, ale není tam šest strun, ale jenom čtyři. A hraje to vpodstatě pár tónů. Není to kytara, že by sis na tom zahrála nějakou písničku, ale je to spíš doprovod k nějakému dalšímu nástroji. Je to ono nebo myslíš ještě něco jiného? Je to takový podobný, ale je to placatý. Tadyto (ukazuje na akustickou kytaru), je to ale elektrická kytara. Že se to dá připojit i k bednám a reproduktorům. To jste taky myslela?

Jo. No to bass kytara je elektrická, ta se vždycky připojuje k těm bednám. Takže, kdybys vyhrála nějaký peníze, tak bys vybavila kapelu, jo? Jo. A musela bych si nejdřív najmout nějaký lidi.

Jasný. Ještě by mě zajímalo, používáš slovo cool? Cool? Co to je?

To je, když se ti něco fakt líbí a že je to... v češtině se hodně říká hustý nebo tak. Použije se to, aby člověk dal najevo, že se mu něco fakt líbí a že mu to přijde in, jako suprový, moderní a úplně bomba. Tak se může říct cool. Já tedy řeknu, že je to bomba. Že je to třeba bomba styl nebo bomba hip hop. A někdy taky pecka.

Jo, dobře. A kdy tyhle slova tedy používáš? Jak musí daná věc vypadat, abys mohla říct, že je to bomba? Musí mě to dostat.

Jak tě to musí dostat? V čem? Jako že něco dokážou, fakt dobrýho. A docela se mi líbí, že třeba... to breakování, že vyleze po zdi a uhodí salto dozadu. Udělá salto a hned začne tancovat. Ty písničky k tomu se mi líbí. Takt když něco s tím dokážou, ostatním lidem a takhle.

Takže když někdo něco umí hodně dobře, jo? Jo.

A myslíš tedy, že i člověk může být bombastickej? Jo.

A to je taky člověk, kterej něco dokáže? Nebo ještě i nějakej jinej? I nějakej jinej.

Jak bys mi ho popsala? Koho?

Toho člověka. O kterým bys řekla, že je bombastickej. Jakej by měl být? Musel by být... dobře se chovat. Prostě slušnej, nebýt sprostěj a rozumět tomu hip hopu hodně. A když to těm druhým nepůjde, tak na ně nekřičet, ale snažit se jim to vysvětlit pomalu a třeba to s nima trénovat každý den, dvacet čtyři hodin a furt, od rána do večera. Aby si to prostě zopakovali. Aby jim to do tý hlavy prostě najelo.

Takže takovej člověk by měl dobře zvládat to tancování a měl by být ochotný to ostatním ukázat a naučit a být na ně trpělivý. Jo.

Jo, dobře. A jaký máš koníčky? Co tě jinak baví? Baví mě... driblovat, takže basketbal. Já chci být někdy basketbalista. Jinak nic. Mě sporty nebaví.

To nevadí. A co nějaký kreslení nebo... Facebook, zpívání, tancování.

Jo. A co graffiti? Líbí se ti? Jo. Ale nelíbí se mi, jak je to takhle na domkách.

Kde se ti to tedy líbí? Na kterých místech? Na papíru. Nebo někde, kde je to povolený, i na těch

domkách, ale když je to povolený, tak třeba. Nemělo by to bejt graffiti, že ty lidi... že by si měl vzít sprej a dělat to na domkách, na cizích. Ať si to dělá třeba na svých domkách. Ale proč by ničili cizí majetek?

Jo. No tak když je to na těch povolených zdech, legálech, tak tam ti to třeba nevadí, jo? Hm.

A co se ti víc líbí? Když je to písmo nebo obrázek? Nebo kombinace? Písmo.

Co se ti na tom líbí? Jak je to tlustý. Tlustý a je to obtáhlý, dvakrát.

Jo. A zkoušela jsi někdy něco vytvořit? Nějaký graffiti? Jo, na papír.

I na zeď nebo jenom na papír? Jenom na papír.

Bavilo tě to? Jo.

A vydržela jsi u toho? Jo. Já to vždycky namaluju a pak to vybarvím. ... A můžu vám říct, co se mi na tom nelíbí?

No, jo, určitě. Když prostě někdo ničí cizí majetek, oni si na to vydělaj. Daj si s tím práci, aby ten dům mohli mít, měli kde bydlet, teplo a nad hlavou střechu. A on někdo drzej jde a... spíš to jsou ti patnácti, šestnácti nebo sedmnáctiletý, prostě ti máho věku a jdou a ničí cizí majetek. Ale říkám si, dopřiči, až oni vyrostou, jestli oni budou mít na ten majetek. Teď bydlí u rodičů, teď se jim to říká. Ale prostě mě to štve. Mě se to nelíbí, já s tím nesouhlasím. To by se prostě nemělo stávat, tohlencto. To samý, nesnáším násilí. Taky by nemělo být. Třeba někomu plesknout, za blbost. Jo, uznám svojí blbost. Ale to, že bych musela bít svoje děti, dennodenně, to ne. Nesouhlasím s násilím, jako mlácením, krádením, zlodějstvím a nesouhlasím s nacistickým kecma.

OK. Ještě by mě zajímalo, bavíš se někdy se svými kamarády o svých rodičích nebo sourozencích?

Jo. Chcete něco vědět o rodině mojí?

No, mě by spíš zajímalo, jestli se ti někdy stalo, že by někdo urážel někoho z tvý rodiny jenom proto, aby tě naštvál. Jo. Ale mě to nenaštve.

Proč ne? Já řeknu pravdu. ... Když mi někdo uráží bráchy a ségry, tak mi to vadí, ale když mě někdo uráží rodiče, to mě nenaštve.

...

Viděla jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Breakdance.

O čem to bylo? Tam jsou ti hopeři, to jsou ti, co maj ty teplákovky a ty řetězy, a to jsou černoši, malí černoškové a oni maj taky ty bekovky, to je prostě ten hip hop. To prostě patří k tomu hip hopu.

A tancujou tam, breakujou, nehádaj se tam, nic. To se mi líbí. A maj ty řetězy, strašně velký ty řetězy. To se mi líbí na těch černoších. Jak jsou dobrý. Jak jim prostě... se usmějou a svítí jim zuby.

Co máš ráda na černoších? No jak jsou namakaný, plešatý, hezký nebo i tlustý.

Jak myslíš, že jsou namakaný? Že to jsou frajeři.

V jakým slova smyslu? Ten jejich styl se mi líbí. Breakujou a vymejšlí prostě dobrý věci. A učí to ostatní, ne jako tady v Česku.

Jo. Tak jo, tak děkuju. Taky děkuju, bylo to moc příjemný s vámi.

Transkripce rozhovoru č. 4: respondentka B

Tak jo, znáš tu písničku? Jo.

Znáš i toho interpreta, kdo to zpívá? Ne.

Ale tu písničku tedy znáš, slyšela jsi jí, jo? Jo.

A co by jsi mi řekla, jaký je to žánr? No... hip hop.

Máš ráda hip hop? Ne.

Nemáš. A posloucháš ho? Ne.

Ani nějaký písničky? Pár? Ne.

Co se ti na něm nelíbí? Prostě ten styl. Mě se to prostě ňák nelíbí.

Konkrétně? Protože jim to leze moc do mozku, těm lidem, co to poslouchaj.

Jak to myslíš, že jim to leze do mozku? No protože oni pak už začínaj blbnout jakoby i s tím stylem, toho oblíkání. Prostě když má někdo něco jiného na sobě, tak úplně 'Jé, ty jsi děsnej!' Prostě nezajímá je co nosí ostatní.

Jo, co nosíš ty? Já?

Co máš ráda, v čem se cítíš pohodlně? Tepláky a triko. Takový volnější.

Proč volnější? No protože... uplý věci jsou... ty prostě nemam ráda. Musím se cejtit v tom pohodlně.

V těch volných se cítíš pohodlně, jo? Jo.

Máš oblíbenou ňákou značku? Hmm... Eem, já tak ňák nosím všechno.

Tak jo. A co posloucháš? Všechno možný kromě hip hopu, country a klasiky.

Máš oblíbenou třeba nějakou skupinu? Nebo zpěváka, zpěvačku? Hm, já mam oblíbenou... vlastně dvě, to je Sharkas a potom Eliška Bučková s Elminem. Ty jsou taky dobrý.

A co je to za žánr? To je takový to... Ten pop, nebo něco takového.

Jo. No a když nemáš ráda ten hip hop, o čem si myslíš, že je? Co ti tam vadí? ... O čem si myslíš, že to je, když se ti to nelíbí? Prostě... nemam to ráda.

Hm. Když se tedy zeptám – nelíbí se ti, jak s tím lidi potom blbnou? Jo. Jak s tím lidi prostě blbnou.

A není tam v tím hip hopu něco, co by ti vyloženě vadilo? Ne, to ne.

Dobře. Co je pro tebe důležitý, když si vybíráš oblečení? Aby mi to prostě sedělo a abych se v tom cítila dobře.

Jo. Myslíš, že to jak se oblékáš, někoho pohoršuje nebo provokuje? Nebo to někomu vadí? Ne.

Nikdo ti třeba nic neříká? Ne, to nic. Spíš, že mi to sluší. Nebo ani že bych chodila nějak... provokativně. Tak to mi ani taky neříkali.

Tak jo. Ještě by mě zajímalo, co si myslíš o klucích, když mají ty kalhoty stažený dolů, že jim z toho lezou trenky? Trapáci jsou to.

Trapáci, jo. Proč? Protože prostě... Já nevím co ze sebe zkouší dělat.

Nechápeš, proč to takhle nosí, jo? Hm, jo, proč.

Dobře. A máš ráda nějaký šperky? Jo.

Jaký nosíš třeba? Zlato, stříbro, bižutku. Jinak obyčejný korálky, navlíkaný. Prostě já si na tohle potrpím.

Potrpiš, jako jak to myslíš? Abys to měla nebo...? Aby mi to prostě jakoby sedělo ke všemu, co mam.

Hm, dobře. A co máš úplně nejradši? Z těch šperků? Hm, bižutku. A je to čtyřlístek a je v tom jakoby zelený kamínek, prostě je to jinak udělaný. A k tomu mam i náušnice. Tak to nejradši nosím.

A je to malý nebo velký? Velký. Je to jakoby takovejhle čtyřlístek (ukazuje v průměru cca. 6 cm). V průměru to má tak 15 cent'áků, to musí mít. No a ty náušnice jsou malý.

Máš ráda velký šperky? Jenom velký přívěšky na řetízkách.

A ty řetízky máš ráda dlouhý nebo krátký? Takový... polokrátký. No, decentně, takový polokrátký. (ukazuje tak po prsa).

Hm a ty náušnice máš taky ráda velký nebo taky radši menší? Hm. No já mam nejradši pecky.

Proč radši pecky než třeba nějaký visací? Protože ty visací se hodně dobře trhají uši, jakoby. Někdo za ně zavadí a roztrhne ucho.

Jo, to ty nechceš. Tak jo. A když se zeptám na ten hip hop, víš jaký tam maj typický šperky? No úplně ty dlouhý řetězy, jakoby. A takový ty hnusný přívěšky, obrovský.

Jo. A u holek? No, ty nosí takový velký náušnice, kruhy.

A co na to říkáš? Líbí se ti to? Ne.

A co se ti na tom nelíbí? Protože potom vypadaj jak... já nevím, jako cirkusáci.

Hm, takže ty bys to nenosila? Ne.

Dobře. Co pro tebe znamená něco vlastnit? No, mít prostě. Aby to bylo jenom moje.

Radši vybíráš něco drahýho nebo je ti jedno, jestli je to dražší nebo značkový? Hm, já nevím. Já nepotřebuju značkový, prostě. Mě je to jedno, kolik to stojí. Ale prostě aby to bylo tak nějak decentní, no.

Hm. A kdybys měla třeba něco vyhrát, nebo rodiče. Co by sis od toho slibovala? Kdybys měla víc peněz než máte teď? No, asi bych si zařídila pokoj. No, potom bych... jakoby nakoupila rodičům něco, sourozencům a potom až sobě.

No a co by sis koupila? Čočky, kontaktní.

Jo? Nemáš ráda brejle? Ne.

Proč ne? Mě se to nelíbí.

Aha. A ty máš teď jenom brejle a ne čočky? Teď jenom brejle.

Ty jsi už měla čočky? Hm.

A byly lepší, jo? Jo.

No a koupila by sis ještě něco jinýho? Nebo ty čočky hlavně? Hm, spíš hlavně ty čočky.

Jo. No a ty jsi říkala, že by sis zařídila ten pokoj. Hm.

Jak by jsi to zařídila? No... koupila bych si nověj nábytek, protože fakt už je starej. Koupila bych si nověj nábytek, prostě. Koupila bych si nověj noťas, stojan na něj, protože se mi zničil. No tak nějak jakoby všechno k tomu počítací.

Vymalovala by sis ten pokoj třeba? Nebo vytapetovala? No, možná jo. Udělala bych si tam takovou mozaiku, skačkovou. To je černá a bílá.

Aha. Ty máš ráda ska? Hm.

Tak jo. Hm a používáš slovo cool? Ne.

A používáš místo toho nějaký jiný slovo? Ne. Jenom že je to prostě prima. Nebo hezký. Jinak jako ne.

A jak by něco muselo vypadat, abys o tom mohla říct, že je to pěkný nebo prima? Já nevím. Muselo by to bejt prostě jakoby z lásky, daný. To za první a za druhý... Bych musela jakoby vědět, že si mě tím člověk nekupuje.

A myslíš že můžeš i o člověku říct, že je prima nebo hezký? Jo.

Kdy? Když prostě se chová normálně a když prostě má dobrej styl, jakoby na sobě, dobře oblečeněj.

Co pro tebe znamená se chovat normálně? No to je... bejt v klidu, neječet. Nedělat průsery a takovýhle.

Jo. A ty jsi říkala, že by měl mít styl, jako že je oblečeněj hezky. Jak bys to popsala? Kalhoty, prostě. Obyčejný trubky, nějaký pěkný tričko.

Hm. A jak by se choval, takovej člověk? Ty jsi říkala, že v klidu... No nesměl by dělat problémy.

Ještě něco? Nesměl by fetovat, to je taky hlavní. Musel by bejt v pohodě, v klídku. Musela by s ním bejt sranda.

Jo. Máš nějaký koníčky? Já jezdím na koni.

Jé, to je hezký. Jak dlouho? Rok a půl.

A to jezdíš i závody nebo jen tak? Jenom pro zábavu.

Chodíš někam do stáje nebo do kroužku? Do stáje.

Myslíš, že u toho vydržíš? Jo, asi jo. Doufám, že jo. Protože doma mam jakoby plno knížek o koních.

Takže koně máš fakt ráda, jo? Hm.

Baví tě ještě něco nebo hlavně ty koně? Keramika, ještě.
Chodíš někam do kroužku? No, chodila jsem, ale teďko už ne.
Aha. A ještě se zeptám, líbí se ti graffiti? Ne.
Nelíbí. Co se ti na tom nelíbí? Že je to všude po zdech. Kdyby to bylo po papírech, tak mi to je jedno. Se mi to prostě nelíbí, jak je to všude, poslední dobou.
Na papíře by se ti to tedy líbilo? Jo.
To by se ti líbilo co? Obrázky, písmo nebo kombinace? Písmo.
Co se ti na tom líbí? No že je to udělaný jinak než normálně.
A co se ti nelíbí na těch obrázcích? Ty obrázky jsou taky jakoby dobrý, akorát jsou moc barevný.
Jo? Bys je udělala míň barevný? Hm.
Proč? Hm, protože prostě... není to... já nevím. Na tý zdi je to takový divný.
Jo a kdyby to graffiti bylo na nějaký legální zdi... Oni jsou zdi, že je to tam legální a může se to tam dělat. Tam by se ti to taky vadí? Hm, tam ne. To ani ňák ne.
Viděla jsi to někde? Hm.
A pamatuješ si, co tam bylo? To ani ne.
To tě zaujalo? Jo, to se mi líbilo. To bylo pěkný.
Víš, čím to bylo? Proč se ti to tam líbilo? Nebylo to tam tak barevný. No a prostě... nebylo to tam přeplácany těma barvama.
Zkoušela jsi někdy graffiti? Tvořit na papír? Jo.
A bavilo tě to? Ne.
Proč? Protože mi to nejde.
Myslíš, že kdybys u toho vydržela a zkoušela dál, že by ti to šlo? No, možná že jo. nevím no.
Ale možná tě to tolik nebavilo? Je to možný? Jo.
A co myslíš, že když někdo udělá graffiti na zeď, proč to tam dělá nebo pro koho to tam dělá? No aby se nenudily.
Aby se nenudili, jo? To hlavně nebo...? No to hlavně a hlavně, aby udělali vztek ostatním, prostě.
Aby tím provokovali, jo? Hm.
Tak jo. Ještě by mě zajímalo, co pro tebe znamená originalita? Originalita. No prostě že je to originální, že je to zajímavý a má to málo lidí.
A nevadí ti, když to někdo kopíruje? Ne.
Je nějaký příklad toho, kdy by ti to vadilo? No, u mý ségry.
Proč? Protože ta zkopíruje všechno, co já dělám.
A máš ráda experiment? Ne.
Proč? Protože nikdy nevím, co se z toho jakoby vzejde.
Dobře. A tancuješ? No, občas jo.
A co? No, všechno možný, kromě hip hopu všechno.
Zkoušíš to sama doma nebo chodíš na nějaký kroužek? Doma to zkouším.
Učíš se podle něčeho? Hm.
Máš doma nějaký videa nebo knížky? Mam videa.
Co tě bavilo z těch tanců nejvíc? Hm, to... jak se to jmenuje... ty břišní tance. S nějakýma těma... africkýma nebo jak se to jmenuje.
Africký rytmy nebo něco takovýho? Hm.
Aha. A to jsi nepřemýšlela, že bys někam chodila? Ne, ségra mě chce přesvědčit, abych někam chodila, ale já nechci.
Proč ne? Protože se bojím.
Čeho? Hm... Nevím.
No jestli tě to baví, tak se nemusíš bát, ne? To říká i ségra. (směje se)
Tak zatím můžeš u toho vydržet doma a když budeš chtít, tak ještě můžeš začít někam chodit. Hm.
Takže jsi říkala, že hip hop netancuješ, jsi říkala, jo? Hm. Mě se nelíbí.
Proč ne? Se ti nelíbí? No, mě se to nelíbí.

Co se ti na tom nelíbí, na tom tancování? No protože... potom jakoby... já nevím. když se tancuje, tak se potom dávaj dohromady ty gangy takový. A pak se tancuje mezi sebou ty... battly.

To se ti nelíbí, ty battly? Ne.

Proč si myslíš, že to dělaj? No protože si potřebujou dokázat, že jsou víc, než ti ostatní.

A to se ti nelíbí? Ne.

Viděla jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Jo.

Jakej? Nežádej si poslední svůj poslední tanec.

To je nějaký nověj nebo starší? Starší.

A líbilo se ti to? Jo.

O čem to bylo? To bylo o holce, která dělala balet. A ona měla jakoby nějaký talentový zkoušky.

A ona se... ona na ty její zkoušky měla přijít i ta její máma, ale cestou se zabila. Tak se odstěhovala za tátou. No a začala chodila do školy a tam chodili samý tmavší kluci a holky. No a ona se seznámila s holčinou a ta měla bráchu. No a šli do Áčka, to byl jeden hip hopovej klub. No a ona se zamilovala do jednoho... no tý holky bráchy. A ten jí naučil... jakoby spojil hip hop s baletem. No a potom jí donutil jít znova na ty talentovky a ona je udělala.

Hm. A co se ti na tom filmu líbilo? Že tam byla ta romantika.

Takže máš ráda romantický filmy, jo? Hm.

A proč ten hip hop, tady v tom filmu, ti nevadil? No protože... no.. on tam ten hip hop moc nebyl.

On byl spojenej s tím baletem a to bylo prostě něco jinýho.

Jo, takže když se ten hip hop spojí třeba s tím baletem, tak se ti to líbilo, jo? Tak je to pěkný.

Co se ti na tom líbí? Kdybys to porovnála... No prostě je tam něco navíc, než jenom ... prostě takovýto jenom... nanana.

Tam pouštěli jakou hudbu? No spíš tu baletní. Já chodím hodně na opery.

Fakt? Hm. S mamínou jsme byli na Popelce, na Mrazíku.

Tak to je fajn. No a ještě by mě zajímalo, jak máš ráda sourozence a rodiče. Jak s nimi vycházíš?

Jo, já bych na ně nedala dopustit.

Tak jo. A bavíte se s kamarády třeba o sourozencích a rodičích? Jo.

A stalo se ti třeba někdy, že někdo urážel z tvý rodiny... Hm.

... proto, aby tě naštvál? Hm.

A jak jsi reagovala? No, rozbila jsem mu ústa.

A můžu se zeptat koho urážel? Mámu.

Udělala jsi to třeba někdy ty? Že bys urazila... Ne, nikdy.

A co to bylo za člověka, co to udělal? To byla jedna holka, se kterou se nebavím. A ve škole mi řekla, že viděla mojí mámu, jak si píchá tuto. A přitom jsem věděla a vím, že prostě máma to nedělá... Protože má sourozence a má přítele, takže... A chodí do práce, tam jezdí s babi, takže to vím. No a za to jsem po ní skočila. Se proletěla po schodech.

Jo, a to tedy udělala, aby tě provokovala, jo? Hm.

Tak jo, to bude všechno. Děkuju za rozhovor:

Transkripce rozhovoru č. 5

Během ukázky:

Jé, tuhle písničku mi furt pouští jedna kamarádka.

Po ukázce:

Tak to je všechno. Ty jsi říkala, že jí tedy znáš. Hm.

Znáš i toho interpreta, kdo to tam zpívá? Ne.

A ty jí tedy znáš protože ti jí pouštěla ta kamarádka nebo jsi jí znala i předtím? Já jsem jí znala i předtím.

No a co je to tedy za hudební žánr? Já nevím.

Hip hop. Znáš hip hop? Jo.

Líbí se ti? My jsme ho i tancovali.

Jo aha, s nějakou partou, jo? No.

Aha. No já se tedy ještě nejdřív zeptám, jak se ti ten hip hop tedy líbí? Já nevím. Líbí se mi prostě.

A co se ti na něm líbí? Ten styl té hudby. A do toho to oblíkání.

Jo. A jak celkově hip hop vnímáš? ... Nebo co si myslíš, o čem to je, že se ti to líbí? Já nevím.

O čem podle tebe hip hop je? Co se tam řeší? ... Co tě napadá. Nebo co se ti vybaví, jako první myšlenky, slova. Já nevím vůbec.

OK. No a ty jsi řekla, že jsi tancovala. Hm.

To jsi k tomu přišla jak? Em... Já nevím jak to říct. Prostě kámoška mě to učila.

Jak dlouho jsi to tancovala? Já nevím, asi dva roky.

A kolik let nazpátek to je? Je to asi dva roky nazpátek. A tancovala jsem to asi dva roky.

Jo, a proč jsi přestala? Kvůli zdravotním problémům.

A co jsi tancovala? Ten breakdance nebo popping, lockin...? Ne. ... Jump style. A normálně jako ty základní kroky v hip hopu.

Aha. A bavilo tě to tedy? Jo.

Co se ti na tom líbilo? Já nevím, ty kroky, všechno.

Aha. A kde si myslíš, že se člověk ten hip hop naučí nejlíp tancovat? Na kroužku, doma.

Jo. Ty jsi říkala, že se ti k tomu líbí i to oblíkání. Proč se ti to líbí? Nebo co se ti na tom líbí?

Všchno.

Například? ... Já nevím.

Chodíš tak oblíkaná ty? Hm, jenom doma.

Aha. Tak kdybys mi popsala, jak chodíš oblíkaná, co si na sebe vezmeš, co to je? Volný tepláky.

A volný mikiny.

A tričko taky volný? Ne, to uplý. V tom se dobře vtancuje.

Vybíráš to podle toho, aby se ti dobře tancuje? Jo.

A máš při výběru ještě jiný kritérium při výběru? Ne.

Máš nějakou oblíbenou značku? Nike.

Nike? Hm.

Hlavně Nike nebo ještě nějakou jinou značku? Hlavně Nike. A potom ještě Puma.

Dobře. Jo a podle čeho to tedy vybíráš? Když jdeš do obchodu, jestli nejdřív podle značky a pak ještě podle něčeho? No, podle značky a potom taky podle toho, jak se mi to celkově líbí.

Jo. A když si to zkoušíš, tak se taky na něco díváš? Hm.

Na co? Jako jestli v tom nevypadám jako hrozně. Jestli mi to jako sluší.

A jinak jsi říkala, aby se ti v tom dobře tancovala, jo? Hm.

A myslíš, že ten tvůj způsob oblíkání někoho pohoršuje, provokuje nebo štvě? Já nevím. Ale asi ne, protože moji kamarádi taky tak chodí oblíkaný.

A ve škole třeba? Ve škole... To ne, to zase normálně oblíkaný. Jakože nechodím do školy v teplákách.

Jo a jak tedy chodíš, ve škole? Normálně v kalhotech.

A ty kalhoty jsou jaký? Džíny nebo...? Uplý. No.

Když jdeš někam ven, odpoledne, tak to si vezmeš co? Ty tepláky? No, jak kdy, kam jdu. Když jdu třeba normálně s holkama ven, tak kalhoty. Ale když jdu třeba jenom před barák, tak normálně tepláky.

Jo, dobře. No a co si myslíš o tom, když maj kluci stažený kalhoty dolů, jsou volný a lezou jim z toho trenky? Co si o tom myslíš? Já nevím.

Líbí se ti to, nelíbí? Jako jak u koho. Protože když maj třeba vidět trenky, tak to se mi nelíbí. Takový divný.

Divný, jo? V čem je to divný? Já nevím. Že všem ukazují, jaký maj trenky. Prostě je to...

A co říkáš na to, když někdo nosí oblečení ve větší velikosti než má mít? ... Ty jsi říkala, že vybíráš volný oblečení, ale asi na sebe, ne? No.

No a ty máš asi velikost S nebo XS, ne? S.

Tak kdyby sis místo velikosti S vzala třeba velikost L. Tak já bych to nosila, ale zase jenom v baráku. Venku ne.

V baráku jako doma, jo? Hm.

A proč ne venku? Nevím.

Hm. A máš ráda nějaký šperky? No, normálně řetízky stříbrný. Já zlatý moc nemusím, spíš stříbrný.

Jo a máš nejradši nějaký řetízky nebo nosíš i náramky, náušnice nebo něco? Náušnice nenosím.

Proč ne? Nevím.

Nechceš je? Ne.

A tak tedy ty řetízky, jo? Hm.

A ty stříbrný tedy. Jo.

Máš třeba taky i bižu? Jo, to taky jako.

Jo, ale aby to byla barva stříbrná, jo? Hm.

Máš ráda na tom taky nějaký přívěsky třeba? Hm.

A když si to vybíráš, jaký si koupíš? Máš ráda velký nebo malý? Malý.

Malý přívěsky i malý řetízky? Jo.

Někam ke krku nebo aby to bylo trošku i volnější? Ne, jako to máte vy.

Jo, takže taková normální délka řetízku. Jo. A na tom ty přívěsky malý, prostě, aby... no, malý.

A jaký máš přívěsky? Já nevím... Takový... Já nevím jak se jmenuje ten znak.

Jak to vypadá? Uměla bys to nakreslit? To nevím.

Klidně to tady zkus. Jeden mam jakoby do jablka, jako jablko. Potom mam třešně a potom takový...

Tak a tak... (kreslí, viz. obrázek) Takhle a vprostřed je takový diamantík.

Aha. Není to japonskej znak? Já nevím, ale ňákej znak to je.

Ty čáry jsou všude stejně thustý? Hm.

Tak jo. Kde jsi k tomu přišla? To jsem dostala.

Líbí se ti to? Hm.

A co říkáš na šperky, co jsou typický pro hip hop? Viš jaký jsou pro ně typický? Jo.

Jaký? Ty zase moc nemusím. ... Jako takový ty volnější.

No. No tak to ne, ty nenosím.

Proč ne? Nevím.

Volnější, myslelas' ty velký? No.

Ty se ti nelíbí, jo? Jakože ne nelíbí, ale prostě je nenosím.

Je k tomu nějaký důvod? Ne.

Takže prostě automaticky vybíráš ty menší, jo? Jo.

A líbí se ti ty velký šperky třeba na jiných lidech? Nebo holky, když mají ty velký náušnice. Jako třeba když maj rozpuštěný vlasy a do toho velký kruhy, tak to se mi líbí. Ale jinak asi ne.

Ještě by mě zajímalo, co pro tebe znamená něco vlastnit, něco mít? Nevím... Jako že si něco hlídám, jako schovávám?

9 PŘÍLOHY

Jako kdybys něco měla, třeba noťas, tak co by to pro tebe znamenalo? Nevím, prostě normální věc. *A když bys třeba vyhrála nějaký milion nebo rodiče, měla bys prostě najednou přístup k penězům a mohla by sis něco koupit, cokoli bys chtěla. Co by sis od toho slibovala?* Kdybys byla najednou bohatá. Já nevím.

Koupila by sis něco? Jo. A nebo bych to dala těm... postiženým dětem. A nebo bych se prostě rozdělila se svojí rodinou.

Hm. A myslíš, že by sis s tím třeba nějak polepšila? Že by byl třeba život lepší? Pořád stejný.

OK. Ještě by mě zajímalo, používáš slovo cool? Ne.

A nějaký jiný místo toho? Swag.

Jak? Swag.

Swag? No, jako že je to dobrý, jako.

To jsi slyšela kde? Nebo odkud to máš? Já nevím odkud to mám. To už používám dlouho.

Aha. A jak se to píše? Na začátku S a pak jednoduchý V nebo dvojité? Dvojitý.

A na konci K nebo G? G.

Aha. Ty jo a nepamatuješ si, kde jsi k tomu přišla? Ne.

A používáš to tedy, když je něco dobrý? Jo.

Když je to bomba a tak? Hm. A nebo new style. Když třeba uvidím něco poprvý a je to fakt dobrý, tak řeknu new style.

A k tomu jsi přišla jak? To mam od kámošky, ta to říkala pořád.

Taky při stejném použití nebo v jiným významu? Hm. Když jsem jí třeba něco ukázala, novýho, co jsem dostala, tak ona řekla new style.

Aha, tak to jsem ještě neslyšela. A jaká ta věc musí bejt, abys řekla, že to je swag? Nebo new style?

Já nevím. Prostě... aby se mi to prostě líbilo. Jako že bych třeba viděla něco, co jsem ještě neviděla.

Jo. A může bejt taky nějaký člověk, abys o něm řekla, že je swag nebo...? Ne.

Ne? Ani třeba to new style? Ne. Jakože jak se oblíká, třeba.

A kdybys viděla nějakýho člověka, který by byl něčím fakt zajímavý, něco by třeba dobře uměl nebo by tě něčím zaujal, je nějaký slovo, který bys použila pro označení takového člověka? Jako používáš swag nebo new style pro věci? Ne.

Tak jo. A jaký máš koníčky? Já? Zpěv, tanec, hra ping pong, sport a hrát na flétnu.

Jakej sport děláš? Běhám. Dřív jsem hrála chvilku fotbal, no. Ale teď spíš jenom ten běh.

Ten máš na krátký tratě nebo dlouhý? Dlouhý.

Jezdíš taky na nějaký soutěže, závody? No, párkrát jsem byla.

A vyhrálaš něco? Párkrát.

A to tancování, ty jsi říkala, že jsi tancovala hip hop. Tancuješ ještě něco jinýho? Ne, teď už ne.

Jo. Tys taky říkala zpěv, co tě baví zpívat? Máš nějaký oblíbený písničky, který si ráda zazpíváš?

Ne. Já zpívám to co umím.

A co umíš? Já nevím. (směje se)

Nenapadá tě něco? Ne.

Hele a co graffiti? Líbí se ti? Jo.

A líbí se ti to i na zdech nebo třeba jenom na papíře? Na papíře.

A na zdech? Na zdech taky.

Který se ti víc líbí? Obrázek nebo písmo? Nebo kombinace? Písmo. Ale i ta kombinace. Jako že když se to dá dohromady, tak taky.

Hm. A co se ti na tom líbí? Všechno.

Jak všechno? Nevím, všechno. Ty barvy a to to... jak to vypadá, ty písmena, jak jsou na sebe napojené a to.

Jo. A zkoušela jsi něco napsat nebo nakreslit? Jo.

Na papír nebo i na zed'? Na papír jenom.

A jak tě to bavilo? Já nevím, já už to kreslím dlouho.

Jo ty to děláš pořád, tedy. Hm.

Aha. No a co se ti na tom tedy líbí? Já nevím.

Nebo proč tě to baví? No baví mě to.

Zažíváš při tom něco? Nějaký pocit? Ne.

Třeba radost, když se ti to povede nebo nějaký zalíbení nebo něco? Úplně normální.

Řák to extra neprožíváš. Hm.

A je něco, co se ti na tom nelíbí? Eem.

Ne. Prostě se ti to líbí. Hm.

A je třeba nějaký místo, kde se ti to na zdi nelíbí? Jo. Když je to... Třeba tady blízko, tak tam je zed' a tam je to strašně přeplácáný, těma graffitama. Tak to se mi to nelíbí.

Jo, když je toho hodně, jo? Hm.

A když se podíváš na nějaký legály, tak tam se ti to líbí nebo ne? Na co?

Legály, legální zdi, kde se může kreslit. Člověk u toho může být jak dlouho chce a vyřadit se.

Viděla jsi to někde? Hm... neviděla.

A líbí se ti taky ty tagy? To jsou tenký rychlý nápisy, menší než graffiti, třeba jenom podpis. To jsem taky zkoušela, ale nešlo mi to. To bych se musela učit.

A líbí se ti to jinak? Jo.

Co se ti na tom líbí? Nevím... Že k tomu můžu přidat různé ornamenty a takový ty ty...

Hm. Proč si myslíš, že to ti lidi dělají? Na zdi? Já nevím, to nevím.

Nevíš? Nenapadá tě? Eem.

Třeba pro koho to je? Jestli jenom pro sebe, pro kamarády nebo celkově... Já nevím, možná pro sebe, pro kamarády.

Myslíš, že maj ty graffiti nějakou úlohu? Třeba ozdobit město nebo aby někomu... Aby to spíš zničili.

Zničili? Proč myslíš? Já nevím. Třeba u nás máme taky graffiti a strašně to narušuje, to město.

Tam se ti to teda nelíbí nebo i tak se líbí? Eem. Jako jo, líbí se mi to, ale narušuje to město.

Takže bys to tam radši neměla nebo měla? Neměla.

Tak jo. Co pro tebe znamená originalita? Jako že je to originální?

Hm. Já nevím.

Nebo vadí ti třeba kopírování? Jako když to... někdo úplně zopakuje?

Hm. Jo, to jo.

A proč? Já nevím, je to divný, Když to mam já a musí to mít i ten druhý.

A když někdo něco udělá a ten druhý z toho převezme jenom část a udělá z toho něco jinýho? Hm, to mi nevadí.

Jak vnímáš mezi tím ten rozdíl? Hm... .. Nevím.

Nevadí. A viděla jsi někdy nějaký film s hip hopovou tematikou? Jako s těma graffitama a ten hip hop dohromady?

Hm. Já nevím.

Jaký máš ráda filmy? Já? Úplně normální. (směje se)

To znamená? Já nevím.

Komedie, romantický, horory, thrillery... Horory úplně nesnáším.

Proč? Já se na ně nemůžu dívat. Se potom bojím. Já třeba když se kouknu na horor, tak potom přes noc vidím ty...

Jako že se ti zdají hororový sny, jo? Jo.

Tak to je nepřijemný. A třeba nějaký filmy, že tam zpívali, tancovali nebo něco tvořili? Jo, třeba Let's dance nebo Street dance a tak.

Aha. A líbilo se ti to? Jo.

Co se ti na tom líbilo? Já nevím, všechno.

Vzpomeň si na něco? Já nevím, třeba ten tanec.

A ta hudba? Jo, ta taky.

Dobře. A ještě by mě zajímalo, jak vycházíš se svými rodiči a sourozenci? Jestli je máš ráda? Hm, jo.

A bavíš se třeba s kamarády o nich? Jako... Někdy.

*Jo. A stalo se ti někdy, že by někdo urazil někoho z tvý rodiny, jenom proto, aby tě naštvál? Hm.
A co jsi dělala? Nic, vynadala jsem mu.
A můžeš mi říct, jestli to byl kluk nebo holka? Kluk i holka.
Stalo se ti to několikrát? Jo.
Proč to udělali? To nevím, to už je dlouho.
Hm. Naštvalo tě to tedy? Jo.
Co oni pak udělali, když jsi jim vynadala? Oni se mi... omluvili.
Udělali to tedy schválně nebo ne? To nevím.
Pamatuješ si, co ti řekli? Jo, něco jo.
A nevíš tedy, jestli by to mohlo být záměrný nebo ne? Ne.
A udělala jsi to někdy ty, že abys někoho naštvála, tak jsi řekla, že 'Tvoje máma blablabla.' nebo 'Tvůj táta....'. Ne.
Dobře. Tak jo, děkuju za rozhovor.*

Transkripce rozhovoru č. 6

Během ukázky:

Tuhle písničku furt poslouchaj holky.
*Líbí se ti? To není úplně můj styl.
Víc, co je to za hudební žánr? Hip hop.*

Po ukázce:

*Takže tu písničku znáš? No, slyšel jsem jí, ale jinak moc ne.
Jo. A posloucháš trochu hip hop nebo vůbec? Taky. Ale spíš radši české a slovenské.
Co jinak posloucháš? Punk.
A ještě něco? Já si toho poslechnu víc.
Jako třeba i rock, pop, techno? Hm.
O čem myslíš, že hip hop je? ... Žádná myšlenka mě nenapadá.
Nevadí. A kdybys srovnal hip hop a ten punk, jak vnímáš rozdíly? Tak je to jakoby klidnější a i na těch koncertech to jakoby vypadá strašně jinak.
Cos teď myslel? Ten punk? No, ten punk.
Co posloucháš z toho punku? Taky spíš český a slovenský nebo ty cizí? Čechy, Slováky i Anglii, normálně.
Chodíš na koncertech do kotle? No, to docela hodně.
Tam to je někdy docela mazec, ne? No, v pogu jo.
A kdybych hip hop neznala, jak bys mi ho popsala? Vysvětlil, o co tam jde? Hm... jakoby... jak to říct. Nějaká rýmovaná myšlenka.
Dobře, tak jo. A ještě, ono je běžný, že jakou hudbu člověk poslouchá, tak podle toho se obléká.
Můžeš mi říct, jak se oblékáš ty? V čem se cítíš pohodlně? Hm... no tak, já mám rád kůži. A různý ostny a tak, se mi líbí.
Jo, takže máš nejrůznější kožené kalhoty? Ne, to spíš jenom bundu koženou.
Aha. A ty kalhoty jeans nebo? No, jeans.
A nějaký volnější nebo klidně můžou být upnutý? Takový... akorát.
A trika taky takový... No
Volný nebo akorát? Akorát.
Máš oblíbenou nějakou značku? Hm... asi Steel. A... to je asi tak ňák všechno z oblíbených značek.
A když se podíváš na to hip hoperský oblečení, volný kalhoty a volný trika...? Tak já nevím, mě to přijde zvláštní, když to vidím.*

V čem? Tak třeba když ten rozkrok je u kolen, tak mi to přijde, jako by tam končila páteř.

Jo. A co říkáš na to, když to maj takhle stažený, že klukům při tom lezou trenky a holky, ty tedy nosíš spíš bokovky a z toho jim lezou tanga. Co si o tom myslíš? No já nevím, mě se to nijak extra nelíbí ten styl.

Hm, co se ti na tom nelíbí? Tak nějak všechno. Ty volný kalhoty...

Nebo proč? Tak mi to přijde takový divný. Tak třeba hoper když se podívá, jak se oblíkám já, tak mu to asi taky přijde trochu divný.

Jo, dobře. A co je pro tebe důležitý, když si vybíráš oblečení? Když jdeš nakupovat, tak podle čeho se řídíš? Podle vzhledu a jestli se v tom cítím pohodlně.

Myslíš si, že to, jak se oblékáš, někoho provokuje? Nebo pohoršuje, vadí mu to? Jo, učitelé pár lidí to může provokovat.

Už ti to někdo řekl? Jo, já nosím docela výrazný oblečení.

Poznáš to na někom, že se mu to nelíbí? Třeba když jdeš okolo někoho nebo na kamarádech. Jo, dá se to poznat, když projdu kolem. Jako spíš starší generace lidí se docela ohlížej.

Jak se tváří? No, takovým tím pohledem jako 'Co to je?'

Hm. Nosíš taky rád nějaký šperky? Ty jsi říkal nějaký ty ostny, ty máš na bundě nebo na náramcích? No, na bundě, na pásku, náramky.

Nosíš třeba taky ještě nějaký řetízky nebo náušnice, nějakou pecku? No, teď už ne.

Měl jsi? No, jo.

Nosíš to rád? Jo, docela jo.

Co máš tedy nejradši? Tak asi ty náramky a... jakoby zdobený pásky, no.

A nějaký řetízky taky nosíš? No, občas jo.

Jaký? To normálně spíš obyčejný, jenom trochu tlustší řetězy.

Jak trochu tlustší? Hm... centimetr.

A to je u krku nebo... No.

Není to dlouhý? Ne.

A proč to rád nosíš? Jako zrovna tohle. No, nevím, líbí se mi to.

Co se ti na tom líbí? Jak to vyčnívá z těch ostatních stylů.

Jak to myslíš teď, že je to odlišný? No, že je to hodně odlišný.

Jo, líbí se ti, když se odlišuješ od ostatních? No. Mam to radši.

Proč? Já nevím, přijdu si takhle víc svůj.

Aha. Je pro tebe důležitá originalita? Asi jo.

A být odlišný? No, strašně nemam rád třeba stereotyp a takovýhle.

Jo. A co nějaký kopírování? Když někdo něco udělá, tak druhý přijde a má to a samý nebo udělá to a samý. To se mi moc nelíbí.

A kdyby třeba někdo něco udělal a ten druhý by přišel, vzal by část z toho něco, jenom něco a nějak to ještě přetvořil. Tak to bych spíš řekl, že to je... spíš jakoby vylepšování té věci, tak to se dá.

Hm. A co nějaký ty doplňky, který jsou typický pro hip hop? Víš jaký jsou? Hm... spíš takový ty volnější řetízky nebo potom bejvaj takový ty... růžence, tak to často nosí.

Já nevím, jestli nosí vyloženě růžence, ale ty kříže tam maj. No.

Co na to říkáš? Hm, já nevím. Řekl bych, že to je jako když my nosíme spíš ty ostny... Jako mě to nevadí, vůbec.

A ty bys to nosil nebo ne? No, spíš ne. Radši... to svoje.

Jo, víc se ti líbí to tvoje. No.

A co znamená pro tebe něco vlastnit? Něco mít? Hm, tak když něco mám, tak to je věc, kterou jsem si pořídil sám. Tak to pro mě znamená něco vlastnit.

Je to důležitý mít něco vlastního? Asi jo.

No jako spíš jak to je pro tebe, jestli to řešíš nebo ne? No, určitě.

A co by sis sliboval od bohatství? Kdybys teď třeba vyhrál nějaký milion nebo prostě bys měl najednou přístup k penězům, mohl by sis koupit cokoli. Co by sis od toho sliboval? Hm, já spíš nic.

Já bych spíš žil takovým normálnějším životem.

Hm, to znamená? Hm... Koupil bych si byt, auto, něco vystudoval. A to by mě tak nějak stačilo.

Kde by sis koupil byt? Já nevím, ale podle lokality, co by se mi líbilo.

Podle lokality, jo. A kde radši – někde uprostřed města, na kraji města nebo úplně někde v přírodě... ? Spíš na kraji města.

Proč tam? Tak aby to nebylo nějak extra daleko od města a zase abych nebyl přímo uprostřed toho rušného města.

A spíš bys radši koupil nějaký už postavený barák a opravil ho nebo si nechal postavit komplet nový? Hm, asi spíš opravil.

Myslíš si, že když člověk najednou zbohatne, má prostě ty peníze, že si tím třeba přilepší? Jo, tak asi určitě, protože když to vezmu z logický stránky, tak peníze vždycky potřebujeme.

Hm, dobře. Používáš slovo cool? Em, ani moc... jako jo, sem tam ho použiju.

Používáš třeba jiný slovo místo toho? Tak spíš ze srandy swag.

Kde jsi k tomu přišel? To už nevím. Měl jsem to na kalhotách našitý.

A znamená to něco? No je to něco jako když se řekne styl. Že je to stylový.

Jak se to píše? Swag.

To se teda používá když je něco stylového, jo? No, teďko se to hodně rozmohlo, že je to na čepicích a všude.

Fakt? Aha. Tak to bych se možná měla víc okolo sebe dívat. (smějeme se)

To je vyloženě označení pro nějaký styl nebo...? Hm.

Co je to za styl teda? To je jakože spíš taková odrůda od toho hip hopu.

Aha. A to se ti teda líbí? No, to je takový snesitelnější. Že se ten hip hop teďka spíš zaměřil na ty věci jakoby užší, že už to není takový roztáhnutý.

Jo, to ti víc vyhovuje. No. Vypadá to líp.

A mohl bys to třeba taky říct i o člověku? Když tě někdo zaujme, nějaký týpek nebo pěkná holka, můžeš taky říst sweg? Nebo cool? No, jo.

A jak takovej člověk vypadá? Nebo jak se chová? Nevím. Spíš když to soudím podle pohledu, tak že je odlišnej od té společnosti.

A v chování by byl třeba jaký? V chování... To spíš... jako ty šílený lidi.

Co pro tebe znamená šílený? Že dělaj jakoby neobvyklý věci.

Hm, například? Třeba když se jde do toho poga, tak pogujou a tak.

Jo, tak to dělaj hlavně ti, co maj rádi punk, ne? No, většinou.

Dobře a ještě něco? To je asi všechno.

Jo, takže tyhle šílený věci, když se to vezme obecně, tak ty jsou spojený s adrenalinem? No, určitě.

Tak jo. A máš nějaký koníčky? Tkaničky?

Koníčky. Hm, koníčky, jo to mám.

Jaký? Tak to mam box, dělám smíšený bojový umění – MMA.

Co to je? Jak to vypadá? To je takovej spíš agresivnější styl bojového umění.

Aha, odkud to pochází? Víš to? Jsou to spíš takový... no, řecko-římský zápasy.

Gladiátoři. No, to se tam používalo.

Z toho to vychází, jo? No, z toho to vychází. Se to smíchalo všechno dohromady a cvičí se to na jednom člověku.

Hm, zajímavý. To tě teda baví. No, baví.

To chodíš někam do kroužku nebo to zkoušíš sám nebo jak to je? No, do kroužku i sám.

Máš i kamarády, co to dělají? No, určitě.

Jak dlouho to děláš? Box dělám od šesti let a to smíšený dělám dva a půl.

Roku. Jo

Ne od dva a půl let. Ne. (smějeme se)

A ještě něco tě baví? Tak většinou ty koncerty, asi.

Chodíš hodně? No, docela jo.

Tady v Čechách nebo i...? No, tady v Čechách hlavně.

Hm. Ale to by mě zajímalo. Poguje se i v zahraničí, ne? No, tak určitě v Německu, co jsem byl za hranicemi. Já bych řekl, že se musí pogovat všude.

A je to všude stejný nebo jsou nějaký rozdíly? Nevíš? Zažil jsi to třeba někde v cizině? Cizině jsem to zažil v Londýně. No a tam ty pravidla jsou docela stejný.

Tak jo. A líbí se ti graffiti? Jo, graffiti mám rád.

Tvoříš to nebo ne? Tvořím.

A jenom na papír nebo i na zed'? Na papír i na legály.

Na legály chodíš, jo? Hm.

Děláš to i zdech, který nejsou legální nebo ne? Jo, byli jsme jednou, párkrát si zařadit.

Ty děláš velký graffity nebo i tegy? Buď tegy nebo když jdeme s větší partou, tak děláme spíš ty legály, protože tam se toho dá i víc stihnout.

Jo. Máš radši písmo nebo obrázky? Nebo kombinace obojího? Spíš kombinovanej, jakoby obrázek s písmem.

Co tě na tom baví? Já nevím. Asi tak kombinace všech těch barev... i to písmo.

Hm. To tvoříš tedy s kamarády? No.

A sám taky nebo to ne? Sám spíš jenom tak na papír.

A když to děláte s těmi kamarády, na tu zed', co při tom zažíváte? ... Třeba nějaký adrenalin, zábavu, pohodu, relaxaci... Taková spíš relaxace, spíš euforie.

Tak když to jsou ty legály... No, tak to je... to tam někdy chodím i sám. To mě baví.

A když to děláte někde na nějaký zdi, která není legální, tak co při tom zažíváte? No, tak to je taková... adrenalin... ta... euforie.

Je nějaký důvod, proč to děláte? No, tak těch je hodně. Začíná to jsme mladí a blbí a končí to, jakože... kolikrát to i spíš zkrášluje to okolí. Když je to na vhodným místě, tedy.

Jo, takže si myslíš, že to město pak může i vypadat líp, jo? No.

A jsou nějaký místa, kam se to nehodí, kde se ti to nelíbí? No tak určitě na památky, to strašně jakoby nesnáším a třeba když je to v tunelu nebo tak... tam bych řekl, že se to hodí.

Hm, proč? Nevím, patří to jakoby k tomu místu.

Jo. A adresujete to graffiti někomu? Třeba kamarádům nebo nějaký jiný partě...? Ne, spíš neadresujeme. To je jakoby spíš to logo tý skupiny, aby to...

Aha, takže vy spíš píšete název vaší party, jo? No.

Podepisujete se u toho? Nějakými přezdívkami třeba? No, určitě.

Ukazujete to pak dál, chlubíte se s tím? To už pak většina lidí pozná, že je to naše. Kdo se jakoby vyzná v tom, v těch graffitech v tom městě, tak už to poznaj.

A třeba na internet na nějaký stránky, to nedáváte? Hm, jo, občas jo.

Na nějaký český nebo zahraniční? Spíš český. Ale to je jenom z těch legálů, protože...

Pro jistotu, jo. Hm. (smějeme se)

A tvoříš ještě něco jinýho? Kreslím komiksy a potom asi už nic.

To si všechno vymýšlíš sám nebo kde bereš ty příběhy? No, spíš... já to nakreslím a ostatní potom k tomu dopíšu texty.

Aha. No a to si kreslíš jenom pro zábavu, jo? Nebo to ještě pak někde ukazuješ... No, spíš jenom pro zábavu.

Jo, tak jo. No a tancuješ? Netancuju.

Vůbec nic? Ne. Tak to pogo, to se nedá počítat jako tanec...

To asi ne. A nezkoušel jsi něco tancovat? Ne.

A co třeba říkáš na breakdance? Hip hop, popping a tak? Jo, to jakože obdivuju.

To se ti líbí? No.

Co se ti na tom líbí? Vypadá to dobře a podle mě to jako je těžký se to naučit.

Zkoušel jsi to někdy? Ne, ale už od pohledu to vypadá, že to nebude lehký.

Hm. A viděl jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Hm, třeba Gympl... To byly spíš ty graffity.

Myslíš, že v tom filmu to bylo hlavně o graffitech, jo? No.

O čem ten film vlastně je? Já ho ani ještě neviděla. To jste neviděla? To si pusťte. Je to docela dobrý film. Je to o studentech na gymplu a partička... jeden kluk tam vlastně kreslí graffiti už dýl a zaučuje to další, jakoby. Je to docela pěkný film.

Jo? Já teď viděla akorát ukázky na film Vejška, a to by mělo být pokračování na Gympl. A ta Vejška mě zaujala, ale říkala jsem si, že by asi bylo lepší vidět oba filmy. No, to určitě.

A viděl jsi ještě nějaký další filmy s tou hip hopovou tematikou? Určitě jo, ale teď si nevzpomenu. *Nevadí. Ještě by mě zajímalo, jak máš rád své rodiče a sourozence, vycházíš s nimi v pohodě?* Jo, vycházím s nimi dobře.

No a bavíte se třeba s kamarády o svých rodičích nebo sourozencích? No, určitě.

Stalo se ti někdy, že někdo urážel někoho z tvé rodiny, jenom proto, aby tě vyprovokoval? Že tě chtěl třeba naštvat? Jo.

Co jsi dělal? Můžeš mi tu situaci popsat? No, to jsem reagoval tím stylem, že dostal přes držku.

Tě to pěkně naštvalo, co. No.

Nevíš proč to udělal? To bylo... to asi spíš vzniklo z nějaký hádky. Většinou tak, no...

Bylo to pravdivý? No, určitě ne.

A udělal jsi to někdy ty? Abys někoho naštvál, tak jsi se pustil do rodiny toho druhýho? To asi ne, já jsem proti tomu.

Tak jo, to je tedy všechno. Děkuju. Není zač.

Transkripce rozhovoru č. 7

Po ukázce

Tak jo, znáš tuhle písničku? Ne

Neznáš? Ne, ale znám toho jednoho, kdo tam v ní zpívá.

Eee, koho? Snoop Dogga.

Jo. Co by si řekl, že je to za žánr? Já?

No. No, rap, že to je, si myslím.

Hm. Já si tu jenom vezmu tahák, protože jsem si zapoměla vytištěný otázky. Tak si to dam tady, sem se budu občas dívat. ...eeee, jo. A posloucháš rap, líbí se ti to? Jo.

Jo? Posloucháš ještě něco jinýho? Poslouchám jakžtakž všechno, kromě Biebera a One direction.

Počkej, jak myslíš, že úplně všechno? No, já si poslechnu fakt všechno.

Jako třeba i rock, pop i metal a tak jo? No, třeba.

A co se ti tedy líbí nejvíc z té hudby? Já nemám jako určitý styl, já si fakt poslechnu jako úplně všechno.

Jo, dobře, tak jo. A teda na to hip hopu, co se ti na tom líbí? Mně?

Hm. Tak já poslouchám když už rap, tak už českej. Mně se líbí, jak se to všechno jakoby rýmuje.

A je něco, co se ti na tom nelíbí? Hm, asi ne.

Jak celkově ten hip hop vnímáš, co si o něm jakoby myslíš? Mně se ta hudba jako líbí. A prostě... já nevím, co bych si o tom měl myslet, mně se to prostě líbí, ta muzika.

No, a kdyby si porovnal třeba ten hip hop s něčím jiným, já nevím, co třeba hodně posloucháš...

Metal jsem dřív třeba hodně poslouchal.

No tak třeba s tím metalem. No, tak, já nevím, oba jsou to rozdílný styly a navzájem se nemají jakoby rádi, když už se to tak vezme. Jakoby prostě, metalisti nosí dlouhý vlasy, všude karabinu a tohle. A hoper má všechno jakoby velký.

Jo. A když by si to porovnal jakoby, řekněme, tvůj vztah k tomu? Tak, ehm, tak jako prostě já se oblíkám třeba jako hoper. Teďko třeba zrovna ne. Ale prostě mně se fakt líbí všechno, prostě.

No, v pohodě. Ty jsi tady zmínil to oblíkání. Ty teda nosíš to hopperský oblečení. Můžeš... Jo, teď už tedy ne, jako. Já nosím teď ty uplý kalhoty. Ale dřív jsem se tak oblíkal hodně.

Aha. Dřív jsi tedy nosil ty hodně volný kalhoty? Jo.

A ty trika taky volný a mikiny. Jo.

Aha. Jak se tedy oblíkáš teď? Teďko? Kotníkové boty mám, uplý kalhoty, ňáký normální hezký tričko, co se mi líbí a modro-černo-bílo-šedou bundu.

Hm, víš proč jsi to oblíkání takhle změnil? No tak já když jsem poslouchal ten metal, tak jakoby... já jsem si neusmyslel sám ze dne na den... já jsem dřív měl kámoše a já jsem šel jakoby s ním. My jsme poslouchali dva roky metal a pak jsme přešli prostě na hip hop. Je to paradox takhle se změnit, ale...

Tak to nevadí, ne? Co se ti líbilo na tom metalu? Metalu? Mě se líbilo, jak je to jako taková tvrdá hudba.

A ten rap nebo ten hip hop, to ti taky přijde jako tvrdá hudba? No tak jako... úplně tvrdá zas ne, ale prostě líbí se mi to.

Já přemýšlím, co se mohlo udát, abys takhle přešel z jednoho stylu na další... No, nám se to i potom přestávalo líbit, že jsme znali většinu kapel, většinu písniček a prostě... postupně, no. Já jsem šel prostě s tím kámošem a doba se měnila, po těch dvou letech.

To tě ten metal tedy potom ničím třeba nepřekvapoval? Ne, to je, když to vezmete, furt to samý.

Jo. (smějeme se)

Dobře. No a kdybych ten hip hop neznala, ani bych nevěděla, co to vůbec je, jak bys mi to vysvětlil? No tak hip hop... to je prostě... když si to vezmete, taková básnička, jakoby, všechno se tam rýmuje a... no, takhle bych vám to vysvětlil.

Jo, ještě k tomu oblíkání. Proč si myslíš, že ti hip hopeři nosí to volný oblečení – volný kalhoty, trika a tak dále? No, aby se odlišili od ostatních.

Jo, myslíš, že by tam mohl být ještě nějaký důvod nebo hlavně aby se odlišili? No tak... já si myslím, že je to hlavně z tohoto důvodu.

Jo. Ty jsi to tedy nosil hlavně proto, že jsi to poslouchal nebo to mělo ještě nějaký jiný důvod? No, líp se s tím začleňuje do skupiny. Když posloucháte ten metal, tak se moc do ňáký skupiny nenato... ale většina lidí v dnešní době poslouchá ten rap, tak se jakoby s tím líp začleňuje.

Jo, takže je to dobrá známka toho, že to posloucháš taky a máte se o čem bavit. Jo.

Máš oblíbenou nějakou značku? Značku? Tak Cropp Town., ta je dobrá značka.

Co tam maj? Tam prodávaj třeba sportovní oblečení a maj tam fakt hezký trička, třeba.

Aha. A co je pro tebe důležitý, když si vybíráš to oblečení, tak co je pro tebe důležitý při tom výběru? Abych si vybral správnou velikost... A musí se mi to líbit, samozřejmě si nekoupim tričko, který se mi nelíbí.

Myslíš, že to, jak se oblíkáš, někoho provokuje nebo štve? Já si myslím, že v dnešní době se takhle oblíkaj skoro všichni. Takže jako já nevím proč by třeba... proč by to mělo vadit třeba mámě nebo někomu.

Nesetkal jsi se třeba s tím, že by někdo řekl, co to máš na sobě? To ne.

Jo. No a ještě by mě zajímalo, co říkáš na to, když se nosí ty kalhoty stažený dolů. Že klukům třeba lezou trenky, holky maj spíš bokovky a lezou jim z toho tanga. Co na to říkáš? Tak to mě nevadí.

Takže ti to nevadí a líbí se ti to. Jo, docela jo.

Co se ti na tom líbí? Já nevím teďko, jak bych to popsal.

Zkus to nějak. ... Prostě... prostě je to hustý. Nevím, jak bych vám to vysvětlil.

Hustý jako že je třeba stylový? No.

Nosíš rád nějaký šperky, něco? Já mam akorát do ucha, tohle.

To je pravej roztahovák? Jo, to je z rohoviny. ... To jsem dostal od táty.

Fakt, jo? On má v uchu jakoby draka.

Aha, takže k tomu tě přivedl táta? Ne, to nebyl nějaký záměr. Já jsem to měl doma strašně dlouho, já nevím, asi rok, dva. A jednoho dne jsem prostě ztratil náušnici, tak jsem to za čtyři dny měl už celý v uchu. I když se to normálně prej roztahuje asi měsíc.

Pomalou, ne? No, já jsem to udělal nějak rychle, ale neprasklo mi ucho, tak je důležitý. (smějeme se)

Nebolelo to ňák? Jo, docela jo.

Tys měl předtím nějakou pecku v uších nebo jinou náušnici? Já jsem měl pavouka, jakoby. Pecku a to vypadalo jako když mi leze do ucha.

Aha, to je dobrý. Jak jsi k tomu přišel? Já jsem to vyměnil s kamarádem. Já měl takovou malinkou pecku, v tom bylo jin jang a nějaký ornamenty kolem toho a já jsem to vyměnil za toho pavouka.

Hm. A tyhle roztahováký ale s hip hopem moc nesouvisí... To je jedno.

Jo? A co se ti na tom líbí? No, mě se nelíbí, když tam někdo má takovouhle díru. Ale mě se třeba líbí, že ten můj je jakoby do E.

Proč se ti to takhle líbí? ... Že to je do E, má to třeba pro tebe ještě nějaký skrytý význam? To ne. Ale prostě... je to od táty, má to duševní hodnotu.

Jo, tak to jo. A co říkáš na šperky, co jsou typický pro hip hop? Jako pecka stříbrná nebo diamant v uchu? Mě se tohleto nelíbí zrovna. Jako mít dvacetikarátový diamant v uchu, to mi někde vypadne a budu naštvanej, že jsem vyhodil do kanálu já nevím kolik to stojí. Třeba dvacet tisíc.

Jasně. A třeba nějaký ty řetězy? Řetězy... To je podle toho... Každýmu to nesluší, si myslím. Takže když to někomu sluší, tak ať si to nosí., Mě to třeba nesluší, mít řetěz kolem krku.

Takže na to nemá vyhranéj názor jako 'Jo, líbí se mi to, je to bomba' nebo 'Ne, nelíbí, je to hnusný'. Ne, tak já na to mam takový neutrální názor.

Hm. A když to někomu sluší, tak se ti to líbí? Jo.

Ty bys to tedy nenosil, nechtěl bys to. Já nevím, já jsem zatím k žádnýmu řetězu nepřišel. Já si myslím, že by mě neslušel.

A kdyby ti to slušelo, tak...? Tak bych to klidně nosil.

Jo. Tak jo. A co pro tebe znamená něco vlastnit? Něco mít? Co pro mě znamená něco mít... Já nevím, dobrej pocit, že něco mám. A nejsem na ulici, třeba.

A co by sis sliboval od bohatství? Kdybys najednou přišel k velkej penězům a mohl sis za to koupit cokoli chtěl... No... co bych si koupil. Já bych dal určitě nějakou část rodičům, jako rodině.

No, já nevím, to by bylo strašně věcí, co bych si koupil. Já mam rád hry, takže já bych si koupil nějaký hry, určitě. Já nevím, šel bych někam s kámošema se najíst, s rodičema. Zaplatil bych dluhy u nás v rodině. No a koupil bych nám nákej pěkněj barák.

A kde? Já nevím. Třeba v okolí u města. Abysme třeba neměli moc daleko nějakěj obchod, třeba.

Aha, ty bys to nekupoval v městě, ale u města, jo? No, já nevím jestli jsou tady ve městě nějaký baráky na prodej.

Jo, to se vždycky najde. No, tak to bych koupil tady ve městě.

Myslíš si, že si člověk může s tím bohatstvím nějak polepšit? Já nevím. Třeba většina lidí, když má peníze, tak se z nich stanou strašný sobci. Jako proto já bych mít strašně peněz nechtěl. Je to pěkný mít peníze, ale... potom... když máte strašně peněz, tak máte plno kamarádů, ale jakmile peníze dojdou, tak už to kamarádi nejsou.

Jo. Používáš slovo cool? Jenom občas.

A je nějaký slovo, který třeba používáš víc než cool a má to stejný nebo podobný... Chálovat. A to znamená jíst.

Aha. A to používáš tedy kdy? No, když jdu jíst. Prostě jdu chálovat.

Jo takhle. Aha. Takže tím říkáš, že máš hlad a '...ted' mě nechte, já se najím...' No.

Hm. A to slovo cool, to používáš kdy? Nevím, Třeba... Já ho nepoužívám skoro vůbec, jenom občas. Třeba... já nevím. ... prostě řeknu cool.

Jo. A když něco vidíš, co se ti hodně líbí, přijde ti to třeba hodně zajímavý, prostě tě to zaujme... Ale jako konkrétně?

Konkrétně... Když vidíš třeba nějakou novou hru, která by tě zaujala, třeba by to bylo nějaký pokračování něčeho, tak co bys na to třeba řekl? Já? ...

'Jé, bomba, to chci!' No jasně.

Jo? Jo, ale... já nemám peníze na ty hry. Já dostávám hry třeba k narozeninám nebo takhle.

Hm. Nebo kdybys viděl nějakýho člověka, připadal by ti drsnej, jakože hustej, jako třeba úplnej klid'as nebo by něco skvěle uměl nebo tak. Řekl bys o něm něco? Měl bys pro něj nějaký označení?

V pohodě týpek.

Jo. Máš nějaký koníčky? Já hraju národní házenou.

Národní, jo? Dobrý. No a jinak asi nic. Jinak chodím ven, ale tak to nevím jestli...

Jo, taky. Co děláte třeba venku? Flákáme se.

Jasně. S kamarády, partou... Jo.

Máš nějakou partu, se kterou se vždycky sejdete? Jo.

Hm. Hele a co graffiti? Líbí se ti? Jo, graffiti jsou dobrý, ale já nesprejuju.

Ani jsi to nezkoušel na papír? Na papír sprejovat ne, já si to třeba nakreslím. Ale vím, že třeba mí kamarádi to už dělali. Ale většinou na objektech, který jakoby patřili někomu, koho znaj.

Takže to bylo povolený. No jasně.

A co se ti líbí na graffiti? Mě se líbí vlastně... to písmo jak je úplně jakoby tak hezky nakreslený, že to... že prostě... já třeba neznám člověka, komu by se nelíbilo graffiti.

A víc se ti líbí písmo nebo obrázky? Nebo kombinace? Mě se líbí prostě to písmo... A nejlepší je, když to člověk hezky vybarví. Dá to do nějaký hezký barvy.

Jo. A to písmo se ti líbí jak je to udělaný? Hm.

A v čem? Já nevím. Ty písma jsou různý... Prostě... Já jsem si jednu dobu i vytisknul abecedu těch graffiti a prostě obkresloval jsem to. A když se mi to nelíbilo, tak jsem to vygumoval a vzal jsem jinou. Já jsem prostě vytisknul vždycky ty, který se mi nejvíc líbily. A mě se nejvíc líbí... nejlíp to jde kreslit, když jsou hranatý, jakoby. Když tam není žádný zaoblenej...

Jo. to se ti víc líbí nebo jenom líp kreslí? Líp kreslí a i víc líbí.

Jo. A proč se ti to víc líbí? No... to nevím. Já nevím, jak bych vám to vysvětlil.

Je to proto, že se ti to prostě líp kreslí, tak...? Líp kreslí a pak i víc líbí, protože to neobkresluju, ale nakreslím si to sám.

Jo, takže ti to jde líp od ruky nakreslit než to kulatý. Hm.

OK. Tys to teda zkoušel jenom na ten papír a vydržel jsi u toho nějak dýl nebo jenom jsi to zkusil?

Tak třeba dvě hodiny u toho vydržím.

Hm, já teď myslím časový úsek jako měsíc, rok, dva...? No to já kreslím z nudy, když je nuda, tak si začnu kreslit.

Jo. A komu si myslíš, že to graffiti je adresovaný? Když je to venku, tak pro koho to je? Já nevím, tak píšou se tam různý věci. Někdo tam může napsat 'Miluju tě'. Nevím, většinou tam je... může tam být podpis tý party, co to dělá.

Tvoříš ještě něco jinýho? Já?

Hm. Jednu dobu jsem si stáhnul do počítače... a dělal jsem 2D hry. Ale už mě to nebaví.

Pro ne? Je s tím strašně práce. Třeba s bratránkem jsme dělali hru, která měla asi 200 lavelů. Dělali jsme to asi... já jsem u něj byl 14 dní, tak každej den jsme jich udělali... já nevím.

Aha. To byla jaká hra? Čtverečkovaná. Prostě za čtverec. Říkali jsme tomu Red block escape a prostě... já nevím, vytvořili jste jednu, jakoby... jeden čtverec, udělalo se tomu obličej a takhle. Ten čtverec samotnej byl tvořenej ze čtverců, jakoby. A pak se dělali jiný, udělal se třeba zombie a to... dali jste, že... dali jste tam ten čtvereček, dali jste 'při kolizi s tím zombíkem se restartuje jakoby to kolo a napíše vám to 'game over'.

A co bylo cílem? Cílem? My jsme tam vždycky dávali dveře. A když se tam dostali do dveří, tak se zase dalo 'při kolizi s dveřma se přepne do dalšího lavelu'.

Aha. Hráli jste to? Jo, hráli. A pak jsme si stahovali i 3D, ale to nešlo. To nejde. Ten svět se musí celej udělat, musí se vytvořit zbraně, třeba. Musí se tan panáček... ten zabere dohromady třeba tejden, než se udělá. To je celý... ten se musí složit z různěch těch... a každá ta část se musí obarvit, každá ta část se musí nějak udělat. To bylo prostě strašně na dlouho. To je pro lidi, co u toho sedí imrvé.

Jasně. Tamtu hru, tu 2D, tu jste i někomu dali nebo ukázali...? No, my jsme to dávali na ulož.to, myslím a měli jsme to na youtube, myslím.

Byly na to nějaký ohlasy? No, myslím že jsme tam měli asi 3 lajky. A myslím, že ještě na tom ulož.to nám dali palec nahoru. Že si to stáhnul a že je to dobrý. Mě na mým počítači nejdou hry,

jako to 3D. Já mám jenom... a telefon ještě.

Hm. Co pro tebe znamená originalita? Že to ještě nikdo nemá.

Je to pro tebe důležitý, být originální? To já neřeším nijak. Každý je nějakej.

A co říkáš na kopírování, vadí ti to? Tak když... já nevím, přinesu novou čepici a druhý den jí bude mít... tak to je jasné, že mi to bude vadit, že jo.

A když třeba někdo něco udělá a ten druhý si z toho vezme jenom něco a nějak si to ještě přetvoří, tak to ti taky vadí nebo to neřešíš? Mě vadí, třeba když se něco stane a ten druhý si to přetvoří, to už je spíš pomluva.

Ted' to myslíš... No třeba, když já se s někým poperu a on dostane, když to řeknu prohraje a ten druhý to přetvoří tak, že já jsem jakoby dostal, tak to mi vadí.

Aha. A jinak ti to nějak nevadí? Ne.

Dobře. Tancuješ? Ne, já to nemám rád, tancování.

Ani třeba breakdance nebo něco? Ne. To mě se nelíbí.

Vůbec se ti to neumí? Ne, jakože by se mi to nelíbilo, já to neumím dělat. Je to hezký to umět, ale já neumím tancovat. Se stydím.

Proč? Ani doma bys to nezkusil? Ne, já prostě netancuju.

A co se ti na tom nelíbí? Na tom tancování? Nebo se ti to líbí... jak to máš? No, jako... já jsem chtěl jít do tanečních, no... ale... zase mi to krade můj drahocenej čas.

Jasně. No, to můžeš jít klidně i jindy, vid'. Tak jo. A viděl jsi nějakej film s hip hopovou tematikou?

Rapublika, Česká RAPublika jsem viděl. Pak... viděla jste třeba Kdo hulí, ten umí?

To jsem neviděla. V tom hrajou... v tom hraje Redman, Method Man a ... tam jsou. Jako originál oni.

Aha. A to se ti líbilo? Jo, to byl dobrej film.

O čem to bylo? To je vlastně o dvou... strašnejch vyhulech, který jdou na vysokou a jednomu umře kamarád a on ten jeho popel dá do kytky, jako do trávy a vlastně když jdou dělat zkoušky, tak se vyhulí a vidí toho kamaráda. On je v nebi a vlastně pomáhá jim s těma testama, takže oni mají nejlepší výsledky. Pak jim tam jeden... jako... tak oni mu tam ukradli kolo, tak on jim tam ukradl tu kytku a celou jim jí vyhulil. Jo a dal jim tam rolničku nebo... ne, vánoční ozdobu. Pak k nim přišel a 'Pohlídal jsem vám kytku...', celá oškubaná. (smějeme se)

Co udělali? Vynadali mu, myslím, a museli se začít učit. Ale učili se na tom tím způsobem, že se vyhulili a pak se začali učit.

Jo. Co se ti na tom filmu líbilo? No mě se líbilo, že to bylo hezky vymyšlený, jakoby.

Ten příběh nebo to zpracování? No... i to zpracování, jakoby.

Aha. Jo a jak vycházíš s vlastními rodiči a sourozenci? Máš je rád, je to v pohodě? Jo, jsou v pohodě. Já mám tedy jenom čtyři nevlastní, jeden k nám přijíždí každých čtrnáct dní a... jo, ne jenom tři, jeden k nám jezdí každých čtrnáct dní a dva, ty už jsou dospělí.

Bavíte se třeba s kamarády o nich? A o rodičích? No tak... ten, co k nám jezdí jednou za čtrnáct dní, tak s ním chodíme ven. A jinak... jinak že bysme se o něm bavili... jako jo, prohodíme, ale jinak že bysme ho úplně ňák rozebírali, to ne.

A stalo se třeba někdy, že někdo urážel někoho z tvý rodiny, ať rodiče nebo sourozence, jenom proto, aby tě naštvál? Tak stalo se mi to jednou, ale ten dotyčnej dostal do držky.

Jo, to udělal proto, aby tě naštvál? Já nevím, proč to udělal. On byl ňákej naštvanej nebo já nevím, nic jsem mu neudělal a on začal nadávat.

Udělal jsi to třeba někdy ty? Abys někoho naštvál, tak jsi se... Ne, to ne. Já neurážím rodiče někoho. Ať už jsem na ně sebevíc naštvanej. Můžu mu nadávat sprostě, to jo, ale abych mu nadával do rodičů, to se nedělá.

Jo, dobře. Tak jo, to bude všechno, děkuju. Nemáte zač.

Transkripce rozhovoru č. 8

Po ukázce:

Tak fajn, znáš tu písničku? Jo.

Viš taky kdo to tam zpíval? Jo, i ten videoklip.

Aha, takže jsem ti nepouštěla nic novýho? Hm.

Líbí se ti to? Jo.

Posloucháš hip hop? Jo.

Líbí se ti? Jo.

Posloucháš taky ještě něco jinýho? R'n'B, rap.

Jo. Co se ti na hip hopu líbí? Všechno.

Například? Co tě napadne jako první? Je to dobrá hudba na tanec. To je asi jediný, nebo já fakt nevím. Takhle po ránu myslet...

Jsi ospalej? Hm.

Tak já tě snad nebudu nijak moc mučit. Je něco, co se ti na hip hopu nelíbí? Ne.

A celkově co si myslíš o hip hopu, jak ten hip hop vnímáš? ... Ty jsi říkal, že je to dobrá hudba na tancování, tak ještě obecně? Napadá tě něco? Hm... Ne.

No a o čem podle tebe hip hop je? O čem to je? ... Je to nákej životní styl. Třeba oblík... když někdo poslouchá hip hop, tak se oblíká jinak než metalista. No, takhle přesně.

Když jsi tedy zmínil to oblíkání, můžeš mi říct, co máš nejradši ty? Co nejradši nosíš, v čem se cítíš nejlíp? Hm, tak já... uplý jeany, kotníkový boty, svetr. To je všechno.

Dobře. V tom hip hopu je taky typický, že maj ty volný kalhoty, ne? Hm.

To nenosíš? Eem.

Nemáš to rád? Proč ne? Já jsem to dřív nosil a teď už ne. Já nevím, prostě mě to přestalo bavit.

Aha, jakto? To přestal jsem spíš... to s tím, že jsem přestal tancovat.

Proč jsi přestal tancovat? Nebyl nák čas.

A ty ses jednou zmínil, že chceš zase tancovat. No, chci s tím zase začít.

Tancovat tedy co? Ten... Breakdance.

Jo. Jenom ten breakdance? Žádněj popping nebo locking k tomu? No to je všechno, pop, popping, krump, ... to je všechno dohromady.

To všechno dohromady tedy. Jak jsi k tomu prve přišel? No on mi už vzal táta. Tak jsem řekl, že jo.

Tak už tu školu mam zaplacenou, všechno.

To je nějaká soukromá škola? Hm, soukromá.

A jak jsi přišel poprvé k tomu hip hopu? K tomu tancování? Přes mého tátu.

Jo, ten tě... On tancoval.

Aha, takže on tě to i učil? Hm. A já jsem pak začal chodit.

Do nějakýho kroužku? Ve městě.

Tam jsi měl nějakou skupinu, že jste spolu trénovali a vystupovali? Měly jsme. My jsme to neměli s koučkem, my jsme to měli... normálně my kluci.

Jo, to bylo někde mimo, jo? To byly vždycky battely. Jsme se scházeli.

S kamarády? No, s kámošema proti jiným partám.

A ti ostatní party, to byly taky kamarádi nebo? Eem, to jsme byli právě že nepřátelé.

Aha, takže s tím breakdancem jste soutěžili, kdo je lepší? Kdo je lepší.

Jak to tak většinou vycházelo? Já fakt už nevím, to je fakt dlouho. To je tak dva rok... ne, to ne, tak rok, jsem netancoval už.

Aha. A pamatuješ si třeba jaký to bylo? Jaká tam panovala nálada? Tak v tý partě mezi těma klukama to bylo úplně super. I holkama, tam s náma byly i holky.

Jo. A když jste měli nějaký ty battely s těma ostatními partami? Tak tam to bylo jaký? Jaká tam byla nálada, bylo to... Nervozita. ... Nervozita a pak se z toho vyvíjela agresivita.

To jste se i prali? No, občas jsme se taky i poprali.

Jakto? Někdo si začal naší partou a pak... všichni si bránili svojí partu. To se servali všichni.

Aha. A co se ti na tom tancování tak líbí nejvíc? Všechno. (smějeme se)

Třeba jaká je při tom nálada nebo jaký máš při tom pocity nebo že se při tom můžeš vyblbnout... Já vůbec nevím.

Prostě to bereš jako koníček... Hm, jasný.

Jaký máš ještě koníčky? Fotbal a thajský box.

Ještě k tomu něco nebo hlavně tohle? Ne, jenom tadyty tři.

Jo. Ten fotbal teď hraješ? Jo.

I ten box? Ten jsem přestal dělat před nějakou dobou.

A jak jsi k tomu přišel? To už jsem... ty jo, to ani nevím už. Jo, s kámošema. Kluci začali dělat thajský box a pořád říkali, že je to dobrý, tak jsem to zkusil jednou a začalo mě to bavit, tak jsem začal chodit.

Aha. A ten fotbal... to je přes... kvůli tátovi jsem začal chodit. To jsem hrál od tří let, fotbal

Jak kvůli tátovi? Ne jako kvůli tátovi. Jako že táta hrál fotbal a prostě... už od malička a mě to začalo bavit, tak jsem začal chodit.

My jsme se ještě bavili o tom oblíkání. Ty jsi říkal, že jsi nosil ty volný kalhoty, pak jsi to přestal nosit. A je tedy spojitost mezi tím, že jsi přestal tancovat, tak jsi změnil i to oblíkání? Hm, jasný, no.

Když jsi tancoval, proč jsi nosil ty volný kalhoty a oblečení celkově? No to právě byl ten styl. Ten styl tý hudby. Styl toho tance a jsou u toho takovýhle věci. Tak poslouchám jakoby jinej styl tý hudby, tak nosím taky jiný věci.

No počkej, ale ty jsi říkal, že ten hip hop pořád posloucháš. Nebo už ne tolik? Ne, to je taky jako hip hop, ale to je zase jinej druh.

Jakej? To je ještě rozdělený. Máte třeba to R'n'B, to se zpívá a mluví dohromady. Hip hop, kde se jenom zpívá a rap, kde se jenom mluví. Já poslouchám spíš teď ten hip hop, jenom.

To všechno spadá pod hip hop, ne? Akorát je to rozdělený. Je to rozdělený, no. Třeba ten hip hop, to je Ne-Yo, One direction, Justin Bieber.

Ti spadaj pod hip hop, jo? No, to patří pod ten hip hop. To je ten hip hop, kde se zpívá. A třeba když ten Justin Bieber ještě s tím malým... s tím Jadem Smithem písničku, to už je R'n'B.

Hm. Myslíš si, že to, jak se oblíkáš, že to někoho provokuje? Nebo někoho pohoršuje? Celkově to někomu vadí? Ne.

A když jsi nosil právě to volný oblečení... To jsem byl ještě malý dítě. (smějeme se)

A myslíš si, že to někomu vadilo? Mámě to vadilo.

Proč jí to vadilo? Jí vadilo, že chodím tancovat.

Jakto? Protože vždycky když jsme se něk nepohodli, tak jsme z toho měli průser.

Jo, to jsi říkal, že jste se pak prali. No, právě to se jí nelíbilo. To mi dávala zarachy, že nikam nepůjdu a já jsem vždycky utekl.

Aha. No a co říkáš na to, když jsou ty kalhoty stažený dolů, že klukům z toho lezou trenky a holkám z toho lezou tanga, když maj bokovky. Co na to říkáš? Taky jsem to dřív nosil.

A? Už ne.

Už se ti to nelíbí nebo...? Jako občas... Ne jako že to nosím jak nahoře. Já to nosím takhle. Ale nosil jsem to prostě dole. (moje poznámka: nosí nízko jako bokovky a trenky mu z toho taky lezou, ale nenesí to už s rozkrokem mezi koleny → swag)

Jo. No a proč jsi přešel k tomuhle? No asi kvůli tomu, že jsem přestal tancovat. Že prostě už netancuju takhle, teď tancuju na diskotéce maximálně, jinak vůbec.

A když jsi na tý diskotéce, tak to taky tancuješ ten hip hop nebo...? Hm.

Jo. Takže jsi nevyšel ze cviku, pořád to umíš. No, už to není ono. Jsem toho plno zapomněl.

Člověk asi taky není tolik rozhejbanej, ne? Hm.

A nosíš taky rád nějaký šperky? Já vidím, že máš pecku v uchu. Náušnice a prstýnky.

A nějaký řetízky nebo něco? Já to nemam rád.

Proč ne? Mě se to... Mě to vadí na krku.

A líbí se ti to jinak? Ne, ani moc ne. Jenom co jsem nosil, tak to byl takovej řetízek s křížkem, ten jsem nosil. Ale jinak... ne.

Ty prstýnky máš jaký? Malý, velký? Třeba jenom kroužek nebo něco na tom, třeba diamant nebo něco. Ne to ne. Jenom prostě normální prstýnek.

Proč si vybíráš tadyty? Nevím.

Se ti to líbí. Asi jo.

Dobře. A co říkáš na ty věci, co jsou typický pro ten hip hop? Ty velký řetězy... To bych vůbec nenosil.

Proč ne? Mě se to nelíbí.

Nelíbí, jo. Hm. Ale třeba ty bejsky, ty čepice, ty nosím třeba i teď.

Ty se ti líbí, jo? Hm. Ty nosím dlouho, už. Vždycky si každej tejdén kupuju jinou. (směje se)

Fakt? Kolik jich už máš? Teď jich mám asi 42.

Co s nima děláš? Nosíš je vůbec všechny? Jo, každej den jinou.

Aha, tak to je dobrý. No a co teda pro tebe znamená něco vlastnit? Něco mít? Jak co to pro mě znamená?

No když něco vlastníš, jaké k tomu máš vztah, jak to vnímáš, co to pro tebe znamená? Podle toho, co to je.

Hm, dáš mi nějaký příklad? Když mám nákou věc, co se mi líbí, tak se o ní starám. A když náká, co mě prostě nezajímá, tak na ní kašlu.

Jo. Co třeba ty čepice? O ně se nějak staráš? Jo, o ně jo. To ještě lepší... to se o ně starám ještě líp než o svojí holku.

Fakt? Nevadí jí to trochu? Já nevím, já jsem se jí nijak neptal. (smějeme se)

Nevšímla si toho třeba někdy? Neptal jsem se.

A co by sis sliboval od bohatství? Kdybys třeba najednou zbohatl, jak víc? Nechci.

Nechceš? Proč ne? Hm, nevím. Nevím, prostě nechci. To co mám teď, to mi stačí.

Jo, jsi spokojenej. Hm.

Myslíš si, že si člověk může nějak polepšit nebo že by měl život lepší, kdyby byl víc bohatej? Já nevím. Tak já nevím co to je chudoba. Já už od malička prostě mam, na co si vzpomenu.

Dobře, tak jo. Ještě by mě zajímalo, používáš slovo cool? Cool? Ne.

A máš nějaký jiný slovo, co používáš místo toho? Jo.

Jaký? Ne, fakt.

Fakt jako fuck nebo ... ? Ne, fakt. Prostě mi někdo něco řekne a já mu musím odpovědět ne, fakt.

A normálně F A K T nebo? Jo, fakt.

To používáš tedy kdy? ... Když chceš třeba něco označit, že je to fakt dobrý... Ne, prostě já nevím. Někdy něco povídáme prostě a já musím říct to 'Ne, fakt.' a on mi pak řekne, jo fakt a mu teprve potom věřím, jinak mu věřit nebudu. Nebo já nevím, prostě. (směje se) To už je zvyk, prostě.

Takže se tím třeba chceš prostě jenom ujistit, jo? No, ale já to říkám za každým slovem.

Aha. A máš taky nějaký slovo, který používáš, když se ti něco fakt líbí, přijde ti něco hustý nebo tak? Šupa.

A to tedy použiješ na jakou věc? Jak by ta věc měla vypadat, abys to tak označil? No, tak když je to prostě nějaká věc, pěkná... Nebo holka pěkná. Nevím.

Takže to můžeš říct i o člověku, jo? Hm.

A když to řekneš o nějakým člověku, tak při jaký příležitosti? Jenom když se ti líbí nějaká holka nebo i při jiný příležitosti? No, když se mi ta holka líbí.

A třeba při nějaký příležitosti, třeba když vidíš nějakýho borce, jak dobře umí... já nevím, třeba tancovat a líbí se ti to, co bys na to řekl? Hm, to bych na to neřekl, to se nehodí.

Jakto? Nevím, prostě se to nehodí.

Řekneš na to něco jinýho? Jo. To říkáme 'To je týpek' nebo takový kraviny.

Dobře. A... Líbí se ti graffiti? Jo.

Děláš je taky? Občas. Když se nudím.

A děláš je jenom na papír nebo i na zed'? Všude možně.

Co se ti na tom líbí? Co tě na tom baví? To pismo.

9 PŘÍLOHY

Jo. A když to tvoříš, zažíváš při tom něco? Eem, to ne. To jenom když se nudím, jinak to nedělám vůbec. Takže jenom abys zahnal nudu, jo? Hm.

A děláš jenom ty tegy nebo i ty graffiti velký? No podle toho jak kdy. Někdy dělám tegy někdy graffiti. Ale teg, to je jenom podpis.

Já vím, ale... To jinak nemá cenu. To musíte vytvořit graffit a pak se podepsat tegem.

Ty tegy samotný můžeš vidět i po městě všude možně. Ty podpisy. No ale vždycky tam máte kousek něčeho a oni jsou pod tím podepsaní. To nejde aby se jenom podepsali, to jsem ještě neviděl.

Jakto? Tady to po městě všude je. Tak to jsem ještě neviděl.

No a ty to děláš někde na legálech nebo všude možně kde se dá, jak tě napadne? To jak kdy.

Tohle neřešíš, jo? Hm.

A tobě se nejvíc líbí to písmo? Hm.

A třeba ty obrázky, kombinace, to neděláš? Eem. Jenom to písmo.

Proč se ti nejvíc líbí to písmo? Já nevím, je takový zvláštní.

Jak to myslíš zvláštní? Nevím. Já nevím, jak to říct, prostě.

Zkus to nějak. Třeba, že je jiný, je velký... No je to prostě jiný písmo, dá se s tím vyhrát, s tím písmem.

Jo, takže tam není žádný omezení, můžeš si s tím dělat co chceš. No, jasně.

To tě na tom baví? Hm.

Tak jo. No a ty jsi říkal, že to děláš, protože se nudíš. Má to taky i jinou úlohu, jako že tím chceš třeba někomu něco vzkázat nebo to taky děláš, aby ses s tím mohl pochlubit nebo tak? Ne, tak my to děláme s kámošema z nudy.

Jo. Fakt že jenom z nudy.

Takže se k tomu už potom nevracíš? To děláme jenom jednou za čas, že jdeme něco postříkat nebo takhle. Jinak ne. To je fakt málokdy.

Jo, dobře. A tvoříš třeba ještě něco jinýho? Jako jestli ještě něco jinýho dělám?

Hm. Jako třeba něco tvořit, dělat. Hm, ne.

A co pro tebe znamená originalita? Nevím.

Řešíš ji? Zajímá tě nebo absolutně... Tak na půl.

Hm, vadí ti třeba kopírování? Jo.

A to ti vadí vždycky nebo třeba jenom u něčeho? Ne u něčeho, u někoho.

Když někdo něco zkopíruje? Hm.

V jakých případech ti to například vadí? Tak třeba když se začne oblíkat úplně stejně jako já.

Používá třeba... když tancujeme, tak používá moje kroky, co používám já. Prostě když dělá to co já, tak mě to štve.

Jo, jasně. To bych úplně zabíjel. (smějeme se)

A když zkopíruje jenom něco a ještě si to nějak upraví, přetvoří...? To je stejný.

Taky ti to vadí, jo? Hm.

Takže jsi rád, když jsi originální. Hm.

Dobře. A viděl jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Jo.

Jaký třeba? 8 míle. Zbohatni nebo chcípni.

Líbilo se ti to, ty filmy? Jo.

A co se ti na nich líbilo? Nevím, všechno. Já si to ani nepamatuju.

Jo aha. A viděl jsi těch filmů hodně? Hm.

Baví tě to, tyhle filmy? Jo. Let's dance. Všechno možný.

Bylo tam něco, co se ti na tom nelíbilo? Eem.

Jo. A jak máš rád vlastní rodiče a sourozence? Vycházíš s nimi v pohodě? Jak s kým.

Hm, jak s kým. A bavíte se třeba s kamarády o nich? Eem.

Ne. Stalo se ti třeba někdy, že někdo urazil někoho z tvý rodiny jenom pro to, aby tě naštvál? Eem.

A udělal jsi to třeba někdy ty? Ne, tuto já nedělám.

Tak jo, to bude všechno. Děkuji. Fakt?

Transkripce rozhovoru č. 9

Během ukázk:

To znám. Tu furt pouští jedna kamarádka.

Po ukázce:

Takže ty jsi říkala, že to znáš. Hm.

A znala jsi to i předtím, než jsi to slyšela u kamarádky? Ne, neznala.

Jak se ti to tedy líbí? Není to špatný.

A hip hop posloucháš nebo ho zas tak tolik nemusíš? Poslouchám i tancuju.

Aha, i tancuješ. A co máš tedy nejradši z toho hip hopu? Jak to myslíte?

Co se ti na hip hopu nejvíc líbí? Ten asi rytmus. Jakože ten rytmus písničky.

Jo. A je něco, co se ti na tom hip hopu nelíbí? Když je to přehnaný.

Co je přehnaný? Když tam už jsou ty peníze a takhle, tak to se mi už moc nelíbí.

Hm, proč se ti to tam nelíbí? Nevím, podle mýho už je to moc přehnaný. Až moc... se mi to nelíbí.

Jo. Máš ráda české nebo zahraniční hip hop? Zahraniční.

Proč zrovna zahraniční? Nevím, podle mýho je to lepší.

Sleduješ třeba taky ten text? Že se podíváš třeba na internet co tam zpívaj, abys tomu rozuměla? Někdy.

Co se ti tam nejvíc líbí? Jako v tom textu, co oni tam řeší, tak který téma? Že je to někdy nesmysl. Nesmysl? Někdy.

A proč? Nevím, prostě se mi to líbí.

Dobře. A o čem si myslíš, že ten hip hop je? Že to ty lidí baví.

Hm, baví je poslouchat ty písničky? ... Nebo je třeba i to tancování? Hm.

No a kdybych ten hip hop neznala, jak bys mi vysvětlila co to je? Nevím. Vůbec netuším.

Povídáme si, ty mi řekneš 'Jo, mam ráda hip hop.' Já vůbec nevím, co to je, tak se zeptám. Hm, písničky, na který se dá dobře třeba... jsou lidem pohodlný.

Dobře. Ty jsi říkala, že i tancuješ. Ten breakdance nebo i ostatní, jako třeba locking, popping?

Všechno dohromady? Břišní tance, reggeaton, hip hop.

Jo, ty tancuješ úplně všechno dohromady... Latinu, ...

Aha, ty někam chodíš nebo...? Chodila jsem.

Do kroužku? Hm. Ale tam jsme tancovali jenom hip hop. Potom jsem chodila na Hejbejte se a zpívejte s Hankou, takže tam jsme chodili.

Hm. Co ti na tom tancování baví? Co se ti líbí? Ty kroky. Že se naučím i ty nový kroky. Se naučím nové věci.

Jo, takže se ti na tom líbí, že se můžeš něco nového naučit? Hm.

Jak jsi k tomu přišla? K tomu tanci?

Hm. Od ségry.

Ségra tancovala? Hm.

A tobě se to líbilo? Jo.

Učila tě to taky? Jo.

Jak dlouho tancuješ? Od šesti let.

Tak dlouho? Tak to už umíš tancovat dobře, vid'? Hm.

Ted' to tancuješ často nebo jenom jednou za čas? Často. Když je prostě puštěná nějaká písnička, tak hned tancuju. Jedu břichem. Někomu se to líbí, někomu míň. Na tom mi nezáleží.

Jo. Když tancuješ, mícháš ty kroky dohromady? Jako třeba tu latinu a hip hop? Hm.

Co na to lidi říkaj? Dobrý. Že mi to jde, že to umím.

No a vystupuješ někde? Ted' už ne.

Hm, tos tancovala s nějakou skupinou? Hm.

Jenom na tom kroužku nebo i jinde? My jsme soutěžili.

Jo? A vyhráli jste něco? Hm.

To je skvělý. A chceš se tomu tedy ještě věnovat? Jo, protože mě to baví.
Jasný. No a viděla jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Let's dance.
Jak se ti to líbilo? Dobrý.
Co se ti na tom líbilo nejvíc? Ten tanec. Hudba k tomu. Dobrý.
Dáváte si třeba taky nějaký ty battly? Jo, občas.
Ještě by mě zajímalo, je běžný, jakou hudbu člověk poslouchá, podle toho se taky oblíká. Můžeš mi popsat, co máš nejradši ty? Já?
Hm. Takže třeba tričko, vestičku, k tomu třeba sukýnku, balerínky, k tomu tašku.
A to tričko máš ráda obepnutý nebo volnější? Em, na tělo.
Tu sukni krátkou, minisukýnku nebo...? Nad kolena.
Ta je volná nebo na tělo? Někdy na tělo někdy volnou.
Jo. A když nemáš sukni tak co? Kalhoty, baleríny nebo ty botasky, nějaký ty dobrý. Na to třeba košili, vestičku.
Aha. A ty botasky máš ráda jaký? Ty jsi říkala nějaký dobrý, to znamená co? Adidasky, Puma...
Prostě, značkový, dobrý.
Jo. Nebo třeba vysoký boty.
Na podpatku? No, ale jenom fakt malinký. Když se jde třeba tancovat nebo když jsou ty Vánoce. Jinak ne.
Hm. Co máš radši, ty sukně nebo kalhoty? Pro mě je nejpohodlnější teplákovka, ale i ta sukně.
Aha. V čem je to pohodlnější? Nevím. V tom se cítím taková uvolněná, je to lepší.
Dobře. Máš oblíbenou nějakou značku? Adidas a Puma.
Jo, to jsi myslím říkala u těch bot. Máš to u nějakých těch triček nebo tak? Moje oblíbená značka u těch triček je One girl.
Ta se prodává kde? V Německu.
Aha. Jenom v Německu nebo i někde jinde? V Čechách se to neprodává? To nevím. My nakupujeme v Německu, takže nevím.
Hm, nevádí. A když máš ty kalhoty nebo teplákovky, to máš taky radši na tělo nebo volný? Podle toho jaká je to ta teplákovka. Když je to teplákovka, tak to trochu volnější. Aby to nějak vypadalo.
A když to jsou ty džíny? Tak na tělo.
Jo. No a co je pro tebe důležitý, když si vybíráš to oblečení? Pro mě?
Hm. Hm, abych vypadala dobře. Abych nedělala ostudu rodině.
Jasný. Jakým směrem směřuješ to oblékání? Jako ten styl. Když posloucháš ten hip hop, má i to oblečení mít hip hopovej ráz? To je různý.
Jo. Někou mikinu taky nosíš? Svetříčky.
Máš oblíbenou nějakou barvu, kterou ráda nosíš? Černou.
Proč zrovna černou? Protože se říká, že černá je sexy.
Aha. A kromě černý máš ráda taky nějakou jinou barvu? Růžová a fialová. Taková holčičí prostě.
Myslíš, že to, jak se oblíkáš, někoho provokuje? Nebo pohoršuje? Ne. Pokud se jim můj styl nelíbí, tak je to jejich věc.
Jasně. To nějak neřešíš. Hm.
Ještě by mě zajímalo, co si myslíš, když maj kluci stažený kalhoty? Když nosí ty kalhoty dole, že jim lezou trenky... Že se snaží bejt swag, ale někdy na to nemaj.
Někdy na to nemaj? Jak to myslíš? Že jsou třeba fakt oškliví a myslí si, že jsou těžce swag, že jsou prostě nádherní, ale ne.
Aha. A jindy ti to nevádí? Ani tak moc ne. Když to umí udělat a má dobrej swag styl, tak mi to nevádí.
Jo, ty tady používáš slovo swag, co to znamená? Že je to dobrej styl, prostě ten, co se líbí skoro všem. Prostě jdou po městě a ty holky maj kšiltovku, jsou namalovaný, jsou na pohodu.
Swag je i název nějakýho stylu nebo to je... ? Jo.
A jaký to musí bejt, abys to označila jako swag? Dobrý, hodně dobrý.

9 PŘÍLOHY

V čem třeba? V tom stylu. Jako v tom oblékání. Třeba i v tom zpívání. Nebo takhle.

Tak jo. A co říkáš na to, když holky nosí ty nízký bokovky a když si sednou, tak jim z toho vylezaj kalhotky, tanga? Nelíbí se mi to.

Proč ne? Když už je ta holka swag, tak by měla být jiná než kluci. To je jiná swag. Taková holčičí.

Aha. A jak bys jí tedy popsala? Jak by měla vypadat? Mě se tedy líbí hnědý kalhoty, do toho bílý boty, potom proužkovanou, světle bílou, jakoby... takovou košili a na to červenou vestičku. A ještě třeba kšiltovku nebo takhle.

A čepici baseballovou třeba nebo tu bekovku? Tu bekovku.

Takhle to taky nosíš ty nebo se ti to jenom líbí? Jenom se mi to líbí. Tátovi se to moc nelíbí, ale mě jo.

Takže to nenesíš, protože by ti to táta nedovolil, jo? Ne, že by mi to nedovolil, ale nemá to rád.

Proč? Nevím. On prostě má jinej styl. Že já musím jet podle něho. Ale ňák moc mi to nevadí, protože má styl jako já.

Jo, tak se na tom shodnete jinak. Hm.

A můžeš to říct taky o nějakym člověku, že je swag? Hm.

Jak by byl? Co by dělal nebo jak by vypadal? Nevím, třeba by měla swag, jako čepici, černou. Byla by hodně nama... prostě hezky namalovaná, černý vlasy třeba, nebo blond. Nevím, třeba nějaký ty kalhoty, tříčtvrťáky, kraťasy, do toho balerínky nebo vysoký boty. To se mi líbí.

Co máš radši? Ty balerínky nebo botasky? Baleríny.

V čem jsou podle tebe lepší? Nevím, dobře se mi v nich běhá nebo takhle. Lepší to je.

Tak jo. Nosíš taky nějaký šperky? Hm.

Jaký máš třeba? Náušnice, kříž třeba někdy, ale to nosím... moc to nenesím. To pak spíš srdíčka, měsíček, prostě tuto no...

Hm. Máš ráda velký nebo spíš malý? Střední spíš.

Ty náušnice, to jsou spíš nějaký pecky nebo třeba i kruhy? Kruhy taky nosím. Nosím skoro všechno na ty uši.

A ty kruhy jsou velký nebo malý? Malý.

A nějaký řetízky taky? Hm.

Ty jsou u krku nebo něco dlouhýho? Takový volný, jakoby trošku.

Jak volný? No nesmělo by to bejt až moc dlouhý.

Přibližně třeba někam sem (po prsa)? Jo.

A na tom nějaký přívěšek nebo bez? Hm.

A ten je velkej nebo malej? Malej. Moje znamení nosím. Hodně často.

Tak to jo. Máš radši bižu nebo když je to stříbrný nebo zlatý? Hm, třeba, mám ráda stříbrný.

Co říkáš na šperky typický pro hip hop? Ty velký řetězy, ... Že je to přehnaný.

Hm, přehnaný. V čem je to přehnaný? Už je to až moc velký. Že už to přehání.

Že je to moc viditelný? Hm.

Vadí ti třeba to, že je to zlatý? Kdyby to bylo třeba stříbrný nebo jinaký, ... ? Vadí mi to prostě, at' je to zlatý nebo takhle.

Jo, dobře. Ty bys to tedy nenosila? Ne.

A na někom se ti to taky nelíbí? Ne.

Co pro tebe znamená něco vlastnit? Něco mít? Co to pro mě znamená?

Hm. Že bych to nikomu neměla dávat. Že je to třeba darovaný nebo že jsem si to koupila.

Jo, takže si to hlídat sama? Nikomu to nepůjčovat. Hm.

Proč ne? Protože by mi to zničili, ukradli...

A co by sis slibovala od bohatství? No já bych to rozdala rodině.

Jako že bys jim ty peníze dala nebo bys jim něco koupila? Dala.

Myslíš si, že když člověk zbohatne, tak si přilepší? Nebo to třeba naopak není v něčem nejlepší? ...

Nevíš? Hm, chtěla bys třeba zbohatnout? Docela jo.

Co byste s tím dělali? Koupili byste si třeba někde barák? Jo.

A kde? Někde ve městě nebo třeba někde mimo město? Nevím.

Nevíš, to ty neřešíš. Hm.
Používáš taky slovo cool? Eem.
Používáš místo toho jiný? Bomba.
Kdy to řekneš, když vidíš nějakou pěknou věc? Nebo dardy.
Dardy? Dardy kalhoty, třeba.
A to znamená co? Že je to fakt dobrý. Hodně dobrý.
Kde jsi k tomu přišla? Nevím.
Může být taky nějaký člověk dardy nebo bomba? Hm.
Jakej potom je? Prostě swag.
To jsi říkala, že má dobrej styl, že vypadá hezky. Ještě něco? Ne.
OK. Jaký máš koničky? Zpěv, tanec.
Co zpíváš? Nevím, to co se dá a líbí se mi to prostě.
Zpíváš taky nějaký ty hip hopový písničky? Hm.
Máš nějakou oblíbenou písničku? Nemusí to být ta hip hopová. Hm. Ale já nevím, jak se to vyslovuje, ale píše se to Lea Michale, Cannonbal.
To co za styl? To je z Glee, ta zpěvačka. Jak má tu ofinu takhle. Potom od Andrea Bocelli se mi líbí Vivo per lei. A další.
Jo. A co říkáš na graffiti? Líbí se ti? Jo.
Zkoušíš je taky dělat? Hm.
Zkoušela jsi to na zed? Ne.
A lákalo by tě to třeba? Eem.
Proč ne? Nevím.
Na ten papír to stačí, jo? Hm.
A co děláš? Písmo nebo obrázky nebo kombinovaný? Písmo.
Proč zrovna písmo? Co se ti na tom líbí? Že to dobře vypadá.
Jak to vypadá? Jak bys mi to popsala? Nečitelný, že se to nedá moc přečíst.
Aha. A když to děláš ty, tak to dokážeš líp přečíst nebo taky ne? Přečtu to v pohodě.
Proč je zkoušíš tvořit, na ten papír? Protože mě to baví.
Jo. Co se ti na tom líbí? Že je to jakoby nahnutý a že to je prostě... hezky vyplněný.
Vyplněný jako vybarvený, jo? Hm.
Aha. Ty si je tvoříš jenom tak pro sebe pro zábavu nebo třeba někomu? Pro někoho, sama pro sebe třeba taky.
Zažíváš při tom kreslení třeba něco? Ne.
Je to prostě jenom zábava, koníček. Je ve městě nějaký místo, kde ti to třeba vadí? Na těch barákách mi to třeba vadí. Už to není hezký.
Na všech nebo jenom na některých? Na všech.
Jo, a kde ti to třeba nevadí? Někde za městem, třeba u toho mostu.
A co říkáš třeba na legály? Když je třeba nějaký park a tam je legální zed' a lidi tam můžou dělat graffiti. Tam se ti to líbí nebo ne? Tak když je to v parku, tak už to není hezký. Kdyby to bylo na nějakým místě, tak už jo.
Na jakým třeba? Nevím, někde za městem.
Jo, takže ty graffiti bys dala za město, aby to ve městě nebylo, jo? Jo.
Proč? Protože ve městě už to není hezký. Nehodí se to tam.
Myslíš si, že za městem to nikomu nevadí nebo by taky mohlo? Někomu se to nelíbí, někomu se to líbí.
Jo. Co pro tebe znamená originalita? Je to prostě originál.
Napadá tě nějaký slovo, kterým bys to nahradila? Starodávny... ne. (směje se)
Proč tě napadá zrovna starodávny? Nevím.
Myslíš si, že ta originalita je důležitá nebo ne? Není to důležitý, podle mýho.
Máš třeba nějaký příklad, kdy to opravdu důležitý není? Na těch botech, třeba.
Na botech? Jak to myslíš? Originál jako Adidasky.

Jo, jako že ti je jedno, jestli si koupíš Adidas nebo u Vietnamců něco? No.
Aha. Vadí ti kopírování? Trošičku. Když se opičí.
Jo, to ti vadí? Hm. Když třeba poslouchá stejný písničky jako já.
Proč? Nevím, nemám to ráda.
Jo, dobře. No a ještě by mě zajímalo, jak vycházíš s rodiči a sourozenci? V pohodě? Jo.
Máš je ráda? Jo, úplně normálka.
A bavíte se třeba s kamarády o rodičích a sourozencích? Jo.
Hodně nebo občas? Docela často.
A stalo se ti někdy, že někdo urážel někoho z tvý rodiny jenom proto, aby tě naštvál? Jo.
A můžeš mi o tom vyprávět? Nevím. Začínaj urážet do rodiny. To nemám ráda.
Jak jsi na to reagovala? Já?
Hm. Oplácím to.
Jak? Nadávám jim taky do rodiny.
Jo takhle, takže jim to vracíš? Hm.
Jak vám to většinou dlouho vydrží? Třeba deset minut.
A jak to pak dopadne? Bavíme se pak dál.
Aha. Proč to takhle děláte? Protože třeba někomu něco vadí nebo závidí.
A začala jsi to někdy ty? Ne.
Aha. Tak jo, to bude všechno, na co jsem se chtěla zeptat. Děkuji.

Transkripce rozhovoru č. 10

Během ukázky:

To budu poslouchat celý?

No jestli jí znáš a nechceš, tak to můžu stopnout. Nechceš si jí tedy poslechnout celou? Ne, nemusím.

Tak fajn. Ty jsi tedy říkal, že to znáš. Co bys tedy řekl, že to je? Rap.

Jo. Posloucháš to? Hip hop? Já poslouchám cokoli.

Hm, například co? Nejradši? Nejlepší je to rap, určitě rap. Ale někdy i nějaký ty... zpěv, hip hop. Pak tam ještě vlastně je to... funky... rock, punk. Všechno možný prostě, co se dá. Kromě Moravanky.
Kromě Moravanky? Kromě Moravanky, jinak všechno.

Ty máš tedy nejradši rap. Co se ti na tom líbí? Protože to je... je to mluvený. Není to zpívaný, je to sekaný a mluvený. Takže třeba 'jo-jo-jo' a zpívaj tam jenom tohle, nezpívaj tam třeba jako... já nevím... jako když třeba zpívá někdo... Kája Gott. To není rap, to je vokál nebo co to je.

Jo, to je potom úplně jinej žánr. Jo.

Takže tobě se líbí, že je to mluvený... Abych to správně pochopila, tobě se tedy líbí, že ten člověk mluví normálně tedy, do nějaký hudby. Jo, to se mi líbí.

A tys říkal, že je to sekaný, jak to myslíš, to se ti tedy na tom taky líbí? No že je to třeba to slovo... když třeba udělá... tam třeba zazpívá 'Tvoje máma' a třeba udělá 'Tvoje ma-ma-ma-ma-ma-máma'. Třeba takhle potom začne rapovat.

Tak tohle se ti tam líbí? To se mi právě na tom líbí.

A proč? Protože ty moje buňky zpracujou to slovo dřív než normální zpívaný slovo.

Aha, takže tomu jakoby rozumíš líp? Jo, tomu rozumím líp než tomu zpívanýmu. Jako rád si zazpívám, ale rap poslouchám líp. Radši.

Takže je to pro tebe pohodlnější. Jo.

Když je to zpívaný, tak se na to musíš soustředit abys věděl o čem to je. Jo. Rap je... lepší.

Super. Je něco, co se ti na tom hip hopu nebo rapu nelíbí? No jako, se mi nelíbí když třeba... ty lidi pomlouvaj ostatní lidi a takhle. Tak třeba například Rytmus. Ten pomlouvá jenom lidi, nikoho

jinýho. Jinak to je asi všechno, co se mi na tom nelíbí.

Jo. Posloucháš tedy radši zahraniční nebo český? Slovenskej rap. No i ten zahraniční, to je jasný. Určitě Tupac, DMX, Cypress Hill. Prostě... Hodně toho je. Ale poslouchám třeba i český. Například Řezník, Ka... no, Karel. Prostě hodně lidí. Takových těch rapperů.

Jo. A máš třeba někoho oblíbenýho? Českýho?

To je jedno. No české to je teď ten Řezník a slovenský to jsou Kontrafakt.

Jo. Proč zrovna ty? Kontrafakt? No protože... Kontrafakt je teď nejlepší hudba, co může být na Slovensku.

Aha. A ten Řezník? Protože... to... tam zpívá i rasistický písničky a to se mi líbí, protože... Jako ne že jsem přímo rasista, proti... cigánům, já jsem taky, ale nemám tu rasu prostě rád, takhle to řeknu. A proto se mi to líbí, ale hlavně je to kvůli tomu, že to poslouchá moje... naše parta, jenom toho Řezníka, nic jinýho.

Aha. Ty máš nějakou partu, jo? Se kterými se vídáš. No, no...

A co děláte? Jako s partou. Eh... To je takový divný, zrovna. No ale co, já se nemám za co stydět. No, pijeme alkohol, třeba. Kouříme travičku. Pobavíme se, někdy chodíme třeba na párty. Chodíme hrát fotbal, basket. Všechno možný, co nás napadne, když se zrovna nudíme. A nebo když jsme třeba zkouřený. To chodíme dělat různé věci.

Například? Například třeba... jedeme se někam projet. Vždycky řídí ten, co nehulí, kdyby náhodou policajti, aby nebyly problémy. Tak jedeme třeba na letiště, tam si dáváme závody a tak.

S autem? Jo.

Když jste zhulený? No.

Není to trochu nebezpečný? No, není. To si to pak užijete víc.

Aha. No a s tou partou se scházíte nějak často nebo...? Každý den.

Jak dlouho už? Myslím od kolika, třeba třináct let nebo...? Od osmi let, už. Takže už to je dlouhá parta. Ale já mam dvě party. Jednu partu bílejších a druhá parta černejch. Prostě takovej...

Ty jsi říkal, že je nemá rád. Nemám rád, ale prostě jenom ty, co dělaj ostudu, problémy. Ty nemam zrovna moc rád, ale mam kamarády, co problémy nedělaj. Ty znám od malička. Jinak je nemá fakt rád, tu rasu takovou divnou.

Jo, takže obecně je nemá rád, ale najdeš si mezi nimi i kamarády. Jo.

Jak jsi se s nimi seznámil? S těmi kamarády, oběma partama? Někde ve škole jste se seznámili? Ne, to ne. Od osmi jsem se vlastně bavil s tou partou, se kterýmá jsem vyrůstal, takže to byli cigáni a tak od dvanácti let jsem s tou druhou partou. S kterýmá kouřím tu trávu.

Aha. A s nima jsi se seznámil jak? To jsem se s nima seznámil zrovna když jsem tenkrát... když jsme se měli jít prát za jednoho kamaráda, kterej utekl. Ne jako že utekl, dostal a utekl. A přišel za náma, že ho zbilo asi deset lidí. Tak jsme se tam šli prát za něj a... on tam nepřišel. Tak jsme se tam poprali a pak jsme se tam nějak skamarádili. Protože se mu tam... pak jsme mu nadávali, že nepřišel, že je to sráč a takový věci. No a od té doby se spolu bavíme.

Aha. Já se ještě zeptám, o čem ten hip hop, nebo ten rap, podle tebe je? O čem to je?

Hm. To mi moje buňky nedovolí, nevím o čem to je. Ale podle mě je to o tom, když někdo něco potř... prostě chce něco říct, tak prostě řekne... neřekne to najednou, neřekne to do očí, ale radši to zazpívá v tý písničce. Třeba Rytmus nebo Řezník. Když si pustíte třeba jeho videoklip Soudní proces, tam to všechno říká, co chce, ale radši to zarapuje. A tam prostě... sice je to sprostá písnička, ale tam prostě přesně víte, co ten Řezník říká. A on to radši zarapuje než aby to někomu řekl. Než aby to třeba někde napsal, on to radši zarapuje.

Proč myslíš, že to radši zarapuje než aby to tedy někde řekl nebo napsal? Protože by z toho měl větší problémy, než když to zarapuje. Si já myslím.

Takže když je to formou tý písničky, skladby, tak to ty lidi přijmou líp. Určitě jo. Si to takhle třeba i naučí, tu písničku a poslouchaj to, než aby to furt četli. Podle mě je to takhle lepší, určitě.

Hm, tak jo. A kdybych ten hip hop neznala, nebo tedy ten rap, co bys mi řekl, že to je? Jak bys mi to vysvětlil? Řekl bych, že je to hezká hudba na tanec. Že se na to dá hezky tancovat.

Hm, jako jakej tanec? Já nevím, třeba breakdance. Pak je tam ten dubstep, ještě.

A ty tancuješ něco? Ne ne, já si vždycky jdu popovídat na diskotéku a to mi stačí. Já jsem uměl dřív tancovat, ale mě to nebaví. Valčík jsem uměl. Možná ho ještě umím.

A nějakej ten breakdance nebo něco? Ten jsem jednou zkusil a nevyšlo mi to.

Nebavilo tě to? Vůbec.

Proč ne? Nevím. Nemam na to... jako ne že na to sílu nemam, ale nebaví mi to, takovýhle věci.

Jo. Proč tě to nebaví? Protože se to nenaučím nikdy v životě. Já to zapomenu.

No ale když to člověk trénuje, tak za nějakou dobu se to naučí. Naučil, ale já bych to zapomněl.

A tebe to prostě nezaujalo natolik, aby ses to naučil. Ne, vůbec. Já bych to zapomněl.

A co jsi zkoušel? Ten breakdance nebo dubstep nebo něco jinýho? Breakdance i ten dubstep.

U breakdance jsem si málem zlomil vaz. A u toho dubstepu jsem si sešlápl na tkaničky, když jsem je měl rozvázaný a málem jsem se zabil.

To by bylo dobrý si je zavázat, ne? Já si je nevážu, tkaničky. Já si je vždycky strčím jenom do bot.

Aha, proč? Protože takhle je to pohodlnější, v těch botech. Jen takhle svázat lehce, zatočit a dát do bot.

To ti nepřekáží někde v botech? Jako že by ti to tlačilo? Ne.

A jinak to tancování se ti líbí? Jo. Mě se hlavně líbí u holek, tancování. Já jako jinak tancovat umím, když se jde někam bavit, tak to tancovat umím, ale jinak mě to moc nebere. Bych chtěl zpívat ten rap.

Jasný. Ještě by mě zajímalo, je běžný, že jakou hudbu člověk poslouchá, podle toho se oblíká.

Můžeš mi popsat, jak se oblíkáš ty? Co máš nejradši? Já? Já mám nejradši široký věci, prostě hip hoper, raper. Široký věci, pas někde tady (na bocích). Do toho kotníkový boty, velký tričko, velkou mikinu.

Jo. Proč zrovna tohle? Protože to nosí hip hoperi a rapeři.

Aha. A hlavně je to takový pohodlnější. Než uplý rifle a uplý tričko. Zase uplý tričko se mi líbí, uplý tílko. Protože v tom jsou vidět ty svaly a tak. Ale jinak všechno takhle pocat' (po boky) a velký věci. Čepici, bekovka, brejle.

Brejle nějaký sluneční? Pilotky, třeba.

Jo. Máš nějakou oblíbenou značku? Oblíbenou? Nike, Adidas. To jsou prostě boty, Nike a nebo Adidas. A věci, to jsou třeba Hoodboyz, Fishbone.

Tohle oblečení jsi začal nosit když jsi začal poslouchat ten rap nebo...? Když jsem začal kouřit trávu.

Aha. A potom jsi začal poslouchat ten rap? Ne, to jsem poslouchal už předtím. Před tou trávou jsem poslouchal rap.

Jo, ale oblíkal jsi se normálně jako džíny... Jo. Uplý, pas až někde tady. (ukazuje po prsa)

To snad ne. To mě ještě oblíkala máma, v devíti letech, desíti. Pak jsem se začal oblíkat sám, pořádně.

Jasný. A co je pro tebe důležitý, když si to oblečení vybíráš? Hlavně aby to bylo... aby to mělo hezkou barvu. Hlavně aby to bylo cool.

Cool? Abych prostě vynikl mezi těma lidma, třeba, v těch věcech. Jako ne že přímo vynikl, ale když někam jdu do společnosti, aby se za mnou nemusela... každej otáčet, jako a... prostě aby se za mnou nikdo neotáčel, abych vypadal přesně jako ty lidi, ale byl bych jinej, třeba. Jinačí styl než oni maj.

Jinačí než jako ty lidi v tý partě třeba nebo všichni okolo? Všichni okolo, třeba.

A v tý partě, to se všichni oblíkáte tak nějak stejně nebo jinak? Úplně stejně, všichni.

Jo, takže tam se nemůžeš nějak odlišovat, prostě? Tam ne. Jenom někdy, třeba. Když si vezmu... jednou jsem zkusil ty uplý džíny, ale moc dobře jsem v tom nechodil. To byl brutus.

Takže je důležitý, že se v tom dobře cítíš a je to pohodlný. Hm. Tepláky musí být široký. Dole to musí být na gumu, aby to bylo takový... (rukama ukazuje u sebe)

Máš radši tedy tepláky nebo i volný džíny? Volný džíny, ale tepláky radši. V teplákách se cítím svůj, v džínách ne.

Aha. A proč? Protože v džínách, když se s někým například poperu, peru se s nima, tak v džínách nemůžu moc kopat. V teplákách se kope dobře, protože tam máte volnější kop a lepší švih, než v těch džínách. Džíny si můžete roztrhat, tepláky tak ne. Tak rychle jako džíny.

To se tedy pereš nějak hodně? Jo, určitě jo.

Hm. Ještě k tomu oblíkání, myslíš si, že to někoho pohoršuje nebo štve? Jednou to štvlo kamarády, no. *Proč?* Protože jsem se oblíkal líp jako oni a jednou mi to vyčetli, že... když jsem nosil ten styl a teď nosím takovej styl a já jim na to říkám, že to je moje věc, jak se budu oblíkat, že mi nikdo nebude rozkazovat ani říkat, co si mám oblíkat já. Je to moje věc, jak se budu oblíkat. No a od té doby bylo všechno v pořádku, v pohodě. Pak jsme se oblíkal už jak jsem chtěl.

Jo, už to nikomu nevadilo. Už to nikomu nevadilo, no. Pak jsem nosil v létě třeba krátký šortky, kraťasy, klobouk, brejle, volnější tričko a bundičku lehkou. Tak jsem chodil.

Jakej klobou? Tu bekovku nebo...? Ne tu bekovku, klobouk.

Jako pánskej klobouk? Pánskej klobouk. Ne ten velikánskej.

Jo, ten malej. Ten menší, no.

Jak jsi k němu přišel? Jsem si koupil, v New Yorku.

A jak tě napadl tenhle klobouk? Já nevím, já jsem měl vždycky v oblíbeně klobouky, když jsem byl mladší.

Aha, tak jo. Ještě by mě zajímalo, ty jsi říkal, že nosíš ty kalhoty stažený, a to proč? Protože to je náš styl tohento. To je můj styl, stažený kalhoty. Protože se v tom takhle cejtím líp.

Jakto? Protože někdo to má třeba tady takhle (ukazuje po pas), já to nosím tady takhle třeba, normálně u pasu (myslí boky). Protože si na sebe vezmu docela široký rifle a jsou... přesně jak já si to představuju, ty rifle. Že je nemám úplně uplý, ale mám je dolů trochu.

Jo. A nevádí ti, že ti z toho lezou trenky, že to všichni vidí? Vůbec.

To neřešíš? Ne.

A co říkáš na to, když holky nosí ty bokovky, že jim z toho lezou kalhotky, tanga. To se ti taky líbí nebo už ne? Jako... bokovky, to jsou takový ty uplý, že jo?

Jo, uplý taky, ale jsou takhle nízký a když si sednou, ... Mě se líbí, určitě. Ale že by jim lezly kalhotky, to je hnusný.

Hm, tak jo. Nosíš taky rád nějaký šperky nebo něco takovýho? Řetěz.

Jo, nějakej zlatej? Nemusí to bejt zlatej, stříbrnej mi stačí. Nebo taky chirurgická ocel. Já to mám, no, chirurgickou ocel.

Je to dlouhý? No, takhle, no (po prsa). Velkej, silnej řetěz a na tom kříž.

Ten kříž je velkej nebo...? Velkej, no. Malej kříž nejde vidět, velkej jde vidět hodně.

Jo, musí to bejt vidět. Hm.

Tak to je kolik centů? Deset? Hm, deset, no. Deset na pět.

Proč zrovna kříž? Nevím. Jako mám ganji, jako jo. Ale kříž je hezčí jak ganji.

Se ti víc líbí, jo. A má pro tebe třeba taky nějakou symbolickou hodnotu? No, má no. Má to pro mě symbol, že když někam jdu, že se neztratím. Že ten kříž mě ochrání.

Jo, takže jakoby takovej talisman, je to pro tebe? No, něco takovýho.

To sis koupil nebo jsi to dostal? To jsem si koupil, když jsme byli s bratránkem v Chorvatsku.

Aha. Tam jsme si to právě koupili oba dva a máme stejný řetězy i ty kříže, takže to je pro nás takový pouto, jakoby.

Aha. Nosíš tedy jenom to nebo máš i jiný oblíbený? Mám i jinačí. Mám i slabý, stříbro, zlato. Pak teda hlavně nosím i prstýnky nebo boxera, třeba.

A jak vycházíš s rodičema? Tátu už nemám, ten mi umřel a s mámou jakžtakž. Jako mám mámu rád, ale zachovala se špatně.

Jako k tobě nebo celkově? Ke mě.

Hele a stalo se ti někdy, že někdo urážel někoho z tvý rodiny, aby tě naštvál? Určitě. To je nedávno, teďko. To bylo v prosinci ještě. Když... jako ne že kámoš, ale takovej vzdálenej kamarád, kterýho moc nemusím, ale začal mi nadávat do mýho táty. Když už byl po smrti. Tak jsem to neustál, prostě a majznuj jsem ho nějakou tyčí nebo klackem do hlavy. Zavolali na mě policajti a policajti mi říkali, proč jsem to udělal. Jim říkám 'Kdyby vám umřel táta a někdo by řekl tadyto...'. Prej 'Počkej, kluku' a ještě zbili jeho. Protože tam u nás policajti měli mýho tátu rádi. Takže tam jsem

s policajtima za dobře. Jinak mě nenávidí k smrti, policajti. Nebo spíš já je.

Takže on tě chtěl jako vyprovokovat, jo? Ten kluk. Nebo naštvat? Ne, já už jsem chtěl dřív jít do pašáku, nebo třeba i do basy, kdyby mě dali, tak se budu mít líp, to jsem říkal doma. A on to udělal asi tak, že mě chtěl nuceně vypudit z toho bytu. Tak to asi udělal kvůli tomu, abych šel... se měl líp. Ale má se ještě hůř, teď. A líp se mam já.

Aha, takže on tě jakoby chtěl tím dostat pryč, odtamtad, jo? Jo.

Takže ti, svým způsobem, chtěl pomoci? Když se to tak vezme... Asi jo. A já jsem to stejně chtěl udělat. Že odtamtud vypadnu pryč, už nadobro.

Nechceš být doma, jo? Nechci. Jako podívat se tam, třeba na prázdniny, jako jo. Ale když tam budu na prázdniny, tak budu jenom venku. Domů... já jsem byl doma vždycky jenom hodinu. Nebo jsem se tam vždycky přišel jenom vyspat. Jsem byl jinak furt venku, s kamarádama.

Aha. A to tě mamka třeba nesháněla? Nic ti neříkala? Sháněla, ale ona se o mě máma nebála. Ona věděla, že se o sebe dokážu postarat. Jak s jídlem, jak s pitím, jak s penězma, se vším. Já jsem se dokázal o sebe postarat kdekoli a kdykoli. Když máma jela třeba na dovolenou, tak nás... my jsme s ní nechtěli jet, protože jela k babičce a mě a bráchu nemá moc babička ráda. Jako mě ne, ale bráchu jo. Ale že on nepojede, že tam nebude dva měsíce. Tak máma nám nechala asi tři tisíce aještě ten den jsme je všechny utratili.

To je málo peněz, vid'? (smějeme se) Ale nakoupili jsme si na měsíc. Jídlo jsme si nakoupili, asi za dva tisíce. A tisíc korun jsme si prostě šli užít. A druhý měsíc jsem sháněl peníze pořád jak blázen. A brácha si prostě doma seděl. Jsem si sehnal brigádu na měsíc a vydělal jsem si deset tisíc. Ale to jsem musel jet do ciziny, že jo. Do Španělska.

Jo? A co jsi tam dělal? Jak blázen jsem tam sbíral ty...

Jahody? Ne. Pomeranče a mandarinky. Jako já jsem si vydělal víc, ale my jsme tam ještě po cestě nazpátek prohráli všechno na automatech. A to jsem si tam vydělal asi sedmdesát tisíc, za ten měsíc. Protože jsem narazil na dobrou kšeft, že jsem měl náh na hodinu dvacet euro. A to bylo docela dobrý, protože tam bylo málo lidí, tam bylo asi deset lidí na jeden sad v okruhu takových... abych nekecal, deseti kiláků čtverečných. A dva metry od sebe byly vždycky stromy. A bylo tam tak tisíc stromů v jedné řadě. Tak to jsme měli docela dobrý prachy. Ale domů jsem si přivez asi deset tisíc ze sedmdesáti.

A to tě ty automaty tolik bavily? Určitě, určitě. Tam byly dobrý automaty. Tak mě to bavilo, protože já jsem byl imervére v lihu, takže to bylo pro mě úplně takový... normální. To já už jako malej kluk jsem si takhle užíval.

A co tě na tom baví? Na automatech? Na automatech mě baví ty válce, jak se točí. A ta možná víra, že nevíte co vyhraje. To mě na tom baví.

Jo, vyhrál jsi něco? Určitě. Jednou jsem vyhrál na stovku asi osm tisíc. To mi přišel zrovna jackpot, když vybrali zrovna dva dny jackpot, tak tam jeden chlap přede mnou naházal osm tisíc a já jsem je za něj vybral. To trvalo asi deset minut, ale... prostě jsem to tam naházal zpátky. To bylo vždycky, když jsem něco vyhrál, tak jsem to naházal zpátky a nebo jsem si koupil nějaký věci, všechno možný.

Ty automaty jste hráli ještě ve Španělsku nebo už tady v Česku? Ne, ty jsme hráli už tady.

Cestuješ nějak víc? Jo, do Německa třeba jezdíme, za tetou, za strejdou. Potom ještě jsem byl v Anglii. Jen tak, někdy občas se jedu projet nebo se strejdou.

Jo. A co pro tebe znamená něco vlastnit? Něco vlastnit? Tak to pro mě znamená hodně toho.

Hm, například? Když vlastním, tak třeba vlastním občanský průkaz, vlastním klíče od bytu, telefon vlastním, vlastním auto, vlastním nějaký jmění. To pro mě znamená hodně, že něco vlastním.

A co to všechno teda pro tebe znamená? Když vlastníš to auto, mobil a tak...? Tak o to musím co – pečovat, to je jasný. O auto, o ženu se musí pečovat, o děti. Ale teď jsem mladej kluk, teď si můžu užívat chvíli. Teď nemusím o nic pečovat, akorát se starat o tu občanku, tu nesmím ztratit.

No, to by bylo docela blbý. Ještě když už mám třetí.

Fakt? Jakto? Jednu jsem ztratil a jednu mi přelámali.

Aha. A co by sis sliboval od bohatství? Kdybys měl víc peněz než máš teď... Kdybych měl

například deset milionů, tak bych si za milion nakoupil trávu a prodával bych jí. To je jasný. To je na prvním místě, co bych... aspoň za milion trávu. A za zbytek bych koupil barák, nějaký baráček, auto nějaký. Něco do bytu, baráku. Já bych koupil i byt, i barák.

Hm, proč? Kdyby někdo náhodou potřeboval pronájem, tak abych si aspoň vydělal ještě na tom bytu.

Jo, takhle. A kde bys to kupoval? V nějakém paneláku, třeba. Koupil bych si byl a pronajal bych ho.

Hm. A někde na kraji města nebo třeba vesnici? Ve městě. A baráček bych si koupil někde na kraji města.

Do vesnice bys tedy nešel, jo? To určitě ne.

A myslíš si, že by sis nějak polepšil, kdybys měl těch peněz víc? Třeba těch deset milionů. Určitě, protože takhle bych třeba nebyl v takový splešce, jako jsem teď, mezi těma lidma. Jiný město, jiný lidi, jiná společnost.

Jo, s jakýma jinýma lidma by ses bavil? S lidma, který bych neznal a byli by ve stejný společnosti, třeba jako já, byli by bohatí. Tak bych se s nima určitě bavil jinak než tadytéma.

Jak si myslíš, že by ses s nima třeba bavil? Třeba u whisky. Prostě u drahýho alkoholu. Nebo u šampaňa. Nebo já nevím, někde na opery, bych chodil. No, na operu bych asi nešel nikdy.

Tě to neláká? Ale jo, vyzkoušel bych operu, ale radši bych chodil někam na koncerty.

Na jaký třeba? Třeba na Kabáty bych se šel podívat, určitě. Už jsem na nich byl dvakrát. Pak bych se šel určitě podívat na Rytmuse, na Kontrafakt. Já nevím, ještě na hodně. Furt bych někam chodil na koncerty.

Jo, baví tě. Hm. Protože na živo je to jinačí než na CD nebo na telefonu.

Co se ti líbí víc? Telefon, na telefonu, když si to poslechnu. Protože je to upravený než když je to naživo. Naživo to můžou splíst. Hlavně naživo si z toho třeba dělaj srandu, v tý písničce.

Jo, a to ti vadí. Hm.

Proč? Protože to pak kazí tu písničku.

Jo, takže se ti prostě líbí, jak to oni natočí a tak by to měli pořád hrát. Takhle by to měli hrát.

A hlavně, kam bych chtěl jít na koncert, jaký skupiny, to je Cypress Hill.

Tak to bys musel mít nějaký VIP lístek, ne? To bych si koupil, kdybych měl miliony. To bych jim ještě koupil travičku, zelenou. A dal bych si to s nima.

Takže by sis prostě užíval. To je jasný, že bych si užíval. I kdybych měl pět milionů, tak si budu užívat.

Takže myslíš, že když člověk zbohatne a má ty peníze, tak si přilepší a je to dobrý? Tak jako... není to dobrý, hlavně na tom člověk musí nějak zbohatnou. Určitě nebude dělat podvody, krást, ale musí si ty peníze zasloužit. A pak si může jít užívat. Musí si to vydělat prací. Pak si může jít ten člověk užívat. A těch deset milionů si člověk vydělá za hodně dlouho. A mezitím z toho dá půlku státu. Nejlepší je, když někdo vyhraje sportku a nemusí se starat celej život. (smějeme se)

Používáš slovo cool? Cool?

Hm. Někdy třeba.

Kdy? Když třeba někam jdu a něco vidím. Tak vždycky 'Hm, to je cool'. Třeba líbí se mi ta věc, řeknu 'Hmm, to je cool.' Nebo třeba... Já nevím jak bych to řekl. Já říkam na cokoli cool.

Jak ta věc musí vypadat? V čem tě musí zaujmout? Že je to třeba hezká, zajímavá věc. Třeba ta termoska, ta je cool.

Hm, co je na ní cool? Že je z nerez. A to je cool. Má hezkej tvar. Třeba váš notebook je taky cool. Tohle je taky cool, počítač je cool. No, počítač ani moc ne.

Proč ten ne? Nelíbí se mi to.

Takže když se ti to líbí, tak můžeš říct cool. Hm.

Můžeš to říct také o nějakým člověku? Jo. Když ten člověk není falešnej a je kamarádskej. Tak to o něm můžu říct, že to je cool člověk, prostě že je to dobrej člověk. Nebo bomba člověk. Že bych za toho člověka strčil i ruku do ohně.

Jo. A to slovo cool tedy používáš i pro člověka nebo většinou jiný? Pro člověka používám jinačí slovo. Jinačí přirovnání.

Například třeba? Že je to třeba borec. Nebo prostě že je to bomba člověk. Že je to správněj člověk, není to falešnej člověk. A takový věci.

Jo, dobře. Tak jo, jaký máš ještě koničky? Co se ještě dělí i do koničku? Třeba kouření? To ne, asi. Když to bereš jako koniček, tak jo. No, беру to jako koniček. No, můj koniček je třeba zpěv, rap, potom ještě cvičení, posilování. Dřív to bylo běhání, teď už to běhání není. A hlavně je můj koniček a určitě bude, tak to je závodění v autě. To mě baví.

Jo, a ty máš nějaký to auto nebo ne? Jo.

Ty si ho nějak upravuješ, tuníš? Já to nepotřebuju, já mam dost dobrý auto. Já jsem dřív s tátou chodil pracovat do takový vrakárny a tam jsem si upravil auto podle sebe. Prostě z různých dílů. To je takovej... takovou popelnici jsem si upravil. A jezdíme takhle... třeba závody si dáváme někdy občas, když přijedou kamarádi. Nebo někdy když jsou někde závody, tak tam zajedeme si dát taky závody. Řidičák nepotřebuju, ten mi je k ničemu. Beztak ho ani nikdy mít nebudu, tak to neřeším. Myslíš? Určitě. Mě ho nedaj. Mě ho nedaj, já to vím.

Jak to víš? Protože už jsem zavedenej jako že kouřím trávu a tak. A možná jo, možná by mi ho dali. A to by bylo dobrý, protože bych si aspoň mohl udělat licenci na ty závody.

Hm, to jo. Takže ty teď někam zajedeš, kde tě nikdo neuvidí a tam si dáte závod. Hm, třeba na pole. Někam na polní cestu, na lesní cestu a tam se honíme, třeba pět aut. Někdy se stalo, jede nás pět a přijede zase tři. Dvě auta tam zůstanou viset. Někde v zapadlý nebo zaražený ve stromu. Mě se to ještě našťestí nestalo. Mě se akorát stalo, že jsem málem sjel do řeky. Že jsem vlastně sjel do řeky, ale našťestí ta řeka byla zamrzlá. Že jsem tam najel předkem a rychle jsem vyskočil z toho auta.

To auto jsi tedy neutopil, ale vytáhli jste ho? Jo, neutopili jsme ho. Jsem je zavolał 'Přijed'te pro mě.' Oni mě vytáhli a jeli jsme dál. Jsem byl pak poslední, protože se mi zahřál motor a málem vybuch'. Pak jsme vyměnili motor a všechno v pořádku.

Hele a co graffiti, líbí se ti? Jako jo, líbí se mi, ale neumím je.

Zkoušel jsi je někdy? Zkoušel, ale dopadlo to špatně.

Zkoušel jsi to i na zeď nebo jenom na papír? Na zeď. Vlastně jsem to zkoušel na policii.

Na policii? Když mě nechali v kapse propisku. To jsem byl zrovna na pile a tam mě zadrželi, že jsem byl nalitej. Tak tam jsem si zkoušel svoje jméno vyrejt. Našťestí tam rychle přiběhli a dostal jsem přes hubu. Že jsem jim čmáral na zdi. Měli zrovna čerstvě vymalováno, tři dny a já jsem jí počmáral.

Tak to je našťvalo. Určitě. Taky jsem pak musel platit za omítku. To našťvalo zase mě. Chtěli tři tisíce.

Hm. A ty graffiti zkoušíš aspoň ještě na papír nebo vůbec? Jo, zkouším, to určitě.

A co se ti líbí na tom graffiti tedy? Na tom graffiti, že se to líp čte.

Líp? No, líp než třeba tady to.

Jakto? Protože je to takový divný. Než tím graffitem to je prostě takový různý. Různě je to napsaný, všechno. Má to hezký... prostě je to barevný. Nemusí to bejt barevný, ale třeba... Někomu se to líp čte a někomu se to zase čte hůř, že to třeba ani nepřečte. A mě se to zase čte líp, někdy.

Jo. A tobě se víc líbí to písmo nebo i ty obrázky? I ty obrázky. Náký obrázek třeba, ale v 3D graffiti, to je hezčí.

Hm. Ty když jsi to zkoušel na tý zdi, tak to bylo někde na legálu nebo na nějaký zdi, co jsi někde našel? Na zdi, co jsem se někde prošel kolem starýho baráku, tak tam jsem to zkusil. On sice tedy nebyl starej, jako byl starej, ale bydleli tam lidi, ale ti to neřešili.

Jasný. Máš radši graffiti nebo ty tagy? Graffiti.

Je ti jedno kde ty graffiti jsou nebo jsou někde místa, kde se ti to nelíbí? Hm, já se rád podívám, mě je to jedno, kde to je. Hlavně když se na něco můžu podívat.

Jo a myslíš si, že když to někde je, někde ve městě nebo jinde, že je to lepší, že to tam je? Nebo... Já myslím, že je to tam lepší, takhle se aspoň pozná, že tam jsou lidi, který to dělaj, tohleto. Já bych to nezakázal tady. To je taky umění, ty graffiti. Ale je zase blbost, aby to lidi dělali všude možně, to je taky pravda. To mi zase nevadí, to je jejich věc, kde to dělaj. Můj barák to není.

Jo, kdyby to nasprejovali na tvůj barák, co bys dělal? Tak bych si to tam nechal. Kdyby to bylo fakt

hezký, tak si to tam nechám klidně. Ale kdyby to byla nějaká čmáranice, tak bych si toho člověka chytl a zbil bych ho jak psa. A ještě by mi musel zaplatit fasádu novou. Ale kdyby to bylo hezký, tak si to nechám. Třeba moje jméno.

No, to by sis mohl někoho objednat. To bych řekl kamarádům. Dal bych jim na špeka a oni by byli rádi.
Jasně. A co pro tebe znamená originalita? Originalita? No, když je něco originální, tak to prostě musí být prostě origo. Nemůže to být padělaný. Padělaná věc. Jako třeba boty. Koupím si boty a musím být originál.

Jo, jako originál Adidas, ne něco od Vietnamců. Jo, přesně tak. Od Vietnamců si třeba koupím boty někam do tělocvičny nebo třeba bačkory nebo tak. Jinak boty, třeba do lesa, do práce, od Vietnamců určitě. Ale třeba do školy normálně, nebo na ven, Adidas nebo Nike. Nebo Puma. Někdy třeba.

Tak jo. A vadí ti kopírování? Čehokoli. Kopírování. Nevadí. Ať si každé kopíruje co chce. Hlavně ať nikdo nekopíruje mě.

To by ti vadilo. To by mi vadilo. Když by se někdo choval jako já, přesně. To bych mu musel rozbít hubu, asi. To mam i na facebooku napsaný 'Radši nikdo nekopírujte moje hlášky.' Nebo ať nekopíruje hlavně mě. Jednou to někdo zkusil a druhý den ho nepoznali, toho kluka. Jsem mu přerážel takhle tuhletu část (dolní čelist). Protože na mě vyskočil a dostal kopačku přímo na hubu. A to jsem nechtěl. Mě ta noha prostě sama od sebe vylítla, z toho reflexu. A on tam zrovna naletěl tou hlavou.

Už to máš tak naučený. Neděláš třeba nějaký bojovej sport? Nedělám, ale já jsem se to hlavně naučil od táty takovýchle věci. Táta byl dřív boxer a učil mě prostě tohle. A pak mě taky učil jeden kamarád takovej. A ten mě naučil kickbox. Ale já jsem se to učil všechno z filmů, třeba. Jsem se koukal na film, třeba na Bruce Lee nebo tak, a potom jsem si to někdy vyzkoušel, třeba na pytli. A někdy i na člověku, když si to zasloužil. Tak jsem si říkal, že to aspoň vyzkouším, dlouho jsme to nedělal. Ale vždycky se to povedlo. Ale naposled, co jsem se rval, to jsme si dali zápas přátelskej, takovej turnaj a dostal jsem nakopat. To se musím přiznat, že jsem dostal od málo lidí. A to jsem dostal tak od 25letých. Ale teď když jsem dostal od čtrnáctiletýho kluka, tak to jsem si říkal, že to není možný. Protože on dělá to MMA a já to nikdy nedělal, takovýchle věci. Takže, já nevím, je to takový divný.

Jasný, no. A viděl jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Jo, Streetdance, Flashdance a vlastně taky BreakOut.

Aha. Líbilo se ti to? Jo, určitě.

Co se ti na tom líbilo? On vlastně byl zavřenej v takovým ústavu nebo kde byl a vlastně tam breakovali a takovýchle věci.

Hm, a nejvíc se ti na tom líbilo co? Na tom? Hlavně, prostě ten film. To bylo prostě takový... Hlavně ty písničky z toho filmu. A taky jak to bylo obsáhlý, ten film. Že to bylo takový napínavý hodně a přitom to bylo takový divný.

Divný? Jo.

V čem? Divný lidi tam byli, divní hlášky a byl to sprostej film.

Jo. Tak jo. To je všechno, na co jsem se chtěla zeptat. Děkuju.

Příloha E: Transkripce rozhovorů s nerizikovou mládeží**Transkripce rozhovoru č. 11**

Po ukázce:

Tak fajn. Ty jsi mi do toho dotazníčku napsala, že tu písničku neznáš. Hm.

Znáš tam třeba nějakýho interpreta? No, poznala jsem Snoop Dogga, teda. Ale toho druhýho, co byl s ním, toho černocho, toho jsem nepoznala.

Nevadí. Já se teď nejdřív zeptám ještě na ten sešit, co jsi přinesla. Co si tam všechno píšeš? O tý historii nebo taky něco jinýho? Já si tam píšu teda hlavně tu historii tance, ať už je to hip hop, dancehall či locking, jazzdance nebo popping, cokoli. Tak tady mam i vlastně i normálně, že si jakoby tam píšu i svoje filosofický úvahy, angličtinu tady mám. A jinak to je zatím všechno, no. Zatím na tom pracuju, právě. Ono je těch materiálů tolik, že utvořit si vlastní názor na tanec a potom ještě na různý ty odvětví toho tance, jako je hip hop, popping nebo takhle, tak to je strašně těžký a chce to hrozně let. Jako pro kohokoli, kdo to chce fakt pochopit a chce vědět ty správný údaje. Je to fakt těžký, no. Tak tady mám zatím jenom pár údajů.

Kdy jsi s tím začala? No, před rokem, tak jsem si vypsala jenom tuty věci a začala jsem si zase psát, to je asi týden zpátky, právě o tom dancehallu. A vlastně ten dancehall se dá tancovat i na hip hop, jsem zjistila. Ale samozřejmě není to ono, že ten dancehall je na tu typickou africkou, jamajskou hudbu.

Jo. A k tomu hip hopu celkově jsi přišla kdy? To taky bylo před rokem, tak jsem začala tancovat... Já jsem předtím tancovala mažoretky a odešla jsem, nemělo to cenu, tudíž jsem sháněla nějaký pohyb, takže kamarádka mi ukázala naši taneční skupinu B-original a tam jsou taky hodně dobří tanečníci, jakože i zakladatelé. Oni jsou fakt dobří, jsou to i mistři světa a tam jsem právě přišla i k tomu hip hopu, ale nezajímala jsem se o to, já jsem spíš jako ten pohyb a takhle a pak až takhle jsem začala nacházet v tom nějak ten feel, jak říkáme feel, bounce, groove, flow a tak. Takže mě to začalo i trošičku zajímat, když právě o tom náš trenér začal povídat, protože ono to souvisí i s jinými fakty, jako je jak se lidé chovaj a různý souvislosti. Jako že se třeba pozná holka, co tancuje něco jinýho, že třeba baletka je taková elegantní a jemná. A že takovej hip hopovej tanečník je prostě... jo, hudba, jak to cítí, tak se podle toho i člověk chová, tak podle toho se to pozná. A i pomocí toho tance jsem našla odpovědi na různý otázky, co jsem si kolikrát kladla.

Jo, jako ohledně tance a pohybu nebo čeho? Ohledně tance a ohledně i jakoby toho cítění. Že kolikrát... ten tanec vlastně vznikl z normálních pohybů, vznikl i v kostelech. Ten poppin, jak jsi říkala, že se ti líbí, tak ten jeden krok se jmenuje ... a ten vznikl právě v kostele, kdy normálně... černoši, jak oni tam tancujou v těch, tak právě z toho vznikl jakoby ten festen. Tak právě to je ono, to prostě vzniká z normálního toho pohybu.

Hm. To zní zajímavě. A ty jsi tedy tu hudbu začala poslouchat až když jsi to začala tancovat? Jo.

A ta skupina, to jsi říkala, že se jmenuje B-original? Jo, B-original.

Já jsem už o ní slyšela. To je dobře, to je hodně dobře. (smějeme se)

Ona byla teď nějaká soutěž, myslím. Hm, v Plzni teď.

Jo. A někdo to vyhrál, ale teď nevím, možná jsou dvě B-original? Nebo... No ono to vlastně má pobočku v Plzni a v Praze a letos jsme vyhráli... v druhý lize jsem byla já, jakoby se zbytkem taneční skupiny, my jsme áčková skupina, tak jsme vyhráli první místo. Ale zase trenér byl takovej „No, tak jako to zlepšíte, nebylo to ono.“ Jsme to dost odflákli. Ale musím říct, že náš trenér je fakt suprovej, že všichni v B-original, že se jako rozhýbali. Takže za to já jsem vděčná. Jinak taky máme asi dvě nebo tři první místa a pak byli fatk maličké děti a ti měli pátý místo. Těch bylo i hodně v kategorii, ale ti jsou malí.

Jo, takže tam máte několik skupin. Jo, ono je to rozčleněný na áčkový skupiny, béčkový, prostě podle toho jak kdo dlouho tancuje, podle věku a tak.

Aha. A jezdíte na ty soutěže často nebo to je jen někdy? Jo, jo, každý rok se konají soutěže

a mezitím jsou různé taneční workshopy, takže vždycky nějaký trenér od nás se zeptá „Hele a nepůjdem na workshop nebo na nějakou párty?“ To právě souvisí s tím hip hopem. Že jo, hip hop – párty, tam se rozvíjí ten tanec a tak. Takže on hip hop je vlastně free style, to mi řekl trenér a to je fakt... eem, teď jsem ztratila myšlenku. (smějeme se) Jako vždycky nejlepší zp... naučit se free stylovat, to jde jenom na párty, to je fakt nejlepší. Jako drtit se technika může, ale ten free style, to už najdete ten svůj styl. Každý ten hip hop má trošičku jinej. Jo, takže každéj má jinej ten feeling a jinej groove, takže je to taky trošičku něco jinýho.

Jo, ale aby člověk mohl freestylovat, tak musí umět nějaký ty základní kroky. Jo, přesně tak.

Dobře. Co se ti teda na tom tancování líbí? Tak jako celkově, že to... je to dobrý na odreagování, kam můžete vypustit energii a hlavně ta hudba. To je neskutečný, že když se do té hudby vlastně zaposloucháš, tak to cítíš a to tělo se ti hejbe samo. A jde o to si tam najít ten feel a najdeš tam úplně, i po několika letech, když tu hudbu fakt posloucháš pořádně, tak slyšíš každéj jednotlivé zvuk. To právě dělá ten náš trenér a my si kolikrát říkáme, jako kde to slyší. Jako on nám to ukazuje, kde to tam slyší a my říkáme „Co? Kde to je?“ Takže je to zajímavý, že člověk se naučí jak vnímat hudbu, tak vnímat i to tělo samotný. Zjišťovat, že tenhle pohyb vlastně není těžkej, stačí fakt jenom se uvolnit a... samozřejmě je to dřina, všechno je to dřina, ale prostě stojí to za to. Takže to se mi na tom líbí, že člověk se v tom může sám najít a že se naučí poslouchat tu hudbu a taky přijdu do styku s jinými lidmi, jinými názory a to je na tom to kouzelný, že slyší zase několik názorů, z různých stran. Ty sama nevíš, ale pak po čase si sama začneš zjišťovat různé informace a z toho vznikne ten tvůj vlastní názor, takže to se mi líbí, že je to hodně různorodý. A že je tam furt něco zkoušet. Vždycky je tam něco na zkušená a to je taky hezký.

Jo, dobře. Ještě co se týče toho tancování, tak každéj krok má tedy nějaký svůj název a původ, jo?

Jo, mělo by to tak být. Každý ten krok má svůj název, jako jsem říkala ten krok s těma... s tím oblečením, že se ten člověk chlubí, tak třeba je... jako six step. To je fakt jako šest kroků a to je... mám pocit, že to je v tom b-boyingu a tam je, že se udělá šest kroků a z toho je právě ten krok. To se mi fakt líbí, že to je ten basic, v uvozovkách. Ten základ, jakoby.

Jasný. A co se ti líbí na tom hip hopu obecně? Nejenom když vezmeš to tancování, ale jakoby obecně. Mě se líbí jakoby ten důvod toho hip hopu. Podle mě ty lidi tím vytvořili příběh. Že oni tím vytvářejí příběh. Že dřív ty lidi... vlastně ti černoši právě, jak byli v té Africe, tak že to má ten původ. Třeba jak byly battely, tak někdo ukázal takhle, jako pistole a to byl konec. Protože dřív v tý Americe, když tam vytáhli pistole, tak tam byly ty střilečky a tohle všechno. Takže jako se mi na tom fakt líbí, že se to musí brát s respektem, jako každý tanec. Každý, i kdyby se mi to nelíbilo, kdyby to byl... neříkám, že se mi to nelíbí, ale kdyby to byla polka, tak všechno brát s respektem a brát to tak, že každéj člověk má ten feel v něčem jiným a všechno má svůj důvod a původ, hlavně. A to se mi na tom líbí, že je to hrozně různorodý. A zase můžu se ptát „A proč je to takhle?“ a tak a pak to člověku docvakne.

Jo, takže že je to všechno provázaný a má to důvod. Jo, že všechno má důvod. Ale třeba si někdo vymyslí nějakéj pohyb a řekne „Ježíš, to je vtipný,“ a ten druhý řekne „Ne, to je hustý!“ A tak se to vyvíjí, i to má ten důvod.

Jo, takže někdo něco zkusil, někomu se to líbilo, někomu ne. Jo. A z normálních lidských akcí. Jakože když někdo někam... Em... to je... jak se dělají různé ty pózy, tak to je jakoby zasazený do toho různýho beatu té hudby. A to nám právě trenér říkal, že to vzniklo třeba z toho „jo, já jsem vypínal televizi, ale tady je ta hudba a přestanu a vypnu jí až na druhý beat“, třeba. A to je právě to hezký. To je i v jiným tanci, jmenuje se to locking, a to ho právě Don Campbell, ten ho jakoby vynalezl a on tím bavil děti. On měl klaunské oblek a udělal pózu, na nějakéj ten beat a udělal obličej a dětem se to líbilo. Pak přišel nějakéj chlápek a říkal „To je fakt dobrý, z toho bys měl udělat nějakéj fakt pořádnéj... nějaký pravidla a tak,“ a z toho to vzniklo. Právě že ten lockin' je na funky hudbu, že je to srandovní a právě to a samý je s hip hopem. Že na drsnou hudbu, hip hopovou se chlubí a ty pistole a tak. A zase na tu hezkou hudbu, tak to je takový ty jemnější kroky a taková ta flow vyloženě.

Super. Je něco, co se ti na tom hip hopu nelíbí? Musím říct, že se mi nikdy nelíbí... em, беру to s respektem, беру to jako kulturu, ale kolikrát se mi nelíbí někteří novodobí... i rappeři a tak, že všude jsou ty lehký holky. A to se mi nelíbí. A kolikrát i ty holky urážejí a tak. Třeba to tak беру, že já jsem holka a proto to tak vnímám, ale zároveň je to i pravda. Ale ono to není jenom na ty holky, ono je to urážení i na ostatní a tak. Ale беру to, že to tak je, prostě se to nezmění, ale nikdy se mi to nelíbí. Zase když je to v angličtině, tak dřív jsem si říkala „To je fakt hustý,“ ale když se nad tím zamyslím, tak já si říkám, nechci poslouchat něco, co nedává smysl. Když je to nějaká písnička... kdyby to byl bůhvíjakej rapper, tak to prostě nebudu poslouchat jenom kvůli tomu, že to nemá prostě smysl tolik. Proto se mi třeba líbí Eminem, protože on... jeho texty mají hloubku. I když je bílej, tak prostě maj hloubku a má výbornej hlas a neznamená to, že jenom černoši jsou dobří rappeři, jako někdo to tak říká, neříkám že všichni. Takže jako... i bílí jsou dobrý. (smějeme se) *No, to určitě jo.* Taky Macklemore má hrozně hezký texty. To měl to Thrift Shop, tu písničku, tak to jsem si zrovna nepřekládala, ale jako je to i vtipný. A pak tam má text, kterej má už tu hloubku a je to o klukovi, kterej zjistí, že je gay a tak. Doprovází tou písničkou toho kluka, vytváří ten příběh. A to je právě na tom to hezký. Že to není jenom nějaký „Jo, mám vedle sebe holku, ta má hezkej zadek,“ a tak. Je to prostě úplně něco jinýho.

Hm. Teď mě napadá, co ty máš tedy z toho hip hopu nejradši? Ten gangsta rap nebo současný nebo jakěj? Mě se vždycky líbí od každýho něco. Ale samozřejmě víc inklinuju k tomu, na co umím zatím tancovat. Takže spíš to klidový, ale on je vidět ten postup toho hip hopu a toho rapu, samozřejmě ten rap. Tak dřív ten old school rap, tak je poznat podle toho hlasu, podle výšky hlasu a tak. A to tempo, to je úplně odlišný od těch novodobých rapperů. Ale líbí se mi všechno, abych řekla pravdu. Ale spíš inklinuju k tomu klidovému, než k tomu gangsta, protože k tomu neumím tancovat. Jako že je to spíš takovej nářez, ale já jsem spíš na takový to jemný, spíš... fakt takový to ladies a tak. Ale ten hip hop se mi taky hodně líbí. Protože jsem s tím začala a dal mi i ten groove, ten feeling a kdybych se v tom nenašla, tak já nevím, co bych dělala, protože to беру víc než kreslení. Beru... mám to radši, je to něco... pro mě to má fakt tu hloubku vyloženě.

Jo, takže jsi se v tom prostě našla, když to tak řeknu. Jo, přesně tak. No, hledám se v tom ještě. Ale ten člověk... někdo se najde v kreslení, někdo v józe, třeba. A někdo právě v tom tanci. Ať je to balet, ať je to polka, ať je to cokoli, tak to vždycky má nějaký svůj určitej důvod. A ten člověk... já si myslím, že se člověk dostane k nějakým těm věcem z určitýho důvodu. Takže jsem ráda, že jsem se k tomu tanci dostala, protože vidím hodně lidí, vidím hodně kultur a to mi dává nějaký širší obzor.

Jo, tak jo. A o čem podle tebe ten hip hop je? ... Ty jsi říkala, že to je podle tebe nějaký příběh.

Hm. Já se bojím, že něco řeknu, co je lež. Aby se to nedozvěděl trenér. (směje se) Ne, ale jako ten hip hop... Já se tomu zase až tak nevěnuju, ale jak to беру, tak si myslím, že to je o tom ukázat sám sebe a i upozornit na určitý věci a události. Tak jako třeba Eminem zpívá „I'm not afraid“, tak jakoby říká „Já se nebojím“. A někdo zase zpívá, nebo rapuje o tom svým úspěchu a někdo „Jo, tak jsem se vyšvihl a mám hezkou holku“ a tak. Ale jako že furt si myslím, že ten hip hop je možná i o sdílení, o komunikaci. Každěj tanec, to říkaj všichni tanečníci, že vždycky je důležitý tancovat spolu, jakoby ve dvou aspoň. Jo, ať už je to cokoli, třeba jam, to je taky jakoby tancování, že člověk tancuje a ti ostatní na něj koukaj. A pak se s ním někdo vymění nebo se k němu třeba přidá. A to je právě to social dancing... No, teď jsem se zase ztratila. (smějeme se) A ten hip hop беру tak, upozornění na něco, nějaký příběh, nějaký důvod. Tak takhle to беру.

Tak jo, super. Posloucháš tedy ještě něco jinýho? Poslouchám, právě poslouchám dancehall. To je... teďko to jde do módy. A tam jde o to, aby to bylo real. Tam taky třeba je krok, že ten člověk je příkrčenej a jakoby vypadá vražedně, fakt má vražedný pohled. A to bylo když oni ti lidé, tak na Jamajce byl fakt masakr, a oni když utíkali třeba kanály, tak se museli krčet a z toho vznikl ten krok. A pak se to tancovalo na párty a tak. Takže taky. To mi říkala jedna dobrá tanečnice a ona ten hip hop umí fakt skvěle a je vidět, že v tý hlavě, stejně jako všichni trenéři z B-O, teda většina, co já tak znám trochu víc. Tak je vidět, že oni o tom ví a je to dobře, protože lidi by to měli vědět, z čeho to vzniká. Někdo to tancuje a tancuje to třeba i špatně a jim někdo řekne „A víš co to vůbec

je?“ - „Ne, já nevím, ale je to hustý.“ A to se mi nelíbí. Protože si taky myslím, že ty lidi by měli něco dělat z určitýho důvodu. Takže ten dancehall. Potom jsem chvíli poslouchala korejskej pop. Ten jde taky docela do módy. Ten už mě teda omrzel, takže teď taky do toho rapu, hip hopu. Dancehall poslouchám, poslouchám africký bubny. Je to fakt dynamická hudba a někdy zase taková klidná, jo. To je teda u všech těch hudebních stylů. A co ještě poslouchám... Beyoncé. To je prostě ladies. (směje se) Takže já si vždycky... Hrozně se mi to líbí. Já jsem spíš taková tak ladyna, že mám větší feel v dancehallu a... to je taky styl waack, to je práce s rukama a tak. A potom je vogue, to z toho třeba vznikl ten časopis Vogue. Tak je i taneční styl. Nevím jestli ten taneční styl vznikl z toho časopisu nebo ten časopis z tance, to si teď nejsem jistá. A to taky, že se jde na tu hudbu, ta holka vypadá jako modelka a pak spadne na zem a udělá nějakou pózu, třeba. A právě to se mi strašně líbí, proto jak to spolu souvisí. Takže jakoby ten dancehall, hip hop, ... No, Beyoncé. Ale líbí se mi i nějaký orientální hudby. Jako je třeba teď ta zpěvačka Indila, ta má moderní hudbu, ale má to do toho orientu, a to je hrozně hezký, právě.

Kdybych ten hip hop neznala, jak bys mi ho popsala? Jako životní styl. Že je to prostě životní styl a je to část kultury, část příběhu. A není to jenom o vzhledu, je to i o tom, co se stalo, i ty graffiti, co všechno vyjadřují, právě. Není to jenom nějaký kluk na ulici, co má kalhoty pod zadek. Je to součást hip hopu, jako mít hustý hadry. Ale není to jenom o tom, má to hloubku.

Jo. Ty jsi zmínila to oblíkání a ty kalhoty. Co na to říkáš, když má kluk ty kalhoty takhle spuštěný a lezou mu z toho trenky? Já jsem dřív říkala... já jsem to neřešila. A teď jako když se začínám dostávat do toho tanečního světa, tak já si říkám, proč by... jako je to hnusný. Jako když to vidím, tak říkám „Jako a víš něco o tom hip hopu? Víš, proč to nosíš? A jako víš z čeho to vzniklo?“ A tak. Jako já taky nosím takový ty barevný věci a tak. Dřív jsem to vůbec neřešila, ale zároveň ty lidi na jednu stranu chápu, ale nelíbí se mi to, když ty kluci si připadaj hrozně drsný. Když třeba jenom tu hudbu poslouchaj. Ale třeba u nás se hodně odsuzuje český rap, ale musím říct, že třeba... jako neposlouchám ho vůbec, ale když vidím třeba Majka Spiritu, tak já jsem si dřív říkala, to je nějaký fráňa, jsem ho fakt ne, to je jedno. Viděla jsem ho právě v Hlasu ČeskoSlovenska a on fakt prostě, to je hoper. On s těma rukama a tuto. A on že ví něco o historii, to je hlavně důležitý, to by měl vědět jako každěj interpret. On říkal James Brown, ten inspiroval hodně hip hopových tanečníků, i když dělal funk a tak. A to je pravda, a to se mi líbilo. A proto jsem ho začala lajkovat na facebooku a on i to, co říká a to co píše, fakt podle mě něco v tý hlavě má. A líbí se mi, že dělá tu hudbu a něco o tom ví. Neznám jeho texty, ale co jsem viděla, to se mi prostě líbí.

Jo, ty jsi zmínila toho Majka, znáš třeba Reznika? Ježiši. Toho mi ukázala mamina, tak tohle absolutně odsuzuju, vůbec se mi to nelíbí. Ani jeho videoklip, nezaslouží si žádnou cenu. Lidi, co ho poslouchaj, si myslím, že nemaj v hlavě vůbec nic. Vůbec nic, protože tohle, aby člověk dokázal a považoval to za nějaký feel v rapu, jako fakt ne. Tohle já opravdu hodně odsuzuju. Ten text nemá žádnou hloubku, připadá mi, že to ani nemá žádněj pořádněj důvod, že ten člověk fakt v tý hlavě nic nemá, připadá si drsněj a neberu... I když hip hop má drsnou část, má i tu jemnou a tuto neberu ani jako tu drsnou, protože to je... To ani nesahá po paty ničemu. Vůbec, vůbec se mi to nelíbí. A jako znásilňování nějakých holek, ani náhodou, fuj. To je hrozný.

Tak jo. A co tedy ty? Jak se oblíkáš? Je typický, co lidi poslouchaj, tak se podle toho oblíkaj. Co máš ráda tedy ty? No tak mě se hodně líbí barevný věci. Mám ráda, protože se mi líbí ladies, tak jako že nějaký ty obtáhlejší džíny a tričko, ale něco barevnýho nebo různý účesy si dělám a tím vyjadřuju jakoby, dávám najevo, že jsem tanečnice, že jsem originál. Už jenom kvůli tomu, že jsem B-original, tak to se mi líbí. Já nesnáším splývání s davem. I když hip hopoví tanečníci měli podobný outfit, tak byli jiní. A už jenom tím, že třeba měli... jo, vytáhlý džíny, tak v podstatě se každěj chlubil něčím jiným. A tím, že oni maj jinej ten feel, tak tím se lišili. A to se mi líbí. Ale taky, oblíkám si různý věci. Někdy jsem jako tvrdej hoper, v uvozovkách. (smějeme se) A někdy jsem zase taková jemná ladies, tak si vezmu něco elegantního. Ale snažím se furt najít něco originálního, co nikdo nemá. Ale taky, dřív jsem to nějak neřešila a jak jsem začala tancovat, tak si teď začínám všimnout, že i ty lidi se oblíkaj hezky, jako tanečníci. Že pravýho tanečníka pozná

každej. Že ten taneční styl v tom nák vidíte. A to se mi líbí a chtěla bych to dávat najevo, protože jsem na to pyšná, že mám tu možnost tancovat, že mám k tomu materiály a mám možnosti zjišťovat o tom tanci všechno. A už jenom kvůli tomu... lidi si třeba stěžují, kde žijou, ale já jsem třeba ráda, i když je to Česká republika, já to neberu jakoby s odstupem, ale beru to s tím, že jsem ráda. Nemáme tu tornáda nebo tak. A i když se nemůžu dostat do Ameriky jen tak, prostě na hip hop a takovýchle, na real party, tak to beru tak, že využiju možnosti, který mám tady s tanečníky. Který v tý Americe byli a tak. A to se mi líbí a chci to dát najevo, že jsem na ty pyšná a že můžu tancovat. Takže se snažím vypadat jinak, tak nějak originálně. No, jinak barevný svetry hodně a někdy ty hopperský a takhle.

Jo, tak jo. A ještě k těm kalhotám staženým. Ty jsi říkala, že se ti nelíbí, když to ti lidi tak nosí a vůbec neví proč to tak je. Proč si tedy myslíš, že ti hopeři nosí takový oblečení, jaký nosí? Hm, to má právě původ už v těch... kolikátých? Sedmdesátých letech? Řekla bych... právě toho hip hopu a podle mě ti tanečníci taky hledali něco originálního, že funkové tanečníci měli kalhoty někam sem a tuto a ti hopeři měli takový volný. A... nevím přesně, ale řekla bych taky, určitě náká originalita, něco jiného, něco nového a... Nevím, přesně. To se asi zeptám trenéra, to je docela dobrá otázka.

Tak jo. A když se ty oblíkáš a vybíráš si oblečení, co je pro tebe důležitý při tom výběru? Aby mi to sedlo na postavu. A abych ukázala... abych... člověk se má umět prodat. Ne jako u tyče nebo tak. Ale věci, za který se stydíme, bysme měli právě že ukázat a tudíž na ně právě nepřitáhneme takovou pozornost. Takže já když vidím Beyoncé, ona má ty boky a ten zadek a prostě... tak já si taky říkám, 'A to mě štve, že já to' i když mi je sice patnáct, jo, tak pěkně mě to štve, že já se taky takhle neumím prodat a že třeba tak tím sedím spíš v koutu. Ale to by člověk neměl. Člověk nemá mít nos nahoru, ale hlavu nahoru a věřit si. Takže při výběru je pro mě důležitý, aby mi to sedlo, určitě. Abych ukázala, co se mě na mě líbí. Aby to bylo hezký, samozřejmě a aby to nevypadalo hrozně dohromady. A aby mě to vyjádřilo.

Jo, dobře. Máš oblíbenou nějakou značku? Hm, asi ne. Ale teď jsem nejvíc začala nakupovat... já to kombinuju. Takže kombinuju Gate, Gate oblečení, Telly Weil, tam si kupuju legíny. Já miluju barevný legíny, na to jsem úplně ujetá. A hodně tedy ty barevný věci. Ale spíš to kombinuju, nemám oblíbenou značku. Ale teď mám asi nejvíc z toho Gatu.

Tak jo. A co nějaký šperky? Hm šperky, tak ty já dostávám od tety. Ona měla brigádu v H&M. Ale... zase, taky barevný, takže jsem taky našla barevný náušnice v Gatu. A taky vybírám podle toho, jak se mi líbí a teď si říkám 'Mám dlouhý vlasy, tak když je mám dlouhý, tak si vezmu tuty náušnice. K hnědejším vlasům si nemůžu vzít tmavý náušnice, to si radši vezmu světlý a tak.' Aby to mělo hezkej kontrast, aby mě to taky vyjádřilo, aby to bylo hezký a ne moc divný, no. Aby to vypadalo ležerně a taky trošku originálně. Někdy i ujetě, trošku.

Dobře. A když ty šperky ještě vztáhneme k těm hoperům, jaký oni maj a tak. Velký řetězy a dlouhý, na tom někdy přívěšek, holky mají kruhy nebo prostě nějaký velký náušnice. To máš taky ráda? Mě se to líbí, protože oni tím ukazují, že na to maj. Třeba taky ta jedna naše trenérka má velký náušnice, velký kruhy, teď má tu čepici, hip hopperskou a ona je fakt kočka, a to se mi líbí. Že je taky něčím výstřední, aby vynikla. Takže to beru takhle. Líbí se mi to, jak k čemu, jak kdy a jak komu to sedne taky. Někdy v tom ty černošky vypadaj hrozně, ale ta trenérka, to je fakt hezký. To se mi líbí, když to ten člověk umí nosit.

Jo. Ty to nosíš nebo ne? Ne, ale mám to v plánu. Ale jako ne nic extra výstředního. Ale protože mám dlouhý vlasy, tak si to můžu dovolit. Mít větší kruhy, to nebude tak hrozný. A taky chci bejt trochu výstřední, abych vynikala. Nechci splývat s okolím. Tak taky trochu šetřím penízky, chci se trochu civilizovat v tý módě. Protože dřív, co jsem koukala na fotky, teda... Hrozný.

Tak někdy maminka neoblíká podle představ. No, já když jsem byla malá, tak maminka mě oblíkala fakt hezky. To jsem byla taková malá čičina. Pak se to změnilo, protože jsem se začala oblíkat sama. (smějeme se) Teď si myslím, že už je to lepší.

Tak to pak člověk může hledat dlouho, než najde ten svůj styl, aby mu to sedlo a tak. Jo, přesně tak. *No a ty jsi taky zmínila tu čepici. Nosíš je taky, ty bejsky?* Em, ne. Já bych je nosila, hrozně ráda,

ale oni mi nesluší.

Ne? Já na to nemám asi obličej. Nebo jsem nenašla nákou to... Ale teď nám trenér objednal bejsky z Ameriky. Já ani nevím, jak vypadá, ale objednal je všem. Já jsem je nechtěla, kvůli penězům, ale pak nakonec jí objednal všem. Mě to nák nevádí, takže jsem ráda. Uvidíme, jestli mi sedne nebo ne. Ale určitě líbí se mi to. Ale taky se mi to nelíbí na lidech, kteří to nosí bezdůvodně.

Víš k tomu nějaký kontext, proč se to začalo nosit? Tyhle čepice? Možná... Podle mě to je všechno originalita. Nebo tak. Tak jako NA, to je ta známá značka, nebo Hoodboyz, taky známá značka pro tanečnický. To nosí náš trenér, prostě Hoodboyz a NA. A říká „To je všechno pravý, to bylo drahý. To není od Vietnamců nebo tak.“ A my „Jo, dobře.“ (smějeme se) A myslím si taky originalita. New York, tak tam taky se objevují různé styly. To je ten Brooklyn, Bronx, že jo. Takže... je to součást té módy, každý našel něco nového, že to prostě zkusil a že to k tomu tanci prostě přirostlo.

Jo, dobře. Co znamená pro tebe něco vlastnit? Něco mít? No... To se musím zamyslet, tedy. ... No tak samozřejmě jsou teď lidi hodně majetnický, že jo. Ten materialismus je prostě hrozný, ale je to už součástí toho života teďka, to už se jen tak nezmění. Takže pro mě, jak když to tak vnímám, tak něco vlastnit je něco si koupit nebo zdědit a mít to u sebe. A samozřejmě jestli to chceme vlastnit a mít to dlouho, tak se o to musíme starat. Takže to a samý s mazlíčkama, třeba. Já se teda o ně moc dobře nestarám, abych řekla pravdu. Vlastním je, ale když už člověk něco vlastní, tak by se o to měl člověk zasloužit. A to málo lidí to takhle bere. A podle toho se i chová. Takže vlastnit si myslím, že to není jenom o materialismu, ale i ohledně duše, že jako vlastnit svojí duši, bysme měli se k tomu měli chovat, jak bysme chtěli, aby se lidi chovali k nám. A mít správný vlastnosti, že jo. A právě, abychom se právně reprezentovali. Takže jak vlastnit sám sebe, jo, zároveň, tak vlastnit i různé materialistický věci. A třeba i názory, možná. Že ten názor je třeba od jiných lidí, my ho přebereme a vezmeme ho za svůj a tím už možná ten názor vlastníme, že je náš. Protože myslím si, že vlastnit má hrozně široký pojem a záleží na tom, jak to člověk vezme, ale i mě, první co napadlo, když se řekl materialismus, viděla jsem zlatý hodinky nebo něco takového. Takže je potřeba se nad tím hluboce zamyslet.

Tak jo. A co by sis slibovala právě od toho bohatství? Kdybys prostě zbohatla nebo vyhrála, měla bys víc peněz než máš teď. Co by sis od toho slibovala? Em, že nemám zpychnout a mám vlastně zjistit, co má pro mě větší hodnotu, jestli partner, rodina nebo... protože to co člověk dřív měl, to ho taky učinovalo šťastným, že kolikrát... Jak jsem taky říkala, že jsem strašně šťastná, že tady žiju, není to tak hrozný, jako třeba ty střílečky v Americe a tak a lidi by si toho měli vážit. A... kdybych takhle zbohatla... Jako abych řekla pravdu, ty peníze jsou hodně lákavý, ale určitě bych si to... snažila nerozházet za nějaký kraviny, ale jako první věc bych si vážila je to, co mám. Takže jakoby kluk, moje rodina a vlastně všechno, co tady pro mě bylo vždycky a to zázemí. To že najednou přibyly nějaký peníze by mě nemělo tolik ovlivnit, i když si myslím, že by to člověka ovlivnilo. To je normální. Takže asi bych si od toho neslibovala nic dobrého, protože lidi mají peníze rádi. Ale samozřejmě nejvíc si cením lásky.

Hm a myslíš si, že si člověk polepší, když zbohatne? Myslím si, že většinou ne. Že to by... eh, řekla, že možná i vůbec... Ono záleží na charakteru člověka. To je jako když třeba Karlík... Jak je Karlík a továrna na čokoládu a on vlastně taky zdědil tu továrnu. Ale on nezpychl. A záleží na té rodině a na tom člověku samotným. A hlavně na okolí. Já jsem zjistila i na střední škole, jak jsem ovlivněná. Já jsem říkala, že jsem docela i namyšlená, abych řekla pravdu. Ale zase jsem taky taková rozdvojená, že se třeba může zdát, že jsem hodně namyšlená, ale lidi to mají taky jako ochrannou slupku. Ale je to taky o společnosti. Nebo... jak móda, kam společnost jde, tak prostě ty zvyky, ty kultury jiný a tak. Takže myslím si, že si člověk většinou nepolepší. Maximálně kdyby to bral jako první a poslední šanci a byl by na tom fakt hodně moudře, ale jinak si myslím, že fakt ne. Dobře. Ještě by mě zajímalo, používáš slovo cool? Jo. (směje se) Ale... už jenom kvůli tomu, že tanečnický, že jo, já už taky používám ty anglický názvy a já mám taky... můj jakoby přítel, tak on je... my mluvíme v angličtině, takže... já jsem se i jakoby anglicky hodně dobře naučila a ... je to dobrý i v tom tanci, že já kolikrát když jdu na ty workshopy a ty tanečnický mluví v angličtině, tak

ten jazyk je hodně důležitý. Takže slovo cool používám. Třeba když nevím co mám říkat, tak řeknu ‚Cool‘ nebo tak. Ale jinak taky říkám ‚To je hustý,‘ to je právě to cool, ale taky už jenom kvůli té angličtině, že já se anglicky hodně bavím, mám hodně cizinců jako kamarádů a kamarádek. A jakou věc bys třeba označila jako cool? No... Hm... Já bych řekla, že až tak tolik to nepoužívám. Ale v tom překladu řeknu, když vidím nějaký fakt hustej obrázek, když vidím třeba nějaký obraz a nebo když vidím tanečníka, kterej válí. Tak ten je teda hustej, jakože je cool. Ale kdybych měla označit nějakou věc, tak to když člověka něco fakt zaujme. Co hodně zaujme, tak to řeknu, že to je fakt hustý. Nebo i ve špatným slova smyslu. Třeba co se děje na Ukrajině, tak to je hustý teda.

Ty jsi naznačila, že můžeš označit i tanečníka, takže tím jsi myslela, že to můžeš říct i o člověku. Jakéj ten člověk teda většinou je? Když umí tedy hodně dobře tancovat, tak řekneš, že je cool nebo hustej? Když umí hodně dobře tancovat, tak řeknu ‚Ten je fakt dobrej, zaslouží si to, určitě se hodně nadřel,‘ ale můžu tím taky označit člověka, kterej je drsnej na lidi. Jako že je na ně fakt hodně to... Ale tanečníka, to řeknu, ta je fakt hustá, ta válí. To musí bejt fakt hodně dobrej, no. Jako zatím jsem se nesetkala... protože jsem v tom tanečním světě zatím fakt hodně krátkou dobu, na rozdíl od ostatních tanečníků, takže jsem se nesetkala s někým, kdo by byl hodně namyšlenej, že bych neřekla, že je hustej na lidi. Ale já bych si to možná ani z respektu nedovolila, až zase bych byla hustá já, tak možná bych si to potom dovolila já to o někom říct.

Jasný. A můžeš to taky někdy říct o někom v tom dobrým slova smyslu o tom člověku, jako ne že dobře tancuje, ale i jindy? Jako že je hustej? Em, třeba že je hustej, že něco dokázal. Jako že třeba mu to stálo velkou dřinu, tak je teda hustej, že to zvládl, že se přes to překousal. Asi takhle.

Jo. Co říkáš na graffiti? Jak se ti líbí? Moc se mi líbí. To teďko byla hrozná aféra. Je vlastně... byla budova, byla bohužel. V Americe, jmenovala se 5 pointz a tam od počátku hip hopu, tam se sjížděli všichni umělci, ty graffiti a tuto. A tam všude, celá budova, ta byla obrovská, ta byla vymalovaná jenom graffitama. Barevný, všechno... To bylo něco... to byl takovej kočárek, když se to vezme, že to je... Ty graffiti prostě... trošičku střed toho umění ohledně hip hopu, taková kolébka. A oni to během jedny noci prostě vymalovali na bílo. Všechno, úplně. Takže... já řeknu slova mého trenéra, prej... něco, něco řekl ‚...takže celej hip hopovej svět totální hejc‘. Ale má pravdu, tam všichni hejcovali, na facebooku, všude. Hodně se to kritizovalo, protože to je něco jako... já nevím. Kdyby třeba byla zbořená Eiffelova věž. Nebo z poloviny zbouraná. A to a samý je tohle. Ty lidi to hodně zasáhlo. Takže tanečníci, kteří měli to štěstí a kteří měli šanci a kteří dali do toho tu dřinu, tak maj třeba fotky před tím. To je právě třeba jedna tanečnice, ona tancuje i house a waack, tak ona tam má fotku u toho.

Jo. Na té budově byly graffiti původní, co tam kdysi udělali nebo kdo tam přišel, mohl něco namalovat a přemalovat tak ty původní? Podle mě i ty původní, že by je nikdo nepřemalovat, už jenom z respektu. Protože ten originál, to je vždycky the best. Třeba i v tom kreslení, jak jsou různí... ta Venuše, to si myslím, že by si nikdo nedovolil jí náh zdemolovat a upravit. Tak to beru i tak, že si spíš myslím, že ne no. Ono tam bylo podle mě místa dost na to. Možná i na podlahu to kreslili. Prostě využili místa, to bylo všude. To bylo fakt krásný.

Hm. Ty graffiti tvoříš nebo ne? Já jsem se snažila, ale nešlo mi to. Ale budu se snažit dál, protože to beru jako součást toho tance. Ale třeba náš trenér taky říkal, že to neznámá, že když neumíme ty graffiti, že nejsme tanečníci. Ale já bych to chtěla umět, když už jsem na tom uměleckým oboru, tak aby prostě... My máme ve třídě jednu holku, která tanc... já neberu dubstep jako tanec. Ale ona kreslí ty graffiti a tak. A to mě štve, že já vím, že v tom tanci mám větší feeling a větší groove než má ona a štve mě to, že ona to umí a já ne. To je taková ta žárlivost, protože se to snažím taky náh nakreslit. Prostě asi náhou inspiraci...

Hm. Ty jsi to zkoušela jenom na papír nebo i na zed’? Na papír. Podle mě nejdřív fakt s tím papírem, s fixama a tak. Já jsem to dělala i do soutěže, jsem zkoušela první beat art. A samozřejmě s tím sprejem je to úplně něco jinýho, je to fakt těžký. Ale fakt jenom na ten papír. Vzdala jsem to po pěti minutách. (směje se) Ale jako snažím se dál.

Snaha je důležitá. No, ale abych měla taky náký výsledky.

To určitě časem přijde. A jak vnímáš graffiti ve městě? Jako že by tam mělo být, nemělo? Já si myslím, že už jenom, že se mi ten tanec líbí a je to taková součást. Lidi, co graffiti kreslí, je berou jinak než lidi, co se jenom oblíkají do hip hopovýho oblečení a nic o tom neví. Takže líbí se mi to, ale musí to vypadat hezky. Když je to jenom nákej ten tagging, tak to prostě neberu jako umění. Ale prostě viděla jsem hodně umělců – graffitů, nevím jména, ale co jsem viděla obrázky, tak hezký, barevný. A byli i z jiných zemí a tak. Protože si myslím, že v té České republice se najde máloco hezkýho. To jsou právě graffiti ze starých lázní, tady, ale tam jsou feťáci a tak, takže tam se chodit ani správně nemá. Že tam je i policie, že to hlídá. Takže já jsem tam chtěla udělat náky fotky, ale nepovedlo se mi. Jsem se i bála.

Jasný. Komu si myslíš, že je to graffiti adresovaný? Ten, kdo to tvoří, tak pro koho to je? Hm, určitě nějakému stylu. Ať je to styl života nebo styl tancování, tak si myslím, že to tvoří kvůli tomu a že se jim to líbí a že tím rozvíjí vlastní fantazii. A když už pro něco, tak si myslím, že pro nějaký příběh, pro nějaký životní styl a pro nějaký poukázání vlastně na něco.

Jako být součástí toho příběhu a vytvořit něco? A když to tak řeknu, psát historii? Hm, řekla bych, že jo. Že tím zanechávaj i vlastně sebe. Že tím poukazují i na sebe. Že i ten tagging, poukazuje na sebe, že „Já jsem tady byl a tohle jsem nakreslil“. Takže asi spíš tuto.

A myslí tedy, že je to pro někoho nebo pro ty lidi uvnitř toho hip hopu a nebo... Že je to pro všechny. I to tancování, se snaží rozvinout to ve světě, ukázat na to. A to je to a samý jako s dětma v Africe, pomoc dětem, snaha o pomoc dětem. To je to a samý s hip hopem. To je to a samý s módou, jakoukoli. Poukázání na něco, snaha rozšířit.

Tak jo. Co se ti víc líbí z graffiti? Písmo, obrázky nebo kombinace? Kombinovaný.

Proč? Protože to je oboje dohromady a když se člověku nelíbí jenom písmo a nebo jenom ta kresba, tak když se to zkombinuje, tak to je úplně něco jinýho. Připadá mi to takový víc šmrncovní. Že i ten umělec poukáže na to, že to umí.

Jo, že umí obojí a nevěnuje se třeba jenom tomu písmu, protože obrázky neumí. Jo, jo.

Tak jo. A co pro tebe znamená originalita? Určitě něco jinýho. Něco, co má člověka vyjádřit. A myslím si, že by lidi měli být víc originální, protože pak jsou víc ceněny. Jenomže problém je v tom, že z originality se... s pomocí společnosti buduje stereotyp. Jako třeba Chanel, ta taky prostě hodně originální, i s tím oblečením a tucto. Nosí to takový ty hvězdy teda. Což je její asi výhoda, protože to má všechno drahý, ale teď je to taková móda. Něco vidíš, prostě ty holky všude maj kraťasy, pod tím ty silonky. To je úplně stejný, prostě hezký, ale je to stejný. A to se mi nelíbí. Takže originalita znamená hodně moc. A lidi, co jsou originální, těch si hodně vážím a beru si z nich ponaučení a i nákej svůj názor, kterej si beru na tu originalitu.

Jasný, tak jo. A máš ráda kopírování nebo ti vadí? To mi vadí, kopírování. Respektuju, když třeba najdu nějaký dobrý obrázky, ale budu se tím inspirovat. Kopírování nemám ráda, není to originalita. Člověk si nezaslouží obdiv, podle mě. Když jenom kopíruje. Když si to ale vezme, zkopíruje to a přetvoří si to a řekne důvod a tak. Třeba já tak dlouho nekreslím, spíš jsem to kopírovala, protože to ještě neumím, tak jsem se tím nák inspirovala a tak, tak to jo. Jako mě i přijde, když se ty lidi koukaj při testech po ostatních, jako já to neberu jako opisování. Ale beru to jako že „Hele, ona tam má... No jo,“ a teď si třeba vzpomene. Neberu to jako úplně opisování, kopírování. A to a samý, když někdo kreslí někomu portrét a kouká při tom na obrázky, člověk hledá jenom inspiraci. A ta inspirace je hrozně důležitá. Bez inspirace není žádná šťáva.

Tak jo. Ještě by mě zajímalo, jak vycházíš s rodiči a sourozenci? Em, máš nějaký sourozence?

Nemám, jsem jedináček. Em, mojí mámy a máho táty si samozřejmě hodně vážím.

A bavíte se s kamarády o rodičích? Jo, většinou jo. Když je pomlouváme. (směje se) Ale bavíme se jako to... Mě se třeba včera roztrhly džíny a mamka mi hned psala „Hele, tak pojedeme hned koupit nový, já se z tebe picnu,“ a tak jo. Ale zase to se mi líbilo, že se hned sebrala, že mi hned napsala, byla ochotná pro mě přijet po škole. Jeli jsme hned koupit nový oblečení. A táta taky. Tam u nás mám pocit, že jako... Tam se krade a jednou jsem tam někde i slyšela hodně divný zvuky, ale já jsem hned zdrhala domů, protože... když jsem šla z tréninků, tak táta „Hele, tak mi zavolej, já pro

tebe přijdu,‘ a tak.

Jo, tak to je super. A stalo se ti někdy, že někdo urážel tvý rodiče jenom proto, aby tebe naštvál?
Em... To se mi připomněly takový ty americký vtípky jako „Tvoje máma je tlustá, že se nevejde do dveří“ nebo co. (směje se) Ale myslím si, že ne. I když možná trochu jo... když už jo, tak si to moc nepamatuju.

A ted' teda nic? Ne, ted' už ne. To já jsem pak hnusná na ty lidi. Když už jenom náznak, tak to se musí bránit, ty lidi. Protože když se člověk nebrání, tak je v háji.

Jo. Udělala jsi to třeba někdy ty? Nikdy. Když je to problém, tak je to jenom mezi mnou a tím člověkem a nemám potřebu urážet něčí rodiče. To třeba řeknu doma mamce „No, já se nedivím, že ta holka má takovej názor, vždyť se podívej, jak ta její máma vypadá,“ ale neurazila bych její mámu, nikdy.

Jo. No, jak sis vzpomněla na ty průpovídky „Tvoje máma...“ tak oni v tom hip hopu se takhle zkoušeli, co kdo vydrží. A ptám se takhle, někdo se chytí, že se mu to stalo, někdo mi řekne, že ne. Em, viděla jsi nějaký film s hip hopovou tematikou? Hm, taneční jako všeobecně jo, pár filmů. Ale jsem ostuda, neviděla. Ale vždycky jsem koukala na taneční techniky na youtube, to jo. Ale trenér nám třeba říká, na co se můžem podívat a tak. Ale neviděla jsem to.

Jaký třeba? To já si právě nepamatuju.

Nevadí. Ještě by mě zajímalo, jaký máš jinak koníčky? Ty jsi tu mluvila o tancování, že tě hodně baví. Děláš ještě něco jinýho? Duchovno. To je pro mě taky úplně... Jakoby ty moje první dva, to je samozřejmě tanec a duchovno. A určitě taky moje psaní filosofických myšlenek, filosofie, to mě hodně baví. A psychologie.

Tak jo, to bude všechno. Děkuju za rozhovor.

Transkripce rozhovoru č. 12

Znáš tuhle písničku? Poznala jsi, co to je? Neznám jí, ale je to rap.

Přesně tak. A poznala jsi nějakýho toho interpreta? Hm, nevím.

Nevadí. A slyšela jsem, že ty tancuješ, vid'? Jo.

Jak dlouho tancuješ? Už jsem tancovala ve školce, jako malá.

Jako hip hop? Ne, normální. Bylo to hodně lehký, ale nebyl to hip hop, ani nic. Hip hop tancuju od pátý třídy.

Jak jsi k tomu přišla? No, chtěla jsem někde tancovat, tak táta hledal... nebo my jsme hledali něco, kam bych mohla chodit. Tak jsme na to narazili, na kurz street dance, takže ted'ko na to chodím a potom ještě chodím na jedno a to mám dvakrát do týdne a to mi poradila kamarádka. Ta tam taky chodí.

To je taky street dance? Jo, akorát je to jiná skupina.

A k tomu hip hopu přímo jsi přišla jak? To jste našli a táta ti řekl, jestli tam na to nechceš chodit nebo jak to bylo? No my jsme se přišli podívat na ukázkovou hodinu, mě se to líbilo, tak potom táta koupil ten kurz.

Jo. Zkusili jste taky jiný kurzy, jako se podívat, abys měla třeba přehled, aby sis pak mohla vybrat?
To ne, prostě jsme na to narazili a šla jsem se na to podívat, hrozně se mi to líbilo, tak jsem začala chodit.

Proč jsi se rozhodla pro tohle? Protože se mi ten styl líbí a je to prostě tanec tadytý doby, takže se mi to bude třeba hodit i na něco jinýho než jenom na ty soutěže a tak.

Jo, tak. A co se ti na tom tancování líbí? Hm, že... je to takový pohyblivý, že to není pomalý, že je to trochu rychlejší a i hudba se mi na to třeba líbí.

Tys tu hudbu poslouchala už předtím? No, jo.

A k tomu jsi přišla jak? Hm, oni to různě pouštěli v rádiu. Potom to třeba táta stahoval na počítač,

tak jsem si to pouštěla.

Jo, táta taky poslouchá tohle nebo něco jinýho? Ten poslouchá spíš rock.

Jo a nevadilo mu, že tobě se líbí tohle. Ne.

Tak to je fajn. Když se zeptám na ten hip hop jako celkově, jak ho vnímáš? Co si o něm myslíš?

No... že... že se to třeba dá tancovat i normálně.

Jak myslíš normálně? Nejenom na tom kroužku, ale třeba i někde doma nebo s kamarády někde venku? No, třeba.

A o čem si myslíš, že ten hip hop je? Nejenom to tancování, ale jako obecně. Co třeba ten hip hop nabízí lidem? No třeba že tam jsou... ty graffiti, že patří k tomu. A že vlastně ty graffiti dělali proto, že oni to tancovali v chudejch čtvrtích a oni si to vlastně jakoby vylepšovali, to prostředí. Tím že dělali ty graffiti.

Jo. A co pro tebe ten hip hop znamená? ...

Ted' myslím konkrétně pro tebe. Když jsi říkala, že oni to tancovali v těch čtvrtích a s tím graffiti si to tam vylepšovali, tak to jsi mluvila o nich. A ted' by mě zajímalo, co to znamená pro tebe. Že je to takovej volnej tanec, že tam můžu přidávat vlastní kroky různý. Že nemusím tancovat úplně podle toho, co mě naučí, ale že můžu tancovat i třeba podle sebe.

Na co kladeš v tom hip hopu největší důraz? Na to tancování? Nebo co se ti z toho hip hopu nejvíc líbí? To tancování, ta hudba nebo ještě něco jinýho? Hm, ta hudba i to tancování.

Je něco, co se ti na tom hip hopu nelíbí? Ne.

Dobře. Kdybych hip hop neznala, jak bys mi ho vysvětlila? Jako co to je, o čem to je a tak? Hm...

Tak, že je to tanec při kterým se hodně pohybuješ na... třeba i rychlou hudbu nebo pomalou.

A vlastně oblíkání, tak... tepláky široký, mikiny a kšiltovky s rovným kšiltem.

Jo. Jak ty se oblíkáš? V čem se cítíš nejlíp? No, když chodím na to tancování, tak mám normálně tričko a tříčtvrťáky, taky ty široký a boty mam ty kotníkový.

Hm, to máš na to tancování, jo? Jo.

A když jdeš prostě do školy nebo ven, tak co si vezmeš nejradaši? V čem se cítíš pohodlněji?

V teplákách.

Když jdeš do školy nebo ven, tak taky ty tepláky nebo něco jinýho? Tak do školy si vezmu spíš džíny, ale ven si klidně vezmu tepláky.

A ty tepláky opravdu široký, jako ty hoperský nebo to neřešíš, prostě jaký tepláky zrovna máš, ty si vezmeš? Hm, spíš ty hoperský.

Jo. Máš nějakou oblíbenou značku? Přímo na ten styl asi nemám.

Můžeš celkově. Když si chceš koupit něco pěknýho, novýho, tak to většinou jdeš kam? Em, Cropp Town.

Jo. Hlavně tohle nebo třeba ještě něco jinýho? Ještě třeba i Roxy.

Tak jo. Ještě u toho hoperskýho oblečení, ty volný kalhoty a tak, proč si myslíš, že oni to takhle nosí? No, aby se v tom mohli dobře pohybovat. Třeba když maj ty džíny, tak se v tom hůř dá pohybovat při tom tancování.

Takže kvůli pohodlnosti to je, jo? Jo.

A myslíš, že je tam třeba ještě nějakýjnej důvod? Nebo hlavně tohle? Já si myslím, že hlavně tohle.

Jo. A když ty jdeš nakupovat, jdeš do toho obchodu, co je pro tebe důležitý, když si to vybíráš? Máš nějaké kritéria? Aby to nějak dobře vypadalo. Aby mi to slušelo a abych se v tom cítila dobře. Abych v tom nebyla třeba obtažená.

Jo, máš radši trochu volnější nebo i ty úzký věci? No, spíš ty volnější.

V tom se cítíš pohodlněji, jo? Hm.

A myslíš si, že to, jak se oblíkáš, může někoho štvát nebo pohoršovat nebo provokovat? Má s tím třeba někdo problémy? Podle mě ne.

Ještě by mě zajímalo, co si myslíš, když maj ty lidi v tom hip hopu ty tepláky nebo nějaký volný kalhoty, tak někdo to nosí stažený dolů, že třeba klukům z toho lezou trenky. Nebo holky nosí bokovky a lezou jim z toho tanga. Co si o tomhle myslíš? No... já akorát jsem o tom někde četla, že asi to bylo znamení ve vězení.

Znamení? No, že vlastně když chtěli mít dva vězni mezi sebou jako styk, tak že si takhle dali znamení, aby na to ty vězni nepřišli.

Aha. No, ale mě se to moc takhle nelíbí.

Proč ne? Protože... v jakým smyslu ukazují to spodní prádlo.

Jo, to se ti nelíbí, protože nechápeš proč. Hm.

Ty bys to tak nenosila, jo? Hm.

A co říkáš na obličání, když si člověk koupí větší velikost, aby to bylo echt volný. Co na tohle říkáš?

No, že když si třeba koupí tu větší velikost, že to musí utáhnout třeba těma tkaničkama nebo čímkoliv, aby mu to nepadalo.

Jo. Máš ráda nějaký šperky? Hm, třeba náramky, takový ty gumový.

Jo, ty proužky barevný. *Aha.* *A ty máš nějaký?* Jo.

A to tam máš nějakéj nápis nebo nějakéj obrázek nebo něco? Hm, tak různě.

Máš jich několik nebo jenom pár? Několik.

A proč zrovna jako tady ty? Protože se mi líbí, jak je to barevný. Líbí se mi to na tý ruce.

A nosíš ráda taky nějaký naušnice nebo řetízky? Jo.

Ted' koukám, že máš nějaký zlatý, střídáš to nebo nosíš jenom tady ty? No, pak mam ještě takový modrý, ty střídám.

A ty jsou taky nějakéj kov nebo to je bižutka? Bižutka, spíš.

A co máš radši – bižutku nebo tady ten kov? Mně je to tak nějak jedno.

Jo, neřešíš to. Jo.

A co takový ty řetízky? Hm, to moc nenosím.

A co říkáš na šperky, který jsou typický pro hiphop? Víš, jaký to jsou? Řetězy kolem krku.

Co na to říkáš? Líbí se ti to? Jo, ale asi bych to nenosila.

Proč? Protože by to mohlo být těžký, když jsou to ty řetězy.

No, oni jsou buď to ty tlustý, jako třeba ty pořádně tlustý řetězy, nebo nosí jenom takovej tenkej dlouhej řetězek a na tom mají třeba přívěšek. Tak ani jedno by si nechtěla? Asi ne.

A holky třeba nosí takový kruhy naušnice, velký kulatý. To se ti líbí nebo to nemusíš? No, líbí se mi to, ale jednou sem to zkusila a hrozně mi to táhlo na ty uši.

Jo bolelo to, je to těžký. A líbí se ti, když někdo to má na sobě a vidíš to na něm? Ted' myslím i ty velký řetězy nebo dlouhý řetízky s přívěskem. No, jo.

A co se ti na tom líbí? Třeba, když k tomu mají nějaký oblečení, který se k tomu třeba hodí..

Jo, že to koresponduje. No, se to k sobě hodí.

Tak jo. Co pro tebe znamená něco vlastnit? Že je to tvoje a nemůže ti to nikdo vzít... neměl by ti to nikdo vzít. Protože na to nemá právo.

Jo, prostě je to tvoje a na to ať nikdo nesaáh. Jo, pokud mu to nedovolíš.

A co by sis slibovala od bohatství? Kdyby si třeba zbohatla, třeba rodiče by si našli nějakou hrozně dobrou práci, nebo byste vyhráli, nebo zdědili, co by sis od toho slibovala? ...

Jaký si myslíš, že by to bylo? Kdybyste měli najednou hodně moc peněz. Že by tak nějak bylo všechno lehčí.

V čem? No třeba... že ty co nemaj moc peněz, si musí půjčovat, aby mohli splácet byt nebo tak, že by to bylo lehčí.

Jo, takže že byste si nemuseli půjčovat žádný peníze, mohli byste si koupit cokoliv. Hm.

Myslíš si, že si člověk nějak přilepší, když takhle zbohatne? No, jo i ne. Protože když potom je namyšlenej a nikdo se s ním potom nebude chtít bavit. Že von je nadřazenej a nikdo na něj nemá.

Jo, že mu to vleze do hlavy. Jo.

A v čem si teda polepší? Že nemusí mít dluhy? No. Že si může koupit cokoliv.

Myslíš si, že by se něco změnilo třeba jako, že byste si koupili jinej byt nebo barák nebo že byste začali nakupovat jinde nebo by ses začala kamarádit s jinýma lidma nebo tak? Nó, akorát třeba, že bysme si vylepšili ten byt. Ale jinak asi ne.

Taková otázka, chtěla bys žít v nějakým větším bohatství než jste třeba na tom ted'? Nebo jsi

spokojená v tom, v čem jsi? Já jsem spokojená.

Tak jo. Používáš slovo cool? Cool?

Jo. Občas. Třeba ze srandy, když si chci koupit něco, co táta nezná, tak řeknu, že to chci, protože je to cool.

Aha. Máš nějaká slova, kterými bys to cool nahradila nebo vysvětlila? Jako že je to moderní, nebo že se to nosí a tak.

Že je to in a že to frčí? Jo.

A myslíš, že můžeš tím označit i nějakého člověka a říct o něm, že je cool? Nebo bys to nepoužila? To bych asi nepoužila.

A máš nějaké slovo, který by si pro toho člověka použila? Místo cool?

Jo. Hm... Tak třeba... Asi že je in.

Jaký máš nějaký koníčky? Co tě baví? No baví mě tancování, zpívání, lyžování... A ve škole mě baví děják a tělák.

Sporty máš ráda? Jo.

A co zpíváš? No, baví mě to ve škole, nebo doma si jen tak pobrukuju.

Do kroužku nechodíš? Ne, ale chodila jsem na prvním stupni.

A když si zpíváš pro sebe, tak jaký písničky? Spíš anglický, třeba ty nový, co vyšly.

Ještě by mě zajímalo, ten hip hop máš ráda zahraniční nebo české. Spíš ten zahraniční, jako tu hudbu.

Máš oblíbený interprety? No, akorát... to nevím.

To nevdí. Máš ráda současnej hiphop, co se teď hraje, nebo spíš ten starší, co se hrálo třeba před 10 lety? Spíš asi ten novější.

Co říkáš na grafity? Ty si říkala, že to s tím souvisí. Co na to říkáš? No je to hezký, ale ne na nějakým domu, ale kde jsou na to udělaný třeba i nějaký speciální zdi...

Takže se ti to víc líbí na těch legálech, na těch povolených zdech? No, a když to potom sprejujou všude, tak to se mi nelíbí. No třeba náš barák je zase jen počmáraněj a žádný grafity.

No to by mě zajímalo, líbí se ti ty velký graffiti, obrázky nebo písmo nebo cokoliv nebo spíš ty malý tagy? Spíš asi ty velký obrázky než třeba jenom rovný čáry... to je potom... nic, no. Podle mě.

To nic myslíš, že třeba na tom není nic zajímavýho? No. Nebo třeba když jsou to ty grafity, tak je úplně vidět, jak to z toho obrazu úplně vystupuje.

A víc se ti líbí písmo nebo obrázky nebo kombinace? Asi kombinace.

Víš, jestli tady v Plzni jsou někde nějaký legály? Hm, někde jsem viděla, ale nevím, jestli je to tady v Plzni.

A co se ti na grafitech líbí? Hm... třeba, jak jsou smíchaný barvy v grafity nebo jak je to napsaný.

Ty smíchaný barvy myslíš jako, jaký barvy použijou a daj to vedle sebe? No. Nebo třeba, jak to splývá třeba spolu.

Jak jako splývá? Že to ladí k sobě.

Máš ráda, když jsou hodně barevný ty grafity nebo se ti to zase naopak nelíbí, když je to hodně strakatý? Když je to víc barevný, víc se mi to líbí.

Viděla jsi někde nějaké graffit, kterej se ti fakt líbil, že sis řekla, jo ten je fakt pěkný, že by sis ho klidně vyfotila a dala i do pokojíku? No, to jsem nák moc neviděla.

A zkoušela jsi ty grafity nějak? Ne.

Ani na papír? No, mně to nejde.

Zkoušela a nejde ti to? Jo.

Jak myslíš, že ti to nejde? No jako že neumím psát třeba graffitama, že oni to mají takový hezký, já to mám křivý.

Tak to si myslím, že by se dalo naučit. Neláká tě to se to naučit? To se ještě uvidí.

Neláká tě to teď? Ne.

Co si myslíš, z jakýho důvodu dělají lidi ty grafity? Že je to baví nebo se jim to líbí nebo si myslí, že je ten barák takovej mdlej, tak ho vylepší.

Ty si říkala, že když dřív tancovali v těch chudých čtvrtích, tak tím graffiti si to tam vylepšovali, prostě aby to bylo hezčí. Myslíš, že to platí pořád, že to ty lidi dělaj jako i teď, aby to město nebo vesnice byla hezčí, nebo ani ne? Podle mě jo. Že to dělaj, aby to bylo hezčí.

A ty bys byla radši, aby to na zdích, kde to nemá být, aby to tam opravdu nebylo, jestli jsem to správně pochopila? No, ale kdyby to tam bylo, tak aby to nebyly jenom nějaký ty čáry, ale aby to třeba bylo hezký a tak. Když už.

Takže, když už to člověk dělá, tak aby to už člověk udělal pořádně? No, jo. (smějeme se)

A je nějaký místo, kde by ti to fakt vadilo? Že by ti to vadilo, i kdyby tam byl fakt hezkej graffit?

Třeba, kdyby to bylo na nějakých památkách nebo na vlastním baráku.

Na vlastním? Jako kdyby to ten člověk, co to dělá, udělal na vlastním baráku nebo na cizím? Na cizím baráku. (takže třeba na jejím)

A komu, si myslíš, že je to adresovaný, jako pro koho to je? Jestli když si to vytvoří, tak je to jenom pro ně nebo pro někoho jinýho, že by tím chtěli něco říct? Třeba, kdyby v tom baráku bydlel někdo, kdo taky dělá grafity, tak by to mohlo bejt znamení.

Takže myslíš, že by to mohla bejt nějaká komunikace? No.

A je nějaký místo, kam graffiti patří, kam bys to určitě dala, kde by toho mělo být víc? ... Tak... Nevím.

Nenapadá tě nic? Ne.

Co pro tebe znamená originalita? Že každé si dělá... že je každé jiné, že nejsou všichni stejný nebo že nedělají všichni to samý a každé dělá něco jinýho třeba.

Jo. Jsi ráda originální? Jo.

Vadí ti, když tě někdo kopíruje? No, nebo třeba, když za mnou někdo leze, že chce udělat to a samý. Třeba já se napiju, on se napije, já se zvednu, on se zvedne.

Hm. A vadí ti to třeba v něčem jiným? To kopírování? V čemkoliv. Třeba v tý hudbě. Ono se dělalo a dělá, že někdo udělá nějakou písničku a někdo jiné ji vezme a nějak upraví. To je třeba i u her. Že někdo udělá hru a jiné udělá podobnou.

To ti taky vadí? Jo.

A kdyby si to prostě hodně upravili nebo že by si z toho vzali jenom určitou část? No kdyby si vzali z toho jenom nějakou část, tak zas tak tolik ne. Ale kdyby si vzali celou písničku a jenom malinko by změnili, tak to je blbý.

Viděla jsi nějaký film s hiphopovou tematikou? To úplně ne, ale viděla jsem kousek z filmu Streetdance.

Líbilo se ti to? Jo.

Chtěla bys ho vidět celý? Hm.

Co se ti na tom líbilo na tý ukázce? Ono to vlastně bylo... ty hip hopeři nebo streeteři a balet, tak oni to dali dohromady a udělali z toho hezkej jakoby klip. To se mi jako líbilo.

To že to dali dohromady? Jo, že to jako spojili ten balet a hip hop.

Líbí se ti balet sám o sobě? Ehm, jo.

Šla by si třeba na něj do divadla? Jo, ale nesměl by bejt zase moc dlouhej.

Jo. A s tím hip hopem ti to třeba přišlo lepší nebo stejný? Že když se to spojilo ten balet s tím hiphopem, tak ten balet ti přišel pořád jako balet nebo to byl jako lepší balet? Podle mě to byl lepší balet. Ještě s tím hip hopem.

Proč? Protože je tam na to lepší hudba a lepší kroky, než co se dělaj v divadle. A tak.

Hm. Mě by zajímalo, jak vycházíš s rodičema, v pohodě? Jo.

A bavíte se s kamarády třeba i o rodičích nebo o sourozencích? Em, ani ne.

A stalo se ti někdy, že někdo urážel někoho z tvý rodiny jenom proto, aby tě naštvál? Že tě chtěl naštvat, tak řekl něco ošklivýho o mamce nebo o tatkoví? No... jo.

Stalo? Aha. Mohla bys mi tu situaci trochu popsat? Jo. Jeden kluk, jak jsme byli v tom Turecku.

My jsme tam byli s dědou a tak. A můj rodiče, jak to na letišti neznaj, tak mě tam hledali a ten kluk řek, že můj rodiče jsou úplně blbí, že neví, jak mě najít na letišti a tak.

Co si dělala? Ignorovala sem ho. Protože se s ním hádat, to by bylo ještě horší.

A ty ho nějak znáš nebo to byl jen nákej kluk tam? No, on tam byl... s náma na tom... hotelu.

A už nikdy jindy se ti to nestalo? Ne.

A udělala jsi to někdy ty? Že jsi chtěla někoho naštvat, tak si prostě využila jeho rodiče nebo příbuzný náky? Ne.

Tak jo. Posloucháš ještě nějakou jinou hudbu nebo jenom ten hiphop? Ještě poslouchám třeba pop. A kdyby si měla třeba porovnat ten pop a hip hop, tak jaký tam vidíš rozdíly? Že třeba ten hip hop je třeba i víc o tom rapu a že ten pop je spíš zpívání.

Jo. Jak sleduješ ty písničky, jako o čem to je? Že se třeba podíváš na ten text a že se podíváš i na ten překlad nebo to prostě neřešíš? Občas jo. Že když se ji chci naučit, tak se kouknu, abych viděla i, o čem se učím. Ale jinak ne.

A vo čem většinou ty písničky jsou? Em, třeba o tom, jak jsou šťastný nebo o nějaký lásce, nebo že jsou naštvaní. Takže většinou pocity.

Jo. a když třeba jsou naštvaní, tak jsou naštvaní na koho? Je to tam řečený nebo ne? Em, na svět... Na svět jako obecně nebo přímo na něco? Asi obecně.

Tak to je všechno, já ti moc děkuju.

Transkripce rozhovoru č. 13 a 14

Mě by zajímalo, poznaly jste tuhle ukázkou.

A: Ne.

B: Ne.

Ještě nikdy jste ji neslyšely?

A: Ne.

B: Ne.

Jo, ale poznáte podle toho klipu, o co jde, ne? Jako o jaký hudební žánr.

A: Jo. Hip hop.

Neřekla byste některá něco jiného?

B: Ne. Je. to hip hop.

Mě by zajímalo, oběma se vám líbí hip hop, obě to posloucháte nebo některá to poslouchá třeba víc nebo...

B: Občas si něco pouštím.

Občas. Hm. A ty to posloucháš?

A: Já docela jo. Asi, asi víc.

Ty to posloucháš jako normálně, že je to tvoje oblíbená hudba, nebo...

A: To zase ne, ale na ní spíš tancuju. Díky tomu to poslouchám. Jinak si normálně pustím klasickou, novou hudbu. A když jdu tancovat, tak vlastně hip hop vyžaduje určitě žánr, takže tancuju na hip hopovou hudbu a líbí se mi to.

B: Takový to pohupování to je právě, do rytmu.

A ty taky tancuješ?

B: Jo. Spolu. (myslí s druhou respondentkou)

Mě by zajímalo, ty jsi říkala, že posloucháš novou hudbu, co je teď. To myslíš, jako co je v rádiu?

A: Jo, co je teď v rádiu. Ale samozřejmě tam pouští i nějaký starší písničky.

A když jdete tancovat, tak na to máte jakou konkrétně z hip hopu?

B: No, to je různý prostě.

Spíš jako nový nebo starší písničky?

A: Spíš asi ty novější, ale někdy i ty starý jsou taky dobrý. Akorát já sháním, kdo mi řekne, kdo zpívá.

9 PŘÍLOHY

Jasný, chápu. A ty posloucháš jinak co?

B: Taky tu novou takhle.

Hm, to co se hraje v rádiích?

B: Jo, no.

Máte oblíbeného nějakého interpreta?

B: Jo, Miley Cyrus.

Jojo, a ty?

A: Já... oblíbeného interpreta.... nevím, no, asi. Já mám oblíbeného třeba One Republic a Imagine Dragon. Tyhle skupiny mám ráda.

Jojo. Tak jo. A jinak co říkáte na hip hop? O čem si myslíte, že hip hop je?

A: Já si myslím, že to má vlastně něco do sebe. Protože ty zpěváci zpívají jakoby svoje zážitky.

Jako, že to co prožili, tak že je to v tom slyšet.

A to se ti na tom líbí?

A: Jo, protože někomu se ta hudba třeba vůbec nelíbí a odsuzuje jí, že tam třeba vůbec nezpívají, ale přitom oni říkají, co se jim stalo. Taky se podle toho podle mě pozná, kdo je dobrej v tom, že když má někdo... takový ty písničky, který jsou fakt o něčem, tak poznáš, kdo je fakt dobrej.

Hm, jojo. Aha. A co ty?

B: Tak já takovej ten volnej styl – že se tam volně pohupují. Že to není všechno stejný, každý si tam dělá, co se mu líbí.

A: A líbí se mi taky právě, že nemá žádný pravidla. Že ten hip hop prostě vznikl na ulici...

B: Jo, jo, jo.

A: ...každý si tam může dodat a nic není špatně vlastně.

Ted' abych to měla upřesněný – ty posloucháš, máš ráda hip hop celkově i tu hudbu, tancuješ atd.

(A)

A ty máš nejradši ten tanec (B)?

A, B: Jo

Dobře, tak jo. Počkej, ty jsi mi už říkala, o čem si myslíš, že ten hip hop je?

B: Jo, taky jsem to říkala.

Promiň, můžeš mi to zopakovat?

B: Prostě ten volný styl, jak se tam pohupuje

Jo, a o čem to je? Líbí se ti, že to je volný, ale co si myslíš, že ten hip hop zpracovává? Nebo co se tam řeší? Co si myslíš?

B: No... Ted'ka nevím, jak na to mám odpovědět.

Nebo když se řekne hip hop, jaký první slova se ti k tomu vybaví? Ten tanec nebo ještě něco jiného?

B: Černoši.

Černoši? Jojo. Tak jo. Ještě něco, nebo hlavně tohle?

B: Ne.

Jojo, super, tak jo. A to by mě zajímalo. Kdybych ten hip hop neznala, jak byste mi ho popsaly, jako co to je? Jak byste mi to vysvětlily?

A: No, tak já bych asi právě řekla, že je to hudba, kterou někdo produkuje. Co jsem vlastně řekla, že to jde z něho a že... využívá, co prožil, a snaží se to říct ostatním

Hm, ty bys to popsala jak?

B: Úplně stejně.

Úplně stejně? (smějeme se)

A: To je záhada.

Neřekla bys třeba něco navíc?

B: Mně se na tom právě líbí, že si tam každý prostě dělá to své. Je to takový volný.

A co ty teda ještě jinýho posloucháš?

B: Nó, takový ty taneční písničky, na to taky ráda tancuju. Vlastně chodím k ní, ona mě jako trénuje

Jo, takhle.

B: No, tancuju i na ten dancehall, teďka se mi líbí. Je to takový harmonický, mi přijde.

Ty teda tancuješ ještě něco jinýho, ten dancehall nebo ještě něco?

B: No, pak ještě chodím s ní na dance aerobic. Pak ještě k ní na zumbu a piloxing a ještě jsme chodili třeba na bokwu.

Co to je?

B: To je jako aerobic, ale tancuje se to do písmen a do číslic.

Aha, tak to zní zajímavě. A ty tancuješ tedy co všechno?

A: Vlastně všechno, co řekla. No a teďka hodně obě jdeme do toho dancehallu. Ono je to vlastně jeden z tanečních stylů hiphopu. Vlastně, když se řekne street dance, tak ten se dělí na hip hop a dancehall a tak. A my teď jdeme do toho dancehallu. A to mě fakt baví.

To se budu muset potom podívat na youtube, protože teď nevím přesně, jak to vypadá. Je to jako podobný tomu hiphopu?

A: Je to jako hip hop. Akorát spíš takový, že se tam kroutíš a kroužíš, takový sytější. Na hezkou hudbu se tam tancuje.

B: Je tam hodně sex appeal.

Když už jsme u toho tancování, jak jste k tomu tancování přišly?

B: No, tak já to řeknu takhle. My už jsme kamarádky vlastně od malička. Mě na to respondentka A vlastně přivedla. Dřív jsme tancovaly jako na mažoretky. Pak respondentka A vlastně skončila s tím a já taky. A pak mě vlastně přivedla to toho tanečního studia, jak vlastně tancuje ona.

Hm, aha. A ty jsi teda k tomu přišla jak?

A: Nó, já vlastně taky od malička. Chodily jsme spolu na mažoretky, asi 5 let...

B: Já 7.

A: ... a potom... vlastně já jsem skončila a začala jsem závodní aerobic se skupinou. Je to teďka taky 5 let. A pak jsem vlastně kvůli střední přestala. A začala jsem u nás vyučovat ve studiu.

Jo, a tam pracuješ?

A: Jo, no.

A jak jsi přišla konkrétně k tomu hiphopu, že jsi chtěla prostě začít ten hip hop tancovat?

A: Nó asi poprvý, když jsem ho tancovala, tak to bylo, když jsme byli na nějakém táboře s taneční skupinou a měli jsme tam hodně do streetdancu a mě to bavilo. A potom zase další rok. A mě to bavilo. Tak jsem si vyhledala nějaký hodiny a zašla jsem tam chodit a zjistila jsem, že mě to vlastně hrozně baví.

A tam máte ten streetdance – zpracováváte různé prvky: popping, locking...

A: Jo to taky.

Breakdance to není?

A: No breakdance je tam taky, ale ten my neděláme. (smích)

B: Ten my jen obdivujeme. (smích)

Líbí se vám breakdance?

B: Jo, mě se líbí: Hlavně, když to tancují kluci. Jak se točí na tý hlavě, to je hustý. Nechápu, jak to dělají.

To by mi taky zajímalo, ale nějak jsem na to nepřišla. (smích) A co se vám na tom tancování líbí teda?

B: Nó, tak mě to prostě hlavně baví, že jo. Prostě já když mám blbou náladu, tak třeba tancuju i doma v pokoji a hned se mi zlepší. Nebo se uklidním a tak. Prostě, že mě to baví to tancování a nechci s tím ani přestat.

A baví tě na tom ten pohyb?

B: Jo, taky, že si to prostě užívám.

Jojo, tak jo. A ty?

A: No, asi to samý. Já to mam vlastně jako drogu. Tanec. Někdo rád čte, někdo rád chodí do kina...tak já ráda tancuju a vůbec si nedovedu představit, že bych přestala.

9 PŘÍLOHY

Jasně. A kde si myslíte, že se tady to člověk nejlíp naučí, tady to tancování?

B: Někde od toho lektora, někde ve studiu, ale třeba i doma podle videí.

A: Právě, je spousta lidí, kteří se učí doma podle videí a já je pak obdivuju. Protože ono to není vůbec jednoduchý. A to je pak šikovnost, když se to naučí podle těch videí. Ale myslím, že někde ve studiu podle lektora.

A zkoušíte to taky doma podle těch videí?

A: Jo, taky. Jako hlavně koukáme, abysme vybraly novou inspiraci a tak.

B: Hlavně podle respondentky A.

Jojo, to vyberete a jedete... no a podle čeho to teda vybíráš?

A: No, jestli se mi to líbí, a pak se dívám, jestli by to mohli zvládnout.

Takže hlavně aby ta úroveň nebyla moc složitá, aby se to dalo zvládnout, a aby to bylo zajímavý.

A: A aby se to taky hlavně dalo okoukat, protože když tam pak jedou těžký prvky, tak ty se hledají v tom vážně špatně.

Co říkáš na její sestavy, na to co ona vybere?

B: Mně se ty její sestavy hrozně líbí. Já z toho mám fakt radost. Líbí.

Ty si ty sestavy vybíráš sama nebo jako vymýšlíš?

A: Částečně vezmu inspiraci na internetu, pak tam dodám něco ze sebe. Pak mě něco třeba napadne. Že je to třeba něco jinýho než na tom videu. Koukám taky na jakou hudbu tancují, abych věděla. Pak si ji stáhnou, abych věděla.

A ty si taky sama zkoušíš něco vymýšlet?

B: No, jako občas něco pro sebe. Ale většinou podle respondentky A.

Jo tak jo. A ještě se zeptám, je běžný, že podle toho, jakou hudbu člověk poslouchá, tak podle toho se oblíká. Můžete mi popsat, jak se oblíkáte vy? Co máte nejradši?

B: No jako že nějaké jakože uplejší džíny. No a teďka svetříky.... No a nějaký trička, no to je jedno. No, jaký?

B: Taky uplý něco. No a třeba i volný.

Máš oblíbenou třeba i nějakou značku?

B: Jo, tak oblíbená .. tak ráda nakupuju v Teil, H&M nebo Pimkie.

Tak jo a ty?

A: Já to mám právě tak, že bych se vždy ráda oblíkla do svetříků, do podpatků, do uplých kalhot. Ale pak, když se vidím v zrcadle, tak se v tom vůbec dobře necítím. A právě mám nejradši volný kalhoty, svetr.. asi tak jako ten hiphop, že je takový volný, tak já mám ráda spíš to pohodlný oblečení, abych se v tom cítila dobře.

Aha, a máš nějakou oblíbenou značku?

A: Asi taky Pimkie, H&M a Nike samozřejmě

Samozřejmě?

B: Hm.

Obě?

A: Hlavně ráda takové sportovní oblečení.

A jaký máte boty? Na podpatcích?

B: Ne ty ne, já to na nich neumím.

A: No já mam ráda nad kotník.

B: No, já ty obyčejný tenisky.

Taky nad kotník?

B: Nene, ty obyčejný.

Tak jo a jakou značku?

A: Teďka Adidas

Jo a ty? Taky,nebo?

B: No ty co mam na sobě, ten Tommy Hilfiger.

A co si myslíte o oblíkání, že je typický pro hiphop? Tobě se to líbí a to se v tom sama cítíš dobře?

9 PŘÍLOHY

A: No, cítím se v tom dobře. Ale zase ne, že bych si sama vzala zlatý řetězy a copánky a k tomu teplákovku. Takový to jenom decentní. Vlastně ono se to tedka docela i nosí. Právě že se to teď ujalo. Ale typickej hip hopovej černoch: prostě jasná volná teplákovka, zlatý řetězy...

B: Adidas... Ty pruhy tam. A taky se mi vybaví to jejich auto takový (rukou naznačuje skákání). (smějeme se)

A ty teda máš nejradši... co teda máš nejradši? Když je to volný, ale co je z hip hopu, co se teď nosí.

A: No, volný. Třeba legíny k tomu volnej svetr. K tomu takový jako rádoby kameny.

No, a co teď říkáš na tu módu v hiphopu?

B: Ty volný tepláky, řetězy kolem krku, tetování, piercingy, ...

A líbí se ti to, nebo ne?

B: No jako občas jo.

Jojo, když je někdo má, tak okej, ale nechtěla bys to nosit?

B: Ne.

Proč ne?

B: No nevím, ke mně by se to nehodilo.

Ihm, prostě máš radši jiný věci k oblíkání. A co říkáte na to, když kluci nosí ty kalhoty dolů, že jim z toho lezou trenky?

B: To je docela i vtipný. Ale jakože někomu to třeba i sluší, ale někomu fakt ne, že si na to fakt hrajou... Tak je to docela hrozný.

Jo dobře.

A: Jo já taky souhlasím. Že když je ten kluk tak sladěnej potom a má takový styl, tak je to dobrý. Ale někdy když je to moc, k dyž to má až moc, tak to není hezký.

Nevadí vám tedy, když to kluci mají, když jim to sluší, tak se i podíváte? (smějeme se)

A: Jo.

B: Jo.

Super. Potom u holek ... nevím, jestli je to ještě moderní, ale dřív to bylo, že nosí hodně nízký bokovky, hodně nízký, že když si sednou, vylezaj jim kalhotky.

A: To mi teda hrozně vadí.

B: Jo, mě se to taky nelíbí.

A: Mně se to tedy vůbec nelíbí. A já osobně, jsem na to hrozně háklivá. A hlavně i na sebe. A já si kupuju vysoký džíny, ani ne tak bokovky. Vím, že se dělají bokovky a dřív se dělali ještě víc, to je fakt. Ale... ne. Vůbec.

Hm. A proč, co se ti na tom nelíbí?

B: To je hrozný, když z toho leze ten holej zadek, ne?

Ty bys to taky tak nenosila?

B: Ne to fakt ne.

Co je pro vás důležitý, když si vybíráte to oblečení? Podle čeho, máte nějaký kritéria?

B: Tak hlavně, aby mi to padlo. Abych se v tom cítila dobře. Aby mi to slušelo, abych se v tom líbila i ostatním i sama sobě.

A: No já asi taky tak. A aby to nestálo taky tolik. Aby to bylo jako kvalitní a za dobrou cenu a ještě aby to bylo taky hezký. Což je docela těžký.

Hm, to jo. Co tím myslíš, že je to těžký?

A: Že je to třeba drahý... Že je to třeba krásný, ale je to drahý. Nebo naopak když to bude levný, ale vůbec se mi to nebude líbit, tak to nebudu kupovat.

A myslíte si, že to, jak se oblíkáte, někoho štve, provokuje nebo pohoršuje nebo něco?

B: Asi ne.

A: Já si myslím, že asi pohoršuje, to asi přímo ne. Ale vždycky se najdou lidi, který si řeknou „ta se oblíká strašně“.

Jo, a nestalo se vám, že by vám někdo řekl „ježkovyocí co to máte na sobě“?

A: Ne, protože v dnešní době už ty lidi nejsou tak upřímný, že by mi to řekli. Že to řeknou spíš za

9 PŘÍLOHY

zády, ale do očí by mi to asi neřekli.

Hm. Co ty šperky? Máte rádi nějaký?

B: Na šperky moc zase nejsem. Mám akorát ty naušnice, a ty mam furt. Ale řetízky moc nenosím.

A: Já taky ne. Do školy vůbec, ale když někam takhle du, tak si je ráda vezmu. Ale do tý školy ne. Večer podle situace, kam jdu, tak to trochu řeším. Spíš taky podle nálady dost.

A když jdete večer někam pařit?

B: No tak aby se to k něčemu hodilo.

A to si vezmete jenom náušnice nebo ještě něco?

B: No taky náramek. A taky ten zlatej řetěz.

Jakej?

B: Já ho mám zrovna tady.

A to když něco vybíráte, tak chcete něco menšího nebo?

Jo tadyten. (ukazuje řetěz)

A: No já si dřív kupovala docela výrazný. A teď to docela střídám, podle nálady. Do toho jak si taky udělám vlasy, zrovna. Jestli je mám v culíku nebo tak,.

A ty?

B: No podle toho oblečení, aby se to k tomu hodilo a ladilo to.

A co říkáte teď na ty šperky, co jsou typický pro hiphop – řetězy, jak jsi říkala, zlatý zuby, velký kola...

B: No mě se to nelíbí, právě vůbec.

A: No tam je to typický, a myslím si, že kdyby sem tedka někdo vešel a měl to na sobě, tak by si každěj pořúkal na čelo. Ale do klipu to jo.

B: Něco je tam přehnaný.

A přehnaný to myslíš jak?

B: Jó, ty zlatý zuby. To je docela přehnaný.

A když máte teda ty šperky, tak ty velký, výrazný, jak jsou velký? Jako třeba velký kruhy?

B: No, velký kruhy

A nějaký velký dlouhý řetízek?

B: Jako ty dlouhý tlustý řetězy, jak jsou až někam úplně.... Tak to ne...

A: Ale otázka zněla, jaké máš? Nedáváš pozor. (smějeme se)

B: Aha, tak tak to pardon.

Nic se neděje. (smějeme se)

A: Normálně kruhy a maximálně nějaký delší řetízek.

A to nějaký delší jako tlustej nebo...?

A: Ne, to ne. Jenom ten tenkej.

A přívěsek?

A: Jo.

A jak velké?

A: Asi takhle. (cca. 5cm)

Ty taky takhle?

B: Třeba jenom ty obyčejný řetízky, třeba se srdíčkem.

Jo, jako u krku?

B: Hm

Dobrá, a co pro vás představuje něco vlastnit, něco mít?

B: A co?

No třeba cokoliv. Když prostě něco máte, co to pro vás znamená. Třeba notebook, mobil.

A: Tak si dávám pozor, aby mi to někdo nevzal.

B: Jo, nebo aby se na ty věci nevytlilo něco.

A: Je to zodpovědnost za ty věci, si je ohlídat.

B: Že když už člověk dá do toho vlastní peníze, tak se o to stará hodně.

9 PŘÍLOHY

Jako myslíte, že když si to koupíte samy, než když vám to koupí třeba rodiče.

B: Hm.

Co byste si slibovaly od bohatství? Třeba jste vyhrály a získaly peníze víc, než máte teď.

A: Já si třeba myslím, že já bych... já sem takovej člověk, že bych třeba... že sice ráda nakupuju.

Ale asi bych je někam věnovala, a pak bych si je dala na účet do budoucnosti. Abych je nerozfofrovala hned, protože... to bych uměla. Ale potom by mi to bylo moc líto.

A kam bys je věnovala?

Na nějaký děti, na nemocný děti. Nebo do nějakýho domova.

A ty?

B: No já se přiznám, že já bych si nakoupila nejdřív to, co potřebuju a pak až někam na nějaký nemocný děti.

A myslíte si, že si může člověk přilepšit, když zbohatne takhle? Že je to mnohem lepší?

B: No, může no.

Může. V čem teda?

B: Když třeba zbohatne, tak může třeba.... moment, to si musím rozmyslet. Třeba.....

Jako jestli je to lepší nebo ne pro toho člověka?

B: No já si myslím, že si pak utrácí i za kraviny, když potom takhle zbohatne. Zeptej se respondentky A, já nevím, jak na tohle odpovědět.

No né, počkej. Mě tohle zajímá.

B: Já nevím, jak na to mám odpovědět.

Jako je dobrý, když zbohatne, když má pak peníze, ale říkáš si třeba, že jim to stoupne do hlavy a utrácí za hovadiny? Jo?

B: Jo

A myslíte si, že je to typický, že to člověku může stoupnout do hlavy, nebo můžou být lidi pořád stejný?

B: To ne. Fakt ne.

Co si myslíš ty, že když člověk zbohatne, tak si přilepší že se třeba všechno zlepší?

A: Já si třeba myslím, že by to mohlo tomu člověku strašně moc stoupnout do hlavy a mohlo by ho to potom i změnit.

Jo.

B: Na to asi neexistuje lepší odpověď, no. Bude furt chtít to nejlepší a takhle.

Super. Děkuju. Používáte slovo cool?

A: Cool? To už teď ani ne. Ale vím, že jeden čas to bylo jako... se to hodně používalo. Všichni cool. Ale teď... ne.

A vy jste to dřív teda taky říkaly?

A: No, jsem to říkala. Že jeden čas jsem to docela říkala. Vím, že když začala Prima Cool v televizi, tak to všichni říkali, ale já jsem to teda neříkala. no.

A říkala jsi teda to slovo cool někdy?

B: Ne, já to neříkala teda vůbec. Ale vím, že se to říkalo hodně.

A říkáte teda místo toho nějaký jiný slovo?

A: Jo. Teď se říká... Co se říká? Třeba selfie. Pak se říká...

B: Hořím.

A: No to říkáte akorát vy.

B: U nás ve třídě, vždycky.

Aha. A cože to znamená?

B: No, že je to hustý. Tak se říká ‚Hořím‘. (a poplácává se po ruce)

Á, že jsem z toho jako úplně vedle?

B: Jo.

Aha.

A: A potom se říká... ještě něco se říká... eeh... Mělas to teď na facebooku (reaguje na druhou respondentku).

9 PŘÍLOHY

B: Jo, ražeto, třeba.

A: Kdepa žiješ?

B: To říkáme vždycky u nás ve třídě. Vždycky takový.

A to říkáte kdy?

B: No třeba, jedna spolužačka u nás ve třídě má hrozně ráda Ellie Goulding a vždycky ,To je raketa‘.

Jako že je to bomba, že je to hustý?

B: Hm.

Aha. A cože jsi ještě říkala. To selfie. Cože to je?

A: To je taková jakoby fotka. Že si dáš foťák před sebe a vyfotíš jenom, co máš kolem sebe nebo někoho. A je na to už taková písnička, že se fotí a pak se pod to vždycky podepíšu.

Jo, aha. A když chcete říct, že je něco bomba nebo něco se vám hodně líbí, tak řeknete, buď že to hoří nebo něco jinýho?

A: Já řeknu, že je to hustý.

B: Já spíš hustý.

To je taková klasika. A kdy to tedy řeknete, když se vám to hodně líbí?

A: Jo.

A když vidíte někýho člověka? Tak můžete taky říct, že je hustej?

A: Jo.

B: Jo.

A to řeknete kdy?

B: Nevím. (přemýšlí)

Při něký příležitosti?

A: Když se mi líbí, jak je oblečenej. Tak že je hezky oblečenej.

Taky takhle? (ptá se druhé respondentky)

B: No, nebo třeba když je namakanej, tak vždycky říkáme, že je hustě namakanej.

Tak jo. A jaký máte jinak koníčky, co vás jinak baví?

B: No, jenom to tancování. Nebo někde posedět s kámošema. Nebo plavání občas i. A jako i se psem bejt.

A: No já mam hlavně to tancování, protože mi na nic jinýho už moc nezbejvá čas. A pak když mam teda ten volnej čas, tak zajdu na kafe, pokecat s kamarádama, poslouchám písničky, koukám na filmy třeba.

A viděly jste třeba nákej film s hiphopovou tematikou?

B: Honey, Streetdance, Let's dance.

A: No, jako... Vlastně těch Streetdanců je asi 4, Let's danců je asi 4. Všechno jsme to viděly.

Všechno spolu? Viděly jsem to obě?

A: Jo, jakmile je to nákej film o tancování, tak hned na něj jdu. Akorát teď asi takový, že jakoby jak už je jich hodně, tak je to všechno takový podobný. A tohle z toho tancování jakoby už tam tolik toho ani nezabírají, tak je to už takový...

Jo. Jak se vám to líbí tyhleto filmy?

B: Třeba v tom Let's dance, jak tam hraje Channing Tatum, tak tam to bylo. To bylo skvělý.

A: To byl první a ten byl asi nejlepší. ... ono to ale bejvá takhle vždycky, že ten první díl je nejlepší a pak je to vždycky už takový... A třeba by mi zajímalo, že kdyby udělali nějakej film, kterej by nedopadl dobře. Že všechny tyhleto filmy dopadnou dobře, jakoby stejně....

Tak jo. A co se vám na těch filmech nejmíc líbilo? To tancování nebo ještě něco jinýho?

A: Tancování.

B: Příběh.

A: Příběh.

A já si právě myslím, že všechny ty filmy jsou o hip hopu a skončí všechny dobře. A myslím, že ten život tutěch hip hopovej... není třeba takhle celej, že by nemusel skončit takhle vesele.

9 PŘÍLOHY

Například? Proč si myslíš, že ten život není tak veselej?

A: Protože v těch písničkách zpívaj co prožili. A to není nic... je tam smutek vlastně.... Já anglicky samozřejmě nerozumím, ale když si pustím Rytmouse, tak to hned slyším.

A u těch zahraničních díváte se třeba na ten text, jako na ten překlad, co to znamená, co zpívají?

B: Jo, jako čtu to no.

A: To je docela zajímavý, jako třeba nejdřív to slyšet, pak k tomu vidět ten videoklip, pak si to přeložit. A pak si to dát dohromady jako celek.

B: Ale občas je to taky kravina s tím videm.

Jako jak kravina?

B: No že to nedává vůbec smysl ten textem. Občas.

A: Někdy taky zpívají... že dají jen jedno slova dohromady a nic víc, jako.

No oni tam používají ten svůj spešl slang...

B: Jo.

... že jim člověk vůbec nemůže rozumět. A to si někdo dohledáte?

B: Na těch karaoke textech.

A: Třeba ty karaoke texty.

No tam jsem se třeba dívala na přeložení tyhle písničky zrovna, kterou jsem vám pouštěla. A to bylo hozený do googlu překladače a vzatý. To jsem si jako říkala, to si umím přeložit líp i sama já.

A: To jo no.

Jak je to u ostatních písniček, nevíte?

B: No jak kdy..

Zrovna nedavno jsem našla nějaký stránky, jsou tedy v angličtině, a tam je třeba ten text a nějaká ta pasáž, tam se vysvětluje, třeba se odkazuje co to znamená a tak dále. Že se tomu dá docela dobře rozumět. Kdyby vás to zajímalo, tak vám to můžu klidně poslat.

A: Jo.

Jo? Tak jo.

Co říkáte na grafity?

A: No, grafity se mi docela i líbí. Když jsou hezky udělaný a neposprejujou třeba barák. Třeba u nás namalovali zeď, ze dne na den tam udělali graffiti. A je to fakt hrozně hezký. A najednou je to tam úplně takový veselý. Fakt se mi to líbí. A myslím si, že ty lidi, co to odsuzují, že to vlastně je jako umění. Někdy... takovej malíř, kterej namaluje úplnou blbost, naflákne tam třeba dvě čáry a vydraží se to za takový peníze, a tomuhle říkají vandalismus. Tak jako... to není úplně pravda. Ale samozřejmě, že když někomu posprejujou barák nebo auto, tak to jo jako no.

A tobě se víc líbí kombinace nebo jenom obrázky nebo písmo? Nebo ti je to jedno?

A: Je mi to asi jedno. Protože když je to spojený nějak barevně. Uprostřed nějaký písmo, kolem něco... Dobře a ty?

B: Mně se to třeba líbí, ty graffiti. Ale třeba na zdech. Ale nelíbí se mi to na těch barácích nebo na těch autech, když to prostě zničí. To se mi nelíbí. Ale třeba když je to někde pod tím mostem nebo takhle, tak je to hezký.

No a kde si myslíte, kam ty graffiti patří? Že jsou třeba správný?

B: Do těch tunelů, nebo do těch podchodů. Ale když ty baráky tím zničí, tak to je fakt hnusný.

A ty?

A: Asi to samý. Nebo se mi líbí třeba tématicky, když je skatepark....

B: Jo.

A: ... a oni si to tam posprejujou, tak to se mi třeba líbí.

B: To k tomu i patří.

A víte, že existují taky legály? Legální plochy?

A i B: Ne.

To jsou legální plochy, zdi, kam si můžou sprejovat. Tam je to dovolený. Tam může být člověk třeba celý den a sprejovat. Když de kolem nějak policajt, tak mu za to nemůže dát nějakou pokutu,

9 PŘÍLOHY

protože tam je to dovolený. O tom jste neslyšely?

A i B: Ne.

A když jste o tom slyšely ode mě, co si o tom myslíte?

A: Že je to fajn. Že ty lidi.. když tam mají takovou plochu... ale stejně jsou takovýty lidi, který to právě láká nikde jindy, že mají takovou plochu a stejně jdou. Tak to bych je trestala za to... Když tam maj tu plochu a oni jdou jinam.

A ty?

B: Je to fajn. Jakože mají místo, kam můžou chodit a za to pak jakoby.. že to není trestnej čin.

A zkoušely jste samy něco tvořit?

A i B: Ne.

Ani na papír? Nebo na papír jo?

A: Já si vždycky myslela, že si udělám nějaký grafity jako nadpis. Jako v sešitě. Ale já sem na to fakt antitalent.

B: Já sem si zkoušela třeba svoje jméno, ale je to takový divný.

A: Třeba můj brácha psal různé grafity, ten si je i maluje. Třeba to je hezký, to obdivuju.

Aha. A on to maluje jako i na zed', nebo?

A: Jenom na papír. On je šikovnej. Chodil i na výtvarku.

Hm. A pro koho si myslíte, že je to tvořený, když je to na tom legálu nebo ve městě? Proč to ty lidi tvoří? Z jakýho důvodu?

B: Že je to baví?

A: Taky že je to baví, a hlavně chtějí tím dát něco najevo. Někej ten pocit... Tak oni to říkaj prostě takhle.

Dobře, co pro vás znamená „originalita“?

A: Že přijde člověk s něčím novým. ...

B: A to je asi tak všechno.

A: No, my nejsme originální... takže... (smějeme se)

Aha, proč myslíte, že nejste originální?

A: Já o sobě vždycky říkám, že jsem strašně nekreativní člověk, jo. A vždycky všichni kolem jsou strašně originální vždycky, tak to hrozně obdivuju, když přijdou s něčím novým a já říkám, já to by mě nenapadlo.

B: Jo, to se mi stává taky.

A proč si myslíš, že jsi nekreativní, když vymejšíš sestavy?

A: To mi taky říká plno lidí. Ono to bude asi... v hlavě.

B: To bude všechno kromě toho tancování

Tak ono vždycky chce tam nákou inspiraci. Třeba na základě tý inspirace tak vás napadne něco jinýho nebo tak.

B: Asi jo.

Tak jo. Mě by zajímalo, jestli se mezi svýma kamarádama bavíte o svých rodinách – o rodičích, sourozencích.

A i B: Jenom někdy.

A stalo se vám někdy, že někdo urážel někoho z vaší rodiny jenom proto, aby vás naštvál nebo vyprovokoval nebo něco?

B: Ne to se nestalo.

A: Mně asi taky ne. Asi jenom spíš ze srandy. Že třeba v takovým tom věku v těch třinácti a tak, že jsou ty lidi oškliví a uráží. To asi jo. Ale teď už ne.

A nepamatuješ si, že když ti bylo třeba těch 13, co konkrétně?

A: Jo, myslím, že jo. Vždycky ty hádky byly. Třeba na mámu, ale konkrétně fakt už nevím.

A nevíš teda, jak to probíhalo, že jste si to vraceli navzájem nebo jsem se porvali kvůli tomu?

A: No, nejdřív to bylo takový mezi námi, potom jsme se hádali kvůli něčemu a potom jsme se začali navážet do těch rodin ostatních a stupňovalo se to.

9 PŘÍLOHY

Jo. Hm. A jak to většinou dopadlo?

A: Dopadlo to většinou tak, že já jsem prohrála. (směje se) Já sem prostě takovej úzkostlivej člověk... Hrála jsem si vždycky na takovou hroznou frajerku, ale potom nic teda.

A tobě se to nestalo, když ti bylo kolem 13?

B: Mně se to tedy nestalo nikdy.

A vy ste to třeba udělaly samy od sebe, že byste se do někoho navázely takhle?

B: Ne.

A: Ne já ne, já jsem vždycky taková soucitná. Mně to třeba hrozně vadí, když se do někoho někdo naváží, tak já se ho hned zastanu.

Jo. Máte ještě víc kamarádů z toho hip-hopu, kdo to poslouchá a s kým se scházíte?

A: Já moc ne.

B: Máme spolužáka, ten třeba i rapuje ve škole, že tam občas něco zkouší. Ale nescházíme se nějak.

Ale takhle partu, se kterou byste se scházely, to ne?

B: Ne, to ne.

A ty, jak vedeš ten kroužek, jak tancujete, co je to za lidi? Jak jsou třeba staří?

A: To je různý, od mýho věku a vejš.

B: Ale na aerobic chodí i ty malý holčičky..

A: Ale spíš je to, že si přijdou zatancovat, ale ne že by byly žhavý úplně do toho tanečního stylu tak, jako jsme třeba my.

A to se nescházíte potom?

A: Ne, ale někdy se domluvíme, že půjdeme se bavit na nějakou párty a tam tancujem.

B: Ty sestavy vždycky.

Jo. takže to využijete třeba potom někde na párty?

A i B: Jo.

B: Třeba jedna písnička, co děláme... co na ní tancujeme ve studiu a potom hraje někde v klubu, tak všichni tam nalitneme na to pódio a začnem tam tancovat tu sestavu.

Aha, tak to je dobrý, ne? A když teda tancujete, ale nehrajou zrovna písničku, na kterou tancujete sestavu, tak do toho dáváte nějaký ty prvky z toho hip-hopu?

B: Spíš podle svýho.

A: Jo, taky.

Tak jo, to je asi všechno. Tak vám moc děkuju.